

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ
ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥΣ ΣΕ
ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ»

ΚΡΙΚΖΩΝΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

Πειραιάς Μάρτιος 2005

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε ορισμένους ανθρώπους που καθένας με το δικό του τρόπο βοήθησαν καθοριστικά.

Πρώτον από όλους θα ήθελα να ευχαριστήσω τη μητέρα μου Ισμήνη, τον άνθρωπο που στάθηκε πάντοτε δίπλα μου σιωπηλός αρωγός σε κάθε μου απόφαση, χαρά η απογοήτευση και έκανε ότι ήταν γι'αυτήν δυνατό, ώστε να φθάσω εδώ που είμαι σήμερα.

Ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω στους Καθηγητές μου, του τμήματος Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς που προσπάθησαν να μου μεταδώσουν τόσο τη γνώση τους, όσο και το πνεύμα για συνεχή επιστημονική βελτίωση και εξέλιξη. Εξ' αυτών ιδιαίτερη αναφορά θα ήθελα να κάνω στον Καθηγητή κ. Τσιριτάκη Μανώλη, ο οποίος ως επιβλέπων καθηγητής με ενθάρρυνε στην προσπάθειά μου και μου έδωσε την ευκαιρία να διαπραγματευθώ με αυτό το θέμα. Ο άνθρωπος όμως που συνέβαλε καθοριστικά στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας είναι ο Ορκωτός Ελεγκτής και Καθηγητής κ. Αληφαντής Γιώργος. Με στήριξε, και μέσα από συζητήσεις, υποδείξεις με καθοδήγησε και με βοήθησε να εμβαθύνω στο θέμα με το οποίο ασχολήθηκα.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Οικονομικό Διευθυντή της Εταιρίας Ικτίνος Ελλάς Α.Ε. κύριο Σπύρο Αντωνόπουλο για την πολύτιμη βοήθεια του και τη συμβολή του στην εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Πειραιάς Μάρτιος 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
Α΄ ΜΕΡΟΣ	7
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	10
2.1 Εισαγωγή	10
2.2. Η διαδικασία υιοθέτησης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα.....	13
2.3. Πρότυπο για την Πρώτη Εφαρμογή και τη Μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	15
2.3.1. Γενικές Πληροφορίες	15
2.3.2. Εξαιρέσεις από τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.....	17
2.3.3. Επεξηγήσεις κατά τη Μετάβαση στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης	19
3. ΣΥΝΕΠΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	20
4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ..	26
4.1. Εισαγωγή	26
4.2. Σκοπός χρηματοοικονομικών καταστάσεων.....	26
4.3. Βασικές παραδοχές σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.....	27
4.4. Ποιοτικά χαρακτηριστικά των οικονομικών καταστάσεων.....	27
4.5. Τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	28
4.6. Αναγνώριση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων ..	28
4.7. Αποτίμηση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	29
4.8. Έννοιες του κεφαλαίου και της διατήρησης του	30
5. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 1	31
5.1. Εισαγωγή	31
5.2. Σκοπός και Ευθύνη Σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων	32
5.3. Συμμόρφωση και Παρεκκλίσεις από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα....	33
5.4. Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων.....	34
5.4.1. Ισολογισμός.....	34
5.4.1.1. Ταξινόμηση στοιχείων του Ισολογισμού	35
5.4.1.2. Αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού	37
5.4.1.3. Γνωστοποιήσεις.....	38
5.4.2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως	39
5.4.3. Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων.....	41
5.4.3.1. Πρόσθετες πληροφορίες της κατάρτισης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων	42
5.5. Επεξηγηματικές σημειώσεις των Οικονομικών Καταστάσεων	42
5.6. Βασικές Διαφορές με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	43
6. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 2	45
6.1. Εισαγωγή	45
6.2. Εννοιολογική Προσέγγιση	46
6.3. Κόστος απόκτησης των αποθεμάτων.	47
6.4. Κόστος αγοράς	47
6.5. Κόστος μετατροπής	47
6.6. Λοιπά κόστη.....	48
6.7. Κόστος αποθεμάτων επιχειρήσεων παροχή υπηρεσιών.....	49
6.8. Κοστολόγηση αποθεμάτων - Αποτίμηση.....	50
6.8.1. Κοστολογικές μέθοδοι	50

6.8.2. Καθαρή Ρευστοποιήσιμη Αξία	51
6.9. Αναγνώριση του εξόδου	53
6.10. Γνωστοποιήσεις	53
6.11. Σύγκριση με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα	54
7. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 7	55
7.1. Εισαγωγή	55
7.2. Εννοιολογική προσέγγιση.....	55
7.3. Ωφέλειες από τις πληροφορίες για τις ταμειακές ροές.....	56
7.4. Δομή Κατάστασης Ταμειακών Ροών.....	57
7.5. Ειδικά θέματα	60
7.5.1. Φόροι	60
7.5.2. Τόκοι και μερίσματα.....	60
7.5.3. Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες.....	60
7.5.4. Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα.....	61
7.5.5. Αγορές και πωλήσεις Θυγατρικών – Συγγενών επιχειρήσεων	62
7.6. Γνωστοποιήσεις	62
7.7. Βασικές Διαφορές με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	63
8. ΦΟΡΟΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	64
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 12.....	64
8.1. Εισαγωγή	64
8.2. Εννοιολογική Προσέγγιση	64
8.3. Σημαντικά Σημεία του προτύπου	65
8.4. Τρέχουσα και Αναβαλλόμενη Φορολογία.....	66
8.4.1. Διαφορά Λογιστικού – Φορολογητέου Κέρδους	66
8.5. Τρέχων φόρος.....	67
8.6. Αναβαλλόμενοι φόροι.....	68
8.6.1. Φορολογική βάση	68
8.6.2. Προσωρινές διαφορές.....	69
8.7. Αναβαλλόμενες Φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις.....	69
8.7.1. Υπολογισμός των αναβαλλόμενων φόρων	69
8.7.2. Καταχώρηση των αναβαλλόμενων φόρων.....	70
8.7.2.1. Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις	70
8.7.2.2. Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις.....	71
8.7.2.2.1. Κριτήρια πιθανών μελλοντικών κερδών.....	71
8.7.2.2.2. Αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες και αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι	72
8.8. Αποτίμηση	73
8.9. Συμψηφισμός	74
8.10. Γνωστοποιήσεις	74
8.11. Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά πρότυπα	76
9. ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 16.....	77
9.1. Εισαγωγή	77
9.2. Πεδίο εφαρμογής και εννοιολογική προσέγγιση.....	77
9.3. Αρχική Αποτίμηση των Παγίων.....	80
9.4. Αποτίμηση Μετά την Αρχική Καταχώριση.....	81
9.5. Λογιστική Απεικόνιση της Αναπροσαρμογής	83
9.6. Λογιστική των Αποσβέσεων.....	85
9.6.1. Εννοιολογική Προσέγγιση	85
9.6.2. Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.....	87
9.7. Λογιστική των Πωλήσεων Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων	87
9.7.1. Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.....	88
9.8. Αποζημίωση για Ζημίες ή Απομείωση της Αξίας των Ενσώματων Ακινήτων.....	88

9.9. Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις και Αναβαλλόμενη Φορολογία.....	88
9.9.1. Διαφορά στις αποσβέσεις.....	89
9.9.2. Διαφορά στην αναπροσαρμογή της αξίας	89
9.9.3. Σύγκριση με τα Ελληνικά Πρότυπα	90
9.10. Γνωστοποιήσεις	90
9.11. Βασικές Διαφορές με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.....	92
10. ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 27.....	94
10.1. Εισαγωγή	94
10.2. Εννοιολογική Προσέγγιση	94
10.3. Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	95
10.4. Διαδικασίες Ενοποίησης.....	97
10.5. Χρονική Περίοδος και Λογιστικές Πολιτικές.....	99
10.6. Παρουσίαση των Δικαιωμάτων Μειοψηφίας στον Ενοποιημένο Ισολογισμό	100
10.7. Απεικόνιση των Επενδύσεων σε Θυγατρικές, Συγγενείς και Κοινοπραξίες στις Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις της Μητρικής	100
10.8. Γνωστοποιήσεις	101
11. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ:	
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 32.....	103
11.1. Εισαγωγή	103
11.2. Πεδίο εφαρμογής και Εννοιολογική Προσέγγιση.....	104
11.3. Εξαιρέσεις από την εφαρμογή του Προτύπου.....	105
11.4. Ταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων	109
11.5. Παρουσίαση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης	110
11.6. Σύνθετα Χρηματοοικονομικά Μέσα.....	110
11.7. Απόκτηση Ιδίων Μετοχών.....	111
11.8. Συμψηφισμός Χρηματοοικονομικών Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων ...	111
11.9. Αποτίμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων	111
11.9.1. Αρχική Αναγνώριση Χρηματοοικονομικών Μέσων	111
11.9.2. Μεταγενέστερη Αποτίμηση Χρηματοοικονομικών Στοιχείων του Ενεργητικού.....	112
11.9.3. Μεταγενέστερη Αποτίμηση Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων ..	112
11.10. Γνωστοποιήσεις.....	113
12. ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	115
ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 38.....	115
12.1 Εισαγωγή	115
12.2. Εννοιολογική προσέγγιση	115
12.3. Αρχική καταχώρηση άυλων περιουσιακών στοιχείων	117
12.4. Μεμονωμένη κτήση άυλων περιουσιακών στοιχείων.....	117
12.5. Απόκτηση μέσω ενοποίησης επιχειρήσεων	118
12.6. Απόκτηση μέσω κρατικών επιχορηγήσεων	119
12.7. Απόκτηση με ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων.....	119
12.8. Εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία (ιδιοπαραγωγή)	120
12.8.1. Στάδιο έρευνας.....	120
12.8.2. Στάδιο ανάπτυξης	121
12.9. Αποτίμηση άυλων περιουσιακών στοιχείων μετά την αρχική καταχώρηση.....	122
12.10. Απόσβεση άυλων περιουσιακών στοιχείων	122
12.11. Διαφορές με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα	123
12.12. Λοιπά θέματα άυλων περιουσιακών στοιχείων	125

12.12.1. Αναθεώρηση της περιόδου απόσβεσης και της μεθόδου απόσβεσης μεθόδου απόσβεσης	125
12.12.2. Ανακτησιμότητα της λογιστική αξίας – Ζημίες απομειώσεως	125
12.12.3. Αποσύρσεις και διαθέσεις	126
12.13. Γνωστοποιήσεις	126
13. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	128
Β' ΜΕΡΟΣ	133
14. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	143
14.1. Ισολογισμός	143
14.1.1. Στοιχεία Ενεργητικού	143
14.1.2. Στοιχεία παθητικού	146
14.2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης	150
15. ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥΣ	152
15.1. Εισαγωγή	152
15.2. Δείκτες Ρευστότητας	152
15.3. Δείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης	154
15.4. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας	158
15.5. Αριθμοδείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας	161
15.6. Χρηματιστηριακοί Δείκτες	164
15.7. Οικονομική Σημασία της Εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	166
15.8. Πως θα επηρεάσει τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Εταιρεία Ικτίνος Ελλάς Α.Ε.	168
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ	171
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	181
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	184
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	187
ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ	188
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	194
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	195

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή εκπονήθηκε προκειμένου να εντοπιστούν οι διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, που αποτελούν τους νέους κανόνες κατάρτισης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Η εργασία παρουσιάζει και αναλύει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που επηρεάζουν σε μεγαλύτερο βαθμό μια εμποροβιομηχανική εταιρία και στη συνέχεια σε μία μελέτη περίπτωσης αναλύονται οι διαφορές αυτές σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις και από τους χρηματοοικονομικούς δείκτες.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας αναλύονται τα άρθρα εκείνα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που θεωρήθηκαν ότι θα έχουν μεγαλύτερη επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις των εμποροβιομηχανικών εταιριών, ενώ στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται μία πρακτική εφαρμογή στον ισολογισμό μίας εμποροβιομηχανικής εταιρίας που εφάρμοσε τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για εσωτερική χρήση.

Συγκεκριμένα, στην αρχή της παρούσας εργασίας γίνεται μία σύντομη ιστορική ανασκόπηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σε όλο τον κόσμο, καθώς και της διαδικασίας που υιοθετήθηκε προκειμένου να εφαρμοστούν. Στη συνέχεια αναφέρεται το πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και αναλύονται τα βασικά σημεία του πλαισίου. Επίσης, γίνεται μία σύντομη παράθεση των συνεπειών που θα έχουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για τις λογιστικές καταστάσεις και των ωφελειών που θα προκύψουν για τους χρήστες αυτών των καταστάσεων.

Στο επόμενο μέρος της εργασίας παρουσιάζονται με όσο πιο κατανοητό τρόπο ορισμένα άρθρα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Τα άρθρα που αναλύονται είναι τα παρακάτω:

- ✓ Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1)
- ✓ Λογιστική των Αποθεμάτων (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 2)
- ✓ Καταστάσεις Ταμειακών Ροών (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7)
- ✓ Φόροι Εισοδήματος (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12)
- ✓ Ενσώματα Πάγια (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 16)

- ✓ Ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 27)
- ✓ Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και παρουσίαση (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 32)
- ✓ Άϋλα περιουσιακά στοιχεία (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 38)

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας παρουσιάζονται οι ισολογισμοί και οι καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης μίας εμποροβιομηχανικής εταιρίας με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για τις χρήσεις 2003 και 2004. Επίσης, επειδή η συγκεκριμένη εταιρία είναι η μητρική εταιρία του ομίλου παρουσιάζονται και οι αντίστοιχες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Στη συνέχεια γίνεται μία ανάλυση των στοιχείων του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης που υπέστησαν αλλαγές με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Ταυτόχρονα, αναλύονται οι χρηματοοικονομικοί δείκτες της επιχείρησης με Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και σχολιάζονται οι διαφορές που προκύπτουν.

Συμπερασματικά, αναφέρεται ποια είναι η οικονομική σημασία των διαφορών που προκύπτουν για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα, ίσως, πολύ περισσότερο από ότι στο παρελθόν, η παγκοσμιοποίηση και το πλήρες άνοιγμα των εθνικών αγορών καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για την ομοιογενοποίηση των ισολογισμών και των καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσεως των επιχειρήσεων για τον ιδιωτικό και τον Δημόσιο τομέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η έκδοση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι αποτέλεσμα της προσπάθειας για εναρμόνιση των κανόνων, λογιστικών αρχών και διαδικασιών ως προς τη σύνταξη και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Αυτή η διαδικασία της ομοιογένειας στην απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων είναι απαραίτητη δεδομένου ότι συνεχώς πραγματοποιούνται διασυνοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, με το άνοιγμα των κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών, οι δυνατότητες δανεισμού των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας έχουν διεθνοποιηθεί. Γίνεται αντιληπτό ότι η διεθνής επιχειρηματική κοινότητα και η παγκόσμια αγορά βρίσκονται σε μια μεταβατική εποχή όπου διαμορφώνονται οι νέοι κανόνες που θα διέπουν τη δράση τους.

Επιπλέον, αδιαμφισβήτητο γεγονός είναι η κρίση εμπιστοσύνης των επενδυτών προς τις χρηματιστηριακές αγορές, η οποία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό από τα επιχειρηματικά σκάνδαλα (παραποίηση στοιχείων) που παρουσιάστηκαν τόσο στις Η.Π.Α. όσο και στην Ευρώπη. Το γεγονός αυτό επιβάλλει την εφαρμογή ενιαίων λογιστικών προτύπων έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη «διαφάνεια» που χρειάζονται οι επενδυτές, πελάτες και προμηθευτές σε όλον τον κόσμο.

Οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης των επιχειρήσεων γίνονται αντικείμενο εξέτασης σε διαφορετικές χώρες όπου ισχύουν διαφορετικοί κανόνες, με βάση τους οποίους γίνεται η μέτρηση της περιουσίας και του οικονομικού αποτελέσματος της δραστηριότητάς τους. Μέχρι σήμερα κάθε χώρα έχει τη δική της νομοθεσία, που ρύθμιζε τον τρόπο αποτίμησης των εταιριών, με αποτέλεσμα να υπάρχουν διαφορές τόσο τύπου όσο και περιεχομένου μεταξύ των λογιστικών προτύπων των

περισσότερων χωρών. Αυτές οι διαφορές οφείλονται σε μία ποικιλία κοινωνικών, οικονομικών και νομικών συνθηκών καθώς και στο γεγονός ότι κάθε χώρα λαμβάνει υπόψη της τις ανάγκες των χρηστών – κατοίκων της, όταν θεσπίζει εθνικές διατάξεις.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι το κύριο και πλέον αποδεκτό μέσο έκφρασης της λογιστικής επιστήμης και αποτελούν μία κωδικοποιημένη μορφή λογιστικών αρχών και κανόνων (παραδοχών, βάσεων αποτίμησης, μεθόδων και τύπων) που θα πρέπει να εφαρμόζονται για τη σύνταξη οικονομικών καταστάσεων και απευθύνονται κυρίως στους εξωτερικούς χρήστες αυτών (επενδυτές, μετόχους, πιστωτές, εργαζόμενους, δημόσιο τομέα κ.α.). Παρουσιάζουν, επίσης, τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να απεικονίζονται συγκεκριμένες οικονομικές συναλλαγές και γεγονότα, έτσι ώστε η συμμόρφωση με αυτούς τους κανόνες να θεωρείται αναγκαία για την εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.¹ Η συμμόρφωση προς τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι μια σοβαρή διαδικασία, καθώς η λογιστική αποτελεί την κινητήρια δύναμη για την ορθολογική ανάπτυξη των επιχειρήσεων και των οικονομιών

Η χρησιμοποίηση λογιστικών προτύπων αναφορικά με τις δημοσιευμένες πληροφορίες διευκολύνει την παρουσίαση της φιλοσοφίας που ακολουθείται στην προετοιμασία των λογαριασμών. Μέσω της χρήσης των λογιστικών προτύπων, επίσης, οι λογιστικές καταστάσεις αποκτούν μεγαλύτερη συνοχή, αφού η σύνταξή τους στηρίζεται σε ένα σύνολο προτύπων και διαδικασιών μεταξύ των οποίων υπάρχει μία λογική συνέχεια και συνέπεια και ως εκ τούτου αποφεύγονται αντιφάσεις και αντιθέσεις.

Μέσα από την εφαρμογή ενιαίων λογιστικών προτύπων εξασφαλίζεται η δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των λογιστικών καταστάσεων που συντάσσονται από διάφορες επιχειρήσεις. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω του περιορισμού του εύρους και της ποικιλίας των διαφορών που εντοπίζονται σε εναλλακτικές λογιστικές πρακτικές, σχετικά με το θέμα της ποσοτικοποίησης.

Η καθιέρωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αποσκοπεί στη δημιουργία προϋποθέσεων για μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική αγορά κεφαλαίων, μέσω της αύξησης της δυνατότητας σύγκρισης των

---

¹ (Πηγή: Grant Thornton, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

καταστάσεων στην ενιαία αγορά, προκειμένου να διευκολυνθεί με τον τρόπο αυτό ο ανταγωνισμός και η κυκλοφορία των κεφαλαίων.

Η Ελλάδα παρακολουθεί τις παραπάνω εξελίξεις προκειμένου να συμπορευτεί με όλες τις άλλες χώρες. Ειδικότερα η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στη χώρα μας πηγάζει από την ανάγκη αναθεώρησης και συμπλήρωσης των λογιστικών αρχών. Το υπάρχον ελληνικό λογιστικό σύστημα χαρακτηρίζεται ως απαρχαιωμένο και μη ικανοποιητικό. Δεν καλύπτει τις σύγχρονες λειτουργίες και ανάγκες της επιχείρησης που συνεχώς αυξάνονται.

Επιπρόσθετα, ο αντίκτυπος από τα αρνητικά φαινόμενα του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών την περίοδο 1999 – 2000 επιβάλλουν τη χρήση ενός αυστηρότερου και πιο αξιόπιστου διεθνούς συστήματος λογιστικών αρχών. Το ανεπαρκές ισχύον λογιστικό σύστημα θεωρείται συνυπεύθυνο για τα χρηματιστηριακά γεγονότα εκείνης της περιόδου. Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εκτιμάται ότι θα εξαλείψει ή τουλάχιστον θα περιορίσει αντίστοιχα γεγονότα στο μέλλον.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

2.1 Εισαγωγή

Οι πρώτες προσπάθειες για τυποποίηση της λογιστικής πληροφορίας ξεκίνησαν τη δεκαετία του 1930 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, που είχαν τότε νωπές τις μνήμες, από τη μεγάλη χρηματιστηριακή κρίση του 1929. Η έλλειψη λογιστικών προτύπων να μεν δεν θεωρήθηκε αιτία της κρίσης, είχε όμως ριζώσει σε όλους βαθιά η πεποίθηση πως η καθιέρωση αρχών και κανόνων λογιστικής ήταν από τις απαραίτητες προϋποθέσεις, για την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Χρειαζόταν, λοιπόν, ένα όργανο που θα εξασφάλιζε την ομαλή λειτουργία της αγοράς και θα έθετε κανόνες για την αξιοπιστία και συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων.

Οι σχετικές αρμοδιότητες ανατίθενται το 1934 στη νεοσύστατη Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η οποία στη συνέχεια θα εξελιχθεί σε ένα πανίσχυρο όργανο τη γνωστή SEC (Securities and Exchange Commission). Η SEC θα κάνει τα πρώτα βήματα προς την κατεύθυνση της λογιστικής τυποποίησης, αλλά θα αντιληφθεί γρήγορα πως η προσπάθεια απαιτεί τεράστια ποσά για έρευνα και λειτουργία των σχετικών οργάνων και αποφασίζει να δώσει τη σκυτάλη το 1938 στον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος και κεφάλαια θα μπορούσε να ανεύρει, αλλά επιπλέον θα διέθετε την απαιτούμενη σε τέτοιες περιπτώσεις ανεξαρτησία αποφάσεων και επιλογών απ'ότι ένας κυβερνητικός μηχανισμός όπως η SEC.

Δημιουργήθηκαν για αυτό το λόγο διάφορα σχήματα υπεύθυνα για τη λογιστική τυποποίηση που άνηκαν στον ιδιωτικό τομέα που κράτησαν μέχρι το 1973. Αδυναμίες, όσον αφορά τη λειτουργία και τους σκοπούς των σχημάτων αυτών οδήγησαν τελικά στη δημιουργία το 1972 του FASB (Financial Accounting Standards Board), που παραμένει μέχρι και σήμερα το κύριο όργανο λογιστικής τυποποίησης στις Η.Π.Α.

Ενώ, λοιπόν, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, λειτουργούσαν σταθερά, από το 1934, όργανα υπεύθυνα για τη λογιστική τυποποίηση, σ'όλο τον υπόλοιπο κόσμο ίσχυαν κυρίως τοπικά όργανα, τα οποία

ικανοποιούσαν τις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε χώρας, που ήταν ανάλογες με την οικονομική ανάπτυξη, το πολιτικό της σύστημα και τις διάφορες πολιτισμικές επιρροές που είχε υποστεί.

Η προσπάθεια για τη δημιουργία προτύπων που θα ίσχυαν σε παγκόσμια κλίμακα, εκτός Η.Π.Α, άρχισε το 1973, όταν αντιπρόσωποι επαγγελματικών οργανώσεων από την Αυστραλία, Καναδά, Γαλλία, Γερμανία, Ιαπωνία, Μεξικό, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο – Ιρλανδία και Ηνωμένες Πολιτείες ήρθαν σε συμφωνία και ίδρυσαν τη Διεθνή Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee – IASC).

Η αρχική αυτή συμφωνία αναθεωρήθηκε το Νοέμβριο του 1982, οπότε υπεγράφη και το αναθεωρημένο καταστατικό της IASC. Η IASC λειτούργησε από το 1973 μέχρι το 2001 χωρίς διακοπή και εξέδωσε συνολικά 41 πρότυπα εκ των οποίων ορισμένα έχουν καταργηθεί ή αντικατασταθεί από άλλα. Τα πρότυπα αυτά που εξέδωσε η IASC λέγονται Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και είναι γνωστά ως IAS (International Accounting Standards).¹

Η IASC, ακολουθώντας το πρότυπο του αμερικάνικου FASB, άλλαξε ριζικά την οργανωτική της δομή και μετονομάστηκε τον Απρίλιο του έτους 2001 σε Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board – IASB), τα πρότυπα δε που θα εκδίδονται στο εξής από το IASB, θα φέρουν την ονομασία Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Standards- IFRS).

Το IASB, δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία κάποιου κράτους, άλλα είναι υπερεθνικό όργανο που εδρεύει στη Μεγάλη Βρετανία, σκοπός του δε είναι η έκδοση υψηλού επιπέδου και γενικής αποδοχής λογιστικών προτύπων.

Ο αριθμός των μελών του Συμβουλίου είναι 14, προέρχονται από το λογιστικό και ελεγκτικό επάγγελμα, την ακαδημαϊκή κοινότητα, την πλευρά των χρηστών κ.λ.π.

Για να εξασφαλίσει πλήρως την ανεξαρτησία του και τη δυνατότητά του να εκφράζει ελεύθερα και ανεπηρέαστα τη γνώμη του, το IASB με βάση τη νέα οργανωτική δομή του και ακολουθώντας την οργάνωση του αντίστοιχου αμερικάνικου FASB, υπάγεται σε ίδρυμα που φέρει την ονομασία Ίδρυμα

---

¹ (Πηγή: Εμ.Σακέλλης, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ.Ε.ΣΑΚΕΛΛΗ, 2002)

της Επιτροπής Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee – IASC Foundation).

Υπεύθυνοι για την αναζήτηση και εξεύρεση πόρων για το ίδρυμα είναι οι **Επίτροποι**.

Οι Επίτροποι είναι 19 σε αριθμό, προέρχονται από διάφορες χώρες και διαφορετικές επαγγελματικές τάξεις (Ορκωτοί ελεγκτές, Πανεπιστημιακοί κ.λ.π.).

Οι Επίτροποι επιπλέον έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

- Διορίζουν τα μέλη του Συμβουλίου, του Συμβουλευτικού οργάνου (SAC) και της Επιτροπής Διερμηνειών (IFRIC)
- Παρακολουθούν το έργο του Συμβουλίου
- Χωρίς να υπεισέρχονται σε τεχνικά θέματα, φροντίζουν για την επίτευξη του αντικειμενικού στόχου του Ιδρύματος, που είναι η αυστηρή εφαρμογή των προτύπων
- Εγκρίνουν τον ετήσιο προϋπολογισμό
- Εγκρίνουν τροποποιήσεις του καταστατικού του Ιδρύματος

Το Συμβουλευτικό Όργανο για τα Πρότυπα (Standards Advisory Council – SAC) αποτελείται από 50 περίπου μέλη. Αποτελεί το σύνδεσμο του Συμβουλίου με τις επιτροπές λογιστικής τυποποίησης σε κάθε χώρα, καθώς και τους οργανισμούς και ιδιώτες που επιδεικνύουν ενδιαφέρον σε θέματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Ακόμη προτείνει στο Συμβούλιο θέματα για συζήτηση και επίλυση και καθορίζει την προτεραιότητα για κάθε θέμα. Τέλος είναι ο τεχνικός σύμβουλος του IASB στη λήψη αποφάσεων.

Η Επιτροπή Διερμηνειών σε θέματα Διεθνούς Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC), σκοπό έχει να διευκολύνει το έργο του Συμβουλίου για την απρόσκοπτη και ορθή εφαρμογή των προτύπων εκδίδοντας, όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο, οδηγίες, λύσεις και παραδείγματα εφαρμογής. Οι παραγόμενες από την IFRIC διερμηνείες υποβάλλονται στο Συμβούλιο για έγκριση.

Γενικά, μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί συνολικά 41 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, 5 Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και 33 Διερμηνείες.

2.2. Η διαδικασία υιοθέτησης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα

Το IASB είναι μη κρατικός οργανισμός και δεν έχει τη δυνατότητα επιβολής των θέσεων του σε χώρες που δεν εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Η επιρροή που ασκεί το συμβούλιο είναι κυρίως έμμεση, αφού η δημοσίευση προτύπων υψηλού επιπέδου συνεπάγεται συνήθως και υψηλού επιπέδου αποδοχή από όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες. Έτσι, κάθε χώρα που θέλει να αναπτύξει την κεφαλαιαγορά της και να προσελκύσει το ενδιαφέρον της διεθνούς επενδυτικής ικανότητας, θα πρέπει να προβεί στη υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων.

Όσον αφορά την υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων από τις χώρες τις Ευρωπαϊκής Ένωσης και επομένως και την Ελλάδα, έγινε μια πρώτη προσπάθεια τη δεκαετία του 1980 με την έκδοση της 4^{ης} και 7^{ης} κοινοτικής οδηγίας, περί ετησίων και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, αντίστοιχα.

Οι παραπάνω οδηγίες ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο και συγκεκριμένα στον εταιρικό νόμο 2190 / 1920.

Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας, που έγινε στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, διαπιστώνεται μεταξύ άλλων και η ανάγκη για επιτάχυνση ολοκλήρωσης της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η λήψη μέτρων για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών. Διαπιστώνεται επίσης ότι οι 4^η και 7^η κοινοτικές οδηγίες δεν εξασφαλίζουν αυτή την επιδίωξη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη συνέχεια με κείμενο της στις 13 Ιουνίου 2000, προτείνει την καθιέρωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IAS), που εκδίδονται από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASC και μετέπειτα IASB), ως τη βάση σύνταξης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιριών το αργότερο μέχρι το 2005.

Σε υλοποίηση των παραπάνω στις 19 Ιουλίου 2002 στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L243 / 1/11.9.2002) δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για

τη χρήση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων με κύριο σκοπό την υιοθέτηση και την εφαρμογή τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στην επιδίωξη της να ενισχύσει την ομοιομορφία, συγκρισιμότητα και αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων σε διεθνές επίπεδο, ανακοίνωσε την υποχρέωση όλων των εισηγμένων επιχειρήσεων στις κεφαλαιαγορές των χωρών – μελών να ακολουθήσουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για τις χρήσεις που θα αρχίζουν μετά την 1.1.2005. Ως προς τις μη εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο, τα κράτη – μέλη μπορεί είτε να τις υποχρεώσουν είτε να τις επιτρέψουν να εφαρμόσουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Αποφασίσθηκε, ακόμη, να μην υπάρξει σταδιακή ή επιλεκτική υιοθέτηση και παράλληλο σύστημα με τα ισχύοντα σε κάθε χώρα πρότυπα, αλλά καθολική εφαρμογή τους.

Η Ελληνική πολιτεία αρχικά είχε αποφασίσει την πρόωρη σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Συγκεκριμένα προχώρησε στην ψήφιση του Ν.2992 /2002 (ΦΕΚ Α΄ 54 / 20.3.2002) «Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις». Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 1) καθίσταται υποχρεωτική η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατά την κατάρτιση των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων στις ελληνικές ανώνυμες εταιρίες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και προαιρετικά για τις υπόλοιπες ανώνυμες εταιρίες από 1.1.2003.² Εντούτοις, αναβάλλεται η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις ασφαλιστικές εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών έδωσε προσωρινές λύσεις για το έτος 2003 σε δύο καίρια σημεία. Αλλάξα τις εισηγμένες επιχειρήσεις από την υποχρέωση να συντάξουν τους τριμηνιαίους και εξαμηνιαίους ισολογισμούς του 2003 κατά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Συγχρόνως όρισε ότι οι εισηγμένες επιχειρήσεις δε θα έχουν φορολογικές υποχρεώσεις που θα συνδέονται με την εφαρμογή των προτύπων.

---

² (Πηγή: Δρ. Νικόλαος Προτοψάλης, « Τι συμβαίνει με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Οικονομικά Χρονικά, τευχ.117, Ιούλιος – Σεπτέμβριος)

Με τη ρύθμιση αυτή έγινε προσπάθεια εκ μέρους της Ελλάδας να εναρμονισθεί πλήρως με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ούτως ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης των οικονομικών καταστάσεων των ελληνικών εισηγμένων επιχειρήσεων με τις αντίστοιχες των ξένων επιχειρήσεων και να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη όσων συμβουλεύονται αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Στη συνέχεια με νεώτερους νόμους 3148/ 2003 (άρθρο 21) και 3229/2004 (άρθρο 13), η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. ορίστηκε για την 1.1.2005. Βασικός λόγος αυτής της επανεξέτασης του χρόνου ισχύος των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αποτελεί η μη υιοθέτηση, από την Επιτροπή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων 32 και 39, τα οποία αφορούν την αποτίμηση, καταχώριση και γνωστοποίηση χρηματοπιστωτικών μέσων. Ο τελευταίος νόμος κάνει παραπομπή στον Κανονισμό της Ε.Ε. 1725/2003 με τον οποίο υιοθετήθηκαν τα Δ.Λ.Π. σε εκτέλεση των διατάξεων του Κανονισμού του Συμβουλίου 1606/2002. Ο Νόμος 3229/04 καθόρισε όλες τις λεπτομέρειες για τον τρόπο εφαρμογής των Δ.Λ.Π. και με μετέπειτα διαταγή του Υπ.Οικονομικών δόθηκαν διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 13,15,27 και 32 του Ν. 3229/04. Είναι γνωστό ότι με τον Κανονισμό 1725/2003 (L.261/13.10.03) δεν υιοθετήθηκαν τα Δ.Λ.Π. 32 και 39.³ Με απόφαση του υπουργού Οικονομίας τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από την αρχή του 2005, με τις πρώτες λογιστικές συνοπτικές καταστάσεις να καλύπτουν το πρώτο τρίμηνο του 2005, ενώ οι αναλυτικές καταστάσεις, που θα έχουν και την πιστοποίηση των Ορκωτών Λογιστών θα εμφανιστούν από τα τέλη Ιουνίου.

2.3. Πρότυπο για την Πρώτη Εφαρμογή και τη Μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

2.3.1. Γενικές Πληροφορίες

Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε Πρότυπο για την Πρώτη Εφαρμογή (First Time Application). Πρόκειται για ένα Πρότυπο που απευθύνεται στις επιχειρήσεις εκείνες που δεν εφάρμοζαν στο παρελθόν τα

---

³ (Πηγή: Δρ. Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Πρώτη Υιοθέτηση των Διεθνών προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Εκδόσεις Σταμούλη, 2004)

Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Standards – IFRS) ή Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως ήταν η προηγούμενη ονομασία τους. Το Σχέδιο αυτού του Προτύπου (Exposure Draft) είχε δοθεί στη δημοσιότητα από τα τέλη Ιουλίου 2002. Το Πρότυπο αυτό (Δ.Π.Χ.Π.) εκδόθηκε τελικά τον Ιούλιο του 2003 με στόχο να διευκολυνθούν οι επιχειρήσεις που επιθυμούν ή υποχρεούνται να υιοθετήσουν για πρώτη φορά τα Δ.Π.Χ.Π., αλλά και για να ξεπεραστούν οι τυχόν ασάφειες και δυσκολίες που υπήρχαν στην εφαρμογή της Διερμηνείας 8 «Πρώτη Εφαρμογή των Δ.Λ.Π. ως πρωταρχική λογιστική βάση».

Το εν λόγω Πρότυπο έχει ιδιαίτερη σημασία για τις ελληνικές και κυρίως τις εισηγμένες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι όλες είναι υποχρεωμένες να πράξουν σύμφωνα με αυτό, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων προηγούμενης εφαρμογής. Ειδικότερα, το Πρότυπο τίθεται σε εφαρμογή όταν μία επιχείρηση υιοθετεί τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης για πρώτη φορά ως λογιστική βάση με ρητή και ανεπιφύλακτη δήλωση για πλήρη συμμόρφωση με αυτά. Η επιχείρηση υποχρεώνεται να συμμορφωθεί πλήρως και αναδρομικά με κάθε Πρότυπο, όπως ισχύει κατά την ημερομηνία αναφοράς,⁴ χωρίς να απαιτείται η αναδρομή σε προηγούμενες εκδόσεις. Το συγκεκριμένο Πρότυπο εφαρμόζεται για τις οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης και για κάθε ενδιάμεση περίοδο που παρουσιάζονται οικονομικές καταστάσεις. Ως ημερομηνία μετάβασης στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης θεωρείται η έναρξη της τελευταίας συγκρίσιμης λογιστικής περιόδου, η οποία παρουσιάζεται από την επιχείρηση στις οικονομικές της καταστάσεις κατά την Πρώτη Εφαρμογή.⁵

Κάθε επιχείρηση θεωρείται ότι θέτει σε Πρώτη Εφαρμογή τα Πρότυπα όταν συντάσσει τις πρώτες οικονομικές καταστάσεις, εφαρμόζει τα Πρότυπα πλήρως και αποκλειστικά για εσωτερική χρήση, δεν καταρτίζει τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Πρότυπα ή τις καταρτίζει εν μέρει σύμφωνα με αυτά. Αντίθετα, δεν θεωρείται Πρώτη Εφαρμογή όταν η επιχείρηση :

- έπαψε να παρουσιάζει τις οικονομικές της καταστάσεις σύμφωνα με

---

⁴ (Είναι η ημερομηνία λήξης της λογιστικής περιόδου των ετήσιων ή ενδιάμεσων λογιστικών περιόδων

⁵ (Πηγή: Συμμετάτο Α, περιοδικό Account, τεύχος 257,2003, σελ.15 – 18).

τα Εθνικά Πρότυπα και υπήρχε παράλληλη εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σε προηγούμενες χρήσεις,

- παρουσίασε τις οικονομικές καταστάσεις της προηγούμενης χρήσης σύμφωνα με τα Εθνικά Πρότυπα και συγχρόνως υπέβαλλε δήλωση για πλήρη συμμόρφωση με τα ευρισκόμενα σε ισχύ Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα,
- παρουσίασε τις οικονομικές καταστάσεις της προηγούμενης χρήσης σύμφωνα με τα Εθνικά Πρότυπα και δεσμεύτηκε για πλήρη συμμόρφωση με τα ευρισκόμενα σε ισχύ Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, παρόλο που ο έλεγχος από τους ελεγκτές βασίστηκε στα Εθνικά Πρότυπα.

Η διαδικασία υιοθέτησης και χρήσης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατά την Πρώτη Εφαρμογή από τις θυγατρικές επιχειρήσεις δεν παρουσιάζει καμία διαφοροποίηση. Ωστόσο, στην περίπτωση που η θυγατρική επιχείρηση έχει ενσωματώσει τα λογιστικά της δεδομένα, κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο, στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής, η οποία δεσμεύτηκε για πλήρη εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, τότε δεν θεωρείται ότι η θυγατρική υιοθετεί για πρώτη φορά τα Πρότυπα.⁶

2.3.2. Εξαιρέσεις από τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Το εν λόγω Πρότυπο επιβάλλει την πλήρη και αναδρομική εφαρμογή όλων των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης κατά την ημερομηνία μετάβασης. Εντούτοις, επιτρέπονται τρεις συγκεκριμένες εξαιρέσεις, οι οποίες δεν επιβάλλονται υποχρεωτικά. Στο βαθμό, όμως, που εφαρμόζονται τα Πρότυπα είναι απαραίτητο να τηρούνται όλες. Οι εξαιρέσεις αυτές είναι οι ακόλουθες :

- Επιτρέπεται η αποτίμηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στο κόστος κτήσης. Η αποτίμηση, όμως, σε αυτή τη βάση μπορεί να συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος ή προσπάθεια. Ως

⁶ (Πηγή: Σιμωνεάτος Α, «Σύντομη παρουσίαση των κυριότερων διαφορών μεταξύ ελληνικών και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Account, τεύχος 257, 21-27 Ιουνίου 2002 (γ)).

παράδειγμα αναφέρεται η μη τήρηση κατάλληλου μητρώου παγίων που δυσχεραίνει τις εκτιμήσεις. Γι' αυτό το λόγο, επιτρέπεται η αποτίμηση κάποιων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων να γίνεται σε πραγματικές αξίες (Fair Values) κατά την ημερομηνία μετάβασης. Επίσης, το Πρότυπο απαιτεί τη χρησιμοποίηση αυτής της αποτίμησης ως κόστος εκκίνησης (Deemed Cost). Η συγκεκριμένη απαίτηση αφορά :

- i) πάγια στοιχεία,
  - ii) υπεραξία, λοιπά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που αποκτήθηκαν και καταχωρήθηκαν στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης πριν από την ημερομηνία μετάβασης,
  - iii) περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις καθαρές παροχές προς τους εργαζομένους, σύμφωνα με τα Προγράμματα Καθοριζόμενων Παροχών (Defined Benefit Plans),
  - iv) σωρευμένες συναλλαγματικές διαφορές που αφορούν καθαρή επένδυση σε δραστηριότητα του εξωτερικού.⁷
- Επιτρέπεται η αποτίμηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση κάποιες εκτιμήσεις, από τις οποίες ορισμένες ενδέχεται να είναι πιο γνωστές στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Σε περίπτωση που αυτές οι εκτιμήσεις συγκλίνουν με τις αντίστοιχες των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να τις χρησιμοποιεί για τον προσδιορισμό του κόστους εκκίνησης.
  - Είναι δυνατόν η αναδρομική ισχύς μιας λογιστικής αποτίμησης που καθορίζεται από τη διοίκηση να προξενήσει πρακτικά προβλήματα στην εφαρμογή. Προκειμένου να αποφευχθούν τέτοιες δυσκολίες απαγορεύεται η αναδρομική εφαρμογή του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα : Αναγνώριση και Αποτίμηση» και ειδικά σε περιπτώσεις όπως της Λογιστικής Αντιστάθμισης Κινδύνου.

---

⁷ (Πηγή: Βρουστούρης Π., « Πρεμιέρα για τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης », Ναυτεμπορική, Δεκέμβριος 2002, αρ.φυλ.22.102).

2.3.3. Επεξηγήσεις κατά τη Μετάβαση στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Είναι απαραίτητη μία επεξήγηση εκ μέρους της επιχείρησης για την επίδραση που ασκεί η μετάβαση στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.) επί της οικονομικής θέσης, απόδοσης και των χρηματικών διαθεσίμων. Ειδικότερα, η επιχείρηση θα πρέπει να ακολουθήσει τα εξής βήματα :

α) Να εναρμονίσει και, κυρίως, να συμφωνήσει την Καθαρά της Θέση, η οποία έχει υπολογιστεί με βάση τα προηγούμενα Πρότυπα και την Καθαρά της Θέση, η οποία έχει υπολογιστεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, τόσο κατά την ημερομηνία μετάβασης όσο και κατά το τέλος της πρόσφατης λογιστικής περιόδου.

β) Να εναρμονίσει και, κυρίως, να συμφωνήσει την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως της πιο πρόσφατης λογιστικής περιόδου, η οποία έχει υπολογιστεί με βάση τα προηγούμενα Πρότυπα, και την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως της ίδιας περιόδου, η οποία έχει υπολογιστεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

γ) Να γνωστοποιήσει εάν έπραξε σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 36 «Μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων», εφόσον έχει αναγνωρίσει ή αναστρέψει την όποια ζημιά απομείωσης έχει εμφανιστεί στον Ισολογισμό Ανοίγματος.⁸

---

⁸ (Πηγή: Σιμωνετάτος Α., « Το Πρότυπο για την Πρώτη Μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Account, τεύχος 285, Φεβρουάριος 2003 (α))

3. ΣΥΝΕΠΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Οι τελευταίες παρουσιάσεις που έχουν γίνει από ειδικούς για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) και την υποχρεωτική τους εφαρμογή από τις ελληνικές εισηγμένες εταιρίες αποκάλυψαν ότι παραμένουν ακόμη «άγνωστα» για τις περισσότερες εταιρίες, και ότι είναι άνετοιμες να τα εφαρμόσουν βραχυπρόθεσμα. Όμως οι ελληνικές πολυεθνικές ή θυγατρικές ξένων ομίλων δεν έχουν κανένα απολύτως πρόβλημα στην εφαρμογή των νέων προτύπων, που ήδη εφαρμόζουν, καθώς είναι εισηγμένες και σε άλλες αγορές ή οι μητρικές εταιρίες χρησιμοποιούν ήδη τα Δ.Λ.Π. Πάρα ταύτα, η ελλιπής ενημέρωση των τραπεζιτών, χρηματιστών και επενδυτών για τα Δ.Λ.Π., δημιουργεί δυσκολίες κατανόησης ή και σύγχυση για τις ελάχιστες εκείνες “μεγάλες” που δημοσίευσαν διπλές λογιστικές καταστάσεις, με βάση δηλαδή τα Δ.Λ.Π. και τα ελληνικά πρότυπα.¹

Η χρησιμοποίηση των Δ.Λ.Π., όταν επεκταθεί σε όλες τις εταιρίες ανεξαρτήτου μεγέθους, ενδεχόμενα να αλλάξει την πιστοληπτική ικανότητα αρκετών εταιριών του κλάδου, οι οποίες πραγματοποιούν προβλέψεις για επισφάλειες κατά πολύ μικρότερες αυτών που θα υποχρεωθούν να κάνουν με βάση τα Δ.Λ.Π. Χωρίς αμφιβολία, τα Δ.Λ.Π. που θα είναι υποχρεωτικής εφαρμογής σε όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις εισηγμένες (καταρχήν), αλλά και για τις εκτός χρηματιστηρίων μακροπρόθεσμα, θα αλλάξουν κατά πολύ την εικόνα των εταιριών.

Η παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Δ.Λ.Π. μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές διαφορές στα Αποτελέσματα Χρήσεως και στα Ίδια κεφάλαια. Τα Δ.Λ.Π. δίνουν έμφαση στην ορθή απεικόνιση της κερδοφορίας της επιχείρησης από οικονομική άποψη (που δε διαφέρει ουσιαστικά από την πλευρά του μετόχου), ακολουθώντας αυστηρά τις αρχές της λογιστικής, χωρίς να αποσκοπούν βασικά στη συμμόρφωση με τις φορολογικές διατάξεις.

Είναι προφανές ότι η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. επιτρέπει τις συγκρίσεις των μεγεθών μεταξύ ελληνικών επιχειρήσεων και ομοειδών εταιριών του

---

¹ (Πηγή: Δημ., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα: Δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι εταιρίες, καθώς υπάρχει αντίκτυπος στο Χρηματιστήριο », Κέρδος, 7 /7/2002)

εξωτερικού. Το όλο θέμα έχει ιδιαίτερη σημασία και σε επίπεδο ευρωζώνης, αφού η εναρμόνιση όλων των χωρών με βάση ενιαία λογιστικά πρότυπα θα δημιουργήσει νέα δεδομένα για τις κεφαλαιαγορές και τους επενδυτές, καθώς οι συγκρίσεις θα είναι εύκολες και προσιτές από όλους σε μια αγορά όπου δεν υφίστανται σύνορα για τις οικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες. Αυτό βέβαια δημιουργεί νέα δεδομένα και απαιτήσεις και για τις επιμέρους εταιρείες καθώς η συγκρισιμότητα είναι παράγοντας άσκησης μεγάλης πίεσης για τη διατήρηση υγιούς και διαφανούς χρηματοοικονομικής διάρθρωσης και κερδοφορίας.

Η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. είναι ιδιαίτερος σημαντική για την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία αναγνωρίζει ότι η συγκρισιμότητα, η διαφάνεια και η αξιοπιστία των οικονομικών πληροφοριών αποτελούν θεμελιώδη προϋπόθεση για μια ενιαία αγορά κεφαλαίου.² Τα Δ.Λ.Π. παρουσιάζονται ως τα πιο κατάλληλα και τα πιο αποδεκτά για να αποτελέσουν τον κοινό παρανομαστή που θα επιφέρει τη δυνατότητα στις εισηγμένες εταιρείες για άντληση κεφαλαίων από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, ενώ θα προσδώσει αξιοπιστία και διεθνή συγκρισιμότητα στις δημοσιευμένες καταστάσεις. Η υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. για τις εταιρείες που οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια συμβάλλει στη δημιουργία μίας ενιαίας πανευρωπαϊκής χρηματιστηριακής αγοράς με μεγαλύτερο βάθος, και υψηλότερη ρευστότητα καθώς και στην ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

Τα Δ.Λ.Π. θα επηρεάσουν τα μερίσματα που θα μπορούν οι εταιρείες να διανέμουν και κατ' επέκταση, το ύψος των εταιρικών αξιών (valuation) όλων των ευρωπαϊκών εισηγμένων επιχειρήσεων από το 2005. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Financial Times στις 15/12/2003 κυκλοφόρησαν ένα άρθρο με τίτλο «Η ημέρα της αποκάλυψης για τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια». Οι ευρωπαϊκές εταιρείες θα αλλάξουν τον τρόπο που υπολογίζουν τα έσοδα τους, την καθαρή τους θέση και σε τελευταία ανάλυση την ικανότητα τους να διανέμουν μέρισμα, γιατί κάποια standards θα αλλάξουν και κάποιες νέες υποχρεώσεις λογιστικής φύσεως θα πρέπει να συνυπολογιστούν. Αυτές οι νέες λογιστικές ρυθμίσεις στο σημερινό νομικό περιβάλλον, που διέπει την καταβολή μερισμάτων, θα εξαναγκάσει τις

---

² (Μέργος Γ., « Επιδίωξη η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων», Ναυτεμπορική, 8/11/04)

εταιρείες στη διανομή μικρότερων μερισμάτων, τα οποία, πρώτον, θα μειώσουν τις μερισματικές αποδόσεις των μετοχών και θα τις καταστήσουν λιγότερο ελκυστικές και δεύτερον, θα οδηγήσουν σε μία de facto υποτίμηση των εταιρικών αξιών, κάνοντας τις μετοχές να φαίνονται πλασματικά πιο ακριβές απ' ότι είναι στην πραγματικότητα. Το αναπόφευκτο αποτέλεσμα, πιθανώς, να είναι μια γενική πτώση των χρηματιστηριακών αξιών, μέχρι οι τιμές των μετοχών να ισορροπήσουν με τα καινούρια δεδομένα. Από αυτή την άποψη, η εισαγωγή των Δ.Λ.Π. από μόνη της, θα είναι ικανή συνθήκη να ρίξει τα χρηματιστήρια το 2005, έστω και αν αυτό θα οφείλεται καθαρά στη «λογιστική αλχημεία» των οδηγιών των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.³

Ειδικά, σε ότι αφορά στις ελληνικές επιχειρήσεις αν και όπως όλοι ομολογούν υπάρχει πολύς δρόμος να διανυθεί, η προσαρμογή στα Δ.Λ.Π. θα αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό βήμα που θα τις εισάγει σε μια νέα περίοδο. Με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από τις ελληνικές επιχειρήσεις, των οποίων οι μετοχές διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, καθώς και από τους ομίλους τους, εξασφαλίζεται ομοιομορφία στις οικονομικές καταστάσεις. Πολύ περισσότερο παρέχεται η δυνατότητα σύγκρισης με τις αντίστοιχες καταστάσεις των ξένων επιχειρήσεων των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια του εξωτερικού. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται εφικτή η διαδικασία εισαγωγής και διαπραγμάτευσης των ελληνικών μετοχών των εισηγμένων επιχειρήσεων στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Τα Δ.Λ.Π. θα αποτελέσουν το ισχυρότερο διαβατήριο για την πρόσβαση των ελληνικών επιχειρήσεων, φυσικά των υγιέστερων εξ αυτών, στις ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές, αφού οι ισολογισμοί με βάση τα Δ.Λ.Π. είναι ουσιαστικά αναγκαία προϋπόθεση για να μπορέσουν να διασφαλίσουν rating από τους αρμόδιους ελεγκτικούς οίκους.⁴ Αν λάβει κανείς υπόψη του ότι το ελληνικό χρηματιστήριο αν και συγκαταλέγεται μεταξύ των ωρίμων αγορών εξακολουθεί να βρίσκεται στο περιθώριο του ενδιαφέροντος, σημαντικές είναι οι ευκαιρίες που ανοίγονται για πολλές ελληνικές εισηγμένες στις διεθνείς κεφαλαιαγορές.⁵ Εν τούτοις η

³ (Πηγή: Λαζόπουλος Δ., « Τα λογιστικά πρότυπα θα ροκανίσουν τα μερίσματα», Ημερησία, 11/1/2004)

⁴ (Πηγή: www.kerdos.gr/ec_home.asp?nodetype=15&id=31556)

⁵ (Πηγή: Σακκάς Γ., « Εξόρμηση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές», Ημερησία, 3/4/2004)

προσαρμογή των επιχειρήσεων δεν θα είναι εύκολη υπόθεση και σαφώς πιο δύσκολη όσο μικρότερες είναι οι εταιρείες.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της πληροφόρησης και της αξιοπιστίας των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Ακόμη περιλαμβάνουν αυστηρότερες λογιστικές διαδικασίες ως προς την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και τη σύνταξη των οικονομικών εκθέσεων συγκριτικά με ότι έχουν συνηθίσει οι ελληνικές επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αποτυπώνεται η αξία μιας επιχείρησης, τα περιουσιακά της στοιχεία και οι χρηματιστηριακές της επενδύσεις σε τρέχουσες ή αγοραίες τιμές (fair value) και δεν ισχύει ο ιστορικός τρόπος υπολογισμού, τον οποίο προέβλεπε το ελληνικό λογιστικό σχέδιο. Σε ότι αφορά την πραγματική αξία και την κερδοφορία μιας επιχείρησης, συμπεραίνεται ότι με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εμποδίζονται φαινόμενα εκούσιας και ακούσιας παραπλάνησης του κοινού και εξασφαλίζεται η απαραίτητη διαφάνεια και αξιοπιστία.⁶

Ευνοημένες θα βγουν εταιρίες που έχουν μεγάλες επενδύσεις σε πάγια και θα είναι υποχρεωμένες να εμφανίσουν τις «αφανείς αξίες» που υποκρύπτουν τα αναπόσβεστα πάγια των εταιριών. Ωστόσο, για να επιβεβαιωθεί μια τέτοια εκτίμηση (που θα αυξήσει την αξία των αναπόσβεστων παγίων) θα χρειασθεί να υπάρξουν αντικειμενικοί τρόποι υπολογισμού της τρέχουσας αξίας των ακινήτων, καθώς και δείκτες μεταβολής των τιμών των ακινήτων. Μη ευνοημένες θα είναι εταιρίες που έχουν χαρτοφυλάκια συμμετοχών που έχουν υποστεί σημαντικές απώλειες, καθώς και εταιρίες που έχουν μεγάλα χαρτοφυλάκια μεταχρονολογημένων κ.λ.π. τίτλων που παραμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα ακίνητα. Στόχος των Δ.Λ.Π., μεταξύ των άλλων είναι να απεικονισθεί με μεγαλύτερη ακρίβεια η πραγματική αξία των απαιτήσεων που έχουν οι εισηγμένες έναντι τρίτων. Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, ο χρόνος αποπληρωμής γραμματίων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που υποδηλώνει αρκετά προβλήματα για όσες εταιρίες θα εξακολουθήσουν να έχουν αξιόγραφα με υπέρμετρα μεγάλες ημερομηνίες λήξης.

---

⁶ (Πηγή: Κατόφωλος Γ., «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα : Συγκριτικό Πλεονέκτημα», Οικονομικός Ταχυδρόμος, τεύχος 30, Ιούλιος 2002)

Τάξη στους ισολογισμούς υπόσχονται να επιβάλουν τα Δ.Λ.Π. περιορίζοντας τις σημειώσεις των εταιριών και τις παρατηρήσεις των ορκωτών, που σήμερα με το πλήθος τους και συχνά με τη σοβαρότητά τους, ανατρέπουν την εικόνα του ισολογισμού. Η πολυνομία και η διάθεση των επιχειρήσεων να ωραιοποιήσουν την οικονομική τους κατάσταση έχουν ως αποτέλεσμα οι ισολογισμοί των εταιριών να εμφανίζουν συχνά σημειώσεις που δεν έχουν καμία συνέπεια για την εταιρεία αντί για προβλέψεις που επηρεάζουν τα αποτελέσματά τους. Ταυτόχρονα, οι παρατηρήσεις των ορκωτών ακόμα και αν εντοπίζουν παρατυπία ή αντίφαση με τη νομοθεσία δεν έχουν συνέπεια για τις επιχειρήσεις, αφού δε λαμβάνονται υπόψη ούτε από τους επενδυτές ούτε από το υπουργείο Ανάπτυξης που σπανίως δεν κάνει αποδεκτό έναν ισολογισμό. Με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. οι σημειώσεις θα είναι σαφώς λιγότερες, αφού δεν θα υπάρχει «χώρος» για διαφορετικές ερμηνείες και συμπληρωματικές σημειώσεις. Οι σημειώσεις αυτές θα έχουν χαρακτήρα καθαρά επεξηγηματικό, θα είναι συγκεκριμένες και ποσοτικοποιημένες.⁷

Με τα Δ.Λ.Π. οι ισολογισμοί των εταιριών θα απεικονίζουν την αληθινή οικονομική κατάσταση των εταιριών. Θα είναι ξεκάθαρο ότι ο κανόνας είναι τα Λογιστικά Πρότυπα και όχι ο φορολογικός νόμος ή κάποια άλλη διάταξη ή υπουργική απόφαση που μπορεί να ευνοεί μια εταιρεία σε μία δεδομένη συγκυρία. Ο φορολογικός νόμος θα έχει ισχύ μόνο για τις φορολογικές δηλώσεις.⁸

Ένα ακόμη πλεονέκτημα που προκύπτει από τη χρήση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι η αναβάθμιση του ελέγχου των επιχειρήσεων και κατ'επέκταση του ρόλου των ελεγκτών, καθώς και η ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους από τις επιχειρήσεις στις οποίες διενεργούν έλεγχο.⁹ Ο έλεγχος αποτελεί θεμελιώδη ανάγκη της παγκόσμιας οικονομίας. Δεν είναι μια συνηθισμένη διαδικασία, αλλά μια σύνθετη εργασία που απαιτεί σφαιρική αντίληψη του επιχειρησιακού περιβάλλοντος και σωστή κρίση για την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών που επιλέγονται. Το επιχειρηματικό σκάνδαλο της εταιρίας Enron και η καταδίκη της ελεγκτικής

⁷ (Πηγή: Σακελλάρη Ε, «Τέλος εποχής για ισολογισμούς "μαϊμούδες"», .Ημερησία, 11/7/2004)

⁸ (Πηγή: www.imerisia.gr/article.asp?id=134146&cat=0102000000)

⁹ (Πηγή: Μαργαρίτη Λ., : «Σημαντικά θα είναι τα οφέλη από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Κέρδος στις 9 Μαρτίου 2002)

εταιρίας της καταδεικνύουν το μέγεθος της ευθύνης και το ρόλο του ελεγκτή. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν ευνοούν λογιστικά λάθη, παραλείψεις, απάτες. Ως εκ τούτου συμβάλλουν στην αποτροπή τέτοιων δυσάρεστων περιπτώσεων και στη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος εμπιστοσύνης του επενδυτικού κοινού στις εκθέσεις που καταρτίζουν οι ελεγκτές.

Έτσι, η υποχρεωτική εφαρμογή του ευρώ στις αποτιμήσεις εταιριών της ευροζώνης, των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και στις 15 χώρες μέλη και η δημοσιοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων τους μέσω μιας πανευρωπαϊκής ιστοσελίδας, θα επιτρέπει να διατυπώνονται συμπεράσματα για κάθε εταιρεία χωριστά, και ειδικότερα σε ότι αφορά:

- Την οικονομική αποτελεσματικότητά της
- Την ανταγωνιστικότητα μέσα στην αγορά στην οποία κινείται
- Το βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας και φερεγγυότητας
- Τις προοπτικές ανάπτυξης της μέσα στο χρόνο
- Τις επιπτώσεις από την οικονομική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της εταιρίας στην πορεία της μετοχής της.

Αξιολογώντας μια σειρά από εταιρίες του ίδιου κλάδου, μπορούν να διατυπωθούν συμπεράσματα για το :

- Ποιες εταιρίες έχουν τις μεγαλύτερες πιθανότητες να πετύχουν τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης εργασιών και κερδών.
- Ποιες μετοχές εταιριών έχουν προοπτικές ανόδου και δημιουργίας μεγαλύτερων χρηματιστηριακών κερδών μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

4. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

4.1. Εισαγωγή

Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε το 1989 το πλαίσιο κατάρτισης για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, το οποίο θέτει τις λογιστικές πολιτικές, πάνω στις οποίες βασίζονται τα Πρότυπα προκειμένου να γίνουν κατανοητές από τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.

Το πλαίσιο είναι το θεωρητικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα πρέπει να βασίζονται όλα τα Δ.Λ.Π. και τα Δ.Π.Χ.Π. Το πλαίσιο ασχολείται με τα παρακάτω θέματα :

- Το σκοπό των χρηματοοικονομικών καταστάσεων
- Τις βασικές παραδοχές σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων
- Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των οικονομικών καταστάσεων
- Τον ορισμό, την αναγνώριση και αποτίμηση των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων
- Τις έννοιες του κεφαλαίου και της διατήρησής του

4.2. Σκοπός χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Ο σκοπός των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι να δίνουν πληροφορίες για τη χρηματοοικονομική κατάσταση μιας οντότητας που είναι χρήσιμες σε διάφορους χρήστες για να λαμβάνουν οικονομικές αποφάσεις. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν :

- α) Τον ισολογισμό που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική θέση και είναι χρήσιμες για την εκτίμηση της ικανότητας της επιχείρησης να διαχειρίζεται τους οικονομικούς της πόρους και να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της.
- β) Την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, στην οποία αποτυπώνονται πληροφορίες για την αποδοτικότητα της επιχείρησης, που είναι

χρήσιμες για την εκτίμηση της ικανότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακές ροές από τους χρησιμοποιούμενους από αυτήν πόρους.

γ) Την κατάσταση Ταμειακών ροών.

δ) Την κατάσταση μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων. Οι πληροφορίες για τις μεταβολές στη χρηματοοικονομική θέση αποτυπώνονται στις δύο παραπάνω καταστάσεις και είναι χρήσιμες για την εκτίμηση της ικανότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμιακές ροές και τις ανάγκες αυτής να τις χρησιμοποιεί.

ε) Το προσάρτημα, Επεξηγηματικές Σημειώσεις, σχετικά με τις χρησιμοποιούμενες λογιστικές πολιτικές και τις αναγκαίες επεξηγηματικές πληροφορίες

4.3. Βασικές παραδοχές σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων

Για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων απαιτούνται δύο βασικές παραδοχές:

- **Η αυτοτέλεια των χρήσεων** κατά την οποία τα αποτελέσματα των συναλλαγών και των λοιπών γεγονότων καταχωρούνται όταν πραγματοποιούνται και απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις των περιόδων τις οποίες αφορούν.
(Η παραδοχή αυτή δεν ισχύει για την κατάσταση ταμειακών ροών).
- **Η συνεχιζόμενη δραστηριότητα της επιχείρησης.** Κατά την παραδοχή αυτή η επιχείρηση θα συνεχίσει να λειτουργεί και στο μέλλον, δηλαδή δεν έχει την πρόθεση, ούτε την ανάγκη, να περικόψει ουσιαστικά το επίπεδο των δραστηριοτήτων της, διότι αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, πρέπει οι οικονομικές καταστάσεις να παρουσιασθούν σε διαφορετική βάση.

4.4. Ποιοτικά χαρακτηριστικά των οικονομικών καταστάσεων

Για να είναι οι οικονομικές καταστάσεις χρήσιμες στους χρήστες αυτών πρέπει να έχουν κάποια ποιοτικά χαρακτηριστικά. Τα κυριότερα είναι:

- **Σαφήνεια.** Οι πληροφορίες που παρέχουν οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να μπορούν να γίνουν κατανοητές από τους χρήστες, οι οποίοι είναι γνώστες των βασικών οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης και έχουν τη διάθεση να εξετάσουν τις οικονομικές καταστάσεις με επιμέλεια.
- **Συνάφεια.** Για να είναι χρήσιμες οι πληροφορίες θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών για λήψη αποφάσεων, βοηθώντας τους να αξιολογήσουν παρελθόντα, παρόντα ή μέλλοντα γεγονότα και να επιβεβαιώσουν ή να διορθώσουν προηγούμενες εκτιμήσεις τους.
- **Αξιοπιστία.** Οι πληροφορίες είναι αξιόπιστες όταν δεν περιέχουν σημαντικά λάθη, παραλείψεις ή προκαταλήψεις και μπορούν να θεωρηθούν ότι αντικατοπτρίζουν πιστά αυτό που θεωρείται ή αναμένεται ότι αντιπροσωπεύουν.¹
- **Συγκρισιμότητα.** Οι πληροφορίες θα πρέπει να βοηθούν τους χρήστες να συγκρίνουν τόσο τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της οντότητας διαχρονικά, όσο και την κατάσταση και τα αποτελέσματα διαφόρων οντοτήτων για το ίδιο έτος.

4.5. Τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Τα κύρια στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων είναι τα στοιχεία ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα ίδια κεφάλαια, τα έσοδα και τα έξοδα. Τα τρία πρώτα στοιχεία έχουν σχέση με τη μέτρηση της αποδοτικότητας της οικονομικής θέσεως και τα επόμενα δύο με τη μέτρηση της αποδοτικότητας της επιχείρησης.

4.6. Αναγνώριση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Ένα στοιχείο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (στοιχείο ενεργητικού, υποχρέωση, ίδια κεφάλαια, εισόδημα, έξοδο) θα πρέπει να αναγνωρίζεται όταν :

- Είναι πιθανόν ότι θα υπάρξει εισροή (εκροή) οικονομικών οφελών προς (από) την οντότητα και

¹ (Πηγή: Μέργος Γ, «Επιδίωξη η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων», Ναυτεμπορική, 28/12/04)

- Το κόστος ή η αξία του στοιχείου μπορεί να καθοριστεί με αξιοπιστία.

4.7. Αποτίμηση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Αποτίμηση είναι η διαδικασία προσδιορισμού των χρηματικών ποσών στα οποία τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων αναγνωρίζονται και απεικονίζονται στον Ισολογισμό και στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Το πλαίσιο σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων αναφέρει τέσσερις διαφορετικές βάσεις για την αποτίμηση των στοιχείων που αναγνωρίζονται σε αυτές, χωρίς να υιοθετεί κάποια συγκεκριμένη. Μία επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί σε διαφορετικά επίπεδα ή με διαφορετικούς συνδυασμούς μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

- **Το ιστορικό κόστος.** Τα στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται στο ποσό των ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακών ισοδύναμων που πληρώθηκαν ή στην εύλογη αξία του ανταλλάγματος που δόθηκε για να αποκτηθούν.
- **Το τρέχον κόστος.** Τα στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στο ποσό ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακών ισοδύναμων που θα έπρεπε να καταβληθεί αν τα ίδια ή ισοδύναμα στοιχεία αποκτούνταν τώρα. Οι υποχρεώσεις απεικονίζονται στο ποσό που θα χρειαζόταν για να διακανονιστεί η οφειλή τώρα.
- **Τη ρευστοποιήσιμη αξία.** Τα στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στο ποσό των ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακών ισοδύναμων που θα μπορούσε να ληφθεί τώρα, από την πώληση των στοιχείων αυτών.
- **Την παρούσα αξία.** Τα στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στην παρούσα προεξοφλημένη αξία των μελλοντικών καθαρών ταμειακών εισροών, που το στοιχείο αναμένεται να δημιουργήσει κατά τη συνήθη λειτουργική πορεία της επιχείρησης.

Το πλαίσιο δεν υιοθετεί συγκεκριμένη βάση ως τη μόνη αποδεκτή.

4.8. Έννοιες του κεφαλαίου και της διατήρησης του

Στην ετοιμασία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων η οντότητα θα πρέπει να υιοθετήσει μία έννοια κεφαλαίου. Η έννοια κεφαλαίου που επιλέγεται καθορίζει και την αξία των καθαρών στοιχείων ενεργητικού ή των ιδίων κεφαλαίων, δηλαδή:

Κεφάλαιο = Καθαρά Στοιχεία Ενεργητικού = Ίδια Κεφάλαια
Υπάρχουν δύο κύριες έννοιες κεφαλαίου και η επιλογή μεταξύ των δύο βασίζεται στις ανάγκες των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

- Η χρηματοοικονομική έννοια κεφαλαίου επιλέγεται όταν οι χρήστες πρωτίστως ενδιαφέρονται για τη διατήρηση του ονομαστικού κεφαλαίου ή της αγοραστικής δυνατότητας του κεφαλαίου.
- Η φυσική έννοια του κεφαλαίου επιλέγεται όταν οι χρήστες πρωτίστως ενδιαφέρονται για τη διατήρηση ή συντήρηση της λειτουργικής δυνατότητας της οντότητας.²

---

² (Πηγή: Πρωτοψάλτης Ν, Βρουστούρης Παν, «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες», εκδ.Σταμούλη, 2002)

5. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 1

5.1. Εισαγωγή

Το πρώτο διεθνές λογιστικό πρότυπο αναφέρεται στην παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements). Εκδόθηκε το 1997 και άρχισε να εφαρμόζεται από τις χρήσεις που άρχιζαν από ή μετά την 1η Ιουλίου 1998. Αντικατέστησε δύο πρότυπα : το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 5 «Πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούνται με τις οικονομικές καταστάσεις» και το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 13 «Εμφάνιση του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων». ¹

Ο κύριος σκοπός του προτύπου είναι να καθορίσει τη βάση σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να παρουσιάζονται οι οικονομικές καταστάσεις προκειμένου να μπορούν να συγκριθούν τόσο με τις οικονομικές καταστάσεις της ίδιας επιχείρησης μεταξύ διαφορετικών χρήσεων, όσο και με τις οικονομικές καταστάσεις άλλων επιχειρήσεων κατά την ίδια χρήση. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού το εν λόγω Πρότυπο θέτει γενικές αρχές, οδηγίες και τις ελάχιστες δυνατόν απαιτήσεις για το περιεχόμενο και κατ' επέκταση την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, οι διατάξεις αυτού του Προτύπου χαρακτηρίζονται από ευελιξία και μπορούν να εφαρμοστούν από κάθε επιχείρηση ανεξαρτήτου κλάδου. Ωστόσο, σε ορισμένους κλάδους τηρούνται και επιπρόσθετες διατάξεις, οι οποίες υπάγονται σε άλλα πρότυπα. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται ο τραπεζικός κλάδος όπου οι τράπεζες θα πρέπει να τηρούν και τις διατάξεις του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 30 «Γνωστοποιήσεις με τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών και των ομοίων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων».

Το παρόν Πρότυπο εφαρμόζεται τόσο στις οικονομικές καταστάσεις μεμονωμένων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών και των

¹ (Πηγή: Λεβέντης Σ., « Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων κατά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Δ.Α.Π.1», Account, τεύχος 287, 21-27 Φεβρουαρίου 2003)

ασφαλιστικών επιχειρήσεων, όσο και στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ομίλων επιχειρήσεων. Επιτρέπεται η ταυτόχρονη παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες συντάσσονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, με τις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας, με την προϋπόθεση να γνωστοποιείται σαφώς στο Προσάρτημα η βάση κατάρτισης της καθεμιάς. Εντούτοις, το Πρότυπο δεν εφαρμόζεται στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις. Ορίζεται ότι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τίθενται σε ισχύ μόνο στις οικονομικές καταστάσεις και όχι σε άλλες πληροφορίες, που μπορούν να ληφθούν από την ετήσια έκθεση. Η παρουσίαση των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων αναλύεται στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 34 «Ενδιάμεση χρηματοοικονομική παρουσίαση».²

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι το συγκεκριμένο πρότυπο απευθύνεται, κατά κύριο λόγο, σε οικονομικές μονάδες που έχουν ως βασικό στόχο την επίτευξη κέρδους ή, με άλλα λόγια, τη μεγιστοποίηση του πλούτου των μετόχων. Γενικότερα, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έχουν συνταχθεί για κερδοσκοπικές οικονομικές μονάδες και χρειάζεται να υποστούν σημαντικές αλλαγές για να εφαρμοστούν και σε μη κερδοσκοπικές οικονομικές μονάδες.

5.2. Σκοπός και Ευθύνη Σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων

Το σύνολο των οικονομικών καταστάσεων μίας επιχείρησης πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεωτικές καταστάσεις :

1.	Ισολογισμό
2.	Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως
3.	Κατάσταση μεταβολής των Ιδίων Κεφαλαίων
4.	Κατάσταση Ταμειακών Ροών
5.	Λογιστικές Μέθοδοι και Επεξηγηματικές Σημειώσεις.

² (Πηγή: Σακέλλης Ε., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002, τ.Α΄)

Σκοπός των οικονομικών καταστάσεων είναι να παρέχουν πληροφορίες χρήσιμες και αξιόπιστες για το ενεργητικό, τις υποχρεώσεις, τα ίδια κεφάλαια, τα έσοδα και τα έξοδα και τις ταμιακές ροές της επιχείρησης. Τα προαναφερόμενα στοιχεία είναι απολύτως απαραίτητα για την πρόβλεψη μελλοντικών ταμιακών ροών και γενικά για τη λήψη ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων.

Το Πρότυπο ορίζει ότι την ευθύνη για την κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης έχει το Διοικητικό της Συμβούλιο και / ή άλλο διοικητικό της όργανο.

5.3. Συμμόρφωση και Παρεκκλίσεις από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί η έννοια της ακριβοδίκαιης παρουσίασης. Βασική αρχή του Προτύπου είναι η ακριβοδίκαιη παρουσίαση της οικονομικής θέσης, της οικονομικής απόδοσης και των ταμιακών ροών μιας επιχείρησης μέσω των οικονομικών καταστάσεων.³ Η ακριβοδίκαιη παρουσίαση επιτυγχάνεται με πλήρη συμμόρφωση προς τα εφαρμοστέα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Προϋποθέτει να εφαρμόζονται οι επιλεγόμενες λογιστικές μέθοδοι και να παρέχονται πρόσθετες γνωστοποιήσεις, όπου αυτό είναι αναγκαίο.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1 ορίζει ότι όταν οι οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης συμμορφώνονται με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, η επιχείρηση οφείλει να γνωστοποιεί αυτό το γεγονός. Η γνωστοποίηση αυτή γίνεται στο Προσάρτημα. Ωστόσο, σε περίπτωση που μια επιχείρηση έχει σημαντικές παρεκκλίσεις από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν θα πρέπει να γνωστοποιεί συμμόρφωση με αυτά. Ο διαχωρισμός αυτός γίνεται προκειμένου να αποφευχθεί η επιλεκτική εφαρμογή των προτύπων.

Η απόκλιση από ή η μη εφαρμογή ενός συγκεκριμένου προτύπου επιτρέπεται σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις και όταν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

---

³ (Πηγή: Duckman T.R. & Davis C.J. & Ducks R.E., « Intermediate Accounting», ed. Mc Graw – Hill, 5th ed., International Edition 2001)

- ✓ Η εφαρμογή του μπορεί να επιδράσει με αρνητικό τρόπο στην παρουσίαση της αληθινής και δίκαιης εικόνας των οικονομικών καταστάσεων.
- ✓ Η παρέκκλιση από τη ρύθμιση είναι απαραίτητη για να επιτευχθεί η ακριβοδίκαιη παρουσίαση.

Σε περίπτωση αναγκαίας παρέκκλισης από κάποια ρύθμιση λογιστικού προτύπου η επιχείρηση οφείλει να γνωστοποιεί :

- Το πρότυπο από το οποίο έγινε η παρέκκλιση.
- Τους λόγους της παρέκκλισης.
- Το σημείο στο οποίο έγινε η παρέκκλιση.
- Την οικονομική επίπτωση της παρέκκλισης για κάθε χρήση που παρουσιάζεται.

5.4. Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων

5.4.1 Ισολογισμός

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1 δεν απαιτεί από την επιχείρηση να υιοθετεί ένα συγκεκριμένο τύπο Ισολογισμού. Ο τύπος του Ισολογισμού εξαρτάται από τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Κάθε επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να καθορίσει, ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων της, αν πρέπει ή όχι να παρουσιάσει τα κυκλοφορούντα και τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, τις βραχυπρόθεσμες και τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ως ξεχωριστές κατηγορίες στον πίνακα του Ισολογισμού.⁴ Όταν γίνεται ξεχωριστή αναφορά στις παραπάνω κατηγορίες εφαρμόζονται κανονικά οι διατάξεις των προτύπων. Στην περίπτωση, όμως, που η επιχείρηση δεν διακρίνει τα παραπάνω στοιχεία, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις πρέπει να παρουσιάζονται κατά τη σειρά ρευστοποίησής τους.

---

⁴ (Πηγή: Λεβέντης Σ., « Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων κατά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Δ.Λ.Π.1», Account, τεύχος 287, 21-27 Φεβρουαρίου 2003)

5.4.1.1. Ταξινόμηση στοιχείων του Ισολογισμού

Είναι σύνηθες αλλά όχι δεσμευτικό σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. τα στοιχεία του ισολογισμού να ταξινομούνται σε κυκλοφοριακά και μη κυκλοφοριακά στοιχεία όσο αναφορά το ενεργητικό και σε τρέχουσες και μη τρέχουσες υποχρεώσεις όσον αναφορά το παθητικό. Όταν μία επιχείρηση επιλέγει να μην κάνει αυτήν την κατάταξη, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις πρέπει να παρουσιάζονται γενικά κατά τη σειρά ρευστότητας τους. Ανεξάρτητα από την υιοθετημένη μέθοδο παρουσίασεως, μία επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί κάθε περιουσιακό στοιχείο και υποχρέωση που αποτελείται από ποσά που αναμένεται να διακανονισθούν ή να εισπραχθούν σε χρόνο μεγαλύτερο των δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του Ισολογισμού.

Όταν γίνει αυτή η διάκριση τότε ένα περιουσιακό στοιχείο κατατάσσεται ως κυκλοφοριακό όταν:

- Αναμένεται να ρευστοποιηθεί ή κατέχεται για πώληση ή ανάλωση, κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εκμεταλλεύσεως της επιχείρησης (π.χ. Εμπορεύματα, Α' και Β' ύλες) ή
- Κατέχεται κυρίως για εμπορικούς σκοπούς ή για βραχύ χρόνο και αναμένεται να ρευστοποιηθεί μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία Ισολογισμού (π.χ. χρεόγραφα προς πώληση, γραμμάτια εισπρακτέα, απαιτήσεις από πελάτες κ.λ.π.) ή
- Συνιστά ταμειακά διαθέσιμα ή ταμειακά ισοδύναμα, τα οποία δεν έχουν περιορισμούς στη χρήση τους.

Όλα τα άλλα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να κατατάσσονται ως μη κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού (π.χ. ενσώματα, άυλα, λειτουργικά και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μακροπρόθεσμης φύσεως).

Η κατάταξη ενός περιουσιακού στοιχείου ως κυκλοφοριακού μπορεί να γίνει έστω και αν ισχύει μόνο μία από τις παραπάνω συνθήκες.

Στοιχεία του ενεργητικού (πελάτες, αποθέματα, κ.λ.π.) τα οποία πωλούνται, χρησιμοποιούνται ή εισπράττονται μέσα στο λειτουργικό κύκλο της επιχείρησης, θεωρούνται ως στοιχείο του κυκλοφορούντος ενεργητικού ακόμη και στην περίπτωση που δεν αναμένεται να εισπραχθούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες από την ημερομηνία του Ισολογισμού.

Όλα τα υπόλοιπα στοιχεία του ενεργητικού πρέπει να ταξινομούνται ως

πάγια στοιχεία ενεργητικού (π.χ. ενσώματα, άϋλα, λειτουργικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού μακροπρόθεσμης φύσης).

Μία υποχρέωση πρέπει να κατατάσσεται ως βραχυπρόθεσμη (τρέχουσα) όταν συντρέχει μία από τις παρακάτω συνθήκες:

- Αναμένεται να διακανονισθεί κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εκμεταλλεύσεως της επιχείρησης (π.χ. Οφειλές προς προμηθευτές, Δάνεια, μισθοί πληρωτέοι κ.λ.π.).
- Κατέχεται κυρίως για εμπορικούς σκοπούς (π.χ. υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβόλαια σε παράγωγα).
- Οφείλεται να διακανονισθεί μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού (π.χ. γραμμάτια εισπρακτέα, επιταγές εισπρακτέες κ.λ.π.)
- Η επιχείρηση δεν έχει δικαίωμα να αναβάλει άνευ όρων την τακτοποίηση της υποχρέωσης για δώδεκα τουλάχιστον μήνες από την ημερομηνία του Ισολογισμού.⁵

Όλες οι άλλες υποχρεώσεις πρέπει να κατατάσσονται ως μακροπρόθεσμες (μη τρέχουσες). Στη περίπτωση στην οποία μακροπρόθεσμη υποχρέωση ή μέρος αυτής αναμένεται να διακανονισθεί στους επόμενους 12 μήνες το ποσό το οποίο αναμένεται να διακανονιστεί θα πρέπει να παρουσιαστεί σαν τρέχουσα υποχρέωση.

Η επιχείρηση θα πρέπει να συνεχίσει να κατατάσσει τις μακροπρόθεσμες έντοκες υποχρεώσεις της ως μη βραχυπρόθεσμες, ακόμη και όταν πρέπει να διακανονισθούν μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία Ισολογισμού, αν συντρέχουν αθροιστικά τα εξής:

- η αρχική προθεσμία ήταν για περίοδο μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών.
- η επιχείρηση προτίθεται να αναχρηματοδοτήσει την υποχρέωση σε μακροπρόθεσμη βάση και αυτή η πρόθεση στηρίζεται σε συμφωνία αναχρηματοδότησης ή αναδιαπραγμάτευσης των όρων εξοφλήσεως η οποία ολοκληρώνεται πριν εγκριθούν οι οικονομικές καταστάσεις.

Το ποσό κάθε υποχρεώσεως που έχει αποκλεισθεί από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, σύμφωνα με τα ανωτέρω, μαζί με τις πληροφορίες που στηρίζουν αυτήν την παρουσίαση, πρέπει να γνωστοποιούνται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές

⁵ (Πηγή: Grant Thornton, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

καταστάσεις.(π.χ. μακροπρόθεσμο δάνειο από τράπεζα το οποίο στην επόμενη χρήση λήγει και πέρα από τις συνήθεις δόσεις η εταιρεία θα πρέπει να καταβάλλει και ένα επιπλέον ποσό το οποίο σύμφωνα με τους όρους του δανείου μπορεί να επαναδιαπραγματευθεί).

5.4.1.2. Αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού

Αποτίμηση είναι η διαδικασία προσδιορισμού των χρηματικών ποσών με τα οποία απεικονίζονται τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ορίζουν ότι τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού θα πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό σε αξίες κτήσεις (με βάση την αρχή του Ιστορικού Κόστους).

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όπου οι πραγματικές αξίες παρουσιάζουν σημαντικές μεταβολές σε σχέση με τις ιστορικές, μπορούν να παρουσιαστούν σε τρέχουσες αξίες. Οι γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές επιτρέπουν ή και απαιτούν ορισμένες παρεκκλίσεις από την αρχή του ιστορικού κόστους. Έτσι τα αποθέματα και τα χρεόγραφα αποτιμούνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ αξίας κτήσης και τρέχουσας, ενώ μακροπρόθεσμες επενδύσεις μπορούν να εμφανιστούν με την μέθοδο της καθαρής θέσης.

Η υποτίμηση και η απόσβεση μη κυκλοφοριακών περιουσιακών στοιχείων θεωρείται αποδεκτή πρακτική, ενώ αντίθετα πιθανή υπεραξία τους (η πραγματική αξία να υπερβαίνει την λογιστική αξία), αναγνωρίζεται και απεικονίζεται λογιστικά κατά την πώληση τους. Εξαίρεση στα παραπάνω βρίσκουμε στα Δ.Λ.Π. 16 (ενσώματες ακινητοποιήσεις) και 40 (επενδύσεις σε ακίνητη περιουσία) όπου εναλλακτικά και όπου παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ πραγματικής και λογιστικής αξίας ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου, επιτρέπεται η απεικόνιση του σε τρέχουσες αξίες. Το περιουσιακό στοιχείο θα παρουσιαστεί ανατιμημένο στο ισολογισμό, ενώ παράλληλα στα ίδια κεφάλαια θα απεικονιστεί και το πλεόνασμα της ανατίμησης.⁶

Ο Ισολογισμός μιας επιχείρησης θα πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία σύμφωνα με τις οδηγίες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων:

---

⁶ (Πηγή: Grant Thornton, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
1. Ενσώματες ακινητοποιήσεις	1. Μετοχικό Κεφαλαίο και Αποθεματικά
2. Αύλα περουσιακά στοιχεία	2. Προβλέψεις
3. Χρηματοοικονομικά μέσα	3. Δικαιώματα μειοψηφίας
4. Αποθέματα	4. Μακροπρόθεσμες έντοκες υποχρεώσεις
5. Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	5. Υποχρεώσεις προς προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις
6. Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	6. Φορολογικές υποχρεώσεις
7. Φορολογικές απαιτήσεις	

5.4.1.3 Γνωστοποιήσεις

Η επιχείρηση θα πρέπει να γνωστοποιεί είτε στον Ισολογισμό, είτε στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις τα εξής:

- Περαιτέρω υποκατηγορίες των θέσεων που παρουσιάσθηκαν, ταξινομημένες με τρόπο που να αρμόζει στις δραστηριότητες της εταιρείας.
- Ανάλυση κάθε στοιχείου ανάλογα με τη φύση του.
- Ανάλυση των πληρωτέων ποσών στη μητρική επιχείρηση, στις θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις, καθώς και των απαιτήσεων από αυτές.
- Για κάθε κατηγορία Μετοχικού Κεφαλαίου:
  - ✓ τον αριθμό των εγκεκριμένων μετοχών,
  - ✓ τον αριθμό των μετοχών που εκδόθηκαν και έχουν εξοφληθεί και τον αριθμό των μετοχών που εκδόθηκαν αλλά δεν έχουν εξοφληθεί,
  - ✓ την ονομαστική αξία ανά μετοχή ή το γεγονός ότι οι μετοχές δεν έχουν ονομαστική αξία (ισχύει σε ορισμένες χώρες),
  - ✓ συμφωνία του αριθμού των μετοχών που κυκλοφορούν στην

- αρχή και στο τέλος της χρήσης,
- ✓ τα δικαιώματα, τα προνόμια και τους περιορισμούς που αφορούν στην κατηγορία μετοχών, που συμπεριλαμβάνει περιορισμούς στη διανομή μερισμάτων και στην επιστροφή του κεφαλαίου,
  - ✓ τις μετοχές της επιχείρησης που κατέχονται από την ίδια την επιχείρηση (ίδιες μετοχές) ή από θυγατρικές ή από συγγενείς επιχειρήσεις,
  - ✓ τις μετοχές υπό έκδοση, σύμφωνα με συμβάσεις άσκησης Δικαιωμάτων Προαίρεσης (options) και πωλήσεων, με αναφορά των όρων και των ποσών,
  - ✓ την περιγραφή της φύσης και του σκοπού κάθε αποθεματικού που περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια,
  - ✓ τα προτεινόμενα μερίσματα που τυπικά δεν έχουν εγκριθεί για πληρωμή, καθώς και το γεγονός της περίληψης ή όχι αυτών στις υποχρεώσεις,
  - ✓ τα ποσά των συσσωρευμένων μερισμάτων προνομιούχων μετοχών που δεν έχουν λογιστεί.

5.4.2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως, αποτελεί σημαντική πηγή πληροφόρησης για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, δεδομένου ότι μέσω αυτής αντλούν σημαντικές πληροφορίες, κυρίως για την απόδοση της επιχείρησης. Η ανάλυση της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως επιτρέπει να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα της διοίκησης μίας επιχείρησης για τη συγκεκριμένη χρήση, καθώς επίσης και να εξαχθούν συμπεράσματα για την πιθανή πορεία των μελλοντικών κερδών της επιχείρησης.⁷

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 1 η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- Έσοδα από πελάτες για αγαθά που έχουν πωληθεί ή υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί κατά την διάρκεια της χρήσης. Σε αυτά πρέπει να

⁷ (Πηγή : Γεωργίου Α., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα IAS», εκδ. Σάκκουλα Α.Ε., Αθήνα- Θεσσαλονίκη 2003)

περιλαμβάνονται εκπτώσεις, επιβαρύνσεις και επιστροφές, προκειμένου να προσδιορισθούν οι καθαρές πωλήσεις ή έσοδα. Επίσης στα έσοδα περιλαμβάνονται και τα έσοδα της επιχείρησης από παρεπόμενες δραστηριότητες.

- **Χρηματοοικονομικά έξοδα** τα οποία διαμορφώνονται από συνθετικά στοιχεία όπως οι τόκοι έξοδα (π.χ. δανείων), οι τόκοι των χρηματοοικονομικών μισθώσεων, οι πιστωτικοί τόκοι καταθέσεων κ.λ.π.
- **Το μερίδιο κερδών ή ζημιών από συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες** που παρακολουθούνται με τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης.
- **Κέρδη ή ζημιές προ φόρων** που αναγνωρίζονται από τη διάθεση στοιχείων του ενεργητικού ή το διακανονισμό υποχρεώσεων που αποδίδονται σε διακοπτόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- **Φόροι (εισοδήματος) – έξοδα**, οι οποίοι αναφέρονται στο συγκεντρωτικό ποσό που περιλαμβάνεται στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημιάς της χρήσης και περιλαμβάνουν τον τρέχοντα αλλά και τον αναβαλλόμενο φόρο. Το ποσό του φόρου εισοδήματος που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως, προσδιορίζεται από τον συμψηφισμό του φόρου εισοδήματος (όπως αυτός υπολογίζεται με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία) και των αναβαλλόμενων φόρων.
- **Κέρδος (ή ζημιά), το οποίο είναι το αλγεβρικό άθροισμα των εσόδων και εξόδων.**

Τα παρακάτω, επίσης, κονδύλια εμφανίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως ως κατανομές του κέρδους ή της ζημιάς για τη χρήση:

- **Κέρδος (ή ζημιά) που αποδίδεται στα δικαιώματα μειοψηφίας.** Αφορά το μέρος των καθαρών αποτελεσμάτων των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μίας θυγατρικής, που αναλογεί στα δικαιώματα τα οποία δεν ανήκουν άμεσα ή έμμεσα (μέσω θυγατρικών) στη μητρική.
- **Κέρδος (ή ζημιά) που αποδίδεται στους μετόχους της μητρικής.**
- **Τα κέρδη ανά μετοχή (μειωμένα κέρδη ανά μετοχή, βασικά κέρδη ανά μετοχή).**

Η παραπάνω μορφή της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως δεν επεξηγεί την ανάλυση των δαπανών που πραγματοποιούνται στις λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης. Σύμφωνα με το Πρότυπο, η επιχείρηση θα πρέπει να αναλύει και να ταξινομεί τις δαπάνες με δύο μεθόδους :

- **Μέθοδος ταξινόμησης των δαπανών κατ' είδος** : Οι δαπάνες μεταφέρονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως με βάση τη φύση τους. Στην ανάλυση κατά είδος, τα έξοδα εμφανίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως με λεπτομέρεια και ανάλογα με το είδος τους (π.χ. αποσβέσεις αγορές πρώτων υλών, μεταφορικά έξοδα, διαφημίσεις, μισθοί και ημερομίσθια κ.λ.π.) ανεξάρτητα από τον προορισμό τους. Ως προορισμός νοείται η λειτουργία για την οποία πραγματοποιήθηκε το αντίστοιχο έξοδο.
- **Μέθοδος ταξινόμησης των δαπανών κατά δραστηριότητα ή λειτουργία** : Η ανάλυση των εξόδων ανά λειτουργία είναι γνωστή και ως μέθοδος του «κόστους των πωλήσεων» και κατατάσσει τα έξοδα ανάλογα με τη λειτουργία τους. Με άλλα λόγια, τα έξοδα κατατάσσονται ως μέρος του κόστους πωλήσεων, των εξόδων διάθεσης και των εξόδων διοίκησης. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, κάθε έξοδο πραγματοποιείται από την επιχείρηση για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό, δηλαδή για να εξυπηρετήσει κάποια λειτουργία της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις προβαίνουν σε μερισμό εξόδων, ο οποίος βασίζεται σε επιλογές της διοίκησης.

5.4.3. Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων

Οι μεταβολές στα ίδια κεφάλαια μιας επιχείρησης μεταξύ των Ισολογισμών της προηγούμενης και της κλειόμενης χρήσεως συνεπάγονται μεταβολή (αύξηση ή μείωση) στην καθαρή θέση ή περιουσία της.⁸ Τα οικονομικά γεγονότα που επιφέρουν μεταβολή στα ίδια κεφάλαια μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες:

- Συναλλαγές με τους μετόχους της επιχείρησης, όπως η εισφορά κεφαλαίων και η διανομή κερδών.

---

⁸ (Πηγή: Σακέλλης Ε., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002, τ.Α')

- Οικονομικά γεγονότα που δημιουργούν έσοδα, έξοδα, κέρδη, και ζημιές.

Η συγκεκριμένη κατάσταση θα πρέπει να δείχνει :

- Το καθαρό κέρδος ή τη ζημία της χρήσεως.
- Κάθε επιμέρους έσοδο, έξοδο κέρδος ή ζημία που με βάση άλλα Πρότυπα ή Διερμηνείες αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, καθώς και το σύνολο των στοιχείων αυτών.
- Το σύνολο των εσόδων και των εξόδων της περιόδου με διαχωρισμό αυτού σε ποσά που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής επιχείρησης και σε δικαιώματα μειοψηφίας.
- Για κάθε στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων, την επίδραση των μεταβολών στις λογιστικές πολιτικές και των διορθώσεων λαθών που αναγνωρίστηκαν σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 8 «Καθαρό κέρδος ή ζημία χρήσεως, βασικά λάθη και μεταβολές στις λογιστικές μεθόδους»

5.4.3.1 Πρόσθετες πληροφορίες της κατάρτισης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων

Η επιχείρηση, επιπρόσθετα πρέπει να παρουσιάζει είτε ως μέρος της Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων κεφαλαίων είτε σε ξεχωριστή κατάσταση στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις τις εξής πληροφορίες:

- Μεταφορές κεφαλαίων από/ ή προς τους μετόχους και διανομές μερισμάτων στους μετόχους (π.χ. αυξήσεις ή μειώσεις του μετοχικού κεφαλαίου).
- Το υπόλοιπο των αδιανέμητων κερδών στην αρχή της χρήσης, την κίνηση του λογαριασμού μέσα στη χρήση, καθώς και το υπόλοιπο αυτού κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού.
- Συμφωνία μεταξύ της λογιστικής αξίας έναρξης και λήξης της χρήσης για κάθε κατηγορία κεφαλαίου, για τη διαφορά υπέρ το άρτιο και για κάθε αποθεματικό, γνωστοποιώντας ξεχωριστά κάθε μεταβολή.

5.5. Επεξηγηματικές σημειώσεις των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι Επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων

περιλαμβάνουν επεξηγήσεις και αναλύσεις των λογαριασμών του Ισολογισμού, της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως, της Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων, της Κατάστασης Ταμειακών Ροών. Αναφέρουν τις βάσεις κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και τις συγκεκριμένες λογιστικές αρχές που επιλέχθηκαν για σημαντικές συναλλαγές και γεγονότα. Επίσης, γνωστοποιούν πληροφορίες, οι οποίες δεν παρουσιάζονται αλλού στις οικονομικές καταστάσεις καθώς και πληροφορίες προκειμένου να εξασφαλίζεται μια ακριβοδίκαιη παρουσίαση.⁹ Τέλος, στο Προσάρτημα γνωστοποιούνται η έδρα, η νομική μορφή, η χώρα ίδρυσης, η φύση των εργασιών, η επωνυμία της μητρικής αν πρόκειται για όμιλο επιχειρήσεων, ο αριθμός των εργαζομένων της επιχείρησης.

5.6. Βασικές Διαφορές με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1 παρουσιάζει ορισμένες ουσιαστικές διαφορές με το λογιστικό σχέδιο της χώρας μας. Αναλυτικά, η ελληνική νομοθεσία δεν απαιτεί την κατάρτιση της Κατάστασης Μεταβολής των Ιδίων Κεφαλαίων και της Κατάστασης των Ταμειακών Ροών. Όσον αφορά τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, το κενό αυτό καλύπτεται σε μεγάλο βαθμό από τη σύνταξη του Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων. Στον εν λόγω πίνακα εμφανίζονται μεταβολές της καθαρής θέσης της επιχείρησης, οι οποίες προήλθαν είτε κατά τη διάρκεια της χρήσεως – αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων, ληφθείσες επιχορηγήσεις κ.τ.λ. – είτε μέσω της διανομής των αποτελεσμάτων στο τέλος της χρήσεως. Επίσης, περιέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες, οι οποίες αιτιολογούν τις μεταβολές της καθαρής θέσης.¹⁰

Ως προς την Κατάσταση Ταμειακών Ροών, αναφέρεται ότι κατά την ελληνική νομοθεσία, η σύνταξη μιας τέτοιας κατάστασης είναι υποχρεωτική αποκλειστικά και μόνο για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών Αξιών επιχειρήσεις κατόπιν σχετικής απαίτησης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Για τις μη εισηγμένες επιχειρήσεις δεν επιβάλλεται η

⁹ (Πηγή: Σακέλλης Ε., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002, τ.Α΄)

¹⁰ (Πηγή: Φύλος Γ., « Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και οι κύριες διαφορές τους από την ελληνική νομοθεσία», Λογιστής, τεύχος 553, Απρίλιος 2001).

κατάρτιση αυτής της κατάστασης. Περισσότερη ανάλυση πραγματοποιείται στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7 «Καταστάσεις Ταμειακών Ροών».

Μια επόμενη σημαντική διαφορά έγκειται στο περιεχόμενο του Προσαρτήματος. Σύμφωνα με τον Ν.2190 / 1029 περί ανωνύμων εταιρειών και τη φορολογική νομοθεσία, οι πληροφορίες, οι οποίες γνωστοποιούνται στο Προσάρτημα, υστερούν σε μεγάλο βαθμό από αυτά που προβλέπει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1. Κατ' επέκταση, οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων λαμβάνουν ελλιπείς πληροφορίες. Αντίθετα, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 1 οι επεξηγηματικές σημειώσεις αποτελούν φορέα απαραίτητων και ουσιωδών πληροφοριών. Για παράδειγμα, οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα αφορούν το μισθωμένο με χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμό (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 17), τις συναλλαγές με συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24), στοιχεία σχετικά με προβλέψεις, ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 37).

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τις οικονομικές καταστάσεις που απαιτούνται από τα διεθνή και τα ελληνικά πρότυπα :

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ
1. Ισολογισμός	1. Ισολογισμός
2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως	2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως
3. Πίνακας Διαθέσεως Αποτελεσμάτων	3. Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων
4. Κατάσταση Ταμειακών Ροών (για τις εισηγμένες εταιρείες)	4. Κατάσταση Ταμειακών Ροών
5. Προσάρτημα	5. Επεξηγηματικές Σημειώσεις

6.ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 2

6.1. Εισαγωγή

Βασικό θέμα της λογιστικής των αποθεμάτων αποτελεί το ποσό του κόστους που αναγνωρίζεται ως στοιχείο του ενεργητικού και μεταφέρεται από χρήση σε χρήση έως τη στιγμή της αναγνώρισης των αντίστοιχων εσόδων.

Μία επιχείρηση πρέπει να εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 2 στις οικονομικές καταστάσεις που καλύπτουν τις χρήσεις που αρχίζουν την ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2005. Στην περίπτωση που μία επιχείρηση εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 2 για χρήσεις που αρχίζουν πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2005, το γεγονός αυτό πρέπει να γνωστοποιείται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις της.

Ο σκοπός του Δ.Λ.Π. 2 είναι να καθορίσει το πλαίσιο παρουσίασης, αναγνώρισης και αποτίμησης των αποθεμάτων στις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης.¹

Το Δ.Λ.Π. 2 παρέχει κατευθύνσεις για τον τρόπο προσδιορισμού του κόστους, την εν συνεχεία αναγνώριση του ως έξοδο στα αποτελέσματα της χρήσης, καθώς και την πιθανή αποτίμηση των αποθεμάτων στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους.

Το Δ.Λ.Π. 2 εφαρμόζεται για το λογιστικό χειρισμό όλων των κατηγοριών αποθεμάτων, εκτός από τα αποθέματα που αφορούν :

- Εργασίες σε εξέλιξη που προκύπτουν από συμβάσεις κατασκευής έργων (Δ.Λ.Π. 11).
- Χρηματοοικονομικά Μέσα (Δ.Λ.Π. 39).
- Βιολογικά στοιχεία του ενεργητικού που σχετίζονται με γεωργικές δραστηριότητες και τη γεωργική παραγωγή (Δ.Λ.Π.41).

Τα σημαντικότερα σημεία στην ανάλυση της λογιστικής των αποθεμάτων είναι συνοπτικά τα εξής:

- Τα στοιχεία που συνθέτουν το κόστος αγοράς των αποθεμάτων
- Οι επιτρεπόμενες μέθοδοι προσδιορισμού του κόστους των

---

¹ (Πηγή: Λεβέντης Στ., « Αποθέματα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2», Account, τεύχος 311, 12-18 Σεπτεμβρίου 2003).

αποθεμάτων

- Η αποτίμηση των αποθεμάτων.

6.2. Εννοιολογική Προσέγγιση

Πριν την παρουσίαση των απαιτήσεων του Δ.Λ.Π. 2 είναι χρήσιμο να παρατεθούν ορισμένες βασικές έννοιες οι οποίες σχετίζονται με το Πρότυπο και θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση όσων αναφέρονται παρακάτω.

Αποθέματα είναι τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία:

- Κατέχονται προς πώληση κατά τη συνήθη πορεία των δραστηριοτήτων της επιχείρησης.
- Βρίσκονται στη διαδικασία της παραγωγής μέχρι να πάρουν την τελική τους μορφή για πώληση.
- Είναι υλικά ή εφόδια, τα οποία θα αναλωθούν στην παραγωγική διαδικασία ή στην παροχή υπηρεσιών. Είναι δηλαδή υλικά, τα οποία η επιχείρηση αποκτά με σκοπό την επεξεργασία ή τη συναρμολόγησή τους για την παραγωγή ή κατασκευή προϊόντων ή υπηρεσιών και τα οποία ενσωματώνονται στο τελικό προϊόν.

Καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης των αποθεμάτων, κατά τη συνήθη πορεία της επιχείρησης, μειωμένη κατά το εκτιμώμενο κόστος ολοκλήρωσης της παραγωγής και το εκτιμώμενο κόστος που είναι αναγκαίο για να πραγματοποιηθεί η πώληση.

Εύλογη αξία είναι το ποσό με το οποίο ένα στοιχείο του ενεργητικού μπορεί να ανταλλαχθεί ή μια υποχρέωση να διακανονιστεί, στα πλαίσια μίας αμοτεροβαρούς συναλλαγής σε εμπορική βάση, μεταξύ δύο μερών τα οποία έχουν πλήρη γνώση του αντικειμένου και ενεργούν με τη θέληση τους.

Το βασικό στοιχείο το οποίο διακρίνει τα αποθέματα από τα πάγια περιουσιακά στοιχεία δεν είναι η υλική τους υπόσταση, αλλά ο σκοπός για τον οποίο αποκτώνται ή παράγονται. Έτσι ένα κτίριο για μία εμπορική επιχείρηση χαρακτηρίζεται ως πάγιο, ενώ για μία κατασκευαστική χαρακτηρίζεται ως απόθεμα.²

---

² (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004).

6.3. Κόστος απόκτησης των αποθεμάτων.

Στο κόστος των αποθεμάτων περιλαμβάνονται καταρχήν όλες οι δαπάνες που γίνονται κατά την αγορά των αποθεμάτων. Εάν τα αποθέματα διατίθενται από την επιχείρηση σε διαφορετική μορφή ή χρησιμοποιούνται για την παραγωγή άλλων προϊόντων τότε προστίθεται και το κόστος μετατροπής.

6.4. Κόστος αγοράς

Το πρότυπο καθορίζει τα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν για τον προσδιορισμό του κόστους αγοράς. Επιγραμματικά τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής:

- Τιμολογιακή αξία μείον τυχόν εκπτώσεις.
- Δαπάνες εισαγωγής (εισαγωγικοί δασμοί, ασφάλιστρα μεταφοράς, έξοδα εκτελωνιστών).
- Οι μη επιστρεπτέοι φόροι, δηλαδή φόροι που η επιχείρηση δε θα μπορέσει να συμψηφίσει ή να ανακτήσει.
- Δαπάνες μεταφοράς, παράδοσης και αποθήκευσης.
- Κάθε άλλο κόστος άμεσα σχετιζόμενο με την απόκτηση των αγαθών, υλικών και υπηρεσιών.

6.5. Κόστος μετατροπής

Το κόστος μετατροπής των αποθεμάτων περιλαμβάνει όλα τα άμεσα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν προκειμένου οι πρώτες ύλες να μετατραπούν σε έτοιμα προϊόντα, καθώς και μία συστηματική κατανομή των σταθερών και μεταβλητών γενικών εξόδων παραγωγής. Αναλυτικότερα, το κόστος μετατροπής των αποθεμάτων περιλαμβάνει μία συστηματική κατανομή των:

- Δαπανών που σχετίζονται άμεσα με τις παραγόμενες μονάδες, όπως είναι π.χ τα άμεσα εργατικά έξοδα και οι πρώτες ύλες.
- Σταθερών και μεταβλητών γενικών εξόδων παραγωγής που πραγματοποιούνται κατά τη μετατροπή των υλών σε έτοιμα αγαθά (γενικά βιομηχανικά έξοδα).

Η κατανομή των σταθερών γενικών εξόδων στο κόστος μετατροπής θα πρέπει να γίνεται με βάση την κανονική δυναμικότητα των παραγωγικών εγκαταστάσεων. Με τον όρο κανονική δυναμικότητα εννοούμε την αναμενόμενη παραγωγή που μπορεί να επιτευχθεί κατά μέσο όρο στη διάρκεια ενός αριθμού χρήσεων ή περιόδων με κανονικές συνθήκες λαμβανομένων υπόψη τυχόν απωλειών δυναμικότητας (π.χ. λόγω συντήρησης μηχανημάτων). Το ποσό των σταθερών εξόδων που κατανέμεται σε κάθε παραγόμενη μονάδα δεν αυξάνεται ως συνέπεια χαμηλής παραγωγής ή πρόσκαιρης αδράνειας. Τα μη κατανεμηθέντα γενικά έξοδα καταχωρούνται ως δαπάνη στην περίοδο κατά την οποία πραγματοποιούνται. Σε περιόδους υπερβολικά υψηλής παραγωγής, το ποσό των σταθερών γενικών βιομηχανικών εξόδων που κατανέμεται σε κάθε παραγόμενη μονάδα μειώνεται ούτως ώστε τα αποθέματα να μην αποτιμώνται πάνω από το πραγματικό κόστος.

Το πρότυπο επίσης αναφέρει ότι σε περίπτωση ταυτόχρονης παραγωγής προϊόντων (συμπαράγωγα προϊόντα), τα σταθερά έξοδα κατανέμονται συστηματικά κατά κάποιο ορθολογικό τρόπο όπως π.χ. η συμμετοχή τους στις πωλήσεις, ενώ σε περιπτώσεις παραγωγής υποπροϊόντων τα οποία είναι επουσιώδη, αυτά αποτιμώνται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους, η οποία εκπίπτει από το κόστος του κύριου προϊόντος.

6.6. Λοιπά κόστη

Στο κόστος των αποθεμάτων μπορούν να συμπεριληφθούν και ειδικότερα έξοδα που έχουν πραγματοποιηθεί προκειμένου τα αποθέματα να έλθουν στην παρούσα κατάσταση, όπως για παράδειγμα, οι μελέτες σχεδιασμού ενός προϊόντος που πραγματοποιεί μία επιχείρηση για ειδικούς πελάτες.

Παραδείγματα εξόδων που δεν περιλαμβάνονται στο κόστος των αποθεμάτων, αλλά αναγνωρίζονται ως έξοδα της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται είναι:

- Υπερβολικά έξοδα εργασίας, υπερβολικές αναλώσεις υλικών ή υπερβολικά έξοδα παραγωγής.
- Γενικά έξοδα διοίκησης.

- Έξοδα αποθήκευσης, εκτός της περίπτωσης κατά την οποία η αποθήκευση είναι απαραίτητο στοιχείο της παραγωγικής διαδικασίας η οποία χωρίς την αποθήκευση θα ήταν ατελής (όπως στην περίπτωση παλαίωσης του κρασιού ή άλλων αλκοολούχων ποτών).
- Έξοδα διάθεσης

Αναφέρεται ότι το Δ.Λ.Π. 23 προσδιορίζει τις περιορισμένες προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες το κόστος δανεισμού μπορεί να συμπεριληφθεί στο κόστος των αποθεμάτων.

Μία επιχείρηση μπορεί να αγοράσει αποθέματα με διαφορετικούς όρους διακανονισμού. Όταν η συμφωνία συμπεριλαμβάνει κάποιο χρηματοοικονομικό κόστος (όπως για παράδειγμα μία διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς με βάση τα συνήθη πιστωτικά όρια και της τιμής αγοράς τοις μετρητοίς), τότε αυτό αναγνωρίζεται ως χρηματοοικονομικό έξοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου χρηματοδότησης.³

6.7. Κόστος αποθεμάτων επιχειρήσεων παροχή υπηρεσιών

Στην έκταση που οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών έχουν αποθέματα, τα αποθέματα αυτά αποτιμώνται στο κόστος παραγωγής τους. Τα κόστη αυτά, απαρτίζονται κυρίως από την εργασία και τα λοιπά κόστη του προσωπικού που απασχολήθηκε άμεσα στην παροχή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων του επιβλέποντος προσωπικού και των γενικών εξόδων τα οποία επιμερίζονται.

Εργασία και λοιπά έξοδα τα οποία σχετίζονται με τις πωλήσεις και το διοικητικό προσωπικό δε συμπεριλαμβάνονται στα παραπάνω κόστη, αλλά αναγνωρίζονται ως έξοδα στην περίοδο κατά την οποία πραγματοποιούνται. Το κόστος των αποθεμάτων της επιχείρησης παροχής υπηρεσιών δεν περιλαμβάνει περιθώρια κέρδους ή γενικά έξοδα τα οποία δεν επιμερίζονται, αλλά συχνά αυτά περιλαμβάνονται στις τιμές που χρεώνονται στους πελάτες.

³ (Πηγή: Grant Thornton, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

6.8. Κοστολόγηση αποθεμάτων - Αποτίμηση

Η αποτίμηση των αποθεμάτων γίνεται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η αποτίμηση γίνεται κατ' είδος αποθέματος.

6.8.1. Κοστολογικές μέθοδοι

Με τη **μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους** πρέπει να προσδιορίζεται το κόστος των αποθεμάτων τα οποία:

- Δε μπορούν να αντικατασταθούν το ένα από το άλλο,
- Έχουν παραχθεί και προσδιορίζονται για ειδικούς σκοπούς.

Εξατομικευμένο κόστος σημαίνει ότι συγκεκριμένα έξοδα κοστολογούνται σε συγκεκριμένα είδη του αποθέματος. Η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη όταν τα διάφορα είδη αποθεμάτων διαχωρίζονται για συγκεκριμένο έργο. Ανεξάρτητα εάν τα αποθέματα αυτά έχουν αγοραστεί ή παραχθεί, τα συγκεκριμένα έξοδα που έχουν πραγματοποιηθεί για αυτό το έργο, πρέπει να κοστολογούνται.

Το εξατομικευμένο κόστος είναι ακατάλληλο όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός ειδών του αποθέματος τα οποία αντικαθίστανται το ένα από το άλλο. Για αυτά τα αποθέματα θα πρέπει να εφαρμόζεται μία από τις ακόλουθες κοστολογικές μεθόδους:

Μέθοδος FIFO (First in First Out): Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος των μενόντων προέρχεται από τις τελευταίες αγορές και παραγωγές. Αυτό συμβαίνει λόγω της παραδοχής ότι τα είδη που αγοράστηκαν ή παρήχθησαν πρώτα, πωλούνται και πρώτα.

Μέθοδος του Μέσου Σταθμικού Κόστους (Weighted Average Cost): Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη κοστολογική μέθοδο, το κόστος των αποθεμάτων προσδιορίζεται από το μέσο σταθμικό κόστος των ομοίων ειδών που αγοράστηκαν ή παρήχθησαν κατά τη διάρκεια της χρήσης και το μέσο σταθμικό κόστος των ομοίων ειδών στην αρχή της περιόδου.

Μια επιχείρηση θα πρέπει να χρησιμοποιεί την ίδια μέθοδο προσδιορισμού του κόστους για όλα τα αποθέματά της, τα οποία είναι παρόμοιας φύσης ή έχουν παρόμοια χρήση στην επιχείρηση. Για τα αποθέματα τα οποία έχουν διαφορετική φύση ή χρήση στην επιχείρηση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές μέθοδοι προσδιορισμού του κόστους. Μια διαφορά, ωστόσο,

στη γεωγραφική τοποθεσία που βρίσκονται τα αποθέματα (ή στους σχετικούς φορολογικούς νόμους), δεν είναι ικανή από μόνη της να δικαιολογήσει τη χρήση των διαφορετικών μεθόδων προσδιορισμού του κόστους των αποθεμάτων.

6.8.2. Καθαρή Ρευστοποιήσιμη Αξία

Ανεξάρτητα από τη μέθοδο καθορισμού του κόστους των αποθεμάτων, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι το κόστος είναι μικρότερο από την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των αποθεμάτων.

Είναι επομένως απαραίτητο για την αποτίμηση του αποθέματος σε μία δεδομένη χρονική στιγμή (π.χ. στο τέλος της χρήσης) να προσδιοριστεί η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία του και να συγκριθεί με το κόστος κτήσης του.

Τα αποθέματα ως στοιχείο του ενεργητικού μίας επιχείρησης, είναι σημαντικό να μην εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις σε αξία μεγαλύτερη από αυτή που αναμένεται να εισπραχθεί από την πώληση τους. Για την εκτίμηση της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Εάν το κόστος των αποθεμάτων είναι ανακτήσιμο, δηλαδή εάν η τιμή πώλησης του αποθέματος υπερβαίνει το κόστος του. Το κόστος του αποθέματος μπορεί να μην είναι ανακτήσιμο εάν έχει υποστεί φθορές, εάν έχει καταστεί τεχνολογικά απαξιωμένο ή εάν η τιμή πώλησης του στην αγορά έχει μειωθεί σε επίπεδα κάτω του κόστους.
- Γεγονότα τα οποία συμβαίνουν μετά το τέλος της χρήσης και στην έκταση που αυτά επιβεβαιώνουν τις υπάρχουσες, στο τέλος της χρήσης, συνθήκες οι οποίες δικαιολογούν τη μείωση της αξίας των αποθεμάτων κάτω από το κόστος κτήσης (Δ.Λ.Π. 10).
- Ο σκοπός για τον οποίο διατηρούνται τα αποθέματα. Αν για παράδειγμα υπάρχει μια προσυμφωνημένη τιμή πώλησης ενός αποθέματος, τότε η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία του διατηρούμενου αποθέματος προς κάλυψη συγκεκριμένων πωλήσεων είναι η προσυμφωνημένη τιμή πώλησης. Στην περίπτωση όμως κατά την οποία υπάρχουν αποθέματα του ίδιου είδους με τα αποθέματα που δεν καλύπτονται από τις συμβάσεις πώλησης, τότε για αυτά τα αποθέματα

η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία προσδιορίζεται από τις τιμές πώλησης που επικρατούν γενικά στην αγορά.

- Οι πρώτες ύλες και τα λοιπά υλικά δεν αποτιμώνται κάτω από το κόστος κτήσης, αν τα έτοιμα προϊόντα στα οποία θα ενσωματωθούν αναμένεται να πωληθούν στο κόστος ή πάνω από αυτό. Στην περίπτωση όμως που υπάρχει ένδειξη ότι το κόστος των προϊόντων που θα παραχθούν από αυτές, θα υπερβεί την καθαρά ρευστοποιήσιμη αξία, τότε τα αποθέματα πρώτων και βοηθητικών υλών, αποτιμώνται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους. Το πιο κατάλληλο μέσο μέτρησης της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας των πρώτων και βοηθητικών υλών, σε αντίστοιχες περιπτώσεις, είναι το κόστος αντικατάστασης τους.

Η αποτίμηση των αποθεμάτων στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους, συνήθως γίνεται κατά είδος. Σε μερικές ωστόσο περιπτώσεις, μπορεί να ομαδοποιούνται όμοια ή συγγενή είδη. Αυτό μπορεί να συμβεί με είδη αποθέματος που αφορούν την ίδια παραγωγική γραμμή, έχουν όμοιους σκοπούς ή τελικές χρήσεις, παράγονται και διατίθενται στη ίδια γεωγραφική περιοχή και δεν μπορούν πρακτικά να αποτιμηθούν ξεχωριστά από άλλα είδη της ίδιας γραμμής προϊόντων. Δεν είναι σωστό να αποτιμώνται τα αποθέματα με βάση τη γενική ταξινόμηση τους, όπως έτοιμα προϊόντα ή αποθέματα ενός ιδιαίτερου βιομηχανικού ή γεωγραφικού τομέα.

Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των αποθεμάτων πρέπει να αναθεωρείται σε κάθε μεταγενέστερη περίοδο. Το γεγονός αυτό επιβάλλεται καθώς μπορεί να μην υφίστανται οι συνθήκες οι οποίες σε προηγούμενη χρήση επέβαλαν την αποτίμηση των αποθεμάτων σε τιμές κάτω του κόστους ή να υπάρχει σαφής ένδειξη μίας αύξησης της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας λόγω μεταβολής των οικονομικών συνθηκών.

Το ποσό της προηγούμενης μείωσης της αξίας των αποθεμάτων αναστρέφεται, έτσι ώστε η νέα λογιστική αξία να είναι χαμηλότερη μεταξύ του κόστους και της αναθεωρημένης καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα όταν ένα είδος αποθέματος που αναγνωρίστηκε στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία επειδή η τιμή πώλησης είχε μειωθεί, εξακολουθεί να κατέχεται σε μεταγενέστερη περίοδο, οπότε η τιμή πώλησης

έχει αυξηθεί.⁴

6.9. Αναγνώριση του εξόδου

Όταν πωλούνται τα αποθέματα, η λογιστική αξία τους πρέπει να αναγνωρίζεται ως έξοδο στην περίοδο κατά την οποία αναγνωρίστηκε και το σχετικό έσοδο. Τα ποσά κάθε μείωσης της αξίας των αποθεμάτων στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία και όλες οι ζημιές των αποθεμάτων, πρέπει να αναγνωρίζονται ως έξοδα της χρήσης στην οποία προέκυψε η μείωση της αξίας ή η ζημιά. Το ποσό της αναστροφής της μείωσης της αξίας των αποθεμάτων που προκύπτει από μία αύξηση της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας πρέπει να αναγνωρίζεται ως μείωση του ποσού που βάρυνε τα έξοδα, κατά τη χρήση στην οποία έλαβε χώρα η αναστροφή.

6.10. Γνωστοποιήσεις

Το Δ.Λ.Π. 2 καθορίζει τις πληροφορίες – γνωστοποιήσεις οι οποίες θα πρέπει να συνοδεύουν τα κονδύλια αυτά προκειμένου να βοηθηθεί ο χρήστης των οικονομικών Καταστάσεων. Οι κυριότερες γνωστοποιήσεις είναι οι ακόλουθες:

- Τις λογιστικές μεθόδους που ακολουθούνται για την αποτίμηση και την κοστολόγηση των αποθεμάτων.
- Την λογιστική αξία κατά κατηγορία αποθεμάτων και την έκταση των μεταβολών τους, ανάλογα με την επιχείρηση.
- Την λογιστική αξία των αποθεμάτων που αποτιμήθηκαν στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, λόγω του ότι ήταν μικρότερη από το κόστος κτήσεως του αποθέματος.
- Το ποσό κάθε αναστροφής υποτιμήσεως, το οποίο όπως αναφέραμε θεωρείται ως έσοδο της χρήσης.
- Την λογιστική αξία των αποθεμάτων που έχουν ενεχυριασθεί προς εξασφάλιση υποχρεώσεων.

Όταν η επιχείρηση χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό του κόστους κτήσεως αποθεμάτων τη μέθοδο LIFO, η οποία επιτρέπεται ως εναλλακτική και όχι

---

⁴ (Πηγή: Grant Thornton, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

ως βασική, πρέπει να αποκαλύπτεται η διαφορά μεταξύ του ποσού των αποθεμάτων και ενός από τα παρακάτω δύο ποσά:

- Του μικρότερου ποσού μεταξύ αυτού που προκύπτει σύμφωνα με την μέθοδο FIFO ή του μέσου σταθμικού όρου και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας
- Του μικρότερου ποσού μεταξύ του τρέχοντος κόστους κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

6.11. Σύγκριση με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα

Συγκρίνοντας τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα με τα διεθνή στο θέμα των αποθεμάτων διαπιστώνουμε αρκετές ομοιότητες, αλλά και διαφορές στον τρόπο κοστολόγησης και αποτίμησης. Οι διαφορές συνοψίζονται στα εξής:

- Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) τα αποθέματα αποτιμούνται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ αξίας κτήσεως ή παραγωγής τους, της τρέχουσας τιμής τους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας τους κατά την ημέρα κλεισίματος του Ισολογισμού. Τα Δ.Λ.Π. προβλέπουν αποτίμηση στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ αξίας κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας με την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία να ορίζεται σαν το ποσό το οποίο πραγματικά θα ανακτηθεί από τη χρήση ή την πώληση του αποθέματος.⁵
- Αναφορικά με το κόστος μετατροπής το Δ.Λ.Π. 2 ορίζει την έννοια της κανονικής δυναμικότητας των παραγωγικών εγκαταστάσεων σχετικά με την κατανομή των σταθερών εξόδων στο κατά μονάδα κόστος. Τα ΕΛΠ δεν καθορίζουν κάτι τέτοιο.
- Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να προσδιοριστεί η αξία κτήσης των αποθεμάτων σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (π.χ. μέθοδος διαδοχικών υπολοίπων). Στα Δ.Λ.Π. ορίζονται αυστηρά δύο μέθοδοι ως βασικές (FIFO και μέσος σταθμικός) και μία σαν εναλλακτική (LIFO).

Τέλος όπως και στα περισσότερα Δ.Λ.Π. οι απαιτήσεις για γνωστοποιήσεις είναι περισσότερες από αυτές που επιτάσσει η ελληνική νομοθεσία.

---

⁵ (Πηγή: Κοτσιλίνης Κ., « Τι αλλάζει στους Ισολογισμούς μετά την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Καθημερινή, ειδική έκδοση 13 /4/03).

7. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 7

7.1. Εισαγωγή

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 7 αναφέρεται στις καταστάσεις των ταμειακών ροών (Cash Flow Statements). Εκδόθηκε το 1977 με τον τίτλο «Κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως», αναθεωρήθηκε το 1992 και άρχισε να εφαρμόζεται στις οικονομικές καταστάσεις που κάλυπταν τις χρήσεις που άρχιζαν την ή και μετά την 1η Ιανουαρίου 1994.¹ Η κατάσταση ταμειακών ροών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης για κάθε περίοδο.

Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες μια επιχείρηση εμφανίζει υψηλά καθαρά κέρδη μετά φόρων, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, ενώ τα διαθέσιμά της έχουν μειωθεί, σε σχέση με και πάλι με την προηγούμενη χρήση. Σε άλλες περιπτώσεις είναι πιθανόν να συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Ο κύριος σκοπός του Προτύπου είναι να παρέχει πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για την αξιολόγηση της δυνατότητας της εκάστοτε επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, την εκτίμηση του ύψους τους καθώς και τον τρόπο διαχείρισης και χρησιμοποίησης τους.

7.2 Εννοιολογική προσέγγιση

Ταμειακά διαθέσιμα. Είναι αυτά που αποτελούνται από μετρητά στο ταμείο της επιχείρησης και από καταθέσεις αυτής, που μπορούν να αναληφθούν άμεσα.

Ταμειακά ισοδύναμα. Είναι οι βραχυπρόθεσμες, υψηλής ρευστότητας επενδύσεις που είναι άμεσα μετατρέψιμες σε συγκεκριμένα ποσά ταμειακών διαθεσίμων και που υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους. Τα ταμειακά ισοδύναμα κατέχονται για την αντιμετώπιση των βραχυχρόνιων ταμειακών αναγκών και όχι για επένδυση ή για άλλους

---

¹ (Πηγή: Duckman T.R. & Davis C.J. & Ducks R.E., « Intermediate Accounting», ed. Mc Graw – Hill, 5th ed., International Edition 2001)

σκοπούς. Δεν θεωρούνται ως ταμειακά ισοδύναμα οι συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, εκτός από την περίπτωση των προνομιούχων μετοχών που αγοράστηκαν λίγο πριν τη λήξη τους και σε συγκεκριμένη ημερομηνία εξαγοράς από τον εκδότη.

Πολλές επιχειρήσεις τηρούν αλληλόχρεους λογαριασμούς ή λογαριασμούς υπέρ-αναλήψεων (overdrafts). Οι λογαριασμοί αυτοί ανεξάρτητα από το υπόλοιπο που παρουσιάζουν θα πρέπει να περιλαμβάνονται στα ταμειακά ισοδύναμα της επιχείρησης.

Ταμειακές ροές. Είναι οι κινήσεις (εισροές και οι εκροές) των ταμειακών διαθεσίμων και των ταμειακών ισοδυνάμων.

7.3. Ωφέλειες από τις πληροφορίες για τις ταμειακές ροές

Η κατάσταση ταμειακών ροών όταν χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις λοιπές οικονομικές καταστάσεις, παρέχει πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες να εκτιμούν μεταβολές στην καθαρή περιουσία μίας επιχείρησης, την χρηματοοικονομική της δομή και τις δυνατότητες της να επηρεάζει τα ποσά και τον χρόνο των ταμειακών ροών για να τις προσαρμόζει στην αλλαγή των συνθηκών και των ευκαιριών. Οι πληροφορίες για τις ταμειακές ροές είναι χρήσιμες:

- Στην εκτίμηση της δυνατότητας της επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα.
- Επιτρέπουν στους χρήστες να αναπτύξουν πρότυπα για να εκτιμούν και να συγκρίνουν την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών διαφόρων επιχειρήσεων.
- Αυξάνουν τη συγκρισιμότητα της παρουσιαζόμενης επιχειρηματικής απόδοσης από τις διάφορες επιχειρήσεις, γιατί περιορίζουν τις επιδράσεις της χρησιμοποίησης διαφορετικών λογιστικών χειρισμών για τις ίδιες συναλλαγές και γεγονότα.
- Πληροφορίες για τις προηγούμενες ταμειακές ροές χρησιμοποιούνται συχνά ως ένδειξη του ποσού, του χρόνου και της βεβαιότητας των μελλοντικών ταμειακών ροών.

7.4. Δομή Κατάστασης Ταμειακών Ροών

Η κατάσταση ταμειακών ροών ταξινομεί τις ταμειακές ροές της χρήσεως στις τρεις ακόλουθες κατηγορίες:

I. Λειτουργικές δραστηριότητες : αναφέρονται στις κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης και στις λοιπές δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στις επόμενες δύο κατηγορίες. Η εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνει εισπράξεις, πληρωμές και άλλες συναλλαγές που υπεισέρχονται στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή της ζημίας. Παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα ταμιακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες :

- Εισπράξεις από πελάτες για πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών
- Πληρωμές σε προμηθευτές για απόκτηση αγαθών.
- Εισπράξεις από δικαιώματα, προμήθειες και άλλα έσοδα πλην των πωλήσεων.
- Πληρωμές προς εργαζομένους.
- Κέρδος ή ζημία από πώληση ενσώματου παγίου στοιχείου (εντούτοις, η ταμειακή εισροή της πώλησης εμφανίζεται στις επενδυτικές δραστηριότητες).

Ο υπολογισμός της καθαρής ροής μετρητών που προέρχεται από τις λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης μπορεί να γίνει με δύο τρόπους :

- Άμεση μέθοδος : Η μέθοδος αυτή βασίζεται στην κατάσταση προσδιορισμού του εισοδήματος και αναδιαμορφώνεται σε ταμειακή βάση. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται στην κατάσταση ταμειακών ροών οι μικτές εισπράξεις και πληρωμές μετρητών, οι οποίες προκύπτουν από τις λειτουργίες της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις προτρέπονται να χρησιμοποιούν την άμεση μέθοδο καθώς παρέχει πληροφορίες χρήσιμες για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών.
- Έμμεση μέθοδος : Σύμφωνα με τη δεύτερη αυτή μέθοδο, τα καθαρά κέρδη προ φόρων της επιχείρησης προσαρμόζονται σε ταμειακή βάση. Συγκεκριμένα, στα καθαρά κέρδη προ φόρων προσθαφαιρούνται τα αναγκαία ποσά που δεν αντιπροσωπεύουν ταμειακές ροές με σκοπό

να μετατραπεί το κέρδος ή η ζημία χρήσεως σε ταμειακό κέρδος ή ταμειακή ζημία αντίστοιχα. Επίσης, υπάρχουν ποσά, τα οποία υπάγονται στις άλλες κατηγορίες της εν λόγω κατάστασης και ως εκ τούτου τα καθαρά κέρδη προ φόρων αναδιαμορφώνονται. Η μέθοδος αυτή έχει ένα σημαντικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με την άμεση μέθοδο καθώς παρουσιάζει τις διαφορές μεταξύ των καθαρών κερδών και της καθαρής ροής μετρητών από τις λειτουργικές δραστηριότητες. Η διαφορά των δύο μεθόδων έγκειται στο τρόπο παρουσίασης των ταμειακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες. Αξίζει να αναφερθεί ότι και οι δύο μέθοδοι καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα ως προς την καθαρή ροή μετρητών από λειτουργικές δραστηριότητες. Ωστόσο, η Επιτροπή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων προτρέπει τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν την άμεση μέθοδο. Αντίθετα, οι ταμειακές ροές από επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες παρουσιάζονται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο.

II. Επενδυτικές δραστηριότητες : είναι δραστηριότητες που αφορούν την απόκτηση και τη διάθεση μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων που δεν θεωρούνται ταμιακά ισοδύναμα. Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει εισπράξεις ή πληρωμές που προέρχονται από επενδυτικές δραστηριότητες της επιχείρησης. Παραδείγματα ταμειακών ροών που προέρχονται από επενδυτικές δραστηριότητες είναι τα εξής :

- Εισπράξεις από πώληση ενσώματων ακινητοποιήσεων, άυλων παγίων στοιχείων και λοιπών μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων.
- Πληρωμές για αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων, άυλων πάγιων στοιχείων και λοιπών μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων.
- .Είσπραξη από πώληση θυγατρικής επιχείρησης
- Πληρωμή για εξαγορά νέας θυγατρικής επιχείρησης
- Εισπράξεις προκαταβολών και δανείων που είχαν δοθεί σε τρίτους.
- Πληρωμές λόγω χορηγήσεως δανείων σε τρίτους.
- Εισπράξεις από πώληση συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, χρεωστικών ομολόγων άλλων επιχειρήσεων, δικαιωμάτων σε Κοινοπραξίες.
- Πληρωμές για απόκτηση συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων

επιχειρήσεων, χρεωστικών ομολόγων άλλων επιχειρήσεων, δικαιωμάτων σε Κοινοπραξίες.

- Εισπράξεις από συμβάσεις άσκησης δικαιωμάτων (options), συμβάσεις ανταλλαγών (swaps), προθεσμιακά συμβόλαια (forwards & futures).
- Πληρωμές από συμβάσεις άσκησης δικαιωμάτων (options), συμβάσεις ανταλλαγών (swaps), προθεσμιακά συμβόλαια (forwards & futures).

Επιπλέον, σε περιπτώσεις αγοράς ή διάθεσης θυγατρικών επιχειρήσεων, οι ταμειακές ροές που προκύπτουν πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά και να κατατάσσονται στις επενδυτικές δραστηριότητες.

Χρηματοοικονομικές δραστηριότητες : είναι οι δραστηριότητες που μεταβάλλουν το μέγεθος και τη συγκρότηση των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού της επιχείρησης. Ως παραδείγματα αναφέρονται τα παρακάτω:

- Εισπράξεις από νέες εισφορές των μετόχων, των εταίρων ή του επιχειρηματία.
- Πληρωμές λόγω επιστροφής εισφορών στους μετόχους, στους εταίρους ή λόγω αναλήψεων του επιχειρηματία
- Εισπράξεις από λήψη νέων δανείων
- Αποπληρωμές δανείων ή χρηματοδοτικών μισθώσεων.
- Πληρωμές μερισμάτων στους μετόχους των ανωνύμων εταιρειών και διανεμηθέντων κερδών στους εταίρους των ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων εταιρειών και των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης.
- Αγορά ιδίων μετοχών της επιχείρησης.
- Εισπράξεις από έκδοση ομολόγων και άλλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων.
- Πληρωμές λόγω εξοφλήσεως γραμματίων πληρωτέων.

Οι συναλλαγές που αφορούν λογαριασμούς πληρωτέους, μισθούς πληρωτέους, φόρους πληρωτέους εντάσσονται στις λειτουργικές δραστηριότητες και όχι στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Αυτό συμβαίνει γιατί αφορούν περισσότερο τους προμηθευτές, τους εργαζομένους, την κυβέρνηση και λιγότερο τους δανειστές.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν κάποια ζητήματα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία κατάρτισης της κατάστασης ταμειακών ροών. Οι μη ταμιακές συναλλαγές – όπως η απόκτηση μιας επιχείρησης μέσω έκδοσης

μετοχών – πρέπει να αποκλείονται από την κατάσταση ταμειακών ροών. Σε περιπτώσεις που υπάρχουν ταμειακές ροές, οι οποίες προκύπτουν από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, τότε πρέπει να καταχωρούνται στο νόμισμα που η επιχείρηση τηρεί τα βιβλία της σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 21 «Οι επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος».²

7.5. Ειδικά θέματα

Στην συνέχεια του παρόντος άρθρου θα παρουσιαστούν ορισμένα κονδύλια που περιλαμβάνονται στις καταστάσεις ταμειακών ροών και τα οποία εκτιμούμε ότι χρήζουν περαιτέρω διευκρινίσεων ως προς τον υπολογισμό, αλλά και την παρουσίαση τους.

7.5.1. Φόροι

Οι φόροι θα πρέπει καταρχήν να παρουσιάζονται στην κατάσταση ως ξεχωριστό κονδύλι. Κατατάσσονται στις λειτουργικές δραστηριότητες χωρίς όμως να αποκλείεται να καταταχθούν σε περισσότερες από μία κατηγορίες εάν υπάρχουν στοιχεία που επιτρέπουν ένα τέτοιο χειρισμό.

7.5.2. Τόκοι και μερίσματα

Το σχετικό πρότυπο απαιτεί για τα κονδύλια αυτής της κατηγορίας τα ακόλουθα:

- Να αποκαλύπτονται στην κατάσταση ταμειακών ροών ξεχωριστά (δεν επιτρέπονται συμψηφισμοί π.χ. τόκων έσοδα με τόκους έξοδα).
- Τα σχετικά κονδύλια μπορούν να ταξινομούνται κατά την κρίση της κάθε επιχείρησης ελεύθερα σε μία από τις τρεις κατηγορίες. Οποιαδήποτε όμως ταξινόμηση επιλεγεί θα πρέπει να ακολουθείται με συνέπεια προκειμένου οι καταστάσεις να είναι συγκρίσιμες.

7.5.3. Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Τα μερίσματα που λαμβάνονται από θυγατρικές ή συγγενείς επιχειρήσεις στις ατομικές καταστάσεις ταμειακών ροών καταχωρούνται κατά το ποσό

---

² (Πηγή:Πρωτοψάλτης Γ. Νικόλαος, Βρουστούρης Παναγιώτης,. «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες», εκδόσεις Αθ. Σταμούλης ΑΕ, Αθήνα 2002)

που εισπράχθηκαν. Στις ενοποιημένες καταστάσεις ο τρόπος με τον οποίο θα παρουσιασθούν αυτά τα μερίσματα εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο έχουν περιληφθεί στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αυτές οι επιχειρήσεις. Συνοπτικά για τις περιπτώσεις αυτές ισχύουν τα ακόλουθα:³

Μερίσματα	Ολική ενοποίηση	Μέθοδος της καθαρής θέσης
Μερίσματα προς τη μητρική	Εξαλείφονται από τις ταμειακές εισροές	Αναγνωρίζονται ως εισροές στις επενδυτικές δραστηριότητες
Μερίσματα προς τη μειοψηφία	Αναγνωρίζονται ως εκροές στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες	Δεν έχουν καμία επίδραση στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες

7.5.4. Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μπορούν να αφορούν είτε μία συναλλαγή που γίνεται απ' ευθείας από την επιχείρηση π.χ. πληρωμή προμηθευτή εξωτερικού, ή να αφορούν ταμειακές ροές μιας θυγατρικής εξωτερικού. Οι χειρισμοί που προβλέπονται για τις ταμειακές ροές θυγατρικών εξωτερικού καθορίζονται από το Δ.Λ.Π. 21. Ως προς τις συναλλαγές της επιχείρησης που γίνονται σε συνάλλαγμα το Δ.Λ.Π. 7 προβλέπει τα ακόλουθα:

- Οι συναλλαγές αυτές καταχωρούνται στην κατάσταση ταμειακών ροών στο νόμισμα που τηρούνται τα βιβλία της επιχείρησης αφού μετατραπεί η αξία του ξένου νομίσματος στο εγχώριο με την ισοτιμία που ισχύει κατά την ημερομηνία που γίνεται η ταμειακή ροή.
- Τα μη πραγματοποιηθέντα (συναλλαγματικές διαφορές αποτίμησης) κέρδη και ζημιές από τις μεταβολές του ξένου νομίσματος δεν θεωρούνται ταμειακές ροές και δεν καταχωρούνται.

³ (Πηγή: Grant Thornton, ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ, εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

7.5.5. Αγορές και πωλήσεις Θυγατρικών – Συγγενών επιχειρήσεων

Το Δ.Λ.Π. καθορίζει τις πληροφορίες που θα πρέπει να παρουσιάζονται και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να συντάσσονται οι καταστάσεις ταμειακών ροών σε περιπτώσεις απόκτησης ή πώλησης μετοχών θυγατρικών επιχειρήσεων.

Οι ταμειακές ροές που προκύπτουν κατά την απόκτηση ή πώληση μετοχών άλλων επιχειρήσεων παρουσιάζονται ξεχωριστά στις επενδυτικές δραστηριότητες, ενώ δεν επιτρέπεται επίσης να εμφανίζονται συμψηφισμένες οι ταμειακές ροές από τις αγορές και πωλήσεις. Κατά την σύνταξη των ενοποιημένων καταστάσεων ταμειακών ροών όταν υπάρχουν αγορές ή πωλήσεις θυγατρικών θα πρέπει να γίνονται οι ακόλουθες προσαρμογές:

Περιγραφή	Αγορά Θυγατρικής	Πώληση Θυγατρικής
Χρηματικά Διαθέσιμα Θυγατρικής	Αφαιρούνται από το τίμημα αγοράς (μειώνουν την εκροή)	Αφαιρούνται από το τίμημα πώλησης (μειώνουν την εισροή)
Απαιτήσεις Υποχρεώσεις Θυγατρικής	Προστίθενται στο υπόλοιπο που προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια κατά τον υπολογισμό των μεταβολών.	Αφαιρούνται από το υπόλοιπο που προκύπτει από τα αντίστοιχα κονδύλια κατά τον υπολογισμό των μεταβολών.

7.6. Γνωστοποιήσεις

Η επιχείρηση οφείλει να γνωστοποιεί:

- Τη σύνθεση των ταμειακών διαθεσίμων και των ταμειακών ισοδυνάμων.
- Τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο προσδιορισμού της σύνθεσης των

ταμειακών διαθεσίμων και των ταμειακών ισοδυνάμων.

- Τα υπόλοιπα των ταμειακών διαθεσίμων και των ταμειακών ισοδυνάμων που δεν διατίθενται για χρήση από τον όμιλο.

7.7. Βασικές Διαφορές με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Η πρώτη διαφορά εντοπίζεται στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών. Συγκεκριμένα, ο νόμος περί ανωνύμων εταιριών Ν.2190/1929 και το λογιστικό σχέδιο της χώρας μας δεν επιβάλλουν τη σύνταξη της Κατάστασης Ταμειακών Ροών. Η προφανής αιτία είναι ότι αυτή η κατάσταση δεν βοηθά στον υπολογισμό της φορολογητέας ύλης. Εντούτοις, με την υπ' αριθμόν 5 / 204 / 14.11.2000 (Φ.Ε.Κ. 1487 / Β') απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, υποχρεώνονται οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών Αξιών επιχειρήσεις να καταρτίζουν και να δημοσιεύουν τη συγκεκριμένη κατάσταση. Η απόφαση αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα σύγκλισης των Ελληνικών Προτύπων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Επίσης, η ελληνική νομοθεσία απαιτεί την εφαρμογή της άμεσης μεθόδου για την κατάρτισή της εν λόγω κατάστασης, ενώ τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, απλώς, προτρέπουν τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν την άμεση μέθοδο και προτιμούν την έμμεση.⁴

---

⁴ (Πηγή: Κοτσιλίνης Κ., « Τι αλλάζει στους Ισολογισμούς μετά την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Καθημερινή, ειδική έκδοση 13 /4/03).

8.ΦΟΡΟΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 12

8.1. Εισαγωγή

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 αναφέρεται στους φόρους εισοδήματος (Income Taxes). Αναθεωρήθηκε το 1997 και κυρίως αντικατέστησε το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 «Λογιστική φόρου εισοδήματος». Άρχισε να εφαρμόζεται στις οικονομικές καταστάσεις που κάλυπταν τις χρήσεις, οι οποίες άρχιζαν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 1998.

Κύριος σκοπός του Προτύπου είναι να καθορίσει τον πρότυπο λογιστικό χειρισμό τόσο των τρεχουσών όσο και των μελλοντικών φορολογικών συνεπειών που θα προκύψουν από:

- Τη μελλοντική ανάκτηση (ή διακανονισμό) της λογιστικής αξίας στοιχείων του ενεργητικού (ή υποχρεώσεων) που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό μίας επιχείρησης
- Συναλλαγές και άλλα οικονομικά γεγονότα της τρέχουσας χρήσης που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Το Πρότυπο, επίσης, καθορίζει και τις πληροφορίες σχετικά με τους φόρους εισοδήματος που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

8.2. Εννοιολογική Προσέγγιση

Είναι χρήσιμο να παρατεθούν ορισμένες βασικές έννοιες οι οποίες σχετίζονται με το Πρότυπο και θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόησή του.

Λογιστικό αποτέλεσμα είναι το καθαρό κέρδος ή ζημία μιας χρήσεως, πριν από την αφαίρεση της δαπάνης φόρου.

Φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά) είναι το πόσο του κέρδους (ή ζημίας) μιας χρήσης, που προσδιορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν τεθεί από τις φορολογικές αρχές, επί του οποίου είναι πληρωτέοι

(επιστρεπτέοι) οι φόροι εισοδήματος.

Φόροι έξοδα (φόροι έσοδα) είναι το συγκεντρωτικό ποσό που περιλαμβάνεται στο προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημίας της χρήσεως και αφορά τον τρέχοντα και τον αναβαλλόμενο φόρο.

Τρέχων φόρος είναι το ποσό των πληρωτέων (επιστρεπτέων) φόρων εισοδήματος που αναλογούν στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά) μιας χρήσεως.

Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις είναι τα ποσά των πληρωτέων φόρων εισοδήματος σε μελλοντικές περιόδους, που αφορούν προσωρινές φορολογητέες διαφορές.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι επιστρεπτέα σε μελλοντικές περιόδους και αφορούν:

- εκπεστέες χρονικές διαφορές
- μεταφερόμενες στο μέλλον φορολογικές ζημιές, και
- μεταφερόμενους στο μέλλον πιστωτικούς φόρους.

Προσωρινές διαφορές είναι οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας ενός στοιχείου του ενεργητικού ή μιας υποχρεώσεως στον ισολογισμό και της φορολογικής βάσης του. Οι προσωρινές διαφορές μπορεί να είναι:

- είτε φορολογητέες προσωρινές διαφορές οι οποίες είναι διαφορές που θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων,
- είτε εκπεστέες προσωρινές διαφορές οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε ποσά που είναι εκπεστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων

Φορολογική βάση ενός στοιχείου του ενεργητικού (ή υποχρεώσεως) είναι το ποσό που αποδίδεται σε αυτό για φορολογικούς σκοπούς.¹

8.3. Σημαντικά Σημεία του προτύπου

Δύο είναι τα σημεία στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη

---

¹ (Πηγή: Σακέλλης Ε., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002, τ.Α΄)

λογιστική των φόρων εισοδήματος.

- Με την αναγνώριση ενός στοιχείου του ενεργητικού (ή μιας υποχρέωσης) η επιχείρηση αναμένει να ανακτήσει (ή να διακανονίσει) την λογιστική αξία του στοιχείου αυτού. Στην περίπτωση που η ανάκτηση ή ο διακανονισμός της λογιστικής αξίας του στοιχείου, είναι πιθανό να αυξήσει ή να μειώσει τις μελλοντικές πληρωμές φόρου, τότε η επιχείρηση, με λίγες εξαιρέσεις, πρέπει να αναγνωρίσει αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ή απαίτηση.
- Ο φόρος εισοδήματος αποτελεί έξοδο το οποίο αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, αν οι συναλλαγές και τα οικονομικά γεγονότα που αφορούν αυτή την φορολογική επίδραση αναγνωρίζονται επίσης στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης ή απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια αν οι συναλλαγές και τα οικονομικά γεγονότα που αφορούν αυτή την φορολογική επίδραση αναγνωρίζονται επίσης στα ίδια κεφάλαια.

8.4. Τρέχουσα και Αναβαλλόμενη Φορολογία

8.4.1. Διαφορά Λογιστικού – Φορολογητέου Κέρδους

Στο ελληνικό φορολογικό καθεστώς, όπως και σε πολλά άλλα φορολογικά καθεστώτα, το λογιστικό κέρδος (ζημιά) διαφέρει από το φορολογικό κέρδος (ζημιά). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι λογιστικές πολιτικές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του λογιστικού αποτελέσματος, είναι διαφορετικές από τους αντίστοιχους κανόνες που χρησιμοποιούν οι φορολογικές αρχές.²

Οι επιχειρήσεις, συνήθως, καταρτίζουν μία κατάσταση αναμόρφωσης των λογιστικών κερδών στα φορολογητέα κέρδη, στην οποία αναφέρονται όλες οι διαφορές μεταξύ λογιστικών και φορολογητέων κερδών.

Οι διαφορές μεταξύ φορολογητέου εισοδήματος και λογιστικού αποτελέσματος μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες:

- Μόνιμες διαφορές, π.χ. ένα αφορολόγητο έσοδο που έχει

---

² (Πηγή: Αληφαντής Γ., « Η λογιστική της αναβαλλόμενης φορολογίας βάσει του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12», Λογιστής, τεύχος 573, Δεκέμβριος 2002).

αναγνωριστεί στα λογιστικά αποτελέσματα αλλά δεν πρόκειται ποτέ να φορολογηθεί ή ένα έξοδο το οποίο έχει αναγνωριστεί στα λογιστικά αποτελέσματα αλλά δεν εκπίπτει των φορολογητέων κερδών.

- Προσωρινές διαφορές, δηλαδή διαφορές που πρόκειται να αναστραφούν. Αυτές οι διαφορές αφορούν κονδύλια που ενώ επηρεάζουν το λογιστικό αποτέλεσμα της τρέχουσας χρήσης, θα διαμορφώσουν το φορολογικό αποτέλεσμα μίας επόμενης χρήσης. Ένα παράδειγμα είναι οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται λογιστικά ως έξοδο σε κάθε χρήση που καθίστανται δεδουλευμένες, ενώ αντίθετα εκπίπτουν φορολογικά κατά τη χρήση στην οποία θα καταβληθούν.

8.5. Τρέχων φόρος

Ο τρέχων φόρος υπολογίζεται επί του φορολογητέου κέρδους της χρήσεως το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας που ισχύει σε κάθε χώρα.

Ο φόρος για τη τρέχουσα και τις προηγούμενες χρήσεις πρέπει να καταχωρείται ως υποχρέωση με ισόποση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της χρήσης, κατά την έκταση που δεν έχει καταβληθεί.

Αν το ποσό που ήδη καταβλήθηκε για την τρέχουσα και τις προηγούμενες χρήσεις υπερβαίνει το οφειλόμενο ποσό για αυτές τις χρήσεις, το επιπλέον πρέπει να καταχωρείται ως απαίτηση. Το όφελος που σχετίζεται με μία φορολογική ζημιά προηγούμενης χρήσεως, η οποία μπορεί να μεταφερθεί αναδρομικά για ανάκτηση τρέχοντα φόρου, πρέπει να καταχωρείται ως απαίτηση.

Οι διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ της εκτίμησης του φόρου εισοδήματος προγενέστερων περιόδων και του οριστικού φόρου που συμφωνείται με τις φορολογικές αρχές, θεωρούνται αλλαγές λογιστικών εκτιμήσεων και αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης της τρέχουσας περιόδου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 8.

8.6. Αναβαλλόμενοι φόροι

Για τον υπολογισμό των αναβαλλόμενων φόρων θα πρέπει ουσιαστικά να ακολουθείται η ακόλουθη λογική διαδικασία (βήματα).

1. Υπολογισμός της φορολογικής βάσης κάθε περιουσιακού στοιχείου και υποχρέωσης.
2. Σύγκριση της φορολογικής βάσης με την λογιστική αξία. Εάν οι αξίες αυτές είναι ίσες κανένας αναβαλλόμενος φόρος δεν υπολογίζεται. Εάν δεν είναι ίσες τότε προκύπτει μία προσωρινή διαφορά η οποία στις επόμενες χρήσεις θα είναι είτε εκπεστέα (απαίτηση) είτε πληρωτέα (υποχρέωση).
3. Υπολογισμός του αναβαλλόμενου φόρου ο οποίος προκύπτει από το γινόμενο της προσωρινής διαφοράς επί τον κατάλληλο φορολογικό συντελεστή.

[(Λογιστική αξία – Φορολογική Βάση) X Φορολογικό συντελεστή]

4. Καταχώρηση μίας αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης ή απαίτησης

8.6.1. Φορολογική βάση

Η φορολογική βάση διακρίνεται σε :

(α) Φορολογική βάση ενός στοιχείου ενεργητικού

Είναι το ποσό που θα είναι εκπεστέο φορολογικά, από φορολογητέα οικονομικά οφέλη που θα εισρεύσουν σε μία επιχείρηση, όταν αυτή ανακτά τη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου. Αν αυτά τα οικονομικά οφέλη δεν θα είναι φορολογητέα, η φορολογική βάση του περιουσιακού στοιχείου είναι ίση με τη λογιστική αξία του.

β) Η φορολογική βάση μιας υποχρέωσης

Είναι η λογιστική αξία της υποχρέωσης, μείον κάθε ποσό που θα είναι εκπεστέο φορολογικά σε σχέση με αυτή την υποχρέωση σε μελλοντικές χρήσεις. Στην περίπτωση εσόδου το οποίο εισπράττεται προκαταβολικά, η φορολογική βάση της προκύπτουσας υποχρέωσης είναι η λογιστική αξία της, μείον κάθε ποσό του εσόδου που δεν θα είναι φορολογητέο σε μελλοντικές χρήσεις.

Μερικά στοιχεία έχουν φορολογική βάση, αλλά δεν είναι καταχωρημένα ως στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις στον Ισολογισμό. Για παράδειγμα, δαπάνες έρευνας καταχωρούνται στα έξοδα κατά το προσδιορισμό του λογιστικού κέρδους της χρήσεως στην οποία αυτές πραγματοποιούνται,

αλλά μπορεί να μην επιτρέπεται η έκπτωση τους κατά το προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) μέχρι μία μεταγενέστερη χρήση.³

8.6.2. Προσωρινές διαφορές

Εάν η φορολογική βάση ενός περιουσιακού στοιχείου δεν ισούται με την λογιστική του αξία τότε το ποσό που προκύπτει από την αφαίρεση αυτών των δύο μεγεθών δημιουργεί μία προσωρινή διαφορά. Οι προσωρινές διαφορές που μπορεί να προκύψουν για κάθε περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση διακρίνονται σε:

α) Φορολογητέες (Λογιστική αξία > φορολογική βάση), οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων, όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ανακτάται ή η υποχρέωση διακανονίζεται. Πρόκειται δηλαδή για διαφορές οι οποίες θα δημιουργήσουν μεγαλύτερες φορολογικές υποχρεώσεις στις επόμενες χρήσεις.

β) Εκπεστέες (Λογιστική αξία < φορολογική βάση) οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε ποσά που είναι εκπεστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων, όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ανακτάται ή η υποχρέωση διακανονίζεται. Πρόκειται δηλαδή για διαφορές οι οποίες θα δημιουργήσουν μειωμένες φορολογικές υποχρεώσεις στις επόμενες χρήσεις.

8.7. Αναβαλλόμενες Φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις

8.7.1. Υπολογισμός των αναβαλλόμενων φόρων

Το ποσό των αναβαλλόμενων φόρων προκύπτει από το γινόμενο της προσωρινής διαφοράς επί τον εφαρμοζόμενο φορολογικό συντελεστή. Ο συντελεστής που εφαρμόζεται είναι αυτός με τον οποίο η επιχείρηση αναμένει να εφαρμόζεται κατά την περίοδο διακανονισμού της απαιτήσεως

³ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

ή υποχρεώσεως. Με βάση τα μέχρι τώρα ισχύοντα τα ποσά των αναβαλλόμενων φόρων δεν προεξοφλούνται.

8.7.2. Καταχώρηση των αναβαλλόμενων φόρων

8.7.2.1. Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις

Για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές πρέπει να καταχωρείται μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, εκτός αν η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση προκύπτει από:

α) υπεραξία (goodwill) της οποίας η απόσβεση δεν εκπίπτει φορολογικά,
β) αρχική καταχώρηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρεώσεως από συναλλαγή

- που δεν προέκυψε από ενοποίηση επιχειρήσεων κατά και το χρόνο της συναλλαγής,
- που δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό κέρδος ούτε το φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά).

Για φορολογητέες προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα και συγγενείς με δικαιώματα σε κοινοπραξίες, πρέπει να καταχωρείται μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση εκτός και αν:

- Η μητρική, ο επενδυτής ή ο κοινοπρακτών είναι σε θέση να ελέγξουν το χρονικό σημείο της αναστροφής της προσωρινής διαφοράς (δηλαδή το σημείο κατά το οποίο η φορολογική υποχρέωση θα μετατραπεί σε απαίτηση)
- Πιθανολογείται ότι η προσωρινή διαφορά δε θα αναστραφεί στο ορατό μέλλον (δε θα αντισταθμιστεί δηλαδή με φορολογικές υποχρεώσεις).

Φορολογητέες προσωρινές διαφορές (υποχρεώσεις) υπάρχουν:

- Όταν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την φορολογική του βάση
- Όταν έσοδα ή έξοδα περιλαμβάνονται στο λογιστικό αποτέλεσμα μιας χρήσης αλλά υπολογίζονται στο φορολογητέο αποτέλεσμα διαφορετικής χρήσης.
- Όταν ανατιμώνται περιουσιακά στοιχεία χωρίς να γίνει ισοδύναμη

αναμόρφωση για φορολογικούς σκοπούς.

- Όταν η φορολογική βάση μιας υποχρέωσης είναι μεγαλύτερη από την λογιστική της αξία.⁴

8.7.2.2. Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις

Για όλες τις εκπεστέες προσωρινές διαφορές πρέπει να καταχωρείται φορολογική απαίτηση, κατά την έκταση που πιθανολογείται ότι θα υπάρξει διαθέσιμο φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου η εκπεστέα προσωρινή διαφορά μπορεί να αξιοποιηθεί, εκτός αν η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση προκύπτει από:

(α) αρνητική υπεραξία, η οποία αντιμετωπίζεται ως αναβαλλόμενο έσοδο (σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 22)

(β) αρχική καταχώρηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης σε μία συναλλαγή:

- που δεν αφορά ενοποίηση επιχειρήσεων
- κατά το χρόνο που συνέβη, δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό αποτέλεσμα ούτε το φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά).

8.7.2.2.1. Κριτήρια πιθανών μελλοντικών κερδών

Η επιχείρηση θα πρέπει να καταχωρήσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις μόνο όταν πιθανολογείται ότι θα υπάρχουν φορολογητέα κέρδη διαθέσιμα έναντι των οποίων οι εκπεστέες προσωρινές διαφορές θα χρησιμοποιηθούν. Πιθανά φορολογητέα κέρδη θα υπάρχουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν υπάρχουν επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές οι οποίες αναμένονται να αναστραφούν (με αντίστοιχες εκπεστέες φορολογικές διαφορές):
  - ✓ Είτε στην ίδια χρήση με την αναμενόμενη αναστροφή των εκπεστέων προσωρινών διαφορών.
  - ✓ Σε χρήσεις στις οποίες μία φορολογική ζημιά που προκύπτει από αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση μπορεί να μεταφερθεί σε προηγούμενες ή επόμενες χρήσεις (ανάλογα με τη νομοθεσία

---

⁴ (Πηγή: Σακέλλης Ε., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002, τ.Α΄)

κάθε χώρας)

Στην περίπτωση αυτή η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση καταχωρείται στη χρήση στην οποία προκύπτουν οι εκπεστές φορολογικές διαφορές.

- Όταν υπάρχουν ανεπαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές που έχουν σχέση με την ίδια φορολογική αρχή και την ίδια φορολογητέα οικονομική μονάδα, η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση καταχωρείται κατά την έκταση που:
  - ✓ Πιθανολογείται ότι η επιχείρηση θα έχει επαρκή φορολογητέα κέρδη.
  - ✓ Ο φορολογικός προγραμματισμός της επιχείρησης επιτρέπει τη δημιουργία φορολογητέων κερδών στις κατάλληλες χρήσεις. Με τον όρο φορολογικό προγραμματισμό εννοούμε τις ενέργειες που θα κάνει η επιχείρηση για να μεταβάλει το φορολογητέο εισόδημα πριν τον προσδιορισμό της τελικής φορολογικής ζημιάς ή του φορολογικού κέρδους που θα μεταφερθεί εις νέο.

Για εκπεστές προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα και συγγενείς με δικαιώματα σε κοινοπραξίες, η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση πρέπει να καταχωρείται κατά την έκταση που πιθανολογείται ότι η προσωρινή διαφορά θα αναστραφεί στο ορατό μέλλον ή θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου η προσωρινή διαφορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Εκπεστές προσωρινές διαφορές έχουμε:

- Όταν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερη από τη φορολογική βάση του
- Όταν η φορολογική βάση μιας υποχρέωσης είναι μικρότερη από την λογιστική της αξία

8.7.2.2.2. Αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες και αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι

Για τη μεταφορά αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και πιστωτικών φόρων πρέπει να καταχωρείται μία αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, κατά την έκταση που πιθανολογείται ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος, έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές

ζημιές και πιστωτικοί φόροι μπορεί να χρησιμοποιηθούν.

Η επιχείρηση εξετάζει τα ακόλουθα κριτήρια κατά την εκτίμηση της πιθανότητας ότι θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές διαφορές ή οι αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- Αν η επιχείρηση έχει επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές οι οποίες θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά έναντι των οποίων οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές ή οι αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι μπορεί να χρησιμοποιηθούν
- Αν πιθανολογείται ότι η επιχείρηση θα έχει φορολογητέα κέρδη πριν από την εκροή των αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών ή των αχρησιμοποίητων πιστωτικών φόρων.
- Αν οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές προέρχονται από συγκεκριμένες αιτίες οι οποίες είναι απίθανες να επανασυμβούν (π.χ. έκτακτα γεγονότα που οδηγούν σε έκτακτες ζημιές).
- Αν υπάρχει στην επιχείρηση φορολογικός προγραμματισμός που θα δημιουργήσει φορολογητέο κέρδος στην περίοδο.

8.8. Αποτίμηση

Οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις (απαιτήσεις), για την τρέχουσα και τις προηγούμενες χρήσεις πρέπει να αποτιμώνται στο ποσό που αναμένεται να πληρωθεί (ανακτηθεί) στις φορολογικές αρχές με την χρήση φορολογικών συντελεστών και φορολογικών νόμων που έχουν θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις αποτιμώνται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που θα ισχύουν κατά την περίοδο του διακανονισμού τους. Η αξία μιας αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης ή απαίτησης θα πρέπει να επανεξετάζεται κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Όταν εφαρμόζονται διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές για διαφορετικά επίπεδα φορολογητέου εισοδήματος, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις αποτιμώνται με την χρήση των μέσων συντελεστών που αναμένονται να εφαρμοστούν στο φορολογητέο κέρδος ή ζημιά των χρήσεων στις οποίες οι προσωρινές διαφορές αναμένεται να

αναστραφούν.⁵

8.9. Συμψηφισμός

Η επιχείρηση πρέπει να συμψηφίζει τις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις μόνο αν :

- Έχει ένα ισχυρό νομικά δικαίωμα να συμψηφίζει τα καταχωρημένα ποσά.
- Προτίθεται είτε να διακανονίσει συμψηφιστικά είτε να εισπράξει την απαίτηση και να διακανονίσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

Η επιχείρηση πρέπει να συμψηφίζει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις μόνο αν :

- Έχει ένα ισχυρό νομικά δικαίωμα να συμψηφίζει τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις με τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις
- Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αφορούν σε φόρους εισοδήματος εισπραττόμενους από την ίδια φορολογική αρχή.

8.10. Γνωστοποιήσεις

Στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να γνωστοποιούνται ξεχωριστά οι σημαντικότερες δαπάνες (επιστροφές) φόρου. Επίσης πρέπει να γνωστοποιείται ξεχωριστά:

(α) Το σύνολο του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου που αφορά σε στοιχεία που χρεώθηκαν ή πιστώθηκαν στα ίδια κεφάλαια.

(β) Η δαπάνη (επιστροφή) φόρου που αφορά σε έκτακτα κονδύλια καταχωρημένα κατά τη διάρκεια της χρήσης.

(γ) Μια εξήγηση της σχέσεως μεταξύ δαπάνης (επιστροφής) φόρου και λογιστικού κέρδους, με έναν ή αμφοτέρους από τους ακόλουθους τρόπους:

- μία αριθμητική συμφωνία μεταξύ δαπάνης (επιστροφής) φόρου και του γινόμενου του λογιστικού κέρδους πολλαπλασιαζόμενου με τον εφαρμοστέο φορολογικό συντελεστή, ή συντελεστές, γνωστοποιώντας επίσης τη βάση στην οποία υπολογίζεται ο εφαρμοστέος φορολογικός

---

⁵ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

συντελεστής ή συντελεστές, ή

- μία αριθμητική συμφωνία μεταξύ του μέσου πραγματικού φορολογικού συντελεστή και του εφαρμοστέου φορολογικού συντελεστή, γνωστοποιώντας επίσης τη βάση στην οποία ο φορολογικός συντελεστής υπολογίζεται.

(δ) Μια εξήγηση των μεταβολών στον εφαρμοστέο συντελεστή ή συντελεστές σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

(ε) Το ποσό (και ημερομηνία λήξεως, αν υπάρχει) των εκπεστέων προσωρινών διαφορών, αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και αχρησιμοποίητων πιστωτικών φόρων, για τους οποίους καμία αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση δεν καταχωρείται στον ισολογισμό.

(στ) Το συγκεντρωτικό ποσό των προσωρινών διαφορών που συνδέονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και με δικαιώματα σε κοινοπραξίες, για το οποίο δεν έχουν καταχωρηθεί αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις.

(ζ) Σε σχέση με κάθε είδος προσωρινών διαφορών και σε σχέση με κάθε είδος αχρησιμοποίητων πιστωτικών φόρων:

- το ποσό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων που καταχωρήθηκε στον Ισολογισμό για κάθε παρουσιαζόμενη χρήση,
- το ποσό της αναβαλλόμενης επιστροφής ή δαπάνης φόρου που καταχωρήθηκε στην Κατάσταση αποτελεσμάτων, αν αυτό δεν είναι εμφανές από τις μεταβολές στα ποσά που καταχωρήθηκαν στον Ισολογισμό.

(η) Σε σχέση με διακοπείσες εργασίες, η δαπάνη φόρου που αφορά:

- στο κέρδος ή ζημιά από τη διακοπή, και
- στο κέρδος ή ζημιά της χρήσεως από συνήθεις εργασίες της διακοπείσας δραστηριότητας μαζί με τα αντίστοιχα ποσά για κάθε προηγούμενη χρήση που παρουσιάζεται.

Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί το ποσό μιας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και τη φύση της αποδείξεως που στηρίζει την καταχώρηση της όταν:

(α) η χρησιμοποίηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαιτήσεως εξαρτάται από μελλοντικά φορολογητέα κέρδη πλέον των κερδών που

προκύπτουν από την αναστροφή των υπαρχουσών φορολογητέων προσωρινών διαφορών, και

(β) η επιχείρηση έχει υποστεί μία ζημιά είτε στην τρέχουσα είτε σε προηγούμενη χρήση κατά τη φορολογική νομοθεσία στην οποία υπάγεται η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.⁶

8.11. Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά πρότυπα

Ο φόρος εισοδήματος αποτελεί «βάρος εταιρικό» και λογίζεται διαμέσου του πίνακα διανομής κερδών, ενώ σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. ο φόρος εισοδήματος αποτελεί έξοδο της χρήσης στην οποία αφορά και βαρύνει τα αποτελέσματά της. Η φορολογική υποχρέωση της εταιρείας υπολογίζεται σύμφωνα με κατάλληλες αναμορφώσεις εξόδων/εσόδων που δεν αναγνωρίζονται φορολογικά.

Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν υπάρχει διάταξη που να μιλάει περί λογισμού και καταχώρησης αναβαλλόμενου φόρου.

Η φορολογική ζημιά των επιχειρήσεων μπορεί να συμψηφισθεί ολικά ή μερικά μέσα στα 5 επόμενα οικονομικά έτη βάσει των διατάξεων του Ν. 2238/1994.

Όπως προκύπτει από τα θέματα του άρθρου η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. μπορεί να έχει ως συνέπεια τη δημιουργία περισσότερων διαφορών μεταξύ των λογιστικών και φορολογικών αποτελεσμάτων. Οι διαφορές αυτές θα προκύψουν εάν δεν υπάρξει, ένας επαρκής φορολογικός σχεδιασμός που θα προβλέπει τρόπους, αναγνώρισης επίλυσης και καταχώρησης:

- Των αναβαλλόμενων φορολογικών διαφορών και
- Των φορολογητέων κερδών και ζημιών σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π.

---

⁶ (Πηγή: Προτοψάλης Γ. Νικόλαος, Βρουστούρης Παναγιώτης : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες», εκδόσεις Αθ. Σταμούλης ΑΕ, Αθήνα 2002).

9.ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 16

9.1. Εισαγωγή

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 16 αναφέρεται στα Ενσώματα Πάγια, ή αλλιώς στα πάγια περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης (Property, Plant & Equipment). Αντικατέστησε το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 4 «Λογιστική των αποσβέσεων» και το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 16 «Λογιστική των ενσώματων ακινητοποιήσεων». Αναθεωρήθηκε το 1998 και άρχισε να εφαρμόζεται στις οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες κάλυπταν τις χρήσεις που άρχιζαν από ή μετά την 1η Ιανουαρίου 1999.

Κύριος σκοπός του Προτύπου είναι να καθορίσει το λογιστικό χειρισμό των ενσώματων παγίων και να χειριστεί θέματα όπως η αναγνώριση των ενσώματων παγίων, ο προσδιορισμός της λογιστικής τους αξίας, οι αποσβέσεις και η μείωση της αξίας τους.

Μία επιχείρηση πρέπει να εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 16 για πάγια στοιχεία που κατασκευάζει ή αναπτύσσει για μελλοντική χρήση, με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει ως επένδυση σε ακίνητα, όταν δεν ικανοποιούν τα κριτήρια «Επενδύσεις σε Ακίνητα» σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 40.

Το Πρότυπο καθορίζει, επίσης, και τις γνωστοποιήσεις που απαιτείται να γίνουν σχετικά με ενσώματα πάγια και οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

9.2. Πεδίο εφαρμογής και εννοιολογική προσέγγιση

Το Δ.Λ.Π. 16 εφαρμόζεται στο σύνολο των ενσώματων παγίων μίας επιχείρησης εκτός από:

- Βιολογικά στοιχεία του ενεργητικού τα οποία σχετίζονται με γεωργική δραστηριότητα.
- Δικαιώματα ορυχείων- μεταλλείων και

- Αποθέματα μεταλλευμάτων, πετρελαίου, φυσικού αερίου και όμοιων πόρων που δεν παράγονται.

Το Δ.Λ.Π. 16, ωστόσο, εφαρμόζεται για τα ενσώματα πάγια που χρησιμοποιούνται στην ανάπτυξη ή στη διατήρηση των στοιχείων του ενεργητικού που προαναφέρθηκαν.

Ενσώματες ακινητοποιήσεις αποτελούν εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αγοράζονται ή κατασκευάζονται από την επιχείρηση με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους, και παρέχουν οικονομικά οφέλη στην επιχείρηση για περίοδο μεγαλύτερη του ενός έτους. Χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αγαθών, την παροχή αγαθών και υπηρεσιών την εκμίσθωση τους σε τρίτους ή για διοικητικούς σκοπούς. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ενσώματων ακινητοποιήσεων αποτελούν τα γήπεδα, τα οικόπεδα, τα κτίρια, μηχανήματα και ο λοιπός εξοπλισμός.

Απόσβεση είναι η συστηματική κατανομή του αποσβεστέου ποσού ενός πάγιου στοιχείου κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του.

Αποσβεστέο Ποσό είναι το κόστος ενός πάγιου στοιχείου ή άλλο ποσό το οποίο αντικαθιστά το κόστος, στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, μειωμένο κατά την υπολειμματική του αξία.

Υπολειμματική Αξία είναι το εκτιμώμενο ποσό το οποίο μία επιχείρηση θα λάμβανε στην τρέχουσα χρήση από τη διάθεση ενός παγίου, μετά από την αφαίρεση των εκτιμώμενων εξόδων διάθεσης, εφόσον το πάγιο ήταν σε τέτοια κατάσταση και χρονική στιγμή όπως αυτή που αναμένεται στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του.

Ωφέλιμη Ζωή είναι:

- το χρονικό διάστημα για το οποίο ένα πάγιο στοιχείο αναμένεται να χρησιμοποιηθεί από την επιχείρηση ή
- ο αριθμός των μονάδων παραγωγής που αναμένεται να λάβει η επιχείρηση από το πάγιο στοιχείο.

Εύλογη Αξία είναι το ποσό με το οποίο ένα πάγιο στοιχείο μπορεί να ανταλλαχθεί ή μία υποχρέωση να διακανονιστεί, στα πλαίσια μίας αμοτεροβαρούς συναλλαγής σε εμπορική βάση, μεταξύ δύο μερών τα οποία έχουν πλήρη γνώση του αντικειμένου και ενεργούν με τη θέληση τους.

Λογιστική Αξία είναι το ποσό με το οποίο ένα πάγιο στοιχείο

αναγνωρίζεται, μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών λόγω μείωσης της αξίας του.

Ανακτήσιμο Ποσό είναι το υψηλότερο ποσό μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης ενός στοιχείου του ενεργητικού.

Ειδική για την Επιχείρηση αξία είναι η παρούσα αξία των ταμειακών ροών που μία επιχείρηση αναμένει να προκύψουν από τη συνεχή χρήση ενός στοιχείου του ενεργητικού και από τη διάθεση του στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του ή από τη διάθεση μίας υποχρέωσης.¹

Ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο καταχωρείται όταν:

- Πιθανολογείται ότι οικονομικά οφέλη που σχετίζονται με το πάγιο θα εισρεύσουν στην επιχείρηση. Αυτό είναι εφικτό όταν η επιχείρηση έχει, συγχρόνως, παραλάβει και τους κινδύνους του ίδιου περιουσιακού στοιχείου.
- Το κόστος του στοιχείου μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.

Όσον αφορά τα ανταλλακτικά και τα είδη συντήρησης των ενσώματων ακινητοποιήσεων, ορίζεται ότι αυτά καταχωρούνται στα αποθέματα. Ωστόσο, μεγαλύτερης αξίας ανταλλακτικά και εξοπλισμός εντάσσονται στις ενσώματες ακινητοποιήσεις όταν αναμένονται να χρησιμοποιηθούν για περισσότερες από μία χρήσεις.

Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η συνολική αξία κτήσεως ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου πρέπει να κατανέμεται στα επιμέρους στοιχεία που το αποτελούν και να παρακολουθείται κάθε επιμέρους στοιχείο ξεχωριστά. Αυτό, συνήθως, γίνεται όταν τα επιμέρους στοιχεία έχουν διαφορετικό ωφέλιμο χρόνο ζωής από το πάγιο στοιχείο και κατ' επέκταση επιβάλλεται η χρήση διαφορετικών μεθόδων και συντελεστών απόσβεσης. Ως παράδειγμα αναφέρεται το αεροσκάφος και οι διάφορες μηχανές του που θα πρέπει να έχουν διαφορετικές ωφέλιμες ζωές.

Επιπλέον, η επιχείρηση μπορεί να αποκτήσει ενσώματα στοιχεία για λόγους ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος. Παρόλο που με την απόκτηση αυτών των στοιχείων δεν αυξάνονται άμεσα τα οικονομικά οφέλη για την επιχείρηση, είναι απαραίτητα για να λάβει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη από τα άλλα πάγια στοιχεία. Για παράδειγμα, η εγκατάσταση ενός πυροσβεστικού συστήματος σε μια βιομηχανία καταχωρείται ως πάγιο

---

¹ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

περιουσιακό στοιχείο, επειδή η επιχείρηση έχει έμμεσα οικονομικά οφέλη, δηλαδή τη μείωση των ζημιών σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Υπάρχουν τέσσερα ζητήματα τα οποία προκύπτουν όσο αναφορά την λογιστική απεικόνιση των ενσώματων ακινητοποιήσεων. Συγκεκριμένα :

- Τα ποσά με τα οποία θα απεικονιστούν οι ενσώματες ακινητοποιήσεις κατά την απόκτηση τους.(Αρχική καταχώρηση)
- Την απεικόνιση των μεταβολών της αξίας τους σε σχέση με την αρχική τους καταχώρηση.(Μεταγενέστερη αποτίμηση)
- Τον καθορισμό της ωφέλιμης ζωής τους με βάση την οποία θα κατανεμηθούν στις επιμέρους χρήσεις οι αποσβέσεις τους.
- Την απεικόνιση του αποτελέσματος της πώλησης των ενσώματων ακινητοποιήσεων.
- Την απεικόνιση του αποτελέσματος της πώλησης των ενσώματων ακινητοποιήσεων.

9.3. Αρχική Αποτίμηση των Παγίων

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 16 όλες οι δαπάνες οι οποίες απαιτούνται για να λειτουργήσει ένα πάγιο θα πρέπει να καταχωρηθούν ως μέρος αυτού, αυξάνοντας την αξία κτήσης του, με την προϋπόθεση να μη διαμορφώνουν την αξία του σε ποσό μεγαλύτερο της ‘‘εύλογης αξίας’’ του. Έτσι, ένα πάγιο στοιχείο εφ’ όσον πληροί τις προϋποθέσεις καταχώρησης, αποτιμάται αρχικά στο κόστος κτήσης στο οποίο συμπεριλαμβάνονται:

- Η τιμή αγοράς στην οποία συμπεριλαμβάνονται και οι μη επιστρεπτέοι φόροι (π.χ. φόρος μεταβίβασης ακινήτων), καθώς και τυχόν εκπτώσεις.
- Τα άμεσα έξοδα τα οποία είναι απαραίτητα για να φτάσει το στοιχείο σε κατάσταση να χρησιμοποιηθεί.
- Το κόστος αποσυναρμολόγησης ή μετακίνησης του περιουσιακού στοιχείου και αποκατάστασης του χώρου εφ’ όσον έχει καταχωρηθεί αντίστοιχη πρόβλεψη με βάση τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 37 (προβλέψεις, ενδεχόμενες απαιτήσεις).

Επιπρόσθετα, τα διοικητικά και τα άλλα γενικά έξοδα, τα έξοδα

δοκιμαστικής λειτουργίας και τα έξοδα της περιόδου πριν από την έναρξη της παραγωγικής δράσης δεν αποτελούν στοιχείο του κόστους του παγίου. Στην περίπτωση που προκύπτουν δαπάνες για το πάγιο, οι οποίες αυξάνουν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αναμένονται από αυτό, προσαυξάνουν τη λογιστική αξία του παγίου.

Τα κριτήρια που θέτει το Πρότυπο αυτό είναι τα εξής:

- ✓ Η επιχείρηση έχει αναλάβει μία υποχρέωση που προκύπτει από παρελθόντα γεγονότα,
- ✓ Υπάρχει πιθανότητα μελλοντικής εκροής για την κάλυψη της υποχρέωσης και
- ✓ Μία αξιόπιστη εκτίμηση του ποσού είναι δυνατή.

Το ποσό αυτό (εφόσον δεν συντρέξει περίπτωση αναπροσαρμογής) μετά την αφαίρεση της υπολειμματικής του αξίας αποτελεί την αποσβεστέα αξία η οποία κατανέμεται στις χρήσεις με βάση την ωφέλιμη ζωή του συγκεκριμένου παγίου.

Ως προς την αρχική αποτίμηση των ιδιοκατασκευαζομένων παγίων το Δ.Λ.Π. 16 ορίζει ότι το κόστος με το οποίο θα καταχωρηθεί το πάγιο θα περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες οι οποίες χρειάστηκαν για να κατασκευαστεί με την προϋπόθεση να μην ξεπερνάει το ανακτήσιμο ποσό. Τυχόν δαπάνες που ξεπερνούν το ανακτήσιμο για την εταιρεία ποσό καταχωρούνται απευθείας στα αποτελέσματα της χρήσης.²

9.4. Αποτίμηση Μετά την Αρχική Καταχώριση

Το Δ.Λ.Π. Νο.16 επιτρέπει την ελεύθερη επιλογή μεταξύ δύο εναλλακτικών μεθόδων για την μεταγενέστερη αποτίμηση των παγίων ως εξής:

Βασική μέθοδος

Μετά την αρχική τους καταχώριση τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στο κόστος κτήσεως τους μειωμένα κατά το ποσό των συσσωρευμένων αποσβέσεων καθώς και των ενδεχόμενων ζημιών που έχουν προκύψει λόγω υποτίμησης της αξίας τους.

---

² (Πηγή: Βρουστούρης Π., «Η αποτίμηση ενσώματων παγίων κατά την εφαρμογή των ΔΠΧΠ», Ναυτεμπορική, 9/3/04)

Επιτρεπόμενη εναλλακτική μέθοδος

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στην αναπροσαρμοσμένη αξία τους η οποία έχει προκύψει από επαγγελματίες εκτιμητές και απεικονίζει την πραγματική αξία τους κατά την ημερομηνία της αναπροσαρμογής, μειωμένη κατά τις μεταγενέστερες σωρευμένες αποσβέσεις και τις μειώσεις της αξίας τους.³

Παρατηρήσεις:

Εάν η εταιρεία ακολουθεί αυτή την μέθοδο τότε θα πρέπει να αναπροσαρμόζει σε τακτά χρονικά διαστήματα την αξία των παγίων περιουσιακών της στοιχείων, έτσι ώστε αυτές να απεικονίζουν την πραγματική τους αξία κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και να μην διαφέρουν ουσιωδώς από τις λογιστικές αξίες.

Εάν η εταιρεία επιλέξει την εναλλακτική μέθοδο, τότε αυτή θα πρέπει να ακολουθείται για ολόκληρη την κατηγορία στην οποία ανήκει το πάγιο και όχι επιλεκτικά. π.χ. όταν αναπροσαρμόζονται τα κτίρια θα πρέπει αυτή η εργασία να γίνεται για όλα τα κτίρια που κατέχει η επιχείρηση και όχι για κάποια συγκεκριμένα.

Το πρόβλημα που πιθανώς να προκύπτει είναι ότι σε περιπτώσεις σημαντικών μεταβολών της πραγματικής αξίας των παγίων θα υπάρξει σημαντική διαφοροποίηση της εικόνας της επιχείρησης σε σύγκριση με προηγούμενες χρήσεις.

Γι αυτό τον λόγο το Πρότυπο αναγνωρίζει ότι ίσως θα ήταν πιο πρακτικό η αναπροσαρμογή να γίνεται ανά κατηγορία παγίου σε κυκλική βάση. Αυτό θα μπορεί να επιτευχθεί αναπροσαρμόζοντας μία κατηγορία παγίων π.χ. μέσα σε τρία χρόνια. Έτσι το 1/3 της κατηγορίας θα αναπροσαρμοστεί το πρώτο έτος ενώ τα άλλα 2/3 τα επόμενα δύο έτη. Με αυτό τον τρόπο σε κάθε έτος το 1/3 θα απεικονίζεται σε τρέχουσες τιμές, το άλλο 1/3 σε τιμές του προηγούμενου έτους και το άλλο 1/3 σε τιμές δύο ετών προ της τρέχουσας χρήσης.

Σημειώνεται ότι δεν τίθεται περιορισμός για τον προσδιορισμό της πραγματικής αξίας του παγίου όσο αναφορά την χρήση αυτού από την επιχείρηση και άρα ακόμη και πάγια εκτός εκμετάλλευσης μπορούν να

---

³ (Πηγή: Αληφαντής Γ., « Η λογιστική των ενσώματων ακινητοποιήσεων », Ναυτεμπορική, αρ.φυλ.22.101, Δεκέμβριος 2002, (β))

εμφανίζονται με την τρέχουσα αξία τους.

Οποιαδήποτε μέθοδος επιλεγεί ως λογιστική αρχή θα πρέπει με βάση το Δ.Λ.Π. Νο. 8 να ακολουθείται πάγια.

9.5. Λογιστική Απεικόνιση της Αναπροσαρμογής

Στην συνέχεια παρατίθενται οι λογιστικοί χειρισμοί οι οποίοι θα πρέπει να ακολουθούνται σε κάθε περίπτωση ανατίμησης των περιουσιακών στοιχείων.

A) Αρχική αναπροσαρμογή

Σε περίπτωση αναπροσαρμογής της αξίας ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου η διαφορά της αναπροσαρμογής καταχωρείται :

- Σε περίπτωση που η αναπροσαρμογή μειώσει την αξία του παγίου τότε η διαφορά καταχωρείται σαν έξοδο στα αποτελέσματα της χρήσης.
- Σε περίπτωση που η αναπροσαρμογή αυξήσει την αξία του παγίου το πλεόνασμα που προκύπτει, καταχωρείται απευθείας στα ίδια κεφάλαια της εταιρείας ως “διαφορές αναπροσαρμογής”. Όπως ορίζει το Δ.Λ.Π. 16 η διαφορά αυτή θα μεταφερθεί τελικώς στα “αποτελέσματα εις νέο” με δύο τρόπους:
  - ✓ Είτε σταδιακά ανάλογα με το ποσοστό της απόσβεσης του παγίου που αφορά,
  - ✓ Είτε συνολικά κατά τον χρόνο λήξης της ωφέλιμης ζωής ή πώλησης του.

Οποιοσδήποτε από τους παραπάνω δύο χειρισμούς ακολουθηθεί δεν επιτρέπεται η καταχώρηση εσόδου από διαφορές αναπροσαρμογής στα αποτελέσματα της χρήσης. Η μεταφορά των “διαφορών αναπροσαρμογής” στα “αποτελέσματα εις νέο” πραγματοποιείται απευθείας μέσω των ιδίων κεφαλαίων. Οι κινήσεις αυτές καταχωρούνται στην «Κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων». Αναφέρονται οι ακόλουθοι κανόνες για την αναπροσαρμογή της αξίας των ενσώματων ακινητοποιήσεων:

- Όταν αυξάνεται η λογιστική αξία ενός παγίου λόγω αναπροσαρμογής,

η αύξηση αυτή πρέπει να καταχωρείται στην πίστωση του λογαριασμού των ιδίων κεφαλαίων με τίτλο «Διαφορές αναπροσαρμογής».

Ακολουθεί παράδειγμα και λογιστικές εγγραφές που αποσαφηνίζουν τα παραπάνω. Έστω αγορά ενός κτιρίου αντί €5.000.000 στις 31/12/2000 και ετήσιος συντελεστής απόσβεσης 10%. Στις 31/12/2003 η πραγματική αξία του κτιρίου εκτιμάται €6.200.000 και η επιχείρηση αποφασίζει να χρησιμοποιήσει την εναλλακτική μέθοδο της αποτίμησης του κτιρίου. Ακολουθούν οι εξής υπολογισμοί και οι λογιστικές εγγραφές :

Κόστος Κτήσης	:€5.000.000
Μείον αποσβέσεις ετών (2001,2002,2003) (5.000.000 X 10% X3)	: €1.500.000
Αναπόσβεστη αξία (α)	: €3.500.000
Πραγματική αξία (β)	: €6.200.000
Διαφορά αναπροσαρμογής (β-α)	: €2.700.000

Λογιστικές Εγγραφές

_____	_____
Αποσβεσμένο κτίριο	€1.500.000
(εις) Κτίρια	€1.500.000
_____	_____
Κτίρια	€2.700.000
(εις) Ίδια κεφάλαια (Διαφορές Αναπροσαρμογής)	€2.700.000
_____	_____

- Στην περίπτωση που η αύξηση της λογιστικής αξίας ενός παγίου λόγω αναπροσαρμογής αναστρέφει μια προηγούμενη υποτίμησή του που είχε καταχωρηθεί στα αποτελέσματα χρήσεως, τότε η αναπροσαρμογή αυτή καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσεως και συγκεκριμένα στα έσοδα.

- Όταν μειώνεται η λογιστική αξία ενός παγίου λόγω υποτίμησης, η μείωση αυτή πρέπει να καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσεως. Όμως, μια μείωση λόγω υποτίμησης πρέπει να βαρύνει τις «Διαφορές αναπροσαρμογής» κατά την έκταση που η μείωση αυτή δεν υπερβαίνει το ποσό που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό «Διαφορές αναπροσαρμογής» σε σχέση με το ίδιο περιουσιακό στοιχείο.⁴

Οι διαφορές αναπροσαρμογής μεταφέρονται από το λογαριασμό «Διαφορές αναπροσαρμογής» στο λογαριασμό 42.00 «Υπόλοιπο κερδών εις νέον» απευθείας και όχι μέσω του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως» με δύο τρόπους :

- ✓ Τμηματικά σε κάθε χρήση ανάλογα με τις αποσβέσεις του παγίου
- ✓ Εφάπαξ με την ολοσχερή απόσβεση του παγίου ή την πώλησή του

9.6. Λογιστική των Αποσβέσεων

9.6.1. Εννοιολογική Προσέγγιση

Σύμφωνα με την αρχή συσχέτισης των εσόδων με τα έξοδα το αποσβεστέο ποσό ενός παγίου κατανέμεται με τρόπο συστηματικό καθ' όλη την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου όπως αυτή προσδιορίζεται από την εταιρεία, έτσι ώστε η δαπάνη αποσβέσεως να συσχετίζεται με τα αντίστοιχα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από την χρησιμοποίησή του.⁵

Οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι αποσβέσεων είναι οι εξής:

- Σταθερή μέθοδος : Διαιρώντας την αποσβεστέα αξία (κόστος κτήσεως μείον την υπολειμματική αξία) με τον αριθμό των ετών της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του παγίου στοιχείου προκύπτει το σταθερό ετήσιο ποσό της απόσβεσης.
- Φθίνουσα μέθοδος: Κατά τη φθίνουσα μέθοδο, οι αποσβέσεις βαίνουν προοδευτικά μειούμενες. Υπάρχουν οι εξής δύο (2) παραλλαγές αυτής της μεθόδου :
  - ✓ Μέθοδος του σταθερού ποσοστού επί μειούμενης αξίας : Οι αποσβέσεις υπολογίζονται βάσει ενός σταθερού ποσοστού
  - ✓ Μέθοδος του μειούμενου ποσοστού αποσβέσεως επί της

⁴ (Πηγή: Δασόπουλος Τ., «Η αποτίμηση της περιουσίας με βάση την εύλογη αξία», Ναυτεμπορική, 29/12/04)

⁵ (Πηγή: Καββαδίας Λ., « Εισαγωγή στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ipirotiki Software & Publications, Αθήνα 2003)

αναπόσβεστης αξίας : το αποσβέσιμο πάγιο στοιχείο παρέχει υπηρεσίες ίδιας αξίας ανά έτος και κατ' επέκταση η παρούσα αξία αυτών των υπηρεσιών μικραίνει όσο ο χρόνος παροχής των υπηρεσιών απομακρύνεται από τον ημερομηνία κατάρτισης του πίνακα των αποσβέσεων.

- Μέθοδος των παραγόμενων μονάδων. Διαιρώντας την αποσβεστέα αξία με το συνολικό αριθμό των μονάδων που εκτιμάται ότι το πάγιο θα παράγει σε ολόκληρη την ωφέλιμη ζωή του, προκύπτει η απόσβεση ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος.

Η ωφέλιμη ζωή του παγίου εξαρτάται από την χρησιμότητα του στην επιχείρηση η οποία είναι συνάρτηση της οικονομικής και της φυσικής του ζωής. Ορισμένοι από τους παράγοντες τους οποίους μία εταιρεία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη προκειμένου να εκτιμήσει την ωφέλιμη ζωή του είναι:

- Ο βαθμός χρησιμοποίησης του παγίου
- Η φυσική του φθορά
- Η τυχόν τεχνολογική απαξίωση
- Νομικοί ή άλλοι τεχνικοί περιορισμοί

Για γήπεδα και οικόπεδα τα οποία αποκτούνται από την επιχείρηση για σκοπούς εκμετάλλευσης (π.χ. ορυχεία) δεν πρέπει να διενεργούνται αποσβέσεις. Σε περιπτώσεις που μαζί με το οικόπεδο αγοράζεται και κτίριο θα πρέπει να γίνεται διαχωρισμός στις αξίες τους και να διενεργηθούν αποσβέσεις μόνο για το κτίριο.

Για τα πάγια που έχουν αποκτηθεί μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) η απόσβεση τους θα πρέπει να κατανεμηθεί στο μικρότερο χρονικό διάστημα, μεταξύ της διάρκειας της περιόδου μίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του παγίου.

Οι αποσβέσεις θα πρέπει να βαραινουν τα αποτελέσματα της χρήσης, εκτός από την περίπτωση που ένα πάγιο χρησιμοποιείται για την παραγωγή ενός άλλου παγίου στοιχείου, οπότε οι αποσβέσεις του θα πρέπει να αυξάνουν την αξία κτήσης του παγίου που κατασκευάζεται και όχι τα αποτελέσματα της χρήσης.

Η εταιρεία θα πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να επιβεβαιώνει ή να αναθεωρεί την ωφέλιμη ζωή των παγίων καθώς και την μέθοδο των αποσβέσεων που εφαρμόζεται. Όπως αναφέρει το Δ.Λ.Π. 16 «η μέθοδος

απόσβεσης που εφαρμόζεται στις ενσώματες ακινητοποιήσεις πρέπει να επανεξετάζεται περιοδικώς και αν υπάρξει μία σημαντική μεταβολή στον αναμενόμενο ρυθμό των οικονομικών ωφελειών από αυτά τα πάγια στοιχεία, η μέθοδος πρέπει να τροποποιείται ώστε να αντικατοπτρίζει το νέο αριθμό ωφελειών. Όταν μία τέτοια μεταβολή στη μέθοδο απόσβεσης είναι αναγκαία, η μεταβολή αυτή πρέπει να εμφανίζεται ως μεταβολή λογιστικής εκτίμησης και να αναπροσαρμόζεται η δαπάνη αποσβέσεων για την τρέχουσα και τις μελλοντικές χρήσεις (δεν απαιτούνται αναπροσαρμογές στις προηγούμενες χρήσεις) σύμφωνα με τα όσα ορίζει το Δ.Λ.Π. Νο 8.⁶

9.6.2. Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων:

Οι αποσβέσεις λογίζονται βάσει σταθερών συντελεστών που ορίζει η Φορολογική Νομοθεσία (Π/Δ 100/98 το οποίο ορίζει τους μέγιστους επιτρεπτούς φορολογικά συντελεστές).

Οι συντελεστές απόσβεσης παραμένουν ίδιοι ανά κατηγορία παγίου ανεξάρτητα της χρήσης στην οποία υπόκειται από την εταιρεία και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ωφέλιμη ζωή του παγίου.

Πάγια περιουσιακά στοιχεία που αποκτούνται μέσω leasing δεν θεωρούνται ως περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας και δεν εμφανίζονται στις ενσώματες ακινητοποιήσεις της. Ως εκ τούτου δεν υπόκεινται σε απόσβεση βάση της ωφέλιμης ζωής τους, ενώ τα αποτελέσματα της χρήσης βαρύνονται μόνο από τα μισθώματα που καταβάλλονται από την επιχείρηση για την χρήση τους.

9.7. Λογιστική των Πωλήσεων Πάγιων Περιουσιακών Στοιχείων

Οι ζημιές ή τα κέρδη που προκύπτουν κατά την πώληση ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου καταχωρούνται στα αποτελέσματα της χρήσης στην οποία έγινε η συναλλαγή. Οι ζημιές ή τα κέρδη υπολογίζονται σαν τη διαφορά μεταξύ του ποσού πώλησης και της τρέχουσας αξίας του παγίου

---

⁶ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

(αναπόσβεστη αξία).

Εάν υπάρχει στα αποθεματικά υπεραξία που έχει προκύψει από ανατίμηση του πωλούμενου παγίου (διαφορές αναπροσαρμογής) η αξία αυτή μεταφέρεται στα κέρδη εις νέον απ' ευθείας με εσωτερική μεταφορά χωρίς να καταχωρηθεί στα αποτελέσματα της χρήσεως. Σημειώνεται ότι το κέρδος η ζημιά από πώληση σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. αποτελεί λειτουργικό αποτέλεσμα και ως τέτοιο θα πρέπει να εμφανίζεται στα αποτελέσματα της χρήσης.

9.7.1. Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Το κέρδος η ζημιά από την πώληση παγίου στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα αντιμετωπίζεται σαν έκτακτο αποτέλεσμα.

9.8. Αποζημίωση για Ζημίες ή Απομείωση της Αξίας των Ενσώματων Ακινήτοποιήσεων

Η Διερμηνεία (S.I.C.) 14 αναφέρεται στη λογιστική αντιμετώπιση της αποζημίωσης που λαμβάνει η επιχείρηση εξαιτίας μείωσης της αξίας ενός παγίου στοιχείου ή για τη ζημιά από την καταστροφή του. Συγκεκριμένα, η εν λόγω Διερμηνεία ορίζει ότι οι απομειώσεις ή οι ζημίες στοιχείων των ενσώματων ακινήτοποιήσεων, οι σχετικές απαιτήσεις για πληρωμές αποζημιώσεων από τρίτα μέρη και κάθε μεταγενέστερη αγορά ή κατασκευή για αντικατάσταση περιουσιακών στοιχείων αποτελούν ξεχωριστά γεγονότα και πρέπει να λογιστικοποιούνται διακεκριμένα. Ειδικότερα, η χρηματική ή μη αποζημίωση από τρίτους για στοιχεία των ενσώματων ακινήτοποιήσεων λογιστικοποιείται σαν έσοδο στη χρήση που λαμβάνεται.⁷

9.9. Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις και Αναβαλλόμενη Φορολογία

Αναβαλλόμενοι φόροι προκύπτουν στην περίπτωση που υπάρχει διαφορά μεταξύ της φορολογητέας βάσης ενός περιουσιακού στοιχείου σε σχέση με την αξία που αυτό εμφανίζεται στα βιβλία της εταιρείας.

Έτσι στην περίπτωση των ενσώματων ακινήτοποιήσεων (και σε σχέση

---

⁷ (Πηγή: Γεωργίου Α., « Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα IAS», εκδ. Σάκουλα Α.Ε., Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2003)

κυρίως με την ελληνική φορολογική νομοθεσία) αναβαλλόμενοι φόροι μπορούν να προκύψουν:

- Όταν οι συντελεστές απόσβεσης που έχει καθορίσει η εταιρεία είναι διαφορετικοί από τους αντίστοιχους φορολογικούς συντελεστές. Στην περίπτωση αυτή η λογιστική αξία του παγίου διαφοροποιείται από την αξία που αποδίδεται στο πάγιο για φορολογικούς σκοπούς.
- Όταν γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου. Με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία αναπροσαρμογές επιτρέπεται να γίνονται μόνο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2065/1992. Κατά συνέπεια εάν η εταιρεία προβεί σε αναπροσαρμογή της αξίας ενός παγίου θα δημιουργηθεί διαφορά μεταξύ λογιστικής και φορολογικής αξίας.

9.9.1. Διαφορά στις αποσβέσεις

Περίπτωση α΄

Στη περίπτωση που οι φορολογικές αποσβέσεις που έχουν ήδη καταχωρηθεί στα βιβλία είναι υψηλότερες των λογιστικών (βάσει Δ.Λ.Π.) προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση. Η υποχρέωση αυτή καταχωρείται σε πίστωση του παθητικού και χρέωση των αποτελεσμάτων της χρήσης σαν δαπάνη. Η διαφορά λειτουργεί κατά την διάρκεια των αποσβέσεων ως εξής:

- Για το χρονικό διάστημα που διενεργούνται ταυτόχρονα φορολογικές και λογιστικές αποσβέσεις η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αυξάνεται.
- Μετά το τέλος των φορολογικών αποσβέσεων και για όσο διάστημα διενεργούνται λογιστικές αποσβέσεις η υποχρέωση μειώνεται.
- Κατά την ολοκλήρωση και των λογιστικών αποσβέσεων η διαφορά θα πρέπει να έχει εξισωθεί.

9.9.2. Διαφορά στην αναπροσαρμογή της αξίας

Σε περίπτωση στην οποία η εταιρεία ακολουθώντας των εναλλακτικό χειρισμό του Δ.Λ.Π. 16 αναπροσαρμόσει την αξία ενός παγίου στοιχείου η οποία δεν αναγνωρίζεται φορολογικά προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογία, καθότι η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου θα διαφέρει από την φορολογική του βάση.

Αυτό συμβαίνει διότι όπως αναφέρθηκε προηγουμένως η διαφορά που θα προκύψει μεταξύ των αποσβέσεων που η εταιρεία θα υπολογίσει (επί της αναπροσαρμοσμένης αξίας), σε σχέση με αυτές που οι φορολογικές αρχές θα αναγνωρίσουν (π.χ. επί της αρχικής αξίας κτήσης), θα μεταφερθούν από τον λογαριασμό των ιδίων κεφαλαίων «πλεόνασμα ανατίμησης- διαφορές αναπροσαρμογής» στο λογαριασμό «κέρδη εις νέον». Η διαφορά αυτή θεωρείται πραγματοποιημένο κέρδος για την εταιρεία και μπορεί να διανεμηθεί σε περίπτωση που η διοίκηση της εταιρείας το αποφασίσει.⁸

Έτσι από τη μία πλευρά η εταιρεία κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου υπολογίζει μεγαλύτερο ποσό αποσβέσεων από αυτό που ο νόμος της επιτρέπει με συνέπεια τα φορολογικά της κέρδη να μην επηρεάζονται, χάνοντας έτσι το δικαίωμα της έκπτωσης από τα έσοδα της του επιπλέον ποσού των αποσβέσεων, ενώ από την άλλη πλευρά το όφελος από το πλεόνασμα της ανατίμησης θα φορολογηθεί κανονικά.

9.9.3. Σύγκριση με τα Ελληνικά Πρότυπα

Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν προκύπτει υποχρέωση λογιστικής απεικόνισης της αναβαλλόμενης Φορολογικής υποχρέωσης η απαίτησης.

9.10. Γνωστοποιήσεις

Η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί τα ακόλουθα στοιχεία για κάθε κατηγορία των ενσώματων ακινητοποιήσεων, ανεξάρτητα από τη μέθοδο με βάση την οποία αποτιμώνται τα πάγια :

- Τις βάσεις αποτίμησης για τον καθορισμό της λογιστικής αξίας προ αποσβέσεων
- Τη λογιστική αξία προ αποσβέσεων και τη σωρευμένη απόσβεση αρχής και τέλους χρήσεως.
- Τις μεθόδους απόσβεσης.
- Τους συντελεστές απόσβεσης ή τις ωφέλιμες ζωές.
- Συμφωνία της λογιστικής αξίας αρχής και τέλους χρήσης που να εμφανίζει: αποκτήσεις μέσω επιχειρηματικών ενοποιήσεων, αυξήσεις

⁸ (Πηγή: Δασόπουλος Γ., «Η αποτίμηση της περιουσίας με βάση την εύλογη αξία», Ναυτεμπορική, 29/12/04)

ή μειώσεις από αναπροσαρμογές, ζημίες απομείωσης, καθαρή συναλλαγματική διαφορά από μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων μιας αλλοδαπής οικονομικής μονάδας.

- Την πραγματική αξία των ενσώματων ακινητοποιήσεων όταν αυτή διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία και εφόσον εφαρμόζεται η βασική μέθοδος του ιστορικού κόστους.

Όταν τα στοιχεία των ενσώματων ακινητοποιήσεων εμφανίζονται με αξία που προήλθε από αναπροσαρμογή, τότε πρέπει να γνωστοποιούνται οι εξής πληροφορίες :

- Η βάση αναπροσαρμογής.
- Η ημερομηνία έναρξης ισχύος της αναπροσαρμογής.
- Οι διαφορές αναπροσαρμογής.
- Η λογιστική αξία κάθε κατηγορίας των ενσώματων ακινητοποιήσεων, όπως θα προέκυπτε αν εφαρμόζόταν η βασική μέθοδος του ιστορικού κόστους.
- Τυχόν περιορισμοί ως προς τη διανομή του πλεονάσματος από την αναπροσαρμογή των παγίων περιουσιακών στοιχείων προς τους μετόχους.⁹

---

⁹ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

9.11. Βασικές Διαφορές με το Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Δ.Λ.Π.16	Ε.Λ.Π
1. Οι αναπροσαρμογές της αξίας των παγίων πρέπει να γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε οι λογιστικές αξίες να μην διαφέρουν ουσιωδώς από τις πραγματικές. Οι αναπροσαρμογές αυτές πρέπει να γίνονται με βάση την εκτίμηση που αναλαμβάνεται με επαγγελματίες εκτιμητές.	1. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις στην αξία κτήσεως δεν επιτρέπεται η αναπροσαρμογή της αξίας αυτής. Κατ' εξαίρεση, η αναπροσαρμογή επιτρέπεται με εφαρμογή ειδικού νόμου. Ο φορολογικός νόμος 2065/1992 καθιέρωσε την αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων (γηπέδων και κτιρίων) ανά τετραετία από τη χρήση 1992.
2. Τα έξοδα κτήσης των ενσώματων ακινητοποιήσεων (π.χ. φόρος μεταβίβασης, συμβολαιογραφικά έξοδα) βαρύνουν το κόστος του παγίου.	2. Τα έξοδα κτήσης των ενσώματων ακινητοποιήσεων χαρακτηρίζονται ως έξοδα πολυετούς απόσβεσης.
3. Το πάγιο πρέπει να αποσβένεται σύμφωνα με τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του, η οποία προσδιορίζεται από τις εκτιμήσεις της επιχείρησης λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιολογική φθορά του	3. Οι αποσβέσεις των ενσώματων ακινητοποιήσεων είναι υποχρεωτικές και πρέπει να διενεργούνται με βάση τους συντελεστές που ορίζει το Π.Δ. 100/ 1998. Σε περίπτωση που

<p>και την τεχνική απαξίωση του.</p>	<p>χρησιμοποιηθούν ανώτεροι συντελεστές, η επιχείρηση δεν απαλλάσσεται φορολογικά για τις πρόσθετες αποσβέσεις, ενώ σε περίπτωση χρήσης χαμηλότερων συντελεστών χάνει το δικαίωμα έκπτωσης των υπόλοιπων αποσβέσεων σε μελλοντικές χρήσεις.</p>
<p>4. Επιτρέπει επανεξέταση της μεθόδου απόσβεσης των παγίων στοιχείων. Αν υπάρχει μεταβολή στον ρυθμό των οικονομικών ωφελειών από αυτά τα πάγια, η μέθοδος πρέπει να τροποποιείται.</p>	<p>4. Επιβάλλεται πάγια εφαρμογή της σταθερής μεθόδου. Κατ' εξαίρεση η απόσβεση ορισμένων καινούριων μηχανημάτων, που έχουν αποκτηθεί από 1.1.1998 και έπειτα μπορούν να διενεργούνται με τη φθίνουσα μέθοδο (μέθοδος του σταθερού ποσοστού επί μειούμενης αξίας).</p>
<p>5. Η ωφέλιμη ζωή του παγίου πρέπει να επανεξετάζεται περιοδικώς και η δαπάνη της απόσβεσης να αναπροσαρμόζεται σε περίπτωση που οι προσδοκίες διαφέρουν σημαντικά από τις προηγούμενες εκτιμήσεις.</p>	<p>5. Η ωφέλιμη ζωή του παγίου στοιχείου δε λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του συντελεστή απόσβεσης και ως εκ τούτου δεν επανεξετάζεται.</p>

10. ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 27

10.1. Εισαγωγή

Οι διαδικασίες και οι τεχνικές που θα πρέπει να ακολουθούνται για τη σύνταξη και παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ενός ομίλου επιχειρήσεων κάτω από τον έλεγχο της μητρικής καθορίζονται από το Δ.Λ.Π. 27.

Το Δ.Λ.Π. 27 εκδόθηκε το 1998 με τον τίτλο «Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και Λογιστική Επενδύσεων σε Θυγατρικές» και αναθεωρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2003, με διατάξεις που τίθενται σε ισχύ από την 01/01/2005.

Σκοπός του Δ.Λ.Π. 27 είναι να καθορίσει τη λογιστική αντιμετώπιση των ενοποιημένων και απλών οικονομικών καταστάσεων μίας επιχείρησης. Στο ίδιο Πρότυπο περιγράφονται και οι λογιστικοί χειρισμοί για την απεικόνιση των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές καταστάσεις της μητρικής επιχείρησης.

Το πρότυπο δεν ασχολείται:

(α) με τις μεθόδους λογιστικής και τις επιδράσεις στην ενοποίηση όπου υπάρχουν ενοποιήσεις επιχειρήσεων (Δ.Λ.Π. 22)

(β) με την λογιστική για επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες (Δ.Λ.Π. 28)

(γ) με την λογιστική για επενδύσεις σε κοινοπραξίες (Δ.Λ.Π. 31)

10.2. Εννοιολογική Προσέγγιση

Είναι χρήσιμο να παρατεθούν ορισμένες βασικές έννοιες, οι οποίες σχετίζονται με το Πρότυπο και θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόησή του.

Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι οι οικονομικές καταστάσεις ενός ομίλου επιχειρήσεων παρουσιαζόμενες ως να αφορούν μία επιχείρηση.

Έλεγχος είναι η δυνατότητα να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μίας επιχείρησης, ούτως ώστε να λαμβάνονται οφέλη από τις δραστηριότητές της.

Θυγατρική είναι μία επιχείρηση που ελέγχεται από μία άλλη επιχείρηση.

Μητρική είναι μία επιχείρηση που έχει μία ή περισσότερες θυγατρικές.

Όμιλος είναι μία μητρική και όλες οι θυγατρικές της.

Δικαιώματα Μειοψηφίας είναι η αναλογία στα αποτελέσματα και στα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής, των μετοχών εκείνων που δεν κατέχονται άμεσα ή έμμεσα από τη μητρική.

Ατομικές οικονομικές καταστάσεις είναι εκείνες που παρουσιάζονται από τη μητρική επιχείρηση, στις οποίες οι επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες απεικονίζονται στη βάση του άμεσου μεριδίου της στα ίδια κεφάλαια, παρά στη βάση των αποτελεσμάτων και των ιδίων κεφαλαίων των επενδύσεων αυτών.¹

10.3. Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να συντάσσονται από την μητρική εταιρεία εκτός εάν η μητρική εταιρεία είναι η ίδια θυγατρική άλλης μητρικής η οποία κατέχει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο των μετοχών της. Για να θεωρείται ότι μία επιχείρηση έχει σχεδόν το σύνολο των μετοχών άλλης επιχείρησης, θα πρέπει να κατέχει τουλάχιστον το 90% των δικαιωμάτων ψήφου.

Η παραπάνω απαλλαγή ισχύει μόνο εάν στην περίπτωση μη κατοχής του 100% των μετοχών, η μειοψηφία εγκρίνει τη μη σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Κάτι παρόμοιο με το παραπάνω ισχύει ήδη στο ελληνικό δίκαιο.

Μια εταιρεία θεωρείται ότι είναι μητρική εταιρεία όταν έχει περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης εκτός αν μπορεί να αποδειχθεί ότι τέτοια πλειοψηφία δεν συνιστά έλεγχο (π.χ. όταν το καταστατικό μιας επιχείρησης ζητάει αυξημένη πλειοψηφία σε όλες τις περιπτώσεις).

---

¹ (Πηγή: Προτοψάλτης Γ. Νικόλαος, Βρουστούρης Παναγιώτης : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες», εκδόσεις Αθ. Σταμούλης ΑΕ, Αθήνα 2002).

Το Δ.Λ.Π. 27 πλήρως εναρμονισμένο με την αρχή « η οικονομική ουσία πάνω από το νομικό τύπο» δεν προϋποθέτει την ύπαρξη κυριότητας για τον καθορισμό της σχέσης μητρικής – θυγατρικής (δηλαδή την κατοχή άνω του 50% της θυγατρικής), αλλά θέτει ως κρίσιμο στοιχείο το αν η μητρική επιχείρηση ελέγχει τη θυγατρική.

Έλεγχος, λοιπόν, υπάρχει, ακόμα και αν η μητρική επιχείρηση κατέχει λιγότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου μίας επιχείρησης, στην περίπτωση που έχει :

- δικαίωμα ελέγχου περισσότερων από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου, δυνάμει συμφωνίας με άλλους επενδυτές,
- δικαίωμα κατεύθυνσης της οικονομικής και επιχειρηματικής πολιτικής της επιχειρήσεων, σύμφωνα με καταστατικό ή συμβατικό όρο,
- δικαίωμα διορισμού ή παύσης της πλειονότητας των μελών του Δ.Σ. ή ισοδύναμου προς αυτό διοικητικού οργάνου, ή
- δικαίωμα επηρεασμού της πλειοψηφίας στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. ή ισοδύναμου προς αυτό διοικητικού οργάνου.

Μια θυγατρική δεν ενοποιείται όταν:

- Ο έλεγχος της μητρικής πρόκειται να είναι προσωρινός ή
- Η θυγατρική λειτουργεί κάτω από σοβαρούς μακροπρόθεσμους περιορισμούς που εμποδίζουν σημαντικά την δυνατότητά της να μεταφέρει κεφάλαια στη μητρική.

Τέτοιες θυγατρικές πρέπει να απεικονίζονται ως επενδύσεις σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 25. Και πάλι υπάρχουν παρόμοιες εξαιρέσεις στο ελληνικό δίκαιο.

Όμως, στο ελληνικό δίκαιο υπάρχει και η προϋπόθεση ότι για να θεωρείται θυγατρική επιχείρηση θα πρέπει η μητρική να κατέχει τουλάχιστον το 20% σε μετοχές ή δικαιώματα ψήφου ανεξάρτητα αν έχει αποκτήσει τον έλεγχο της θυγατρικής με άλλο τρόπο. Τέτοια προϋπόθεση δεν υπάρχει στο Δ.Λ.Π. Τόσο το ελληνικό δίκαιο όσο και το Δ.Λ.Π. αναφέρονται σε θυγατρικές που έχουν αντικείμενο διαφορετικό της μητρικής και ότι σε τέτοιες περιπτώσεις η θυγατρική θα πρέπει να εξαιρείται από την ενοποίηση. Το Δ.Λ.Π. αναγνωρίζει το δικαίωμα μιας μητρικής να εξαιρέσει την θυγατρική από την ενοποίηση εάν οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι πολύ

διαφορετικές από εκείνες των άλλων επιχειρήσεων μέσα στον όμιλο. Όμως το πρότυπο 27 τονίζει ότι δεν είναι δικαιολογημένος αυτός ο αποκλεισμός.

10.4. Διαδικασίες Ενοποίησης

Η τεχνική της ενοποίησης είναι μία λογική διαδικασία διαδοχικών βημάτων, τα οποία καταλήγουν στη σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Κατά την ενοποίηση όλα τα κονδύλια απαιτήσεων, υποχρεώσεων, ιδίων κεφαλαίων και αποτελεσμάτων χρήσης της μητρικής και των ενοποιούμενων θυγατρικών, αθροίζονται γραμμή προς γραμμή (line by line). Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις να παρουσιάζουν τον όμιλο ως μία επιχείρηση, θα πρέπει να διενεργηθούν ορισμένες προσαρμογές.

Βήμα 1^ο : Καθορισμός ενοποιούμενου ποσοστού

Η πρώτη εργασία που χρειάζεται να γίνει είναι ο καθορισμός των ποσοστών των θυγατρικών που θα ενοποιηθούν. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν μόνο άμεσες συμμετοχές, η σχετική εργασία είναι απλή. Όταν, όμως, η συμμετοχή στο κεφάλαιο των θυγατρικών επιτυγχάνεται μέσω άλλων θυγατρικών, τότε ο όμιλος θα πρέπει να απεικονιστεί με ιδιαίτερη προσοχή.

Βήμα 2^ο : Εξάλειψη αξίας συμμετοχής

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, το κόστος κτήσης των θυγατρικών που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εξαλείφεται. Η σχετική λογιστική εγγραφή διενεργείται με βάση τα δεδομένα κατά την ημερομηνία της αγοράς και επαναλαμβάνεται σε κάθε μεταγενέστερη ενοποίηση (υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει αλλάξει το ποσοστό συμμετοχής). Στους σχετικούς υπολογισμούς χρησιμοποιούνται οι εύλογες αξίες των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων των θυγατρικών όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί κατά την ημερομηνία απόκτησής τους.

Βήμα 3^ο: Προσδιορισμός των Δικαιωμάτων Μειοψηφίας κατά την ημερομηνία της αγοράς

Ο όμιλος πρέπει να προσδιορίσει το μερίδιο των ιδίων κεφαλαίων που ανήκει στη μειοψηφία κατά την ημερομηνία της αγοράς, υπολογιζόμενο πάνω στις τρέχουσες αξίες της θυγατρικής.

Βήμα 4^ο: Εξάλειψη διεταιρικών συναλλαγών

Τα στοιχεία του ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα που εμφανίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αποτελούν το άθροισμα των αντίστοιχων κονδυλίων του ενεργητικού, του παθητικού και των αποτελεσμάτων της μητρικής και των θυγατρικών της. Θα πρέπει, ωστόσο, προηγουμένως να έχουν εξαλειφθεί όλα τα διεταιρικά υπόλοιπα, οι διεταιρικές συναλλαγές και τα απραγματοποίητα κέρδη. Το Δ.Λ.Π. 12 θα πρέπει να εφαρμοστεί για όλες τις προσωρινές διαφορές που θα προκύψουν από τη διαγραφή των μη πραγματοποιηθέντων κερδών. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται όταν το απραγματοποίητο κέρδος που διαγράφεται έχει αναγνωριστεί στα αποτελέσματα της θυγατρικής. Σε αυτή την περίπτωση, εκτός από το λογαριασμό των αποτελεσμάτων, επηρεάζονται και τα Δικαιώματα Μειοψηφίας.

Βήμα 5^ο: Υπολογισμός Δικαιωμάτων Μειοψηφίας στα αποτελέσματα της χρήσης και στα ίδια κεφάλαια

Μετά τον αρχικό υπολογισμό των Δικαιωμάτων Μειοψηφίας κατά την ημερομηνία της απόκτησης, θα πρέπει να υπολογίζεται το μερίδιο της μειοψηφίας πάνω στα κέρδη κάθε περιόδου, καθώς και σε άλλη μεταβολή στα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής. Τα Δικαιώματα Μειοψηφίας παρουσιάζονται διακεκριμένα στον ενοποιημένο Ισολογισμό, δηλαδή αποτελούν μία ξεχωριστή κατηγορία. Η κατηγορία αυτή εντάσσεται μέσα στα ίδια κεφάλαια του ομίλου και όχι στις υποχρεώσεις αυτού.

Τα Δικαιώματα Μειοψηφίας επί των στοιχείων του ενεργητικού της θυγατρικής, υπολογίζονται με απλή εφαρμογή του ποσοστού που κατέχεται από τη μειοψηφία επί της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων της θυγατρικής, κατά την ημερομηνία σύνταξης του ενοποιημένου Ισολογισμού.

Τα Δικαιώματα Μειοψηφίας επί των αποτελεσμάτων προσδιορίζονται επί

των αποτελεσμάτων μετά φόρων της κάθε θυγατρικής, με βάση το ποσοστό που αναλογεί στη μειοψηφία και αφού έχουν αφαιρεθεί οι διεταιρικές συναλλαγές.

Βήμα 6^ο: Αποτίμηση της υπεραξίας αγοράς

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Π. 3 η υπεραξία πρέπει να αποτιμάται στο κόστος και να εξετάζεται για το αν συντρέχουν λόγοι μείωσης της αξίας της. Στην περίπτωση αυτή, η υπεραξία θα πρέπει να μειωθεί με επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της χρήσης.

Βήμα 7^ο: Κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω εργασιών ακολουθεί η γραμμή προς γραμμή ενοποίηση της μητρικής «Μ» με τη θυγατρική «Θ» με τη μέθοδο της αγοράς. Τα αποτελέσματα της θυγατρικής θα περιληφθούν στα ενοποιημένα αποτελέσματα από την ημερομηνία της αγοράς και μετά. Τα δικαιώματα, τέλος, μειοψηφίας στα αποτελέσματα της χρήσης πρέπει να εμφανίζονται διακεκριμένα μετά από τους φόρους.²

10.5. Χρονική Περίοδος και Λογιστικές Πολιτικές

Οι οικονομικές καταστάσεις που χρησιμοποιούνται στην ενοποίηση πρέπει να αφορούν την ίδια χρονική περίοδο. Όταν οι οικονομικές καταστάσεις που χρησιμοποιούνται στην ενοποίηση (μητρικής – θυγατρικής) καταρτίζονται με διαφορετικές ημερομηνίες κλεισίματος, τότε πρέπει να γίνουν προσαρμογές των τυχόν σημαντικών συναλλαγών μεταξύ των ημερομηνιών των οικονομικών καταστάσεων της θυγατρικής με αυτές της μητρικής. Σε κάθε περίπτωση, η διαφορά δε μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Ακόμη οι ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται με τη χρησιμοποίηση ομοιόμορφων λογιστικών πολιτικών για όμοιες συναλλαγές. Πολλές φορές, όμως ένα μέλος του ομίλου μπορεί να χρησιμοποιεί διαφορετικές πολιτικές από εκείνες που υιοθετούνται στη

---

² (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

ενοποίηση. Και σε αυτή την περίπτωση είναι απαραίτητο να γίνονται κατάλληλες αναπροσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις αυτού του μέλους.

10.6. Παρουσίαση των Δικαιωμάτων Μειοψηφίας στον Ενοποιημένο Ισολογισμό

Τα Δικαιώματα Μειοψηφίας θα παρουσιαστούν στον ενοποιημένο ισολογισμό ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων, διακεκριμένα, όμως από τα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στην πλειοψηφία. Το αποτέλεσμα της χρήσης που αναλογεί στη μειοψηφία θεωρείται, επίσης, μέρος των ιδίων κεφαλαίων (αφού εκεί μεταφέρονται) και ως εκ τούτου δεν αποτελεί ούτε κέρδος ούτε ζημιά. Σε αυτό το σημείο υπάρχει διαφορά σε σχέση με την αρχική έκδοση του Δ.Λ.Π. 27, όπου ορίζονταν ότι τα Δικαιώματα Μειοψηφίας παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό ξεχωριστά από τις υποχρεώσεις και από τα ίδια κεφάλαια των μετόχων ή εταίρων της μητρικής επιχείρησης.

10.7. Απεικόνιση των Επενδύσεων σε Θυγατρικές, Συγγενείς και Κοινοπραξίες στις Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις της Μητρικής

Όταν συντάσσονται ατομικές οικονομικές καταστάσεις, οι επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες θα απεικονίζονται:

- Στο κόστος ή
- Σύμφωνα με τα οριζόμενα του Δ.Λ.Π. 39 για τα διαθέσιμα προς πώληση στοιχεία του ενεργητικού.

Η ίδια λογιστική απεικόνιση θα εφαρμοστεί για κάθε κατηγορία επενδύσεων (θυγατρικές, συγγενείς, κοινοπραξίες). Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, θα απεικονιστούν λογιστικά με τον ίδιο τρόπο και στις οικονομικές καταστάσεις. Στην περίπτωση που μία θυγατρική, συγγενής ή κοινοπραξία συμπεριλαμβάνονταν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και σταμάτησε να ενοποιείται, τότε θα

απεικονίζεται λογιστικά σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39.

Σημειώνεται ότι στην αρχική έκδοση του Δ.Λ.Π. 27, εκτός των δύο προαναφερθέντων μεθόδων απεικόνισης, υπήρχε και η επιλογή της αναγνώρισης με τη Μέθοδο της Καθαρής Θέσης, επιλογή που καταργήθηκε με το αναθεωρημένο Δ.Λ.Π. 27.

Εάν επιλεγεί η μέθοδος του Δ.Λ.Π. 39, τότε η επένδυση θα πρέπει να αναγνωριστεί αρχικά στην εύλογη αξία της, ενώ οποιαδήποτε μεταγενέστερη μεταβολή σε αυτή την αξία, θα αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, στο βαθμό που η μεταβολή αυτή δε θα αφορά ζημιά από μόνιμη μείωση της αξίας της επένδυσης.

10.8. Γνωστοποιήσεις

Οι γνωστοποιήσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να αποκαλύπτουν:

- Τον λόγο για τον οποίο δεν ενοποιήθηκε μία θυγατρική.
- Συνοπτικές οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών που δεν ενοποιήθηκαν
- Τη φύση του ελέγχου της μητρικής στη θυγατρική, στην περίπτωση που η μητρική δεν κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής.
- Τους λόγους για τους οποίους δεν υφίσταται σχέση μητρικής – θυγατρικής αν και υπάρχει πλειοψηφία στα δικαιώματα ψήφου.
- Την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων της θυγατρικής, στην περίπτωση που αυτή είναι διαφορετική από της μητρικής.
- Τη φύση και το εύρος σημαντικών απαγορεύσεων, οι οποίες δεν επιτρέπουν τη μεταφορά κεφαλαίων στη μητρική.

Στην περίπτωση που μία μητρική δεν καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις (διότι συντρέχουν οι λόγοι των εξαιρέσεων), αλλά συντάσσει ατομικές καταστάσεις τότε θα πρέπει να γνωστοποιεί:

- Τους λόγους για τους οποίους προέβη σε προετοιμασία μόνο

ατομικών καταστάσεων και εξαιρέθηκε από την προετοιμασία των ενοποιημένων.

- Το όνομα και την έδρα της επιχείρησης που συντάσσει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που συμπεριλαμβάνουν την επιχείρηση.
- Μία λίστα των θυγατρικών, των συγγενών και των κοινοπραξιών, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής και το ποσοστό των ελεγχόμενων ψήφων αυτής.
- Μία περιγραφή της μεθόδου λογιστικής απεικόνισης των επενδύσεων αυτών.

Όταν μία μητρική ή κοινοπραξία ή επιχείρηση με μερίδιο σε συγγενείς επιχειρήσεις συντάσσει ατομικές οικονομικές καταστάσεις, τότε θα πρέπει να γνωστοποιεί:

- Το γεγονός ότι οι καταστάσεις αποτελούν τις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης και τους λόγους που επέβαλαν τη σύνταξη των καταστάσεων αυτών, παρά το γεγονός ότι κάτι τέτοιο δεν απαιτούνταν από το νόμο.
- Μία λίστα των σημαντικών επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες συμπεριλαμβανομένου του ονόματος, της έδρας, του ποσοστού συμμετοχής και του ποσοστού σε ψήφους (εάν είναι διαφορετικό της συμμετοχής στο κεφάλαιο).
- Μία περιγραφή της μεθόδου λογιστικής απεικόνισης των επενδύσεων αυτών.³

---

³ (Πηγή: Βρουστούρης Παναγιώτης : «Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στα πλαίσια του Ν.2190/1920 και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Λογιστής τεύχος Ιουνίου 2002)

11.ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 32

11.1. Εισαγωγή

Η λογιστική των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων προσδιορίζεται από τα Δ.Λ.Π. Νο 32 και Νο 39. Συγκεκριμένα το Δ.Λ.Π. Νο 32 θέτει τους κανόνες που θα πρέπει να ακολουθούνται για την παρουσίαση των χρηματοπιστωτικών μέσων στις Οικονομικές Καταστάσεις, καθώς και τις γνωστοποιήσεις που θα πρέπει να γίνουν, ενώ το Δ.Λ.Π. Νο 39 προσδιορίζει τους λογιστικούς χειρισμούς που θα πρέπει να ακολουθούνται για την καταχώρηση και αποτίμηση των στοιχείων αυτών.

Σκοπός του Δ.Λ.Π. 32 είναι σε συνδυασμό με το Δ.Λ.Π. 39, να βοηθήσει τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοήσουν τη σημασία και την επίδραση των χρηματοοικονομικών μέσων, στην οικονομική θέση, στα αποτελέσματα, αλλά και στις ταμειακές ροές μίας επιχείρησης.

Το Δ.Λ.Π. 32 αποτελεί τον οδηγό για την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μέσων στις οικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης, καθώς και τις απαραίτητες γνωστοποιήσεις που πρέπει να περιλαμβάνονται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις αυτής. Στόχος του Προτύπου είναι η παροχή στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, πληροφοριών που ξεφεύγουν από τα στενά οικονομικά δεδομένα και άπτονται διοικητικών και επιχειρηματικών πρακτικών.

Σκοπός του Δ.Λ.Π. 39 είναι να προσδιορίσει τις λογιστικές πολιτικές που πρέπει να ακολουθούνται για την αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, καθώς και ορισμένων συμβάσεων αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Στην παρούσα εργασία δε θα γίνει περισσότερη ανάλυση στο Δ.Λ.Π. 39 παρά μόνο σε ό,τι σχετίζεται με το Δ.Λ.Π. 32.

Τα σχετικά θέματα έχουν αποτελέσει αντικείμενο πολλών συζητήσεων για δύο κυρίως λόγους.

- Η δυνατότητα που παρέχεται από τα σχετικά πρότυπα αποτίμησης ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού στην πραγματική τους αξία (fair value)
- Τα Πρότυπα αυτά ασχολούνται με αρκετά αντικείμενα (παράγωγα, αντιστάθμιση κινδύνου, σύνθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα) τα οποία είτε δεν είναι ευρέως διαδεδομένα στην ελληνική επιχειρηματική πρακτική, είτε αποτελούν εξειδικευμένα αντικείμενα με τα οποία ασχολούνται κυρίως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

11.2. Πεδίο εφαρμογής και Εννοιολογική Προσέγγιση

Τα πρότυπα εφαρμόζονται και καθορίζουν τους λογιστικούς κανόνες και χειρισμούς οι οποίοι θα πρέπει να ακολουθούνται για την καταχώρηση, αποτίμηση, παρουσίαση και γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις των χρηματοπιστωτικών μέσων. Προκειμένου επομένως να προχωρήσουμε στην εφαρμογή αυτών των κανόνων θα πρέπει πρώτα να ορίσουμε τι είναι τα χρηματοπιστωτικά μέσα. Οι ορισμοί που δίνονται από το Δ.Λ.Π. Νο 32 είναι οι ακόλουθοι:

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, χρηματοοικονομική υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο σε άλλη επιχείρηση.

Χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά:

- Ταμειακά διαθέσιμα.
- Συμβατικό δικαίωμα λήψης μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου από άλλη επιχείρηση.
- Συμβατικό δικαίωμα ανταλλαγής χρηματοπιστωτικών μέσων με άλλη επιχείρηση, με όρους πιθανά ευνοϊκούς.
- Κάθε τίτλος συμμετοχής σε άλλη επιχείρηση.
- Μία σύμβαση η οποία θα διακανονιστεί ή ενδεχομένως να διακανονιστεί με συμμετοχικούς τίτλους της επιχείρησης (παράγωγο προϊόν ή μη παράγωγο προϊόν)

Χρηματοοικονομική Υποχρέωση είναι κάθε συμβατική υποχρέωση για:

- Παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού σε άλλη επιχείρηση,
- Ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων με άλλη επιχείρηση, με όρους πιθανά δυσμενείς.
- Μία σύμβαση η οποία θα διακανονιστεί ή ενδεχομένως να διακανονιστεί με συμμετοχικούς τίτλους της επιχείρησης (παράγωγο προϊόν ή μη παράγωγο προϊόν)

Συμμετοχικός Τίτλος είναι κάθε σύμβαση που αποδεικνύει το καθαρό δικαίωμα στα ίδια κεφάλαια μίας άλλης επιχείρησης (π.χ. κοινές μετοχές).

Νομισματικά χρηματοπιστωτικά μέσα είναι χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ή παθητικού εισπρακτέα ή πληρωτέα σε χρηματικά ποσά καθορισμένα ή που μπορούν με ευχέρεια να προσδιοριστούν

Εύλογη Αξία είναι το ποσό για το οποίο ένα στοιχείο του ενεργητικού θα μπορούσε να ανταλλαχθεί ή μία υποχρέωση να διακανονιστεί μεταξύ δύο μερών που ενεργούν με επίγνωση και με τη θέληση τους σε μία αντικειμενική συναλλαγή

Μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου είναι η μέθοδος υπολογισμού του αποσβεστέου κόστους και της κατανομής των τόκων (εσόδων ή εξόδων) ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου κατά τη διάρκεια του.

Πραγματικό επιτόκιο είναι το επιτόκιο που εξισώνει τις προεξοφλημένες εκτιμώμενες μελλοντικές εισπράξεις ή πληρωμές κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου, με την καθαρή λογιστική του αξία.¹

11.3. Εξαιρέσεις από την εφαρμογή του Προτύπου

Υπάρχουν ορισμένα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού τα οποία αν και συγκεντρώνουν εννοιολογικά τα χαρακτηριστικά των χρηματοπιστωτικών μέσων δεν ακολουθούν τις ρυθμίσεις των Δ.Λ.Π. 39 και 32, καθώς εμπίπτουν στις ρυθμίσεις άλλων ειδικών προτύπων. Αναλυτικά από τις διατάξεις των σχετικών προτύπων εξαιρούνται οι ακόλουθες περιπτώσεις.

- Απαιτήσεις και υποχρεώσεις που σχετίζονται με προγράμματα παροχών αποχώρησης του προσωπικού. Τα θέματα αυτά ρυθμίζονται

¹ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

από το Δ.Λ.Π. Νο 19.

- Απαιτήσεις και υποχρεώσεις που προκύπτουν από ασφαλιστικές συμβάσεις.
- Τα συμβόλαια για ενδεχόμενη αγορά σε μία επιχειρηματική συνένωση.
- Τις επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες για τις οποίες εφαρμόζονται τα Δ.Λ.Π 27, Δ.Λ.Π 28 και Δ.Λ.Π 31 αντίστοιχα. Στην περίπτωση που με βάση τις διατάξεις των σχετικών προτύπων οι επενδύσεις αυτές αποτιμώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 39, τότε θα εφαρμόζεται το παρόν Πρότυπο μαζί με τα προαναφερθέντα σε ότι αφορά την κατάταξη και τις απαραίτητες γνωστοποιήσεις. Για τις περιπτώσεις αυτές ισχύουν τα ακόλουθα:

	Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις επενδύτριας επιχείρησης	Ατομικές οικονομικές Καταστάσεις επενδύτριας επιχείρησης
Θυγατρικές	Παρουσιάζονται με βάση το Δ.Λ.Π. 27 και τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης	Αναγνωρίζονται: <ul style="list-style-type: none"> • στο κόστος κτήσης • με τη Μέθοδο της Καθαρής θέσης ή • με βάση τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 39 ως διαθέσιμο προς πώληση στοιχείο του ενεργητικού
Συγγενείς	Παρουσιάζονται με βάση το Δ.Λ.Π. 28 με τη Μέθοδο της Καθαρής θέσης.	Αναγνωρίζονται: <ul style="list-style-type: none"> • στο κόστος κτήσης • με τη Μέθοδο της Καθαρής θέσης ή με βάση τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 39 ως διαθέσιμο προς

		πώληση στοιχείο του ενεργητικού
Κοινοπραξίες	Παρουσιάζονται με βάση το Δ.Λ.Π. 31 είτε με τη μέθοδο της αναλογικής ενοποίησης είτε με τη Μέθοδο της Καθαρής θέσης.	Στις από κοινού ελεγχόμενες κοινοπραξίας, οι συνεισφορές του μέλους της κοινοπραξίας αναγνωρίζονται στα λογιστικά του βιβλία ως συμμετοχική επένδυση στην από κοινού ελεγχόμενη επιχείρηση.
<p>Στην περίπτωση που κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες επιχειρήσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • λειτουργεί κάτω από σοβαρούς περιορισμούς ή • κατέχεται με σκοπό την πώληση της στο άμεσο μέλλον, <p>τότε η λογιστική τους αναγνώριση γίνεται με βάση το Δ.Λ.Π. 39.</p>		

Η ελευθερία επιλογής μεταξύ τριών διαφορετικών μεθόδων αποτίμησης των συμμετοχών σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις στις ατομικές καταστάσεις του επενδυτή, αποτελεί μία ένδειξη της μειωμένης σημασίας που δίνεται από τα Δ.Π.Χ.Π. στις ατομικές σε σύγκριση με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Δεν αποτελούν χρηματοπιστωτικά μέσα και επομένως δεν εμπίπτουν στις σχετικές διατάξεις τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων:

Στοιχεία του ενεργητικού τα οποία είναι:

- Άυλα πάγια (δικαιώματα χρήσης, άδειες εκμετάλλευσης, κ.λ.π.)
- Ενσώματα πάγια
- Αποθέματα
- Πάγια που χρησιμοποιούνται με χρηματοδοτική μίσθωση (τα οποία με βάση το Δ.Λ.Π. 17 απεικονίζονται στον Ισολογισμό).

Όλα τα πιο πάνω στοιχεία δίνουν πιθανά τη δυνατότητα με την εκποίησή τους για την απόκτηση μετρητών ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, αλλά δεν συνιστούν δικαίωμα για αυτήν την απόκτηση.

- Οι προκαταβολές που έχουν δοθεί σε προμηθευτές για την απόκτηση αποθεμάτων ή υπηρεσιών, επειδή δεν προβλέπεται αυτές να

καλυφθούν με μετρητά ή με άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

- Για τους ίδιους λόγους δεν περιλαμβάνονται οι προκαταβολές που έχουν ληφθεί από πελάτες για μελλοντική πώληση αποθεμάτων ή υπηρεσιών.
- Υποχρεώσεις ή απαιτήσεις που δεν είναι συμβατικές, αλλά επιβάλλονται από κρατικές ρυθμίσεις (π.χ. αυτές που σχετίζονται με το φόρο εισοδήματος), δεν αποτελούν χρηματοοικονομικά μέσα, παρά το γεγονός ότι θα καλυφθούν με μετρητά ή άλλα χρηματοοικονομικά μέσα. Επομένως, ο λογαριασμός «Φόροι – Τέλη» που το πιστωτικό του υπόλοιπο εμφανίζεται στο παθητικό, αλλά και τα χρεωστικά του υπόλοιπα που εμφανίζονται στους «χρεώστες διάφορους» και αφορούν απαιτήσεις για προκαταβολή φόρου εισοδήματος ή άλλους φόρους (π.χ. Φ.Π.Α.), δεν είναι χρηματοοικονομικό μέσο.
- Απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που δεν συνεπάγονται τη μεταβίβαση μετρητών ή άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, όπως μία προκαταβολή που δόθηκε για απλή μίσθωση παγίου ή μία προκαταβολή που λήφθηκε για παρόμοια αιτία, δεν είναι χρηματοοικονομικά μέσα, γιατί αυτά τα στοιχεία δεν δημιουργούν το άμεσο δικαίωμα για λήψη μετρητών ή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού.
- Το κόστος αγοράς ιδίων μετοχών δεν αποτελεί χρηματοοικονομικό μέσο, αλλά στοιχείο μειωτικό των ιδίων κεφαλαίων.
- Η υποχρέωση της εταιρίας να εκδώσει ή να παραδώσει δικές της μετοχές δεν είναι χρηματοοικονομικό μέσο, αφού δεν προβλέπεται να καλυφθεί με μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού.
- Τα δικαιώματα μειοψηφίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δεν είναι χρηματοοικονομικό μέσο.
- Οι μεταβατικοί λογαριασμοί του ενεργητικού και του παθητικού, στο βαθμό που αφορούν προπληρωθέντα έξοδα ή προεισπραχθέντα έξοδα και δε συνιστούν συμβατικές υποχρεώσεις για λήψη ή παράδοση μετρητών ή άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού,

δεν αφορά χρηματοοικονομικά μέσα.

- Οι προβλέψεις στο βαθμό που δεν συνιστούν συμβατικές υποχρεώσεις για παράδοση μετρητών ή άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, επίσης δεν αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα.

11.4. Ταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων

Ο εκδότης ενός χρηματοοικονομικού μέσου θα πρέπει να κατατάσσει αυτό κατά την αρχική αναγνώριση του ως χρηματοοικονομική απαίτηση, χρηματοοικονομική υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο με βάση την ουσία της σύμβασης και τους ορισμούς των Προτύπων.

Τα κριτήρια που πρέπει να ικανοποιούνται προκειμένου να χαρακτηριστεί ένα χρηματοοικονομικό μέσο ως συμμετοχικός τίτλος είναι τα ακόλουθα:

- Το χρηματοοικονομικό μέσο δεν περιέχει συμβατική υποχρέωση να παραδοθούν χρήματα ή άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού σε άλλη επιχείρηση.
- Το χρηματοοικονομικό μέσο δεν περιέχει συμβατική υποχρέωση να ανταλλαχθεί με χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις άλλης επιχείρησης, με όρους πιθανών δυσμενών για τον εκδότη.
- Το χρηματοοικονομικό μέσο θα διακανονιστεί με στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων του εκδότη και είναι:
  - ✓ ένα μη παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο το οποίο περιλαμβάνει μη συμβατική δέσμευση του εκδότη να παραδώσει ένα μεταβλητό αριθμό συμμετοχικών του τίτλων,
  - ✓ ένα παράγωγο το οποίο θα διακανονιστεί από τον εκδότη με την ανταλλαγή ενός καθορισμένου ποσού χρημάτων ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, με καθορισμένο αριθμό συμμετοχικών του τίτλων.

Για την κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού μέσου ως υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο, λαμβάνεται υπόψη η οικονομική ουσία και οι όροι εκπλήρωσης του μέσου και όχι ο νομικός τύπος βάσει του οποίου έχει

εκδοθεί.²

11.5. Παρουσίαση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η αναγνώριση των κερδών ή ζημιών από ένα χρηματοοικονομικό μέσο, ακολουθεί την κατάταξη που έχει αυτό στον Ισολογισμό. Στην περίπτωση που έχει χαρακτηριστεί ως απαίτηση ή υποχρέωση, τότε κάθε κέρδος ή ζημιά που σχετίζεται με αυτό, θα αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα της χρήσης κατά την οποία προέκυψε.

Στην περίπτωση αντίθετα, που το χρηματοοικονομικό μέσο έχει χαρακτηριστεί ως συμμετοχικός τίτλος, τότε τα αντίστοιχα ποσά θα αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια. Οι επιδράσεις αυτές μεταφέρονται καθαρές από κάθε επίδραση των φόρων.

Η ορθή κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού μέσου σε υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς τα μερίσματα, οι τόκοι, τα κέρδη ή οι ζημιές που σχετίζονται με αυτό, στη μία μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης (υποχρέωση), στη δε άλλη μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαια (συμμετοχικός τίτλος).

11.6. Σύνθετα Χρηματοοικονομικά Μέσα

Ο εκδότης ενός χρηματοοικονομικού μέσου θα πρέπει να αποφασίζει εάν ένα μέρος του μέσου θα ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομική υποχρέωση και ένα άλλο μέρος ως συμμετοχικός τίτλος. Τα χρηματοοικονομικά μέσα με αυτά τα χαρακτηριστικά ονομάζονται σύνθετα.

Ενδεικτικό παράδειγμα ενός τέτοιου μέσου είναι ένα μετατρέψιμο ομόλογο που εκδίδεται από μία επιχείρηση και το οποίο παρέχει στον κάτοχό του το δικαίωμα να το ανταλλάξει είτε με καθορισμένο αριθμό μετοχών της επιχείρησης είτε με μετρητά. Η κατάταξη και ο διαχωρισμός ενός τέτοιου προϊόντος γίνεται κατά την έκδοση του και δε μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια του.

---

² (Πηγή: Βρουστούρης Παναγιώτης : «Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π», Λογιστής, τεύχος Οκτωβρίου 2002).

11.7. Απόκτηση Ιδίων Μετοχών

Στην περίπτωση που μία επιχείρηση αποκτά ίδιες μετοχές, τότε οι μετοχές δεν αποτελούν στοιχείο του ενεργητικού, αλλά αντίθετα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαιά της.

Κανένα κέρδος ή ζημιά δεν πρέπει να αναγνωρίζεται κατά την απόκτηση, την πώληση ή την ακύρωση αυτών των μετοχών. Αυτοί οι χειρισμοί ισχύουν είτε η απόκτηση γίνεται από την ίδια την επιχείρηση είτε από άλλο μέρος του ενοποιημένου ομίλου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

11.8. Συμψηφισμός Χρηματοοικονομικών Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων

Μία χρηματοοικονομική απαίτηση και μία χρηματοοικονομική υποχρέωση θα πρέπει να συμψηφίζονται και να παρουσιάζονται στην καθαρή τους αξία στον Ισολογισμό, στην περίπτωση που η επιχείρηση:

- Έχει νομικά το δικαίωμα να συμψηφίσει τα αναγνωρισμένα ποσά.
- Προτίθεται να τακτοποιήσει την απαίτηση και την υποχρέωση σε συμψηφισμένη βάση ή ταυτόχρονα.

Το Δ.Λ.Π. 32 απαιτεί η παρουσίαση των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων να γίνεται σε συμψηφισμένη βάση, όταν αυτό αντανakλά τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης από την τακτοποίηση των σχετικών χρηματοοικονομικών μέσων. Όταν δηλαδή, η επιχείρηση έχει το δικαίωμα να πληρώσει ή να εισπράξει ένα καθαρό ποσό και προτίθεται να το κάνει, τότε η συμψηφισμένη παρουσίαση είναι ορθή. Σε κάθε άλλη περίπτωση, τα χρηματοοικονομικά μέσα θα πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά.

11.9. Αποτίμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων

11.9.1. Αρχική Αναγνώριση Χρηματοοικονομικών Μέσων

Κατά την αρχική αναγνώριση, η επιχείρηση θα πρέπει να αποτιμά τα χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία τους πλέον τα έξοδα που είναι άμεσα αποδοτέα στη διενέργεια της συγκεκριμένης συναλλαγής.

Τα σχετικά έξοδα δεν προστίθενται, στην περίπτωση χρηματοοικονομικών

μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης.³

11.9.2. Μεταγενέστερη Αποτίμηση Χρηματοοικονομικών Στοιχείων του Ενεργητικού

Η μεταγενέστερη αποτίμηση των χρηματοοικονομικών μέσων εξαρτάται από την κατάταξη τους σε μία από τις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες που προβλέπει το Δ.Λ.Π. 39:

- Χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους μέσω της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης (κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς).
- Επενδύσεις κατεχόμενες μέχρι τη λήξη (π.χ. εταιρικά ή κρατικά ομόλογα που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρησιμοποίηση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, τα δε κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα χρήσης).
- Δάνεια και Απαιτήσεις (μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού με σταθερές και καθορισμένες πληρωμές που κατά τη μεταγενέστερη αποτίμηση τους αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος τους με τη χρησιμοποίηση του πραγματικού επιτοκίου).
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού τα οποία δεν εντάσσονται σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες και η μεταγενέστερη αποτίμηση τους γίνεται στην εύλογη αξία τους).

11.9.3. Μεταγενέστερη Αποτίμηση Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων

Μετά την αρχική αναγνώριση, η επιχείρηση θα πρέπει να αποτιμά όλες τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις στο αναπόσβεστο κόστος με τη χρησιμοποίηση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους μέσω της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης. Τέτοιες υποχρεώσεις αποτελούν τα παράγωγα.

---

³ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

- Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη μεταβίβαση μίας χρηματοοικονομικής απαίτησης, η οποία δεν ικανοποιεί τα κριτήρια για διαγραφή.

Στην παρούσα εργασία δεν γίνεται ανάλυση των παραγών χρηματοοικονομικών μέσων και πως αποτιμώνται με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, γιατί αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο και πολύπλοκο κομμάτι και θα έπρεπε να εξεταστεί χωριστά. Όσον αφορά τις ελληνικές επιχειρήσεις η εφαρμογή των παραγών βρίσκεται ακόμη σε πολύ αρχικό στάδιο.

11.10. Γνωστοποιήσεις

Οι γνωστοποιήσεις αυτές στοχεύουν στο να δώσουν στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων πληροφορίες σχετικά με τη σημασία που έχουν για την επιχείρηση τα χρησιμοποιούμενα μέσα ως προς:

- τη χρηματοοικονομική θέση,
- την απόδοση,
- τις μελλοντικές ταμειακές ροές ως προς τον χρόνο, το ύψος και τη βεβαιότητα πραγματοποίησης τους.

Οι γνωστοποιήσεις, επίσης, βοηθούν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν την έκταση των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένη η επιχείρηση, καθώς και το βαθμό στον οποίο μέρος αυτών των κινδύνων έχει μεταφερθεί σε τρίτα μέρη, μέσω τεχνικών αντιστάθμισης.

Το Δ.Λ.Π. 32 οριοθετεί και αναλύει τέσσερις κατηγορίες κινδύνων ως εξής:

- Κίνδυνοι της αγοράς όπως για παράδειγμα κίνδυνοι από μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, στην εύλογη αξία λόγω μεταβολών των επιτοκίων ή κίνδυνοι προερχόμενοι από μεταβολές στις τιμές.
- Πιστωτικός κίνδυνος, που προέρχεται από την αδυναμία ή αποφυγή ενός μέρους να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.
- Κίνδυνος ρευστότητας σχετικά με την αδυναμία εκπλήρωσης υποχρεώσεων που προέρχονται από χρηματοοικονομικά μέσα.
- Κίνδυνος μεταβολής των ταμειακών ροών, προερχόμενος από τη μεταβλητότητα των επιτοκίων της αγοράς.

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αξιολογούν κάθε φορά τις παρεχόμενες

πληροφορίες, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η απαραίτητη ισορροπία μεταξύ της παροχής πολλών και υπερβολικών πληροφοριών από τη μία πλευρά και των παρανοήσεων που μπορεί να δημιουργήσει μια ιδιαίτερα συνοπτική παρουσίαση.

Επίσης, για κάθε κατηγορία θα πρέπει να γνωστοποιούνται:

- Πληροφορίες σχετικές με την έκταση και τη φύση των χρηματοπιστωτικών μέσων, οι οποίες περιλαμβάνουν τους σημαντικούς όρους και προϋποθέσεις που μπορεί να επηρεάσουν το ποσό, το χρονοδιάγραμμα και τη βεβαιότητα των μελλοντικών ταμειακών ροών.
- Τις λογιστικές μεθόδους που υιοθετήθηκαν για την καταχώρηση και τη μεταγενέστερη αποτίμηση.
- Πληροφορίες σχετικές με την έκθεση σε κινδύνους επιτοκίου δηλαδή τις συμβατικές ημερομηνίες ανατίμησης ή λήξεως (όποιες είναι προγενέστερες) και τα πραγματικά επιτόκια.
- Πληροφορίες σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, δηλαδή το μέγιστο ποσό που αντιπροσωπεύει κατ' εκτίμηση την έκθεση στον κίνδυνο αυτό, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εμπράγματα εγγυήσεις και οι σημαντικές συγκεντρώσεις του πιστωτικού κινδύνου.
- Πληροφορίες σχετικές με την πραγματική αξία. Όταν δεν είναι πραγματικά δυνατό να προσδιορισθούν οι αξίες αυτές, το γεγονός πρέπει να γνωστοποιείται με πληροφορίες για τα βασικά χαρακτηριστικά του μέσου που προσδιορίζουν την πραγματική αξία του.
- Σε περίπτωση που ένα ή περισσότερα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού εμφανίζονται με αξίες μεγαλύτερες της πραγματικής πρέπει να γνωστοποιούνται:
  - ✓ Η λογιστική αξία και η πραγματική αξία είτε των επιμέρους χρηματοοικονομικών στοιχείων είτε κατάλληλων ομαδοποιήσεων αυτών.
  - ✓ Τους λόγους της μη μείωσης της λογιστικής αξίας περιλαμβανομένων και των τεκμηρίων που παρέχουν στη διοίκηση την πεποίθηση ότι η λογιστική αξία θα ανακτηθεί.

12.ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 38

12.1 Εισαγωγή

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 38 αναφέρεται στα άυλα περιουσιακά στοιχεία κάθε επιχείρησης (Intangible Assets). Αντικατέστησε το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 4 «Λογιστική των αποσβέσεων» και το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 9 «Δαπάνες έρευνας και αναπτύξεως». Τέθηκε σε εφαρμογή για τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες κάλυπταν τις χρήσεις που άρχιζαν την ή μετά την 1η Ιουλίου 1999.

Κύριος σκοπός του Προτύπου είναι να καθορίσει τα κριτήρια που πρέπει να ικανοποιούνται προκειμένου ένα στοιχείο να αναγνωριστεί ως άυλο στοιχείο του ενεργητικού στις οικονομικές καταστάσεις.

Καθορίζει, παράλληλα, τον πρότυπο χειρισμό για τη μετέπειτα λογιστική τους αντιμετώπιση, καθώς και τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να περιλαμβάνονται στις Επεξηγηματικές Σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Το συγκεκριμένο πρότυπο δεν ρυθμίζει τις περιπτώσεις στοιχείων που απεικονίζονται στον Ισολογισμό καιπραγματεύονται από άλλα πρότυπα (π.χ. απαιτήσεις από φόρους, απαιτήσεις από λήζινγκ ή υπεράξια (goodwill), καθώς με αυτά τα θέματα ασχολούνται άλλα Πρότυπα).

12.2. Εννοιολογική προσέγγιση

Με τον όρο άυλο περιουσιακό στοιχείο εννοούμε ένα αναγνωρίσιμο, μη νομισματικό περιουσιακό στοιχείο, χωρίς φυσική υπόσταση το οποίο κατέχεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για την προμήθεια ή παραγωγή αγαθών-υπηρεσιών, για να μισθωθεί σε άλλους ή να χρησιμοποιηθεί σε διοικητικούς σκοπούς.

Το Δ.Λ.Π. Νο 38 απαιτεί να καταχωρείται ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο στο κόστος του, μόνο εάν :

- α) πιθανολογείται ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αποδίδονται στο περιουσιακό στοιχείο θα εισρεύσουν στην επιχείρηση και
β) το κόστος του μπορεί να αποτιμηθεί βάσιμα.

Συνοψίζοντας για να καταχωρηθεί ένα στοιχείο ως άυλο περιουσιακό στοιχείο θα πρέπει να ενσωματώνει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά.

1. Αναγνωρισιμότητα.
2. Η επιχείρηση να έχει τον έλεγχο του.
3. Αναμένονται οικονομικά οφέλη από την εκμετάλλευσή του.
4. Το κόστος του μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.

Προκειμένου να αποσαφηνισθούν τα προαναφερθέντα κριτήρια κρίνουμε σκόπιμο να προχωρήσουμε στην περαιτέρω εννοιολογική και πρακτική διερεύνηση τους.

Αναγνωρισιμότητα : Αυτό σημαίνει ότι το άυλο στοιχείο μπορεί να πωληθεί, να μισθωθεί, να ανταλλαγεί, χωρίς όμως να διατεθούν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που απορρέουν από άλλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται στην ίδια δραστηριότητα με το άυλο στοιχείο για την απόκτηση εσόδων. Επίσης, αυτό το χαρακτηριστικό είναι απαραίτητο προκειμένου το άυλο στοιχείο να ξεχωρίζει από την υπεραξία (goodwill), η οποία προκύπτει κατά την αγορά άλλης επιχείρησης.

Έλεγχος από την επιχείρηση : Αυτό σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει τη δύναμη να αποκτά οικονομικά οφέλη από τη χρήση του. Συνήθως, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία ελέγχονται από νόμιμα δικαιώματα που μπορούν να ασκηθούν στο δικαστήριο, χωρίς αυτό να είναι αναγκαία συνθήκη.

Εισροή οικονομικών ωφελειών : Να αναμένεται η εισροή οικονομικών ωφελειών από το άυλο στοιχείο, η οποία μπορεί να εκδηλώνεται με εισροή εσόδων (έσοδα από πωλήσεις, ενοίκια), μείωση του κόστους παραγωγής, οφέλη που προκύπτουν από ιδιοχρησιμοποίηση.

Αξιόπιστη αποτίμηση του κόστους : Να μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα το κόστος του άυλου στοιχείου είτε προέρχεται από αγορά είτε δημιουργείται εσωτερικά.¹

---

¹ (Πηγή: Γιαννόπουλος Α., : «Δημιουργία εταιρικής αξίας μέσω των άυλων στοιχείων», Ναυτεμπορική αρ. φύλλου 22.208, Απρίλιος 2003)

12.3. Αρχική καταχώρηση άυλων περιουσιακών στοιχείων

Στην συνέχεια εξετάζονται εναλλακτικοί τρόποι απόκτησης άυλων περιουσιακών στοιχείων καθώς και τρόποι που προσδιορίζεται το κόστος κτήσης για κάθε περίπτωση. Συγκεκριμένα αναλύονται οι ακόλουθες μορφές απόκτησης .

1. Μεμονωμένη αγορά
2. Απόκτηση κατά την ενοποίηση επιχειρήσεων
3. Απόκτηση μέσω κρατικής επιχορήγησης
4. Απόκτηση μέσω ανταλλαγής
5. Εσωτερικά δημιουργούμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία

Σημειώνουμε ότι, εσωτερικός δημιουργούμενη υπεραξία δεν πρέπει να καταχωρείται ως ένα περιουσιακό στοιχείο, διότι δεν αποτελεί μία αναγνωρίσιμη πηγή πόρων ελεγχόμενη από την επιχείρηση που να μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα στο κόστος. Μια τέτοια υπεραξία προκύπτει στην περίπτωση που πραγματοποιούνται δαπάνες για να δημιουργήσουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη, αλλά αυτές δεν καταλήγουν στην δημιουργία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου.²

12.4. Μεμονωμένη κτήση άυλων περιουσιακών στοιχείων

Η κτήση μεμονωμένων άυλων περιουσιακών στοιχείων δε διαφέρει σε τίποτα από τις κτήσεις των ενσώματων παγίων. Το πρότυπο ορίζει ότι το κόστος τους αποτελείται από την τιμή αγοράς, η οποία προσαυξάνεται από κάθε άμεσα σχετιζόμενη με την απόκτηση του δαπάνη (π.χ. εισαγωγικοί δασμοί μη επιστρεπτέοι φόροι). Σε περίπτωση που η εξόφληση του αγοραζόμενου στοιχείου γίνεται σε μεταγενέστερο χρόνο ο οποίος ξεπερνά τα συνήθη πιστωτικά όρια τότε θα πρέπει να γίνεται υπολογισμός των τόκων. Οι τόκοι αυτοί θα πρέπει με βάση το Δ.Λ.Π. Νο 23 να μεταφέρονται είτε στα αποτελέσματα της χρήσης είτε να προσαυξάνουν το κόστος κτήσης του στοιχείου με βάση τον επιτρεπόμενο εναλλακτικό χειρισμό.

---

² (Πηγή: Γεωργίου Α., «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα IAS», εκδ. Σάκουλα Α.Ε., Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2003)

12.5. Απόκτηση μέσω ενοποίησης επιχειρήσεων

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο κατά την ενοποίηση επιχειρήσεων θα πρέπει να καταχωρείται εφόσον πληρούνται τα τέσσερα κριτήρια που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο. Η καταχώρηση του είναι ανεξάρτητη από το εάν εμφανίζεται στις Οικονομικές καταστάσεις της εξαγορασθείσας επιχείρησης. Η συγκεκριμένη περίπτωση θα πρέπει πάντα να εξετάζεται σε σχέση με τα οριζόμενα στο Δ.Λ.Π. Νο 22. «Ενοποιήσεις Επιχειρήσεων». Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία καταχωρούνται στην ακριβοδίκαιη αξία τους κατά την ημερομηνία απόκτησης τους. Το πρότυπο προτείνει τις εξής μεθόδους για τον προσδιορισμό της ακριβοδίκαιης αξίας:

- Χρησιμοποίηση τιμών όπως διαμορφώνονται στην ελεύθερη αγορά όπου αυτό είναι εφικτό. Για ορισμένα άυλα περιουσιακά στοιχεία είναι δυνατό να υπάρξουν ελεύθερες αγορές όπου μπορούν να διαπραγματευτούν. Η καταλληλότερη τιμή που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι η τρέχουσα τιμή.
- Χρησιμοποίηση μίας ακριβοδίκαιης τιμής. Αν δεν υπάρχει μία ελεύθερη αγορά στην οποία να μπορεί να προσδιοριστεί μία τιμή, τότε το κόστος μπορεί να προσδιοριστεί σαν το ποσό που η επιχείρηση θα διέθετε την ημερομηνία της εξαγοράς (της επιχείρησης) για το άυλο περιουσιακό στοιχείο σε μία ακριβοδίκαιη τιμή σε συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού. Για τον προσδιορισμό της τιμής αυτής η εταιρεία λαμβάνει υπόψη παρόμοιες συναλλαγές με παρόμοια περιουσιακά στοιχεία.
- Χρήση ειδικών μεθόδων προσδιορισμού της αξίας. Ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις όπου επιχειρήσεις έχουν αναπτύξει ειδική τεχνογνωσία και ειδικά εργαλεία προσδιορισμού της αξίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων, όπως η χρήση πολλαπλασιαστών που αντανακλούν τρέχουσες αγοραίες συναλλαγές σε ορισμένους δείκτες που προσδιορίζουν την αποδοτικότητα του περιουσιακού στοιχείου (όπως έσοδα, μερίδια αγοράς, λειτουργικό κέρδος κ.λπ.) ή που προεξοφλούν εκτιμώμενες μελλοντικές καθαρές ταμειακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο.

12.6. Απόκτηση μέσω κρατικών επιχορηγήσεων

Στις περιπτώσεις αυτές ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αποκτηθεί δωρεάν ή έναντι μέσω μιας Κρατικής Επιχορήγησης. Αυτό συμβαίνει, όταν μία κυβέρνηση μεταβιβάζει ή διαθέτει σε μία επιχείρηση άυλα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται κυρίως με άδειες χρήσης, όπως για παράδειγμα άδεια χρήσης αεροδρομίων, άδειες ραδιοφώνου ή τηλεόρασης ή σε ορισμένες περιπτώσεις άδειες τηλεπικοινωνιών. Στη περίπτωση αυτή μία επιχείρηση μπορεί να επιλέξει να καταχωρήσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο είτε σε μία πραγματική αξία είτε σε μία τεκμαρτή αξία όπως εναλλακτικά ορίζει το Δ.Λ.Π. 20 «Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων».

12.7. Απόκτηση με ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αποκτηθεί και με ανταλλαγή άλλων περιουσιακών στοιχείων (άυλων ή ενσώματων). Το Πρότυπο διακρίνει δύο περιπτώσεις:

A) Ανταλλαγή ανόμοιων περιουσιακών στοιχείων

Το κόστος στην περίπτωση αυτή μετριέται στην πραγματική αξία (fair value) του περιουσιακού στοιχείου που ανταλλάσσεται πλέον τυχόν μετρητών που δόθηκαν για την ολοκλήρωση της συναλλαγής. Στην περίπτωση αυτή κάθε κέρδος ή ζημιά που προκύπτει από την συναλλαγή καταχωρείται στα αποτελέσματα

B) Ανταλλαγή όμοιων περιουσιακών στοιχείων

Στην σπάνια περίπτωση όπου ανταλλάσσονται όμοια περιουσιακά στοιχεία κανένα κέρδος ή ζημιά από την συναλλαγή δεν αναγνωρίζεται. Το πάγιο καταχωρείται με την εμφανιζόμενη αξία (carrying value) του παγίου που δόθηκε ως αντάλλαγμα.

12.8. Εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία (ιδιοπαραγωγή)

Το Πρότυπο καθορίζει δύο στάδια τα οποία απαιτούνται για την ανάπτυξη ενός εσωτερικά δημιουργούμενου άυλου περιουσιακού στοιχείου ως εξής: ³

- Το στάδιο της έρευνας
- Το στάδιο της ανάπτυξης

Ο γενικός κανόνας που ισχύει είναι ότι όλες οι δαπάνες που γίνονται κατά την φάση της έρευνας καταχωρούνται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης και μόνο οι δαπάνες οι οποίες αφορούν το στάδιο ανάπτυξης μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν. Οι έννοιες της έρευνας και της ανάπτυξης θα αναπτυχθούν αναλυτικότερα παρακάτω. Πάντως ρητά ορίζεται ότι απαγορεύεται δαπάνες που πριν την αναγνώριση του άυλου περιουσιακού στοιχείου είχαν καταχωρηθεί σαν έξοδα στα αποτελέσματα να κεφαλαιοποιηθούν μετά την αναγνώριση.

Το κόστος του άυλου περιουσιακού στοιχείου σε αυτή την περίπτωση αποτελείται από τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του από την ημερομηνία που πληροί τα κριτήρια καταχώρησης.

12.8.1. Στάδιο έρευνας

Η έρευνα ορίζεται σαν «η πρωτότυπη και προγραμματισμένη συστηματική εξέταση που αναλαμβάνεται με την προσμονή της αποκτήσεως νέας επιστημονικής ή τεχνικής γνώσεως ή αντιλήψεως». Στην περίπτωση αυτή το πρότυπο αναφέρει ρητά ότι οποιεσδήποτε δαπάνες και να πραγματοποιηθούν θα πρέπει να επιβαρύνουν τα αποτελέσματα. Συνεπώς κατά τη φάση της έρευνας δεν προκύπτει κανένα άυλο περιουσιακό στοιχείο.

Αξιοσημείωτο είναι ότι αν τα δύο στάδια δε μπορούν να διαχωριστούν σαφώς τότε όλες οι δαπάνες που μπορεί να προκύψουν κατά την ανάπτυξη του άυλου περιουσιακού στοιχείου θα καταχωρηθούν στα αποτελέσματα σαν έξοδα.

---

³ (Πηγή: Καββαδίας Λ., « Εισαγωγή στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ipirotiki Software & Publications, Αθήνα 2003)

12.8.2. Στάδιο ανάπτυξης

Το στάδιο της ανάπτυξης ορίζεται ως «η εφαρμογή των ευρημάτων της έρευνας ή άλλης γνώσεως σε ένα πρόγραμμα ή σχέδιο για την παραγωγή νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων υλικών, συσκευών, προϊόντων, διαδικασιών, συστημάτων ή υπηρεσιών πριν από την έναρξη της εμπορικής παραγωγής ή χρήσεως». Το στάδιο της ανάπτυξης ως μεταγενέστερο από το στάδιο της έρευνας παρέχει λογικά στην επιχείρηση την δυνατότητα να μπορεί βέβαια να αποδείξει ότι θα δημιουργηθεί τελικά ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο. Επίσης κατά την διαδικασία ανάπτυξης φαίνεται πιο καθαρά ότι το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο δημιουργείται προκειμένου να φέρει μελλοντικά οφέλη. Για τον προσδιορισμό μάλιστα των μελλοντικών οφελών από το περιουσιακό στοιχείο χρησιμοποιούνται αυτά που ορίζει το Δ.Λ.Π. 36 «Απομείωση Αξίας Περιουσιακών στοιχείων».

Για να αναγνωριστούν οι δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά το στάδιο της ανάπτυξης σαν άυλο περιουσιακό στοιχείο η εταιρεία θα πρέπει να μπορεί να αποδείξει σωρευτικά τα εξής:

- Ότι έχει την τεχνική δυνατότητα να ολοκληρώσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο ώστε τελικά αυτό να διατεθεί για πώληση ή χρήση
- Ότι έχει την πρόθεση και την δυνατότητα να ολοκληρώσει το περιουσιακό στοιχείο προκειμένου να διατεθεί προς πώληση ή χρήση.
- Τον τρόπο με τον οποίο θα προκύψουν μελλοντικά οφέλη από τη δημιουργία του άυλου περιουσιακού στοιχείου. Μεταξύ άλλων θα πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη αγοράς για το συγκεκριμένο προϊόν ή αν πρόκειται να το χρησιμοποιήσει εσωτερικώς τη χρησιμότητα του άυλου περιουσιακού στοιχείου.
- Ότι έχει διαθεσιμότητα επαρκών, τεχνικών, οικονομικών, ή άλλων πόρων οι οποίοι θα τη βοηθήσουν να ολοκληρώσει και να διαθέσει ή να χρησιμοποιήσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο (π.χ. μέσω κατάρτισης business plan)
- Ότι θα μπορεί να παρακολουθεί αξιόπιστα τις δαπάνες που θα αποδοθούν στο άυλο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής του (π.χ. με επαρκές σύστημα κοστολόγησης)

Τέλος παραδείγματα δαπανών που θα πρέπει οπωσδήποτε να καταχωρούνται

στα αποτελέσματα είναι οι δαπάνες για δημιουργία σημάτων, τίτλοι εφημερίδων και περιοδικών, τίτλοι εκδόσεων και πελατολογίων. Η αιτία για αυτό είναι ότι ακόμα και αν προκύψουν μελλοντικά οφέλη από αυτά τα στοιχεία είναι αδύνατο να αντιστοιχιστούν οι δαπάνες με τα στοιχεία που θα προκύψουν.

12.9. Αποτίμηση άυλων περιουσιακών στοιχείων μετά την αρχική καταχώρηση

Για την περίπτωση αυτή το πρότυπο προτείνει τις εξής μεθόδους λογιστικοποίησης:

- Σύμφωνα με την κύρια μέθοδο μετά την αρχική καταχώρηση ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο θα πρέπει να εμφανίζεται στην αξία κτήσης του μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις του και τυχόν σωρευμένες ζημίες απομείωσης.
- Σύμφωνα με την εναλλακτική μέθοδο το άυλο περιουσιακό στοιχείο εμφανίζεται στην αναπροσαρμοσμένη αξία του. Η αναπροσαρμοσμένη αξία είναι η τρέχουσα αξία του άυλου περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία της αναπροσαρμογής μείον τις μεταγενέστερες συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν ζημίες απομείωσής τους.
- Σε ότι αφορά την λογιστική των αναπροσαρμογών ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες που προβλέπονται για τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.(Δ.Λ.Π. 16 «Ενσώματες ακινητοποιήσεις»⁴).

12.10. Απόσβεση άυλων περιουσιακών στοιχείων

Ως **απόσβεση** το πρότυπο ορίζει την συστηματική κατανομή της αποσβέσιμης αξίας του άυλου περιουσιακού στοιχείου κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του.

Ως **αποσβέσιμη αξία** ορίζεται η αξία κτήσης του περιουσιακού στοιχείου ή η αναπροσαρμοσμένη αξία του μείον την υπολειμματική αξία. Για τον

⁴ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

προσδιορισμό της αποσβέσιμης και της υπολειμματικής αξίας του άυλου περιουσιακού στοιχείου είναι απαραίτητο να έχει εκτιμηθεί η ωφέλιμη ζωή του.

Η υπολειμματική αξία του παγίου θα πρέπει να θεωρείται ότι θα είναι μηδέν εκτός αν συντρέχουν τα ακόλουθα:

- Υπάρχει δέσμευση από κάποιον τρίτο ότι θα αγοράσει το άυλο στοιχείο στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του.
- Υπάρχει ενεργός αγορά για το περιουσιακό στοιχείο και:
  - ✓ Η υπολειμματική αξία μπορεί να προσδιοριστεί ανάλογα με την συγκεκριμένη αγορά.
  - ✓ Η αγορά θα εξακολουθεί να υπάρχει στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του περιουσιακού στοιχείου.

Σύμφωνα με το Πρότυπο ορίζεται ότι η ωφέλιμη ζωή του παγίου δε θα πρέπει να υπερβαίνει τα είκοσι χρόνια. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όμως που η επιχείρηση μπορεί να στηρίξει κάτι τέτοιο η ωφέλιμη ζωή μπορεί να υπερβαίνει τα είκοσι χρόνια.⁵

Τέλος η μέθοδος και η περίοδος απόσβεσης θα πρέπει να αναθεωρούνται κάθε έτος και να τροποποιούνται όταν η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή αλλάζει σε σχέση με προηγούμενες εκτιμήσεις. Στην περίπτωση αυτή οι αλλαγές αυτές θα πρέπει να λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 8 «Καθαρά Κέρδη ή Ζημίες Χρήσης, Βασικά Λάθη και Αλλαγές στις Λογιστικές Μεθόδους».

12.11. Διαφορές με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα

Ασώματες ακινητοποιήσεις

Σε σχέση με τις ασώματες ακινητοποιήσεις παρατηρούμε ότι σύμφωνα με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται και η υπεραξία (goodwill). Στα Δ.Λ.Π. η υπεραξία εμφανίζεται εντελώς ξεχωριστά στις οικονομικές καταστάσεις και μάλιστα δεν πραγματεύεται μαζί με άυλα στοιχεία. Σχετικά με τις υπόλοιπες ασώματες ακινητοποιήσεις

---

⁵ (Πηγή: Σακέλλης Εμμανουήλ : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα» Τόμος Α', εκδόσεις Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002.)

αυτές θα πρέπει να εξετάζονται κατά περίπτωση.

Έξοδα πολυετούς απόσβεσης

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως τα οποία σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα καταχωρούνται στον Ισολογισμό (πολλά κονδύλια δε αυτής της κατηγορίας έχουν σχηματισθεί με βάση φορολογικές διατάξεις). Αναλυτικά σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. έξοδα πολυετούς απόσβεσης είναι εκείνα που γίνονται για την ίδρυση και αρχική οργάνωση της οικονομικής μονάδας, την απόκτηση διαρκών μέσων εκμεταλλεύσεως, καθώς και για την επέκταση και αναδιοργάνωσή της. Τα έξοδα αυτά εξυπηρετούν την οικονομική μονάδα για μεγάλη χρονική περίοδο - οπωσδήποτε μεγαλύτερη από ένα έτος - και για το λόγο αυτό αποσβένονται τμηματικά. Η απόσβεσή τους θα πρέπει να γίνεται ή εφ' άπαξ ή τμηματικά και ισόποσα σε μία πενταετία.

Τα Δ.Λ.Π. περιέχουν σαφή διάταξη σύμφωνα με την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις πραγματοποιούνται δαπάνες οι οποίες παρόλο που θα αποφέρουν μελλοντικά οφέλη δεν οδηγούν όμως στην απόκτηση ή δημιουργία κανενός άυλου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου το οποίο να πληροί τα κριτήρια καταχώρησης. Οι δαπάνες αυτών των περιπτώσεων θα πρέπει να μεταφέρονται άμεσα στα αποτελέσματα.

Το πρότυπο μάλιστα αναφέρει τέτοιου είδους δαπάνες όπως:

- Έξοδα ερευνών
- Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης (εκτός εάν έχουν περιληφθεί στο κόστος κτήσης ενσώματων παγίων π.χ. συμβολαιογραφικά, φόρος μεταβίβασης ακινήτων κ.τ.λ.)
- Έξοδα αναδιοργάνωσης ή επανεγκατάστασης
- Δαπάνες προβολής και διαφήμισης
- Δαπάνες εκπαίδευσης προσωπικού

Η πλειοψηφία επομένως των ελληνικών επιχειρήσεων θα πρέπει κατά την πρώτη εφαρμογή των Δ.Λ.Π. να αναλύσει με ιδιαίτερη προσοχή τους λογαριασμούς που περιλαμβάνονται στο σχετικό κονδύλι.

12.12. Λοιπά θέματα άυλων περιουσιακών στοιχείων

Αν και πολλά από τα θέματα καλύπτονται από το Δ.Λ.Π. 16 «Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις» θα αναφερθούν ορισμένα θέματα που αφορούν και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία.

12.12.1. Αναθεώρηση της περιόδου απόσβεσης και της μεθόδου απόσβεσης

Η περίοδος αποσβέσεως και η μέθοδος αποσβέσεως πρέπει να αναθεωρούνται τουλάχιστον στο τέλος κάθε οικονομικού έτους. Η περίοδος απόσβεσης θα πρέπει να αναθεωρείται όποτε προκύπτει αλλαγή στην ωφέλιμη ζωή του περιουσιακού στοιχείου. Από την άλλη αν οι μελλοντικές ωφέλειες που προσδοκά η επιχείρηση από το άυλο περιουσιακό στοιχείο μεταβληθούν είτε ποσοτικά είτε χρονικά (δηλαδή επέλθουν αργότερα ή νωρίτερα) τότε είναι επιβεβλημένη η μεταβολή της μεθόδου απόσβεσης. Οι προαναφερόμενες μεταβολές λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 8 «Καθαρό Κέρδος η Ζημία Χρήσεως Βασικά Λάθη και Μεταβολές στις Λογιστικές Αρχές»

12.12.2. Ανακτησιμότητα της λογιστική αξίας – Ζημίες απομειώσεως

Γενικά οι προϋποθέσεις και οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιούνται για τυχόν απομειώσεις των περιουσιακών στοιχείων περιγράφονται στο Δ.Λ.Π. 36 «Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων». Πάντως το συγκεκριμένο πρότυπο καθορίζει ότι για συγκεκριμένα πάγια η εταιρεία θα πρέπει να εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό τους τουλάχιστον στο τέλος κάθε οικονομικού έτους είτε συντρέχει περίπτωση απομείωσης είτε όχι. Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία είναι τα εξής:

- Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο που δεν είναι ακόμη διαθέσιμο για χρήση.
- Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο που αποσβένεται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου που υπερβαίνει τα είκοσι χρόνια από την ημερομηνία που είναι διαθέσιμο προς χρήση
- Το ανακτήσιμο ποσό πρέπει να προσδιορίζεται σύμφωνα με το ΔΛΠ

36 και οι ζημιές απομειώσεων να καταχωρούνται όπως ορίζει το συγκεκριμένο Πρότυπο.

12.12.3. Αποσύρσεις και διαθέσεις

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο πρέπει να διαγράφεται από τον ισολογισμό κατά την πώληση ή όταν δεν αναμένονται μελλοντικά οικονομικά οφέλη. Τυχόν κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από την απόσυρση ή διάθεση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου προσδιορίζονται ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος της διάθεσης και της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου. Το κέρδος ή η ζημία καταχωρείται στη κατάσταση αποτελεσμάτων.⁶

12.13. Γνωστοποιήσεις

Βασικό στοιχείο των γνωστοποιήσεων είναι η διάκριση μεταξύ εσωτερικών δημιουργούμενων άυλων περιουσιακών στοιχείων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων. Στη συνέχεια η εταιρεία θα πρέπει να γνωστοποιήσει αναλυτικά στοιχεία όπως ωφέλιμη ζωή, μεθόδους απόσβεσης, λογιστικές αξίες αποσύρσεις και διαθέσεις, αυξήσεις ή μειώσεις ζημιές απομειώσεων, ποσά αποσβέσεων. Επίσης θα πρέπει να γνωστοποιεί τους λόγους για τους οποίους ένα πάγιο θα αποσβένεται για πάνω από είκοσι έτη, σημαντικά πάγια τα οποία θα πρέπει να περιγράφονται εξατομικευμένα, τα άυλα στοιχεία που αποκτήθηκαν από κυβερνητική επιχορήγηση.

Τέλος για άυλα στοιχεία που απεικονίζονται με βάση την εναλλακτική μέθοδο θα πρέπει να γνωστοποιούνται τα εξής:

- Η ημερομηνία ισχύος της αναπροσαρμογής
- Η λογιστική αξία των αναπροσαρμοσμένων άυλων στοιχείων.
- Η λογιστική αξία των αναπροσαρμοσμένων άυλων στοιχείων που θα προέκυπτε αν εφαρμοζόταν η βασική μέθοδος.
- Το ποσό της «διαφοράς αναπροσαρμογής» κατά την έναρξη και τη λήξη της χρήσης.

---

⁶ (Πηγή: Σακέλλης Εμμανουήλ : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα» Τόμος Α', εκδόσεις Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2002.)

Είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι είναι δυνατόν να συναθροίζονται οι κατηγορίες των αναπροσαρμοσμένων άυλων περιουσιακών στοιχείων σε μεγαλύτερες κατηγορίες. Ωστόσο, η συνάθροιση αυτή δεν επιτρέπεται όταν περιλαμβάνει ποσά από αποτιμήσεις στοιχείων με βάση και τις δύο μεθόδους (βασική και εναλλακτική).⁷

---

⁷ (Πηγή: Grant Thornton, «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ», εκδ. Grant Thornton, Δεκέμβριος 2004)

13. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Η μετάβαση των επιχειρήσεων από τα ελληνικά στα διεθνή λογιστικά πρότυπα αναμένεται να προκαλέσει μια σειρά από πολύπλοκα προβλήματα. Είναι χαρακτηριστική η εκτίμηση που διατυπώνουν μεγάλες εταιρείες ορκωτών ελεγκτών ότι κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής τους θα επέλθει σημαντική μείωση της καθαρής λογιστικής θέσης αρκετών επιχειρήσεων, καθώς θα επιβαρυνθεί από τις αρχικές διαφορές μετασχηματισμού. Η νομοθετική ρύθμιση για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στη χώρα μας δεν έχει σαφή πρόβλεψη για τον τρόπο χειρισμού των αρχικών διαφορών μετασχηματισμού. Με δεδομένο ότι η πρώτη χρήση εφαρμογής τους στη χώρα μας είναι η χρήση 2005, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αναμορφώσουν και τα στοιχεία της χρήσης 2004 ούτως ώστε να τα καταστήσουν συγκρίσιμα με εκείνα της χρήσης 2005. Ως άμεση συνέπεια αναφέρεται η επί το χειρόν μεταβολή των βασικών αριθμοδεικτών των εν λόγω επιχειρήσεων. Εκτός, όμως, από την αξία της καθαρής θέσης, οι αλλαγές θα ασκήσουν επίδραση στην αξία των περιουσιακών στοιχείων καθώς και στην προ και μετά φόρων κερδοφορία (π.χ. ζημίες αντί για κέρδη), όποτε ενδεχομένως να τεθεί θέμα περί διανομής κερδών.

Από την πλευρά των συντακτών των οικονομικών καταστάσεων, είναι δύσκολο να καταρτίζουν τις οικονομικές καταστάσεις με βάση τα εθνικά λογιστικά πρότυπα των χωρών που διατηρούν θυγατρικές επιχειρήσεις, με βάση τα αντίστοιχα της χώρας που έχουν την έδρα τους και, ενδεχομένως, με βάση τα λογιστικά πρότυπα των χωρών στις οποίες οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Οι διαφορές που εντοπίζονται δημιουργούν τεράστιο χρηματοοικονομικό κόστος για τη σύνταξη και τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Πολύ περισσότερο, μπορεί να οδηγήσουν τις μητρικές (holdings) εταιρείες σε λανθασμένες αποφάσεις. Αυτό ενδέχεται να συμβεί εάν μια θυγατρική τους εμφανίζει κέρδη όταν κριθεί με τα εγχώρια πρότυπα, ενώ όταν κριθεί με τα πρότυπα της μητρικής εμφανίζει ζημία.

Ένα ακόμη πρόβλημα θα απασχολήσει ένα μικρό ποσοστό ελληνικών

επιχειρήσεων που συντάσσουν τις οικονομικές καταστάσεις τους με βάση τα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα (U.S. G.A.A.P.). Το πρόβλημα έγκειται στο κατά πόσο θα εξαιρεθούν για μια εύλογη χρονική περίοδο από την άμεση εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Σχετική πρόβλεψη επί του θέματος υφίσταται στην κοινοτική νομοθεσία, η οποία επιτρέπει στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις να προσαρμοστούν στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα από τη χρήση 2007.

Όσον αφορά τους επενδυτές – χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, παραμένει αναπάντητο το ερώτημα αν οι διαφορές στα συστήματα λογιστικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών αποτελούν σημαντικό παράγοντα αποθάρρυνσης της προσέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων, παραπληροφόρησης και κατάχρησης της αγοράς (market abuse). Οι διαφορές στα λογιστικά πρότυπα μεταξύ των αγορών και στην αποκάλυψη πληροφοριών μπορούν να αποτελέσουν αιτία αποθάρρυνσης των ιδιωτικών επενδυτών ή των διαχειριστών συλλογικών κεφαλαίων. Τα αποτελέσματα που θα επέλθουν είναι η καθίζηση της συναλλακτικής δραστηριότητας και της αναπτυξιακής δυναμικής των εταιρειών και η συρρίκνωση των καλών επενδυτικών ευκαιριών¹.

Ένα από τα πλέον σπουδαία ζητήματα που πρέπει να λυθεί είναι ο τρόπος προσδιορισμού της εύλογης αξίας (fair value) ενός περιουσιακού στοιχείου². Η δυσκολία φαίνεται να είναι η πολυπλοκότητα των προτύπων που εισάγουν την έννοια της εύλογης / πραγματικής αξίας σε αντικατάσταση της μεθόδου του ιστορικού κόστους. Συγκεκριμένα, με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα πραγματοποιείται υπολογισμός της τρέχουσας αξίας του από ειδικό εκτιμητή και δεν ισχύει ο ιστορικός τρόπος υπολογισμού. Το ζήτημα αυτό είναι ιδιαίτερα σοβαρό, διότι οι αξίες που θα προκύψουν με το νέο σύστημα θα είναι πολύ υψηλότερες.

Επιπλέον, παρουσιάζονται προβλήματα που συνδέονται με τις επιπτώσεις της εφαρμογής των διεθνών προτύπων σε ορισμένους ευαίσθητους κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Εξαιτίας των ειδικών χαρακτηριστικών τους, η προσαρμογή σε αυτούς τους κλάδους παρουσιάζει δυσκολίες. Στην

---

¹ (Πηγή: Στεργίου Λ. : « Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αποφέρουν εισροή κεφαλαίων», Οικονομικός Ταχυδρόμος, τεύχος 31, Αύγουστος 2002.)

² (Πηγή: Κλαυδιανός Π. & Τσατουλή Α., : «Ασπίδα για επενδυτές και μετόχους τα νέα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Καθημερινή, Ιούλιος 2002)

κατηγορία των ευαίσθητων κλάδων υπάγονται, κυρίως, οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρείες και οι τεχνικές εταιρείες.

Ειδικότερα, ένα από τα κύρια προβλήματα που έρχεται στην επιφάνεια αφορά τις μεγάλες διακυμάνσεις των κερδών των τραπεζών, ανάλογα με την πορεία των χρηματιστηριακών αγορών και των αγορών ομολόγων. Εκτιμάται ότι αν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εφαρμόζονταν την τελευταία διετία, οι ελληνικές και οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα κατέγραφαν πολύ μεγαλύτερη μείωση κερδών και σε ορισμένες περιπτώσεις και ζημιές στους ισολογισμούς τους. Πράγματι, οι ελληνικές τράπεζες κατέγραψαν μόνο την απώλεια κερδών που είχαν τα προηγούμενα χρόνια από την πώληση μετοχών και ομολόγων σε υψηλότερες τιμές ή την απώλεια που είχαν από παράπλευρες χρηματιστηριακές εργασίες (προμήθειες για αναδοχές ή για αμοιβαία κεφάλαια). Εντούτοις, δεν κατέγραψαν απώλειες από τη μείωση του χαρτοφυλακίου των μετοχών τους, καθώς με βάση τα ελληνικά πρότυπα είναι υποχρεωμένες να καταγράφουν τέτοιες απώλειες μόνο στην περίπτωση που η τρέχουσα αξία των μετοχών τους είναι μικρότερη από την αξία κτήσης τους.

Άλλωστε, επικρατεί η άποψη στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων ότι, με τα Δ.Λ.Π., οι οικονομικές καταστάσεις θα απεικονίζουν την πραγματική θέση της επιχείρησης σε μεγαλύτερο βαθμό. Οποσδήποτε στον τομέα αυτόν η αρωγή των ορκωτών λογιστών, ως σύμβουλοι, θα πρέπει να είναι καταλυτική. Οι επενδυτές και αναλυτές των οικονομικών καταστάσεων ενδιαφέρονται για τη λήψη αποφάσεων, την απόδοση της μετοχής και τη μερισματική απόδοση. Αν εταιρείες του ίδιου κλάδου εφαρμόζουν διαφορετικές πολιτικές δεν θα μπορέσουν να συγκριθούν ως ομοειδείς εταιρείες. Άρα και οι αναλυτές πρέπει να γνωρίζουν τα Δ.Λ.Π., ώστε να μπορούν να βγάλουν ασφαλή συμπεράσματα.

Οι χρήστες των καταστάσεων των εταιρειών θα κρίνουν την εταιρεία όχι μόνο από τα αποτελέσματα που θα εμφανίζει, αλλά και από την επιλογή των πολιτικών που επιλέχθηκαν για να δημιουργηθούν αυτά. Για παράδειγμα, ένα θέμα που μπορεί να προκύψει σε ακραία περίπτωση είναι αν με το Ε.Γ.Λ.Σ. μια εταιρεία διανέμει μέρισμα, ενώ με τα Δ.Λ.Π. έχει ζημιές, τότε η πραγματική ικανότητα διανομής κεφαλαίων θα αναζητηθεί. Άλλωστε, είναι ενδεικτική η περίπτωση της Daimler Benz, η οποία, το 1993, όταν

προσπάθησε για την εισαγωγή της στις ΗΠΑ, σημείωσε 1 δισ. δολάρια ζημιές με το US GAAP, ενώ είχε κέρδη 370 εκατ. δολάρια με το εθνικό της λογιστικό σύστημα.

Σίγουρα τα θέματα που θα απασχολήσουν τις επιχειρήσεις είναι πάρα πολλά, στα οποία θα κληθεί η διοίκηση να λάβει αποφάσεις, που δεν λάμβανε ως τώρα, και οι λογιστές θα πρέπει να συνεισφέρουν δημιουργικά τη γνώση και την εμπειρία τους στην επιλογή των διαφόρων λογιστικών πολιτικών. Άλλωστε, για τις αποφάσεις που θα ληφθούν στην πρώτη χρήση για κάποια θέματα λογιστικών πολιτικών, είναι επιτακτική ανάγκη να εξετάζεται και η μελλοντική επίδρασή τους σε επόμενες χρήσεις. Σε αρκετά θέματα θα πρέπει να μιλάνε τώρα την «ίδια γλώσσα», ώστε να μπορέσει η εταιρεία να ανταποκριθεί στις νέες αλλαγές, που, όπως αναμένεται από πολλούς ειδικούς, θα αναδείξουν τα Δ.Λ.Π. στην πραγματική «εσπεράντο» της παρουσίας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιρειών παγκοσμίως.

Ακόμη και ο πρόεδρος του χρηματιστηρίου δεν κρύβει την ανησυχία του για τις επιπτώσεις που ενδεχομένως έχει στις λογιστικές καταστάσεις και κατ' επέκταση στις τιμές των μετοχών, ο νέος τρόπος απεικόνισης των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα σε συνέντευξη του στην εφημερίδα Ναυτεμπορική στις 4 Ιανουαρίου 2005 δήλωσε τα παρακάτω: «Υπάρχουν πολλά πράγματα που με ανησυχούν, κι αυτό καθώς η κεφαλαιαγορά είναι στενά συνδεδεμένη με την ελληνική οικονομία. Θα περάσουμε ένα διάστημα δύσκολο, κυρίως με αφορμή την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. Οι κανόνες έχουν αλλάξει, φαίνεται ότι ορισμένες επιχειρήσεις θα έχουν προβλήματα στην απεικόνιση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων, τα οποία σε κάποιες περιπτώσεις θα είναι αρνητικά. Υπάρχουν άλλωστε πολλοί που έχουν προβλήματα ήδη και είμαστε αναγκασμένοι, χωρίς αυτό να μας είναι ευχάριστο, να βάζουμε εταιρείες σε αναστολή είτε σε επιτήρηση, το οποίο είναι δυσάρεστο για τις ίδιες, δυσάρεστο για τους υπάρχοντες επενδυτές, δυσάρεστο για την εικόνα του χρηματιστηρίου, αλλά είναι κάτι αναπόφευκτο, προκειμένου να προφυλάξουμε εκείνους τους επενδυτές που θα έμπαιναν στις

συγκεκριμένες εταιρείες».³

Επίσης, προβλήματα προκύπτουν από την άγνοια των επιχειρήσεων περί του τρόπου τήρησης των λογιστικών βιβλίων από 1/1/2005 και από τις δυσκολίες που παρουσιάζονται στην τήρηση διπλών βιβλίων για τις ανάγκες των Δ.Λ.Π. Αυτό έχει να κάνει και με την αδυναμία πολλών μηχανογραφικών εφαρμογών για τον υπολογισμό των απαραίτητων κατά Δ.Λ.Π. μεγεθών, υπό το πρίσμα μάλιστα της διαφαινόμενης ως πιθανότητας ανάγκης για την τήρηση διπλών βιβλίων.

Χρειάζεται λοιπόν προσοχή από τις διοικήσεις και τις οικονομικές υπηρεσίες των εταιριών, ώστε να περιοριστούν στο ελάχιστο οι όποιες αρνητικές συνέπειες για τις επιχειρήσεις και περαιτέρω για τους μετόχους τους.

Ταυτόχρονα, θεμελιώδη ζητήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν από την Πολιτεία. Η ριζική αναθεώρηση ή κατάργηση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων που αφορούν τη φορολογία των ανωνύμων εταιριών είναι ένα ζήτημα που εξετάζεται από το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, προκειμένου η φορολόγηση των επιχειρήσεων να στηρίζεται στις λογιστικές καταστάσεις με βάση τα Δ.Λ.Π. Όμως οι αποφάσεις πρέπει να ληφθούν σύντομα εκ μέρους της Πολιτείας, έτσι ώστε να αμβλυνθούν οι αντιδράσεις που υπάρχουν από τις εταιρίες με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π., αφού πλέον δε θα χρειάζεται να συντάσσουν δύο ειδών καταστάσεις (τη μία με βάση τα Δ.Λ.Π. και τη δεύτερη με βάση τον ΚΒΣ).⁴

---

³ (Πηγή: Μονεμβασιώτης Σταύρος : «Χρονιά διαχωρισμού εταιρειών και προσεκτικών επιλογών», Ναυτεμπορική, σελίδα 27, στις 4 Ιανουαρίου 2005.

⁴ (Πηγή: Δασόπουλος Τάσος : «Ριζική αναθεώρηση ή κατάργηση του ΚΒΣ λόγω εφαρμογής των ΔΛΠ», Ναυτεμπορική, σελίδα 3, στις 8 Νοεμβρίου 2004)

Β' ΜΕΡΟΣ

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται ένα παράδειγμα πρακτικής εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των συνεπειών που προκύπτουν στους οικονομικές καταστάσεις μιας εμποροβιομηχανικής εταιρίας. Η εταιρία της οποίας τους ισολογισμούς θα συγκρίνουμε με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοδότησης είναι η ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.

Η ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. είναι ελληνική ανώνυμη εμποροβιομηχανική εταιρία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών με αντικείμενο την κοπή, επεξεργασία και εμπορία μαρμάρων, γρανιτών, διακοσμητικών πετρωμάτων και συναφών υλών. Η ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. αποτελεί τη μητρική εταιρεία ενός ομίλου επιχειρήσεων, που αποτελείται από την ΙΚΤΙΝΟΣ ΛΑΤΟΜΙΚΗ Α.Ε. (δραστηριοποιείται κυρίως στην εξόρυξη ογκομαρμάρων), από τη ΦΕΙΔΙΑΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. (δραστηριοποιείται κυρίως στο σχίσσιμο ογκομαρμάρων) και την ΙΚΤΙΝΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. (κατέχει μία μεγάλη έκταση στην Κρήτη η εκμετάλλευση της οποίας θα αποφέρει σημαντικά οφέλη, δεδομένου ότι στον Ελλαδικό χώρο οι προοπτικές ποιοτικού τουρισμού είναι αυξημένες).

Η ανάλυση που γίνεται παρακάτω αφορά τις επιδράσεις που έχουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τόσο στον απλό ισολογισμό της ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε., όσο και στον ενοποιημένο ισολογισμό του ομίλου για τη χρήση 2003 και για τη χρήση 2004. Παράλληλα, γίνεται μια ανάλυση στους χρηματοοικονομικούς δείκτες του ομίλου, έτσι ώστε να φανεί πως μεταβλήθηκαν αυτοί με την εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και την εφαρμογή τους στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.		
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003		
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.1.2003 - 31.12.2003)		
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΕΛΠ 31/12/2003	ΔΠΧΠ 31/12/2003
Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία		
Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	423.130,98	116.847,62
Πάγια και εξοπλισμός	2.242.380,10	7.403.451,20
Επενδύσεις σε Ακίνητα	0,00	0,00
Συμμετοχές	9.490.892,78	9.490.892,78
Άλλες απαιτήσεις	5.181,63	5.181,63
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	0,00	127.499,18
	12.161.585,49	17.143.872,41
Κυκλοφοριακά Περιουσιακά Στοιχεία		
Αποθέματα	9.596.890,27	9.596.890,27
Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	10.007.086,04	10.007.086,04
Επενδύσεις κατεχόμενες για Εμπορικούς Σκοπούς	545.670,34	46.761,91
Διαθέσιμα και ισοδύναμα διαθεσίμων	498.611,12	498.611,12
	20.648.257,77	20.149.349,34
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	32.809.843,26	37.293.221,75
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μετοχικό Κεφάλαιο	5.906.554,00	5.906.554,00
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	7.306.134,13	7.306.134,13
Τακτικό Αποθεματικό		
Αποθεματικά Αναπροσαρμογής	1.175.580,24	6.203.129,31
Λοιπά Αποθεματικά	1.354.286,02	778.339,69
Αδιανέμητα κέρδη	744.074,29	567.261,60
	16.486.628,68	20.761.418,73
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	0,00	102.570,92
Αποζημίωση Προσωπικού	0,00	145.434,44
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	6.450.000,00	6.377.048,51
Προβλέψεις	87.434,44	0,00
	6.537.434,44	6.625.053,87
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δάνεια	6.128.176,74	6.128.176,74
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές και λοιποί λογαριασμοί πληρωτέοι	3.100.042,68	3.100.042,68
Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	557.560,72	678.529,72
	9.785.780,14	9.906.749,14
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	32.809.843,26	37.293.221,75

ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.		
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004		
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.1.2004 - 31.12.2004)		
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΕΛΠ 31/12/2004	ΔΠΧΠ 31/12/2004
Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία		
Λύλα Περιουσιακά Στοιχεία	235.760,42	80.771,92
Πάγια και εξοπλισμός	7.240.988,82	7.185.889,84
Επενδύσεις σε Ακίνητα		0,00
Συμμετοχές	9.490.892,78	9.490.892,78
Άλλες απαιτήσεις	5.231,63	5.231,63
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις		71.045,98
	16.972.873,65	16.833.832,15
Κυκλοφοριακά Περιουσιακά Στοιχεία		
Αποθέματα	9.204.975,29	9.204.975,29
Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	11.948.377,24	11.748.377,24
Επενδύσεις κατεχόμενες για Εμπορικούς Σκοπούς	554.971,04	56.062,61
Διαθέσιμα και ισοδύναμα διαθεσίμων	324.174,49	324.174,49
	22.032.498,06	21.333.589,63
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	39.005.371,71	38.167.421,78
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μετοχικό Κεφάλαιο	5.906.554,00	5.906.554,00
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	7.306.134,13	7.306.134,13
Τακτικό Αποθεματικό		
Αποθεματικά Αναπροσαρμογής	6.391.750,32	6.270.781,32
Λοιπά Αποθεματικά	1.405.678,87	829.732,54
Αδιανέμητα κέρδη	842.299,50	558.316,47
	21.852.416,82	20.871.518,46
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις		78.163,00
Αποζημίωση Προσωπικού		155.434,44
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		0,00
Προβλέψεις	87.434,44	0,00
	87.434,44	233.597,44
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δάνεια	12.905.081,44	12.901.866,86
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές και λοιποί λογαριασμοί πληρωτέοι	3.332.166,92	3.332.166,92
Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	828.272,09	828.272,09
	17.065.520,45	17.062.305,87
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	39.005.371,71	38.167.421,78

ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.		
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 31.12.2004		
(1 Ιανουαρίου 2004 - 31 Δεκεμβρίου 2004)		
	ΕΛΠ 31/12/2004	ΔΠΧΠ 31/12/2004
Έσοδα	16.795.224,69	16.795.224,69
Κόστος Πωλήσεων	-11.588.732,30	-11.588.732,30
Μικτό Κέρδος	5.206.492,39	5.206.492,39
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	16.637,34	61.462,14
Έξοδα Διάθεσης	-1.440.639,56	-1.440.639,56
Έξοδα Διοίκησης	-1.463.155,70	-1.363.997,05
Άλλα Λειτουργικά Έξοδα		-235.000,00
Κέρδος Δραστηριοτήτων	2.319.334,47	2.228.317,92
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	-781.080,76	-773.681,46
Έσοδα από συνδεδόμενες επιχειρήσεις		
Κέρδη προ Φόρων	1.538.253,71	1.454.636,46
Δαπάνη Φόρου	-545.622,15	-545.622,15
Αναβαλλόμενος Φόρος Αποτελεσμάτων		-32.045,28
Κέρδη Μετά Φόρων	992.631,56	876.969,03
Καθαρό Κέρδος από Δραστηριότητες	992.631,56	876.969,03
Έκτακτα Κονδύλια	44.824,80	0,00
Καθαρό Κέρδος Περιόδου	1.037.456,36	876.969,03

ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.		
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003		
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.1.2003 - 31.12.2003)		
	ΕΛΠ 31/12/2003	ΔΠΧΠ 31/12/2003
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία		
Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	2.491.723,17	156.487,94
Πάγια και εξοπλισμός	6.326.812,66	30.122.222,95
Επενδύσεις σε Ακίνητα	0,00	0,00
Συμμετοχές	0,00	0,00
Άλλες απαιτήσεις	9.574,52	9.574,52
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	0,00	842.166,41
	8.828.110,35	31.130.451,82
Κυκλοφορικά Περιουσιακά Στοιχεία		
Αποθέματα	9.145.793,86	9.145.793,86
Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	10.614.562,95	10.588.444,85
Επενδύσεις κατεχόμενες για Εμπορικούς Σκοπούς	545.670,34	46.761,91
Διαθέσιμα και ισοδύναμα διαθέσιμων	1.138.650,40	1.138.650,40
	21.444.677,55	20.919.651,02
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	30.272.787,90	52.050.102,84
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μετοχικό Κεφάλαιο	5.906.554,00	5.906.554,00
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	7.306.134,13	7.306.134,13
Διαφορές Αναπροσαρμογής	1.175.580,24	20.588.480,28
Αποθεματικά	1.354.286,02	767.953,50
Αδιανέμητα κέρδη	744.074,29	-725.302,67
Διαφορές ενοποίησης	-4.155.359,94	-4.155.359,94
Δικαιώματα μειοψηφίας	943.287,21	4.755.173,23
	13.274.555,95	34.443.632,53
Μη Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	0,00	102.570,92
Αποζημίωση Προσωπικού	87.434,44	234.336,23
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	6.450.000,00	6.377.048,51
Προβλέψεις	21.777,59	-80.287,80
	6.559.212,03	6.633.667,86
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δάνεια	6.298.214,74	6.298.214,74
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές και λοιποί λογαριασμοί πληρωτέοι	3.556.396,11	3.677.365,11
Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	584.409,07	997.222,60
	10.439.019,92	10.972.802,45
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	30.272.787,90	52.050.102,84

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ του ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ της 31/12/2003 με IFRS

	2003	
	ΕΛΠ	ΔΠΧΠ
	31/12/2003	31/12/2003
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Σε χιλ. €)		
ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	8.818,54	30.278,71
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	9,57	851,74
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	21.444,68	20.919,65
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	30.272,79	52.050,10
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ (Σε χιλ. €)	ΕΛΠ	ΔΠΧΠ
	31/12/2003	31/12/2003
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΜΙΛΟΥ	12.331,27	29.688,46
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	943,29	4.755,17
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	13.274,56	34.443,63
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6.559,21	6.633,67
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	10.439,02	10.972,80
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	30.272,79	52.050,10
ΙΔΙΑ/ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	78%	196%

ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
ΓΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1.1.2004 - 31.12.2004)

	ΕΛΠ 31/12/2004	ΔΠΧΠ 31/12/2004
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία		
Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	2.695.625,13	122.171,98
Πάγια και εξοπλισμός	11.659.289,02	30.084.175,36
Επενδύσεις σε Ακίνητα	0,00	0,00
Συμμετοχές	0,00	0,00
Άλλες απαιτήσεις	9.624,52	9.624,52
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	0,00	919.023,19
	14.364.538,67	31.134.995,05
Κυκλοφοριακά Περιουσιακά Στοιχεία		
Αποθέματα	10.506.069,65	10.506.069,65
Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	11.357.489,66	11.159.208,67
Επενδύσεις κατεχόμενες για Εμπορικούς Σκοπούς	554.971,04	56.062,61
Διαθέσιμα και ισοδύναμα διαθέσιμων	448.464,81	448.464,81
	22.866.995,16	22.169.805,74
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	37.231.533,83	53.304.800,79
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μετοχικό Κεφάλαιο	5.906.554,00	5.906.554,00
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	7.306.134,13	7.306.134,13
Διαφορές Αναπροσαρμογής	6.391.750,32	20.607.940,70
Αποθεματικά	1.405.678,87	819.346,35
Αδιανέμητα κέρδη	829.928,18	-150.523,84
Διαφορές ενοποίησης	-4.061.529,28	-4.155.359,94
Δικαιώματα μειοψηφίας	950.707,18	4.737.640,44
	18.729.223,40	35.071.731,85
Μη Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	0,00	24.139,15
Αποζημίωση Προσωπικού	0,00	156.901,79
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	0,00	0,00
Προβλέψεις	96.048,43	7.146,64
	96.048,43	188.187,58
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
Δάνεια	13.075.081,44	13.071.866,86
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές και λοιποί λογαριασμοί πληρωτέοι	4.469.151,42	3.702.282,42
Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	862.029,14	1.270.732,09
	18.406.262,00	18.044.881,37
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	37.231.533,83	53.304.800,79

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ της
31/12/2004 με IFRS

	2004	
	ΕΛΠ	ΔΠΧΠ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Σε χιλ. €)	31/12/2004	31/12/2004
ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	14.354,91	30.206,35
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	9,62	928,65
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	22.867,00	22.169,81
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	37.231,53	53.304,80
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ (Σε χιλ. €)	ΕΛΠ	ΔΠΧΠ
	31/12/2004	31/12/2004
ΊΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΜΙΛΟΥ	17.778,52	30.334,09
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	950,71	4.737,64
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	18.729,22	35.071,73
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	96,05	188,19
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	18.406,26	18.044,88
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	37.231,53	53.304,80
ΊΔΙΑ/ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	101%	192%

ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 31.12.2003
(1 Ιανουαρίου 2003 - 31 Δεκεμβρίου 2003)

	ΕΛΠ 31/12/2003	ΔΠΧΠ 31/12/2003
Έσοδα	12.858.883,66	12.858.883,66
Κόστος Πωλήσεων	-8.373.787,42	-8.291.408,25
Μικτά Κέρδη	4.485.096,24	4.567.475,41
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	73.224,07	66.375,48
Έξοδα Διάθεσης	-836.887,72	-836.887,72
Έξοδα Διοίκησης	-1.484.326,39	-1.317.714,34
Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	0,00	-525.639,11
Κέρδη Δραστηριοτήτων	2.237.106,20	1.953.609,72
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	-651.070,21	-708.791,24
Έσοδα από συγγενείς επιχειρήσεις	0,00	0,00
Κέρδη προ φόρων	1.586.035,99	1.244.818,48
Δαπάνη Φόρου	0,00	-525.976,37
Αναβαλλόμενος Φόρος Αποτελεσμάτων	0,00	1.723,07
Κέρδη Μετά Φόρων	1.586.035,99	720.565,18
Καθαρό Κέρδος από Δραστηριότητες	1.586.035,99	720.565,18
Έκτακτα Κονδύλια	-159.582,57	-4.010,49
Καθαρά Κέρδη Περιόδου	1.426.453,42	716.554,69
Αναλογία μετοχών μειοψηφίας	-1.759,94	-1.759,94
Καθαρά Ενοποιημένα Κέρδη μετά φόρων	1.428.213,36	718.314,63

ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 31.12.2004
(1 Ιανουαρίου 2004 - 31 Δεκεμβρίου 2004)

	ΕΛΠ 31/12/2004	ΔΠΧΠ 31/12/2004
Έσοδα	16.146.530,93	16.146.530,93
Κόστος Πωλήσεων	-10.852.613,26	-10.841.744,95
Μικτό Κέρδος	5.293.917,67	5.304.785,98
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	26.362,34	102.984,54
Έξοδα Διάθεσης	-1.568.249,53	-1.568.249,53
Έξοδα Διοίκησης	-1.463.155,70	-1.253.217,63
Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	0,00	-724.503,05
Κέρδος Δραστηριοτήτων	2.288.874,78	1.861.800,31
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	-788.418,87	-781.019,57
Έσοδα από συνδεδεμένες επιχειρήσεις		
Κέρδη προ Φόρων	1.500.455,91	1.080.780,74
Δαπάνη Φόρου	-590.043,92	-590.043,92
Αναβαλλόμενος Φόρος Αποτελεσμάτων		101.264,70
	910.411,99	592.001,52
Κέρδη Μετά Φόρων	910.411,99	592.001,52
		0,00
Καθαρό Κέρδος από Δραστηριότητες	910.411,99	592.001,52
Έκτακτα Κονδύλια	63.754,92	0,00
Καθαρό Κέρδος Περιόδου	974.166,91	592.001,52
Κατανεμημένο σε:		
Μετόχους Της Μητρική		613.635,95
Δικαιώματα Μειοψηφίας		-21.634,43

14. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

14.1 Ισολογισμός

14.1.1. Στοιχεία Ενεργητικού

Τα στοιχεία του ενεργητικού έχουν υποστεί μεγάλες αλλαγές από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Συγκεκριμένα στα μη κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού παρουσιάζονται σημαντικές διαφορές που εξηγούνται παρακάτω αναλυτικά.

Άϋλα περιουσιακά στοιχεία

Για την προσαρμογή στα Δ.Π.Χ.Π. και την αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων σαν άϋλα στοιχεία του ενεργητικού εφαρμόστηκαν οι προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 38. Οι αρνητικές διαφορές που προέκυψαν αφορούν κυρίως δαπάνες πολυετούς απόσβεσης που δεν πληρούν τα κριτήρια του Δ.Λ.Π. 38. (βλέπε στο αντίστοιχο άρθρο παραπάνω).

Τα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως, τα οποία σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα καταχωρούνται στον Ισολογισμό (πολλά κονδύλια δε αυτής της κατηγορίας έχουν σχηματισθεί με βάση φορολογικές διατάξεις), είναι εκείνα που γίνονται για την ίδρυση και αρχική οργάνωση της οικονομικής μονάδας, την απόκτηση διαρκών μέσων εκμεταλλεύσεως, καθώς και για την επέκταση και αναδιοργάνωσή της. Τα έξοδα αυτά εξυπηρετούν την οικονομική μονάδα για μεγάλη χρονική περίοδο - οπωσδήποτε μεγαλύτερη από ένα έτος - και για το λόγο αυτό αποσβένονται τμηματικά. Η απόσβεσή τους θα πρέπει να γίνεται ή εφ' άπαξ ή τμηματικά και ισόποσα σε μία πενταετία.

Τα Δ.Λ.Π. περιέχουν σαφή διάταξη σύμφωνα με την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις πραγματοποιούνται δαπάνες οι οποίες παρόλο που θα αποφέρουν μελλοντικά οφέλη δεν οδηγούν όμως στην απόκτηση ή δημιουργία κανενός άϋλου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου το οποίο να πληροί τα κριτήρια καταχώρησης. Οι δαπάνες αυτών των περιπτώσεων θα

πρέπει να μεταφέρονται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης στην οποία πραγματοποιούνται.

Ακριβώς για αυτό το λόγο τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης της ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. εμφανίζονται με αρνητική διαφορά η οποία χρεώνεται στις διαφορές αναπροσαρμογής.

Ενσώματα Πάγια

Όσον αφορά τα ενσώματα πάγια υπήρξε μία σημαντική θετική διαφορά σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 1 μία επιχείρηση έχει τη δυνατότητα κατά την ημερομηνία μετάβασης να επιλέξει να αποτιμήσει ένα ενσώματο πάγιο στην εύλογη αξία του και να θεωρήσει την αξία αυτή ως εκτιμώμενο κόστος.

Η διοίκηση της εταιρίας ανέθεσε σε ελεγκτική εταιρία την αποτίμηση της αγοραίας αξίας της ακίνητης περιουσίας του Ομίλου. Με βάση την έκθεση αποτίμησης προέκυψαν αναπροσαρμογές στα γήπεδα - οικόπεδα και στα κτίρια της μητρικής και των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου. Ο Όμιλος εφαρμόζοντας το Δ.Π.Χ.Π. 1 αναπροσάρμοσε όλη την ακίνητη περιουσία του σε τρέχουσες αξίες. Σημειώνεται ότι στις 31/12/2004 στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις τα ακίνητα της μητρικής έχουν αναπροσαρμοστεί με βάση την έκθεση αποτίμησης του ανεξάρτητου εκτιμητή, ενώ τα ακίνητα των θυγατρικών αναπροσαρμόστηκαν με βάση τη φορολογική νομοθεσία.

Έτσι, στον ισολογισμό του Ομίλου προέκυψε μία θετική διαφορά στα ενσώματα πάγια η οποία πιστώνεται στα αποθεματικά αναπροσαρμογής.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις

Για τον προσδιορισμό των επιδράσεων των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εφαρμόστηκαν οι απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 12.

Αναβαλλόμενοι φόροι προκύπτουν στην περίπτωση που υπάρχει διαφορά μεταξύ της φορολογητέας βάσης ενός περιουσιακού στοιχείου σε σχέση με τη λογιστική αξία αυτού.

Το Δ.Λ.Π.12 συγκρίνει τη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων με την αντίστοιχη φορολογική τους βάση, προκειμένου να αναγνωρίσει την προκύπτουσα αναβαλλόμενη φορολογία.

Όταν η λογιστική αξία ενός στοιχείου του ενεργητικού είναι μικρότερη από

τη φορολογική του βάση, τότε προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση. Αντίθετα, για τα στοιχεία του παθητικού όταν η λογιστική αξία τους είναι μεγαλύτερη από τη φορολογική τους βάση προκύπτει πάλι αναβαλλόμενη απαίτηση.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προέκυψαν από τη διαφορά των άυλων παγίων (έξοδα πολυετούς απόσβεσης, έξοδα αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου, εξόδων αύξησης κεφαλαίου και έκδοσης ομολογιακού δανείου κ.α.), τα οποία είχαν μειώσει τα αποτελέσματα περασμένων χρήσεων, όμως δεν αναγνωρίζονται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, οπότε προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Ακόμη, αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση προκύπτει για την αποζημίωση προσωπικού η οποία αυξήθηκε σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και στην πραγματικότητα αποτελεί πρόβλεψη για τις επόμενες χρήσεις.

Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις

Στις απαιτήσεις από πελάτες υπάρχει μία αρνητική διαφορά και αυτό το ποσό οφείλεται στις επισφαλείς απαιτήσεις που παρουσιάζονται αρνητικά του λογαριασμού “Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις”. Η εταιρία δεν είχε δημιουργήσει αντίστοιχη πρόβλεψη για τις επισφαλείς απαιτήσεις της.

Επενδύσεις κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και οι ίδιες μετοχές που κατέχει μια εταιρία, εκτός των χρηματοοικονομικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα προς πώληση.

Οι ίδιες μετοχές μεταθέρθηκαν αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων εφαρμόζοντας το Δ.Λ.Π.1 και το Δ.Λ.Π 32.

Συγκεκριμένα την περίπτωση που μία επιχείρηση έχει ίδιες μετοχές, τότε οι μετοχές δεν αποτελούν στοιχείο του ενεργητικού, αλλά αντίθετα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαιά της. Κανένα κέρδος ή ζημιά δεν πρέπει να αναγνωρίζεται κατά την απόκτηση, την πώληση ή την ακύρωση αυτών των μετοχών. Αυτοί οι χειρισμοί ισχύουν είτε η απόκτηση γίνεται από την ίδια την επιχείρηση είτε από άλλο μέρος του ενοποιημένου ομίλου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

Ακριβώς για τον παραπάνω λόγο που αναφέρουν τα Πρότυπα οι επενδύσεις κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς είχαν μία αρνητική διαφορά σε σχέση

με τα Ελληνικά Πρότυπα που χρεώθηκε στις Διαφορές ενοποίησης.

14.1.2. Στοιχεία παθητικού

Τα στοιχεία του παθητικού με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων παρουσιάζουν και αυτά αντίστοιχες σημαντικές μεταβολές όπως τα στοιχεία του ενεργητικού. Οι μεγαλύτερες προσαρμογές έχουν γίνει στα ίδια κεφάλαια, τα οποία αυξήθηκαν σημαντικά.

Διαφορές Αναπροσαρμογής

Στο λογαριασμό διαφορές αναπροσαρμογής έχουν χρεωθεί και πιστωθεί τα αντίστοιχα ποσά που δεν αναγνωρίζονται από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ή μεταβάλλονται σε σχέση με ό,τι ισχύει σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση έχει επέλθει στα ίδια κεφάλαια από την εμφάνιση των πάγιων στοιχείων σε τρέχουσα αξία.

Αποθεματικά

Όσον αφορά τα αποθεματικά αυτά μειώνονται εφόσον οι ίδιες μετοχές μεταφέρονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων και χρεώνονται τα αποθεματικά τα οποία κατά την απόκτηση των ιδίων μετοχών είχαν πιστωθεί. Επίσης, στα αποθεματικά περιλαμβάνονται αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων και αποθεματικά απαλλαγμένα από τη φορολογία εισοδήματος. Αυτού του είδους τα αποθεματικά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν τα αναγνωρίζουν, οπότε μεταφέρονται στα αδιανέμητα κέρδη και προκύπτει και αντίστοιχη αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση. Τα αποθεματικά αναπροσαρμογής που είχαν πιστωθεί από την αναπροσαρμογή των ενσώματων παγίων χρεώνονται και μεταφέρονται στις Διαφορές αναπροσαρμογής σύμφωνα με τα όσα ορίζει το Δ.Λ.Π. 16. Ακόμη, στα αποθεματικά αναπροσαρμογής έχει χρεωθεί και το ποσό εκείνο το οποίο δημιουργεί φορολογική υποχρέωση 2% από το σχηματισμό αποθεματικού από την αναπροσαρμογή της αξίας των οικοπέδων και 8% από το σχηματισμό αποθεματικού από την αναπροσαρμογή της αξίας των κτιρίων.

Αδιανέμητα κέρδη

Στα αδιανέμητα κέρδη έχουν χρεωθεί και έχουν πιστωθεί όλα εκείνα τα ποσά τα οποία δεν αναγνωρίζονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά πρότυπα και είχαν επηρεάσει τα αποτελέσματα των χρήσεων όπου εμφανίστηκαν. Εφαρμόζοντας το Δ.Λ.Π. 8 «Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη», σε περίπτωση που η επιχείρηση αλλάζει μία λογιστική πολιτική, ή αναγνωρίζει ένα λογιστικό λάθος προηγούμενων χρήσεων μπορεί να το διορθώσει αναδρομικά. Στην περίπτωση της αναδρομικής εφαρμογής, η επιχείρηση θα πρέπει να αναπροσαρμόζει το αρχικό υπόλοιπο των στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων, για την πρώτη χρήση που παρουσιάζονται οι λογιστικές πληροφορίες και επηρεάστηκαν. Θα πρέπει επίσης να αναπροσαρμόζονται και τα ανάλογα ποσά της συγκριτικής πληροφόρησης για κάθε περίοδο που παρουσιάζεται λογιστική πληροφόρηση, ως εάν η μέθοδος να εφαρμόζονταν από πάντα.

Στον ισολογισμό της ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. παρουσιάζεται αρνητική διαφορά στα αδιανέμητα κέρδη η οποία προκύπτει από διαγραφή εξόδων ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης και των αντίστοιχων αποσβέσεων που είχαν λογιστεί, από διαγραφή συναλλαγματικών διαφορών και των αντίστοιχων αποσβέσεων που είχαν λογιστεί, από διαγραφή εξόδων αναδιοργάνωσης και των αντίστοιχων αποσβέσεων που είχαν λογιστεί, από διαγραφή αποσβέσεων στις υποκείμενες σε απόσβεση διαμορφώσεις οικοπέδων που είχαν λογιστεί, από διαγραφή προβλέψεων για επισφαλείς πελάτες κ.α. Γενικότερα, στα αδιανέμητα κέρδη αντιλογίζονται τα ποσά που είχαν επηρεάσει το αποτέλεσμα και με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αναγνωρίζονται ως λάθη ή αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις, οπότε και παρουσιάζονται με τον σωστό τρόπο στις οικονομικές καταστάσεις.

Δικαιώματα μειοψηφίας

Λόγω της μεταβολής των ιδίων κεφαλαίων μεταβάλλονται τα δικαιώματα μειοψηφίας, τα ίδια κεφάλαια που δεν ανήκουν στους μετόχους του ομίλου. Εφόσον αυξήθηκαν τα ίδια κεφάλαια του ομίλου με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αυξάνονται και τα δικαιώματα μειοψηφίας ανάλογα με το ποσοστό που κατέχουν οι τρίτοι, εκτός ομίλου.

Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις

Για τον προσδιορισμό των επιδράσεων των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων εφαρμόστηκαν οι απαιτήσεις του Δ.Λ.Π.12.

Το Δ.Λ.Π.12. συγκρίνει τη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων με την αντίστοιχη φορολογική τους βάση, προκειμένου να αναγνωρίσει την προκύπτουσα αναβαλλόμενη φορολογία. Όταν η λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού είναι μεγαλύτερη από τη φορολογική τους βάση προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση. Αντίθετα, όταν η λογιστική αξία των στοιχείων των υποχρεώσεων είναι μικρότερη από την αντίστοιχη φορολογική βάση τους, τότε αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις προκύπτουν από αποθεματικά τα οποία δεν αναγνωρίζονται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και μεταφέρονται στα αδιανέμητα κέρδη. Όμως επειδή δεν είχε υπολογιστεί φόρος κατά το παρελθόν τη στιγμή που μεταφέρονται στα αδιανέμητα κέρδη προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση.

Επίσης, αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση προκύπτει από την ομοιόμορφη κατανομή των τόκων του κοινοπρακτικού δανείου κατά τη διάρκεια του δανείου. Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έπρεπε να έχουν καταλογιστεί περισσότεροι τόκοι, οι οποίοι θα είχαν επηρεάσει το αποτέλεσμα και έτσι προκύπτει αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση.

Αποζημίωση προσωπικού

Στην αποζημίωση προσωπικού μεταφέρθηκε το υπόλοιπο των προβλέψεων που υπήρχε και σχηματίστηκε και επιπλέον ποσό για αποζημίωση προσωπικού. Το επιπλέον ποσό που υπολογίστηκε μεταφέρεται στο αποτέλεσμα εκμετάλλευσης.

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Όσον αφορά τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αυτές αφορούν τη λήψη κοινοπρακτικού δανείου της μητρικής εταιρίας. Σε εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 32 οι τόκοι του κοινοπρακτικού δανείου θεωρούνται χρηματοοικονομικές δαπάνες και κατανέμονται ομοιόμορφα κατά τη διάρκεια του δανείου. Για αυτό το λόγο οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις δείχνουν μειωμένες τη χρήση 2003.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις για την αποζημίωση προσωπικού μεταφέρθηκαν στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Για αυτό ακριβώς προκύπτει μείωση των συγκεκριμένων προβλέψεων.

Δάνεια

Για τα δάνεια των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ισχύει ότι και στην περίπτωση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων. Στη χρήση 2004 το ποσό που αφορούσε το κοινοπρακτικό δάνειο και φαινόταν μέσα στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις στη χρήση 2003, μεταφέρθηκε στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εφόσον η λήξη του είναι μέσα σε διάστημα δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι τόκοι του κοινοπρακτικού κατανέμονται ομοιόμορφα κατά τη διάρκεια του δανείου σύμφωνα με όσα ισχύουν στο Δ.Λ.Π. 32.

Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις

Οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις έχουν αυξηθεί ανάμεσα στον ισολογισμό με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Η αύξηση αυτής της υποχρέωσης οφείλεται στο φόρο από την αναπροσαρμογή της αξίας των παγίων κατά τη μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και υπολογίζεται σε ποσοστό 2% από την κεφαλαιοποίηση του αποθεματικού της αναπροσαρμογής των οικοπέδων και σε ποσοστό 8% από την κεφαλαιοποίηση του αποθεματικού της αναπροσαρμογής των κτιρίων.

Διανεμόμενα κέρδη χρήσης

Εφαρμόζοντας το Δ.Λ.Π. 1 τα προτεινόμενα μερίσματα της χρήσης και οι αμοιβές του διοικητικού συμβουλίου καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια του ομίλου μέχρι την έγκρισή τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

14.2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης αποτελεί μία σημαντική πηγή πληροφόρησης για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, δεδομένου ότι μέσω αυτής αντλούν σημαντικές πληροφορίες, κυρίως για την απόδοση της εταιρίας. Οι κανόνες για τον τρόπο σύνταξης όπως αναφέρθηκαν παραπάνω αναλυτικά καθορίζονται από το Δ.Λ.Π. 1.

Συγκρίνοντας τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης της εταιρίας που μελετήθηκε οι διαφορές ως προς την παρουσίαση των μεγεθών με βάση τα Δ.Λ.Π. και το Ε.Γ.Λ.Σ δεν είναι μεγάλες, σκόπιμο όμως είναι να αναφερθούν.

Μία πρώτη διαφορά παρατηρείται στα λειτουργικά έσοδα και έξοδα της επιχείρησης. Κάποια έσοδα ή έξοδα που στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης με τα Ελληνικά Πρότυπα παρουσιάζονταν στα έκτακτα αποτελέσματα με τα Δ.Λ.Π. εμφανίζονται στο λειτουργικό αποτέλεσμα συνολικά. Ακόμη διαφοροποιούνται και τα έξοδα τα οποία αναγνωρίζονται με βάση τα Δ.Λ.Π., δηλαδή υπάρχουν κάποιες κατηγορίες εξόδων (για παράδειγμα αποσβέσεις εξόδων πολυετούς απόσβεσης) τις οποίες τα Δ.Λ.Π. δεν αποδέχονται. Επίσης, στα λειτουργικά έξοδα της χρήσης μεταφέρθηκαν τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης, τα οποία δεν αναγνωρίζονται ως άυλα πάγια με τα Δ.Λ.Π. Παράλληλα, η καταχώρηση προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις με βάση τα Δ.Λ.Π. είναι ένα επιπλέον λειτουργικό έξοδο, το οποίο δεν υπήρχε στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης με βάση το Ε.Γ.Λ.Σ. Άρα το κέρδος δραστηριοτήτων συγκρίνοντας τις δύο καταστάσεις είναι διαφορετικό και συγκεκριμένα στην περίπτωση της εταιρείας που εξετάζουμε είναι μικρότερο με τα Δ.Λ.Π.

Επίσης, οι χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι μεταβάλλονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης με Δ.Λ.Π. Οι τόκοι όπως αναφέρθηκε και παραπάνω κατανέμονται ομοιόμορφα κατά τη διάρκεια ενός δανείου, οπότε υπάρχει κάποια διαφοροποίηση και σε αυτό το μέγεθος. Κατά συνέπεια και τα κέρδη προ φόρων είναι διαφορετικά, άρα διαφορετικά συμπεράσματα μπορεί να αντλήσει ένας χρήστης.

Μία τελευταία σημαντική μεταβολή πραγματοποιείται με την αναβαλλόμενη φορολογία (είτε αυτή αποτελεί απαίτηση είτε υποχρέωση)

που προστίθεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης με Δ.Λ.Π. Ιδιαίτερα στις πρώτες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων με Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα οι διαφορές στην αναβαλλόμενη φορολογία θα είναι μεγάλες σε σχέση με ότι ίσχυε μέχρι τώρα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

Στον όμιλο επιχειρήσεων της Ικτίνος Ελλάς Α.Ε. υπάρχει σημαντική μεταβολή στα κέρδη προ φόρων, μειώνονται αισθητά με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αλλά ακόμη μεγαλύτερη μεταβολή παρατηρείται στα κέρδη μετά φόρων, με την αρνητική επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας.

Είναι λοιπόν αναμφισβήτητο ότι τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα επιβάλλουν πολύ συντηρητικότερες πολιτικές και αρχές σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και αυτό βέβαια θα είναι προς όφελος όλων των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται από μία επιχείρηση, δηλαδή κατάσταση ταμειακών ροών, πίνακας μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και επεξηγηματικές σημειώσεις, δεν είχαμε στη διάθεση μας αντίστοιχες καταστάσεις με βάση τα Δ.Λ.Π. για την εταιρία που αναλύσαμε, οπότε δεν ήταν εφικτό να γίνουν και οι απαιτούμενες συγκρίσεις.

15. ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥΣ

15.1. Εισαγωγή

Οι απόλυτοι αριθμοί τις περισσότερες φορές δεν παρέχουν σαφή εικόνα της οικονομικής κατάστασης, των αποτελεσμάτων και γενικότερα της πορείας της επιχειρήσεως. Οι αριθμοδείκτες είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο στην εξαγωγή συμπερασμάτων για τις επιδράσεις που έχουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στις οικονομικές καταστάσεις. Ο σκοπός που χρησιμοποιούμε τους χρηματοοικονομικούς δείκτες είναι προκειμένου να γίνει σύγκριση με τους αριθμοδείκτες που προβλέπονται από το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο. Στη συνέχεια θα εξαχθούν κάποια συμπεράσματα για το βαθμό που επέδρασαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και κατά πόσο οι χρήστες αυτών (μέτοχοι, τράπεζες, πιστωτές, πελάτες, ανταγωνιστές, κ.α.) θα έχουν καλύτερη και πιο πραγματική εικόνα για την επιχείρηση.

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται οι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες της ομίλου των επιχειρήσεων «ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.», όπως προκύπτουν σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο, αλλά και όπως μεταβάλλονται με τη χρήση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Η ανάλυση που θα ακολουθήσει είναι διαχρονική και αφορά τα έτη 2003 και 2004. Σε ορισμένους δείκτες η ανάλυση γίνεται μόνο για το έτος 2004, εφόσον απαιτείτο ο μέσος όρος κάποιων μεγεθών και δεν υπήρχαν στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για το έτος 2002.

15.2. Δείκτες Ρευστότητας

Οι δείκτες ρευστότητας πραγματεύονται την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στην εξόφληση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων λαμβάνοντας υπόψη είτε το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού είτε μόνο τις απαιτήσεις και τα ταμειακά διαθέσιμα. Οι δείκτες ρευστότητας που χρησιμοποιούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα είναι οι παρακάτω:

$$\alpha) \text{ Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Με βάση τα στοιχεία των ισολογισμών που παρουσιάστηκαν παραπάνω ο δείκτης γενικής ρευστότητας για τον όμιλο είναι:

Δείκτης γενικής ρευστότητας			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
2,054	1,907	1,242	1,229

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας για το έτος 2003 είχε μία μείωση περίπου 7,2% με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Η μείωση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό μειώθηκε στον ισολογισμό με Δ.Λ.Π, ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξήθηκαν σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Αυτό είχε ως συνέπεια ο δείκτης να μειωθεί, γεγονός που δείχνει τη μείωση της γενικής ρευστότητας της επιχείρησης με τη χρήση των Δ.Λ.Π, δηλαδή τη μείωση της ικανότητάς της να αντιμετωπίζει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της με χρήση των κυκλοφοριακών στοιχείων του ενεργητικού. Ο ίδιος δείκτης το έτος 2004 μειώθηκε περίπου 1,1% με τη χρήση των Δ.Λ.Π. Η μικρότερη μείωση είναι αποτέλεσμα της μείωσης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων με τα Δ.Λ.Π (έναντι αύξησης που υπήρχε το 2003) και συγκεκριμένα των υποχρεώσεων σε προμηθευτές και λοιπούς λογαριασμούς (δεν περιλαμβάνονται τα μερίσματα και οι αμοιβές Δ.Σ.).

$$\beta) \text{ Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό} - \text{Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Δείκτης άμεσης ρευστότητας			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
1,178	1,078	0,672	0,646

Ο δείκτης της άμεσης ρευστότητας είναι πιο αυστηρός δείκτης σε σχέση με τον προηγούμενο, αφού από το κυκλοφορούν ενεργητικό αφαιρούνται τα αποθέματα που θεωρούνται ότι μπορεί να μην είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα. Ο δείκτης της άμεσης ρευστότητας ακολούθησε την ίδια πορεία με τον προηγούμενο δείκτη. Το έτος 2003 μειώθηκε ο συγκεκριμένος δείκτης περίπου 9% με τη χρήση των Δ.Λ.Π. σε σχέση με το Ε.Γ.Λ.Σ, ενώ το 2004 μειώθηκε περίπου 3,8%. Τα Δ.Λ.Π. συμπεραίνουμε ότι χρησιμοποιούν περισσότερο αυστηρά κριτήρια, εφόσον η άμεση ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της μειώθηκε κατά ένα σημαντικό ποσοστό.

15.3. Δείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης

Με τον όρο οικονομική διάρθρωση εννοούνται τα διάφορα είδη και οι μορφές των κεφαλαίων που χρησιμοποιεί μία επιχείρηση για την χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού της. Οι μορφές κεφαλαίου χωρίζονται στα ίδια και στα ξένα κεφάλαια. Τα ξένα κεφάλαια απαρτίζονται από τον τραπεζικό δανεισμό και τις χορηγούμενες πιστώσεις προς την εταιρεία από την πλευρά των προμηθευτών της. Οι δείκτες οικονομικής διάρθρωσης που θα αναλυθούν είναι οι παρακάτω:

$$\text{α) Αυτονομίας κεφαλαίων} = \frac{\text{Ίδια κεφάλαια}}{\text{Σύνολο Παθητικού}}$$

Δείκτης αυτονομίας κεφαλαίων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
0,438	0,662	0,503	0,658

Ο δείκτης αυτονομίας κεφαλαίων δείχνει τη σχέση των ίδιων κεφαλαίων της επιχείρησης προς το σύνολο των κεφαλαίων της και δίνει ένα μέτρο στην

αξιολόγηση της βιωσιμότητας της. Είναι ένας δείκτης με τον οποίο φαίνεται το επίπεδο της κεφαλαιακής μόχλευσης, και δίνει μια εικόνα της αυτονομίας που μπορεί να έχει μία επιχείρηση και της ανεξαρτησίας της από δανειακά κεφάλαια και άλλους πιστωτές. Ο δείκτης αυτός σημείωσε μία τεράστια αύξηση το έτος 2003 με τη χρήση των Δ.Λ.Π, σχεδόν 51%, σε σχέση με το Ε.Γ.Λ.Σ. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στις διαφορές αναπροσαρμογής που προέκυψαν από την αναπροσαρμογή των παγίων του ομίλου με την εύλογη αξία. Το έτος 2004 η αύξηση του δείκτη με Δ.Λ.Π ήταν 31%, για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Άρα η εταιρία φαίνεται ότι βελτίωσε την κεφαλαιακή της διάρθρωσή της με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π.

$$\beta) \text{ Επιπέδου κεφαλαιακής μόχλευσης} = \frac{\text{Ξένα κεφάλαια}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$$

Δείκτης επιπέδου κεφαλαιακής μόχλευσης			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
1,281	0,511	0,988	0,520

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη σχέση ιδίων προς ξένα κεφάλαια και πιο συγκεκριμένα το επίπεδο κεφαλαιακής μόχλευσης της επιχείρησης. Όσο μεγαλύτερος ο δείκτης τόσο υψηλότερο είναι το επίπεδο άσκησης κεφαλαιακής μόχλευσης. Με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα το έτος 2003 ο δείκτης είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα, γεγονός που δείχνει ότι τα ξένα κεφάλαια είναι περισσότερα από τα ίδια. Με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. ο δείκτης αυτός μειώθηκε σε πολύ μεγάλο ποσοστό, 60%. Αυτό οφείλεται στη μεγάλη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων που σημειώθηκε με την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. Στη χρήση 2004 ο δείκτης αυξήθηκε κατά 48% σε σχέση με το Ε.Γ.Λ.Σ., απεικονίζοντας και πάλι την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων. Γίνεται λοιπόν φανερό πως με τα Δ.Λ.Π. η εικόνα της εταιρείας ως προς την κεφαλαιακή της διάρθρωση είναι εντελώς διαφορετική, σαφώς καλύτερη, αφού η κεφαλαιακή μόχλευση της είναι πολύ μικρότερη.

$$\gamma) \text{ Δανειακής Επιβάρυνσης} = \frac{\text{Σύνολο υποχρεώσεων}}{\text{Σύνολο παθητικού}}$$

Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
0,562	0,338	0,497	0,342

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης δείχνει τι ποσοστό του συνόλου των κεφαλαίων ή του ενεργητικού αποτελούν τα ξένα κεφάλαια και είναι ενδεικτικός του βαθμού προστασίας των πιστωτών από το σύνολο των κεφαλαίων μίας επιχείρησης. Ο δείκτης και το έτος 2003 και το έτος 2004 μειώθηκε κατά 40% και 31,5% αντίστοιχα με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. Και αυτός ο δείκτης όπως και οι δύο παραπάνω απεικονίζουν τη βελτίωση της κεφαλαιακής διάρθρωσης του ομίλου με την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. και παρέχουν έναν υψηλότερο βαθμό προστασίας των πιστωτών.

$$\delta) \text{ Τραπεζικών Υποχρεώσεων} = \frac{\text{Τραπεζικός δανεισμός}}{\text{Ίδια κεφάλαια}}$$

Δείκτης Τραπεζικών Υποχρεώσεων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
0,960	0,368	0,698	0,373

Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό που στηρίζεται η εταιρεία σε τραπεζικό δανεισμό. Και τα δύο έτη ο δείκτης μειώνεται με την προσαρμογή του ισολογισμού στα Δ.Λ.Π. Το έτος 2003 μειώθηκε κατά 61,7% και το έτος 2004 κατά 46,6%. Χωρίς την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων η εταιρεία δείχνει να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τραπεζικό δανεισμό, κάτι το οποίο δεν ισχύει με τα Δ.Λ.Π. Όπως και ο παραπάνω δείκτης παρέχει έναν υψηλότερο βαθμό προστασίας των Τραπεζών.

$$\text{ε) Κάλυψης τόκων} = \frac{\text{Κέρδη προ φόρων και τόκων}}{\text{Χρεωστικοί Τόκοι}}$$

Δείκτης Κάλυψης τόκων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
3,436	2,756	2,984	2,384

Ο δείκτης κάλυψης τόκων είναι μία ένδειξη για την ικανότητα της επιχείρησης να πληρώνει τα χρηματοοικονομικά της έξοδα από τα έσοδα που δημιουργεί. Και στα δύο έτη ο δείκτης μειώθηκε περίπου 20%, απεικονίζοντας ότι με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. τα κέρδη προ φόρων και τόκων μειώθηκαν, λόγω συντηρητικότερων εκτιμήσεων που υιοθετούνται. Άρα, μειώνεται και η δυνατότητα της επιχείρησης να καλύψει τα χρηματοοικονομικά της έξοδα από τα κέρδη της.

$$\text{στ) Παγιοποίησης της περιουσίας} = \frac{\text{Πάγιο ενεργητικό}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}}$$

Δείκτης Παγιοποίησης της περιουσίας			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
0,209	0,579	0,313	0,564

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη σχέση που έχει το πάγιο ενεργητικό με το σύνολο του ενεργητικού και το βαθμό στον οποίο τα κεφάλαια έχουν επενδυθεί σε πάγια στοιχεία. Τόσο στο έτος 2003, όσο και στο έτος 2004 με την προσαρμογή των οικονομικών καταστάσεων στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ο δείκτης είχε τεράστια αύξηση, ως αποτέλεσμα της αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων του ομίλου στην εύλογη αξία. Το 2003 το πάγιο ενεργητικό αντιπροσωπεύει ποσοστό 58% του συνόλου των κεφαλαίων του ομίλου και το 2004 αντίστοιχα ποσοστό 56,5%. Περισσότερα, δηλαδή, από τα μισά κεφάλαια της επιχείρησης είναι πάγια ενεργητικά. Αυτή την εικόνα ήρθαν και αναμόρφωσαν τα Δ.Λ.Π. σε σχέση

με την εικόνα που παρουσίαζε το Ε.Γ.Λ.Σ.(ποσοστό 21% και 31% αντιπροσώπευαν τα πάγια στο σύνολο του ενεργητικού το 2003 και το 2004 αντίστοιχα).

15.4. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Σαν αποδοτικότητα θεωρείται η ικανότητα της επιχείρησης αφ' ενός μεν να διατηρεί και αφετέρου να επαυξάνει την καθαρά της θέση. Δηλαδή αποδοτικότητα είναι η ικανότητα της επιχείρησης να πραγματοποιεί κέρδη. Η γενική χρησιμότητα των δεικτών απόδοσης κεφαλαίων συνδέεται με την αποδοτικότητα των κεφαλαίων που ανήκουν στους μετόχους. Προκύπτει συνεπώς από τη συσχέτιση των πραγματοποιημένων στη χρήση κερδών προς το κεφάλαιο που χρησιμοποιήθηκε γι' αυτό το σκοπό. Οι συνηθέστεροι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας είναι οι ακόλουθοι:

$$\text{α) Απόδοσης συνόλου επενδεδυμένων κεφαλαίων} = \frac{\text{Κέρδη προ φόρων και τόκων}}{\text{Σύνολο παθητικού(Μ.Ο.)}}$$

Δείκτης Απόδοσης Συνόλου Επενδεδυμένων Κεφαλαίων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		0,07	0,035

Ο δείκτης δείχνει την αναλογία των καθαρών κερδών χρήσης προς το μέσο όρο του συνόλου των κάθε πηγής κεφαλαίων που ήταν στη διάθεση της επιχείρησης κατά την ίδια χρήση. Ο δείκτης με βάση τα Δ.Λ.Π παρουσίασε σημαντική μείωση, σε ποσοστό 49%. Αυτό οφείλεται σε δύο λόγους. Πρώτον αυξήθηκε το σύνολο των επενδεδυμένων κεφαλαίων με Δ.Λ.Π, και δεύτερον μειώθηκαν τα κέρδη προ φόρων και τόκων. Για να αξιολογηθεί όμως η απόδοση της επιχείρησης θα πρέπει ο παραπάνω δείκτης να συγκριθεί με τον δείκτη αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων που αναλύεται παρακάτω.

β) Απόδοσης Ίδιων Κεφαλαίων = $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη προ Φόρων}}{\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (Μ.Ο.)}}$

Δείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		0,098	0,031

Ο δείκτης αυτός δείχνει την αναλογία των καθαρών κερδών της χρήσης προς το μέσο όρο του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων που ήταν στη διάθεση της επιχείρησης σε μία χρήση. Συγκεκριμένα ο δείκτης απεικονίζει αν τα κεφάλαια που επένδυσαν οι μέτοχοι στην επιχείρηση αποδίδουν επαρκώς ή όχι. Με άλλα λόγια αν η επιχείρηση αντιμετωπίζει πρόβλημα αποδοτικότητας ή όχι. Και αυτός ο δείκτης αποδοτικότητας όπως και ο παραπάνω παρουσίασε σημαντική μείωση σε ποσοστό 68% με την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων αν συγκριθεί με το δείκτη αποδοτικότητας του συνόλου των κεφαλαίων απαντά στο βασικό ερώτημα αν συνέφερε ή όχι την επιχείρηση η χρησιμοποίηση του ξένου κεφαλαίου. Αν συγκρίνουμε τους δύο δείκτες με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, παρατηρούμε πως η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από την αποδοτικότητα του συνόλου των κεφαλαίων για το έτος 2004. Άρα η χρησιμοποίηση του ξένου κεφαλαίου ήταν επωφελής και υπήρξε ικανοποιητική αμοιβή των ιδιοκτητών στην επιχείρηση. Αντίθετα, αν οι δύο αυτοί δείκτες συγκριθούν με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα προκύπτει ότι η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι μικρότερη από την αποδοτικότητα του συνόλου των κεφαλαίων και άρα δεν ήταν επωφελής η χρησιμοποίηση των ξένων κεφαλαίων.

Συμπερασματικά, από τους δείκτες αποδοτικότητας που αναλύθηκαν μπορεί να γίνει κατανοητό πως η αύξηση των ιδίων κεφαλαίων και κατά συνέπεια και του συνόλου των κεφαλαίων, με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π., δεν συνοδεύτηκαν με αντίστοιχη αύξηση των κερδών που πραγματοποίησε η επιχείρηση. Η επίδραση της χρήσης ξένων κεφαλαίων είναι αρνητική και

συνεπώς η επιχείρηση δανείζεται με ασύμφορους όρους ή τα κεφάλαια που δανείζεται δεν έχουν υψηλή αποδοτικότητα.

$$\gamma) \text{ Αποδοτικότητα Πωλήσεων} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη προ Φόρων}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Δείκτης Αποδοτικότητας Πωλήσεων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
0,111	0,096	0,097	0,067

Ο δείκτης της αποδοτικότητας των πωλήσεων δείχνει τι ποσοστό επί των πωλήσεων αντιπροσωπεύουν τα κέρδη. Αυτό που επιδιώκει μία επιχείρηση είναι να αυξάνει από χρήση σε χρήση η αποδοτικότητα των πωλήσεων, διότι έτσι αυξάνει και η αποδοτικότητα των κεφαλαίων. Ο δείκτης αυτός το έτος 2003 μειώνεται σε ποσοστό 13% με τα Δ.Λ.Π., ενώ το 2004 μειώνεται σε ποσοστό 31%. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα της μείωσης των καθαρών κερδών που παρουσίασαν οι οικονομικές καταστάσεις με την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. σε σχέση με το Ε.Γ.Λ.Σ. Συνάγεται το συμπέρασμα ότι η αποδοτικότητα των πωλήσεων σε σχέση με τα κέρδη είναι δυσμενέστερη με τα Δ.Λ.Π. απ'ότι με τα ελληνικά πρότυπα. Η χαμηλότερη τιμή αυτού του δείκτη είναι μία ένδειξη των μη αποτελεσματικών λειτουργιών της επιχείρησης και της τιμολογιακής πολιτικής που εφαρμόζει.

$$\delta) \text{ Μικτού κέρδους} = \frac{\text{Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}$$

Δείκτης Μικτού Κέρδους			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
0,349	0,355	0,328	0,329

Ο δείκτης μικτού κέρδους δείχνει τη σχέση των μικτών αποτελεσμάτων προς τις καθαρές πωλήσεις. Συγκεκριμένα, μετρά την αποδοτικότητα των

πωλήσεων μίας επιχείρησης και αντισταθμίζει την αποτελεσματικότητα του τμήματος πωλήσεων να διαμορφώνει συμφέρουσες τιμές στην αγορά, αλλά και του τμήματος προμηθειών να ελέγχει το κόστος των προϊόντων. Είναι μια πρώτη ένδειξη της αποδοτικότητας της επιχείρησης, αφού ένα μικρό ποσοστό κέρδους δεν αφήνει πολλά περιθώρια για την κάλυψη των υπόλοιπων εξόδων και της εμφάνισης καθαρού κέρδους. Ο δείκτης μικτού κέρδους για το έτος 2003 είχε μία ελάχιστη αύξηση σε ποσοστό 2% με τα Δ.Λ.Π., ενώ το 2004 δεν μεταβλήθηκε σχεδόν καθόλου. Τα συγκρινόμενα μεγέθη παραμένουν ίδια και με τα Δ.Λ.Π. και με το Ε.Γ.Λ.Σ.

15.5. Αριθμοδείκτες Κυκλοφοριακής Ταχύτητας

Οι αριθμοδείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας συσχετίζουν τον κύκλο εργασιών με την περιουσία και τα κεφάλαια και δείχνουν την ταχύτητα ανακύκλωσης ή ρευστοποιήσεως του κάθε ενός εξεταζόμενου στοιχείου του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων. Δείχνουν δηλαδή πόσες φορές κατά μέσο όρο επιτευχθεί η ανανέωση του εξεταζόμενου στοιχείου μέσω των πωλήσεων. Οι δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας που θα αναλυθούν είναι οι παρακάτω:

$$\text{α) Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων}}{\text{Αποθέματα (Μ.Ο.)}}$$

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		1,104	1,103
		326 ημέρες	326ημέρες

Ο παραπάνω δείκτης δείχνει πόσες φορές τα εμπορεύσιμα αποθέματα της επιχείρησης ανακυκλώθηκαν μέσα στη χρήση, δηλαδή ρευστοποιήθηκαν και επαναποκτήθηκαν μέσω των πωλήσεων. Σε ημέρες δείχνει πόσες ημέρες κατά μέσο όρο μεσολαβούν από τη στιγμή που η επιχείρηση αγοράζει μέχρι τη στιγμή που πουλάει. Ο δείκτης της κυκλοφοριακής ταχύτητας των

αποθεμάτων παραμένει σταθερός είτε αναλύουμε τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης με τα Δ.Λ.Π., είτε με το Ε.Γ.Λ.Σ. Στον όμιλο εταιρειών που εξετάζουμε τα αποθέματα με τη μετάβαση στα Δ.Λ.Π. δεν μεταβλήθηκαν και το κόστος πωληθέντων είχε μία ανεπαίσθητη μεταβολή που δεν επηρέασε το δείκτη.

$$\beta) \text{ Κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Απαιτήσεις (Μ.Ο)}}$$

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		1,470	1,485
		245ημέρες	242 ημέρες

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων δείχνει πόσες φορές μέσα στη χρήση ανακυκλώνονται τα υπόλοιπα των απαιτήσεων έναντι σε πελάτες, δηλαδή πόσες φορές κατά μέσο όρο η επιχείρηση εισέπραξε και επαναχορήγησε πιστώσεις μέσω των πωλήσεων. Σε ημέρες δείχνει το διάστημα που απαιτείται για την είσπραξη των υπολοίπων των πελατών. Για το έτος 2004 ο δείκτης με τη χρήση των Δ.Λ.Π. αυξήθηκε κατά 1% σε σχέση με το Ελληνικά Πρότυπα. Η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα της πρόβλεψης για επισφαλείς πελάτες που έγινε με τα Δ.Λ.Π, ενώ δεν είχε πραγματοποιηθεί αντίστοιχη πρόβλεψη με το Ε.Γ.Λ.Σ.

$$\gamma) \text{ Κυκλοφοριακής ταχύτητας προμηθευτών} = \frac{\text{Κόστος πωληθέντων}}{\text{Υποχρεώσεις προς προμηθευτές (Μ.Ο.)}}$$

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας προμηθευτών			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		2,705	2,938
		122ημέρες	133 ημέρες

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας προμηθευτών δείχνει πόσες φορές μέσα στο έτος ανακυκλώνονται οι υποχρεώσεις προς προμηθευτές. Η τιμή του δείκτη εμφανίζει σε ημέρες τη μέση διάρκεια που οι αγορές παραμένουν οφειλόμενες. Ο δείκτης αυξάνεται με τα Δ.Λ.Π. σε ποσοστό 8,5% ως αποτέλεσμα της αύξησης των υποχρεώσεων προς τους προμηθευτές. Αυτό είναι επιθυμητό για κάθε επιχείρηση, εφόσον διαρκεί περισσότερο η προθεσμία των πιστώσεων που χορηγούν οι προμηθευτές, διότι αυτό ουσιαστικά αποτελεί έμμεση χρηματοδότηση της επιχείρησης. Βέβαια η αύξηση στο συγκεκριμένο δείκτη είναι μικρή, αλλά δεν αναιρεί το γεγονός ότι είναι επιθυμητή.

δ) Κυκλοφοριακής ταχύτητας των ιδίων κεφαλαίων = $\frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Ίδια Κεφάλαια (Μ.Ο.)}}$

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας Ίδιων κεφαλαίων			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		1,009	0,465

Ο δείκτης αυτός δείχνει πόσες φορές κατά μέσο όρο μέσα στο έτος ανακυκλώθηκε η αξία των ιδίων κεφαλαίων μέσω των πωλήσεων που πραγματοποίησε η επιχείρηση, δηλαδή οι πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν πόσες φορές κάλυψαν τα ίδια κεφάλαια. Αυτό που επιδιώκει μία επιχείρηση είναι να αυξάνεται η κυκλοφοριακή ταχύτητα των ιδίων κεφαλαίων, διότι αυτό συντελεί σε αύξηση της αποδοτικότητας. Ο παραπάνω αριθμοδείκτης μειώθηκε σημαντικά με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. σε ποσοστό 54%. Η μείωση αυτή είναι συνέπεια της αύξησης των ιδίων κεφαλαίων που έγινε με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις οικονομικές καταστάσεις. Ένας υψηλός δείκτης δείχνει ότι η επιχείρηση πραγματοποιεί μεγάλες πωλήσεις με λίγα ίδια κεφάλαια, το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερα κέρδη αν οι πωλήσεις είναι επικερδείς. Η μείωση του συγκεκριμένου δείκτη δείχνει πως τα ίδια κεφάλαια δεν χρησιμοποιούνται αποδοτικά για την επίτευξη υψηλότερων πωλήσεων.

$$\text{ε) Κυκλοφοριακής ταχύτητας Ενεργητικού} = \frac{\text{Πωλήσεις}}{\text{Συν.Ενεργητικού (Μ.Ο)}}$$

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας Ενεργητικού			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		0,478	0,307

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας Ενεργητικού δείχνει οι πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν πόσες φορές κάλυψαν το συνολικό ενεργητικό και συγκεκριμένα απεικονίζει το σχετικό μέγεθος του ενεργητικού σε σύγκριση με τις πωλήσεις. Μία επιχείρηση επιδιώκει την αύξηση της κυκλοφοριακής ταχύτητας, γιατί αυτό συντελεί σε αύξηση της αποδοτικότητας. Η μείωση του δείκτη με τα Δ.Λ.Π. στο έτος 2004 είναι αποτέλεσμα της αύξησης του συνόλου του ενεργητικού (ή των κεφαλαίων). Ο δείκτης μειώθηκε σε ποσοστό 36%. Η μείωση αυτή είναι μία ένδειξη ότι υπάρχει υπερεπένδυση κεφαλαίων στην επιχείρηση σε σχέση με τις πωλήσεις που πραγματοποιούνται. Ασφαλώς, δεν μπορεί κανείς να συμπεράνει κάποια πράγματα για τη επιχείρηση μόνο με τη χρήση του δείκτη αυτού.

15.6. Χρηματιστηριακοί Δείκτες

$$\begin{aligned} \text{α) Δείκτης χρηματιστηριακής τιμής προς λογιστική αξία μετοχής} &= \\ &= \text{Χρηματιστηριακή τιμή μετοχής} / \text{Εσωτερική (Λογιστική) αξία μετοχής} \end{aligned}$$

Δείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
2,088	0,805	1,017	0,543

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη σχέση χρηματιστηριακής και λογιστικής αξίας της μετοχής. Το έτος 2003 και το έτος 2004 ο δείκτης μειώθηκε σε ποσοστό

61% και 46% αντίστοιχα. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα της αύξησης των ιδίων κεφαλαίων.

β) Εσωτερική (Λογιστική) αξία μετοχής = $\frac{\text{Σύνολο ιδίων κεφαλαίων}}{\text{Αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$

Δείκτης Εσωτερικής Αξίας Μετοχής			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
1,393	3,615	1,966	3,681

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη λογιστική αξία μιας μετοχής. Η μεγάλη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. είχε ως συνέπεια και την μεγάλη αύξηση της εσωτερικής αξίας της μετοχής τόσο το 2003 όσο και το 2004.

γ) Σχέση τιμής μετοχής και κερδών (P/E) =

Χρηματιστηριακή τιμή μετοχής / Κέρδη χρήσεως ανά κοινή μετοχή

Σχέση τιμής μετοχής και κερδών			
ΕΛΠ	ΔΛΠ	ΕΛΠ	ΔΛΠ
2003	2003	2004	2004
		12,036	13,098

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη σχέση της τρέχουσας χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής προς τα κέρδη αυτής, δηλαδή πόσες φορές η εταιρεία μπορεί να διαπραγματευθεί τα κέρδη της. Σε σχέση με το Ε.Γ.Λ.Σ. ο δείκτης P/E αυξήθηκε απεικονίζοντας τη μείωση της κερδοφορίας της επιχείρησης με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. Επειδή η εταιρεία είναι βιομηχανική και οι προσδοκίες για μεγαλύτερη ανάπτυξη είναι περιορισμένες ο δείκτης αυτός καλό είναι να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Για να εξηγηθεί ο παραπάνω δείκτης θα πρέπει να υπάρχουν στοιχεία για τις ανταγωνίστριες εταιρείες του κλάδου. Παρ' όλα αυτά η αύξηση της τιμής του δείκτη, αν και είναι μικρή, δείχνει ότι πιθανώς η μετοχή να είναι υπερτιμημένη, αλλά από την άλλη πλευρά απεικονίζει και το γεγονός ότι η αγορά έχει εμπιστοσύνη στη

μετοχή και την αγοράζει με προσδοκίες διατήρησης των κερδών της. Αυτό εξάλλου έχει ήδη προεξοφληθεί και αντανακλάται στην τιμή της μετοχής.

15.7. Οικονομική Σημασία της Εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

15.7.1. Δείκτες Οικονομικής διάρθρωσης

Η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. λόγω της προσαρμογής της ακίνητης περιουσίας του Ομίλου στην εύλογη της αξία είχε σαν αποτέλεσμα την σημαντική αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων. Το γεγονός αυτό επέδρασε θετικά στην χρηματοοικονομική εικόνα του Ομίλου δεδομένου ότι η βελτίωση του Δείκτη Ξένα προς Ίδια κεφάλαια ήταν σημαντική και ο οποίος διαμορφώνεται πλέον σε 0,52 από 0,988 που ήταν. Ο εν λόγω δείκτης αξιολογείται ανελλιπώς από χρηματιστηριακούς αναλυτές προκειμένου να εξετασθεί ο βαθμός δανειακής επιβάρυνσης εταιριών. Επίσης, αυτός ο δείκτης εξετάζεται σε μόνιμη βάση και από τις τράπεζες κατά την εξέταση χορηγήσεων προς επιχειρήσεις και είναι σύνηθες να αποτελεί και όρο σε σύμβαση δανείου η διακύμανση του εν λόγω δείκτη να κυμαίνεται εντός συγκεκριμένων ορίων. Λαμβάνοντας τα ανωτέρω υπόψη, η επίδραση της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. για τον Όμιλο είναι ιδιαίτερος σημαντική από την στιγμή που αυξάνεται θεαματικά η καθαρή θέση του Ομίλου, δεδομένου ότι κατά την έννοια αυτή θα μπορούσε να αυξηθούν οι δανειακές υποχρεώσεις της εταιρείας δίχως να μεταβληθεί ο εν λόγω δείκτης σε επίπεδα που θα ανησυχήσουν τις τράπεζες ή το επενδυτικό κοινό. Το παραπάνω είναι εμφανές και επιβεβαιώνεται από την ανάλυση του δείκτη Δανειακής επιβάρυνσης (σύνολο υποχρεώσεων προς σύνολο παθητικού), ο οποίος για τη χρήση 2004 σύμφωνα με το ΕΛΠ διαμορφώνεται σε 0,69 περίπου, ενώ με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. μειώνεται κατά 50% περίπου και ανέρχεται πλέον σε 0,37. Η ίδια ακριβώς σχέση απεικονίζεται και στην διαμόρφωση του δείκτη τραπεζικών υποχρεώσεων.

Ωστόσο οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας, ότι η σχέση Ξένων προς Ίδιων Κεφαλαίων και οι λοιποί δείκτες δανειακής επιβάρυνσης δεν αποτελούν το

μοναδικό κριτήριο για την χορήγηση τραπεζικού δανεισμού. Άλλοι δείκτες που εξετάζουν οι τράπεζες όπως:

1. Μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός μείον διαθέσιμα προς κέρδη προ φόρων τόκων και αποσβέσεων
ή
2. Χρεωστικοί τόκοι προς κέρδη

δεν επηρεάζονται θετικά από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. λόγω της μείωσης που παρατηρείται στην κερδοφορία του ομίλου και τους οποίους οφείλουμε να τους λαμβάνουμε υπόψη μας.

15.7.2. Δείκτες αποδοτικότητας

Η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στον Όμιλο, όπως ήδη έχουμε αναφέρει είχε σαν αποτέλεσμα την σημαντική αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων. Η μεταβολή αυτή επέδρασε αρνητικά στην διαμόρφωση των δεικτών αποδοτικότητας, δεδομένου ότι αυξήθηκε η καθαρή θέση και παράλληλα η κερδοφορία έμεινε σταθερή ή και μειώθηκε. Χρηματοοικονομικοί δείκτες όπως αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων και αποδοτικότητα συνολικών απασχολούμενων κεφαλαίων μειώθηκαν δραστικά και η Διοίκηση οφείλει να αναθεωρήσει το ύψος αποδοτικότητας των απασχολούμενων κεφαλαίων που απαιτεί ή και να αναθεωρήσει τις πρακτικές διαχείρισης των επιχειρησιακών της πόρων, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το κόστος κεφαλαίου.

15.7.3. Χρηματιστηριακοί δείκτες

Κατά τη γνώμη μας η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στο πλαίσιο μιας αποτελεσματικής χρηματιστηριακής αγοράς, επηρεάζει θετικά την χρηματιστηριακή εικόνα του Ομίλου. Πιο συγκεκριμένα, παρόλο που ο δείκτης PE μεταβάλλεται ελαφρώς αρνητικά λόγω της μειωμένης κερδοφορίας, η λογιστική αξία της μετοχής αυξάνεται κατά 87% οδηγώντας το δείκτη Χρηματιστηριακή τιμή μετοχής προς λογιστική αξία μετοχής στο 0,5 (στα σημερινά επίπεδα τιμών της μετοχής). Η διαμόρφωση του ανωτέρω

δείκτη πλησίον του παραπάνω επιπέδου μεταφράζεται σε μια ασφαλή επένδυση για το επενδυτικό κοινό αφού η αξία των Ιδίων Κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη της χρηματιστηριακής αξίας. Συνεπώς η Εταιρεία υπό αυτή τη συνθήκη είναι υποτιμημένη. Επιπλέον, η αξία της ακίνητης περιουσίας όπως αυτή διαμορφώνεται στην εύλογη της αξία, αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για τον μέτοχο επενδυτή, δεδομένου ότι σε περίπτωση ρευστοποίησης της εταιρείας, θα λάμβανε περισσότερα χρήματα ανά μετοχή από το να ρευστοποιούσε τις μετοχές του στην χρηματιστηριακή αγορά. Επίσης, θετική είναι και η επίδραση όπως ήδη αναφέραμε στην διαμόρφωση του Δείκτη Ξένα προς Ίδια κεφάλαια όπως χρησιμοποιείται κατά κόρον από τους αναλυτές.

15.7.4. Δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας και ρευστότητας

Οι δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας και ρευστότητας δεν παρουσιάζουν επουσιώδης μεταβολές από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στον Όμιλο της Ικτίνος Ελλάς Α.Ε.

15.8. Πως θα επηρεάσει τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Εταιρεία Ικτίνος Ελλάς Α.Ε.

Επικρατεί η άποψη ότι οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. θα έχουν μία πιο αξιόπιστη εικόνα για την πραγματική θέση της επιχείρησης. Το γεγονός αυτό θα περιορίσει πολλά λάθη και παραλείψεις που έγιναν στο παρελθόν και είχαν ως αποτέλεσμα την παραπλάνηση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων. Οι κυριότεροι χρήστες των οικονομικών στοιχείων των εταιρειών είναι οι επενδυτές- αναλυτές, οι πιστωτές, οι κυβερνητικές αρχές και οι πελάτες.

Οι επενδυτές – αναλυτές ενδιαφέρονται για την απόδοση της μετοχής και τη μερισματική απόδοση της, ώστε να λάβουν αποφάσεις. Από την παραπάνω ανάλυση πιστεύω πως η σημαντικά μεγαλύτερη τιμή της λογιστικής αξίας της μετοχής σε σχέση με τη χρηματιστηριακή της είναι ένας παράγοντας που θα ωθήσει τους επενδυτές να στραφούν στην αγορά αυτής της μετοχής, αφού υπό αυτή την άποψη θεωρείται υποτιμημένη.

Ταυτόχρονα, η μεγάλη αύξηση της αξίας της ακίνητης περιουσίας με βάση την εύλογη αξία είναι ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα για έναν επενδυτή, αφού αποτελεί μία ασφαλή επένδυση και σε περίπτωση ρευστοποίησης της εταιρείας θα έπαιρνε περισσότερα χρήματα ανά μετοχή παρά αν ρευστοποιούσε τις μετοχές του στην χρηματιστηριακή αγορά. Παράλληλα, με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. βελτιώθηκε αισθητά η κεφαλαιακή μόχλευση της εταιρείας, εφόσον μειώθηκε η αναλογία ξένα προς ίδια κεφάλαια. Το μόνο αρνητικό σημείο που ίσως θα έπρεπε να λάβει υπόψη του ένας επενδυτής είναι η μείωση των κερδών στις οικονομικές καταστάσεις με βάση τα Δ.Λ.Π., εφόσον αυτό θα έχει αντίκτυπο και στο μέρισμα που θα λάβει. Δεν είναι όμως και τόσο σημαντικό επιχείρημα, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι στις οικονομικές καταστάσεις που παρουσιάστηκαν έχουν γίνει και όλες οι προσαρμογές που απαιτούνταν για τη μετάβαση στα Δ.Λ.Π. και τα αποτελέσματα έχουν επιβαρυνθεί με έξοδα προηγούμενων χρήσεων. Συνυπολογίζοντας όλους τους παραπάνω παράγοντες θεωρούμε ότι ένας μέτοχος -επενδυτής έχει κάθε λόγο να πιστεύει πως η τιμή της συγκεκριμένης μετοχής θα αυξηθεί με τις υπάρχουσες συνθήκες και κατά συνέπεια θα ήταν μία συμφέρουσα επένδυση.

Οι **πιστωτές**, δηλαδή τράπεζες και προμηθευτές ενδιαφέρονται για την ικανότητα της επιχείρησης να εξυπηρετεί τις υποχρεώσεις της. Ο υποδιπλασιασμός του δείκτη ξένα προς ίδια κεφάλαια επέδρασε θετικά στην χρηματοοικονομική εικόνα της εταιρείας. Είναι ενδεικτικό της ικανότητας να αυξήσει η εταιρεία τις δανειακές της υποχρεώσεις σε βαθμό που δε θα ήταν ανησυχητικό. Οι πιστωτές είναι συνήθως πρόθυμοι να χορηγήσουν πρόσθετες πιστώσεις μόνο όταν υπάρχει ένας υψηλός βαθμός προστασίας τους από μία ενδεχόμενη χρεοκοπία. Αυτή η προστασία παρέχεται, εφόσον τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας με βάση τα Δ.Λ.Π. σχεδόν διπλασιάστηκαν. Επίσης, βελτιώνοντας γενικά τους δείκτες της οικονομικής διάρθρωσής της η εταιρεία μπορεί να διεκδικήσει καλύτερους όρους όσον αφορά τη σύναψη καινούριων δανείων και την παροχή μεγαλύτερης πίστωσης από τους προμηθευτές της. Οι πιστωτές της εταιρείας έχουν εξασφαλίσει έτσι ένα πολύ μεγαλύτερο βαθμό ασφαλείας των κεφαλαίων τους μέσα από την αύξηση των ίδιων κεφαλαίων της εταιρείας. Ταυτόχρονα, οι τράπεζες θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους ότι εξαιτίας της μείωσης της κερδοφορίας με

την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. μειώνεται και η δυνατότητα εξόφλησης των τόκων από την επιχείρηση. Ίσως δεν είναι τόσο σημαντικό, σίγουρα όμως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από τους αναλυτές των τραπεζών.

Οι **κυβερνητικές αρχές** ενδιαφέρονται κατά κύριο λόγο για τη φορολογία και την νομιμότητα των οικονομικών καταστάσεων. Οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις πάντα απεικόνιζαν τις πληροφορίες που χρειάζονται οι κυβερνητικές αρχές και θα εξακολουθούν να το κάνουν. Η διαφορά είναι ότι με το Ε.Γ.Λ.Σ. οι εν λόγω καταστάσεις ήταν κατάλληλες μόνο για τις κυβερνητικές αρχές, ενώ με τα Δ.Λ.Π. είναι εξίσου αξιόπιστες και για τους επενδυτές και πιστωτές της επιχείρησης.

Οι **πελάτες** ενδιαφέρονται για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, ειδικά όταν υπάρχουν μακροχρόνιες σχέσεις. Περισσότερο διαφανείς και αξιόπιστες οικονομικές καταστάσεις θα δώσουν μία ακριβέστερη εικόνα για την πορεία και το μέλλον της επιχείρησης.

Γενικότερα, η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. θα προσφέρει καλύτερη συγκρισιμότητα, διαφάνεια και αξιοπιστία στις οικονομικές καταστάσεις που είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για μία σωστή και αντικειμενική πληροφόρηση των χρηστών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Η εμπιστοσύνη της κεφαλαιαγοράς στην ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης και τη διοίκηση των επιχειρήσεων είναι υψίστης σημασίας για την πρόοδο της οικονομίας. Η δημιουργία και εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) είναι σημαντικό βήμα προς την παροχή αξιόπιστης και διεθνώς συγκρίσιμης λογιστικής πληροφόρησης. Τα Δ.Λ.Π. οφείλουν : α) να δημιουργούν ένα ουσιαστικό και ασφαλές πλαίσιο για την παροχή έγκυρης και υψηλής ποιότητας λογιστικής πληροφόρησης, β) να προωθούν τη διαφάνεια και την αξιοπιστία στην αποτύπωση στις λογιστικές καταστάσεις της χρηματοοικονομικής κατάστασης και απόδοσης μιας επιχείρησης, της έκθεσής της στους διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και των πολιτικών που ακολουθεί για τη διαχείρισή τους, γ) να διευκολύνουν και να μην περιορίζουν την αποτελεσματική επίβλεψη και τον έλεγχο των λογιστικών πρακτικών των επιχειρήσεων, δ) να είναι επίκαιρα, εύχρηστα, και λειτουργικά, ε) να προσεγγίζουν με συνέπεια και επίγνωση τα διάφορα λογιστικά γεγονότα και ζητήματα που ανακύπτουν, στ) να παρέχουν ακριβείς και συγκεκριμένες οδηγίες ως προς την εφαρμογή τους ώστε να μην υπάρξει περιθώριο για – ηθελημένα ή αθέλητα – λάθη ή παρανοήσεις, ζ) όπου επιτρέπεται η χρησιμοποίηση περισσότερων της μιας εναλλακτικών πολιτικών για συγκεκριμένα λογιστικά γεγονότα, να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις παραπληροφόρησης ή αποπροσανατολισμού των επενδυτών, και η) να είναι κατάλληλα για εφαρμογή όχι μόνο για τις ανεπτυγμένες, αλλά και για τις αναπτυσσόμενες αγορές κεφαλαίου και οικονομίες.

Τα Δ.Λ.Π. επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα λογιστικά μεγέθη και οι διάφοροι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι αποτιμώνται και λογίζονται, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται αντικείμενο διαχείρισης και ελέγχου. Συνεπώς, η χρήση λογιστικών προτύπων και συστημάτων, που προάγουν την παροχή αξιόπιστης πληροφόρησης, διευκολύνει τη δημιουργία χρηματοοικονομικής πειθαρχίας, περιορίζει το ενδεχόμενο παραποίησης της χρηματοοικονομικής εικόνας των επιχειρήσεων και ενισχύει την εμπιστοσύνη της αγοράς στο χρηματοοικονομικό και εποπτικό σύστημα. Αντιθέτως, ανεπαρκής και ελλιπής πληροφόρηση μπορεί να καταλήξει σε

αστάθεια και αβεβαιότητα στην αγορά κεφαλαίων. Η αποτελεσματικότητα της κεφαλαιαγοράς, καθώς και η ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ επιχειρήσεων και μετόχων, δανειστών και επενδυτικού κοινού βασίζονται κατά πολύ στην ποιότητα και το περιεχόμενο των λογιστικών προτύπων.

Σε χώρες όπου τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα αδυνατούν να οδηγήσουν στη δημιουργία αξιόπιστων και συγκρίσιμων λογιστικών καταστάσεων, και το συνολικό κόστος ελέγχου και εποπτείας της λειτουργίας των επιχειρήσεων και της κεφαλαιαγοράς είναι ως εκ τούτου υψηλό, η χρησιμοποίηση των Δ.Λ.Π. μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά και να ενισχύσει σημαντικά το έργο των εποπτικών αρχών. Είναι λοιπόν απαραίτητο τα Δ.Λ.Π. να εξελίσσονται έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των επιχειρήσεων και της κεφαλαιαγοράς. Επομένως, τα Δ.Λ.Π. οφείλουν να αναφέρονται, όχι μόνο στην προετοιμασία και την παρουσίαση των λογιστικών καταστάσεων, αλλά και στην ευρύτερη παρακολούθηση και ρύθμιση της λειτουργίας της αγοράς κεφαλαίων και της συμπεριφοράς των λογιστικών μονάδων.

Η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. επηρεάζει την ανάλυση της χρηματοοικονομικής πορείας και απόδοσης των επιχειρήσεων, την ποιότητα και σύνθεση της λογιστικής πληροφόρησης, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τις λογιστικές καταστάσεις και την επικοινωνία μεταξύ επιχειρήσεων, αναλυτών και επενδυτών. Τα Δ.Λ.Π. επηρεάζουν συνολικά κάθε πλευρά της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την παραγωγική διαδικασία, την κοστολογική και τιμολογιακή πολιτική, τη διαμόρφωση της επενδυτικής στρατηγικής, την αντιστάθμιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων, το δανεισμό, την κερδοφορία και φορολόγηση των επιχειρήσεων, το λογιστικό έλεγχο αυτών, τις συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, καθώς και το χαρακτήρα της διοίκησης των επιχειρήσεων γενικότερα. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα ζητήματα, που ανακύπτουν από την τοποθέτηση και εφαρμογή των Δ.Λ.Π. και τα οποία απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, προκειμένου να γίνει ομαλά και χωρίς προβλήματα η μετάβαση στο διεθνές λογιστικό σύστημα.

Το κόστος εκμάθησης και κατανόησης των διατάξεων των Δ.Λ.Π., αλλά και της εκ βάθρων αλλαγής του εγχώριου λογιστικού συστήματος από την απλή παρουσίαση των λογιστικών καταστάσεων έως τον υπολογισμό και την καταγραφή των διαφόρων λογιστικών μεγεθών και γεγονότων είναι

τεράστιο, τόσο σε χρόνο όσο και σε πόρους. Η εκπαίδευση του υπαλληλικού προσωπικού, η σε βάθος κατανόηση των διαφορών των Δ.Λ.Π. με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα και των σχετικών επιπτώσεων στη χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και κυρίως η αλλαγή των λογιστικών καταστάσεων με βάση τα Δ.Λ.Π. θα επιβαρύνουν σημαντικά την καθαρή θέση των επιχειρήσεων. Η σύγκριση όμως του κόστους με το όφελος που προκύπτει υπερκαλύπτει κατά πολύ το πρώτο ιδιαίτερα σε μακροπρόθεσμη βάση. Η κύρια δύναμη πίσω από τη δημιουργία των Δ.Λ.Π. είναι η παγκοσμιοποίηση των αγορών κεφαλαίου. Καθώς οι επενδυτές επιδιώκουν όλο και περισσότερο τη διεθνή διαφοροποίηση του επενδυτικού χαρτοφυλακίου τους και οι επιχειρήσεις προσβλέπουν στην άντληση κεφαλαίου από εγχώριες και διεθνείς κεφαλαιαγορές, γίνεται φανερό πόσο σημαντική και αναγκαία είναι η εφαρμογή ενός διεθνούς λογιστικού συστήματος που θα περιορίζει τα κόστη και θα φέρνει επενδυτές και επιχειρήσεις κοντά.

Η επιδίωξη από τους επενδυτές να προβλέψουν τις επιπτώσεις από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στη χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων τείνει να δημιουργεί ένα κλίμα αβεβαιότητας και αστάθειας στην κεφαλαιαγορά.

Σύμφωνα με την εταιρία Συμβούλων Ασφαλίσεων Barnet Waddingham, η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. οφείλει να γίνει με την απαραίτητη υπευθυνότητα και συνέπεια, διότι διαφορετικά οι λογιστικές καταστάσεις δεν θα εκφράζουν την πραγματική χρηματοοικονομική εικόνα των επιχειρήσεων. Το κρίσιμο ερώτημα αναφέρεται στα πλαίσια στα οποία θα κυμανθεί και στον τρόπο με τον οποίο θα εκδηλωθεί η συμπεριφορά και η αντίδραση των επιχειρήσεων αμέσως μετά την εναρμόνιση των λογιστικών πρακτικών τους με τα Δ.Λ.Π.. Το παραπάνω ερώτημα αφορά κυρίως το βαθμό : α) αξιοπιστίας της λογιστικής πληροφόρησης που παρέχεται μέσα από τις δημοσιευόμενες λογιστικές καταστάσεις, β) συγκρισιμότητας των τελευταίων μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων αλλά και μεταξύ εταιριών του ίδιου ομίλου, και γ) συμμόρφωσης (compliance/ adoption rate) με τις επιμέρους διατάξεις των Δ.Λ.Π..

Η έλλειψη συγκρισιμότητας μεταξύ των λογιστικών καταστάσεων σε συνδυασμό με το συνεπακόλουθο ενδεχόμενο παραποίησης των λογιστικών

αποτελεσμάτων ή τουλάχιστον αδυναμίας ανάλυσης των τελευταίων με ακρίβεια και πιστότητα, θα μπορούσε να προκαλέσει χάος στις αγορές κεφαλαίου.

Για την κοινότητα των επενδυτών, το παραπάνω ενδεχόμενο μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα και αβεβαιότητα όσον αφορά τη διαμόρφωση του επενδυτικού προγράμματος και χαρτοφυλακίου τους. Για τον κόσμο των επιχειρήσεων όμως το παραπάνω ενδεχόμενο μπορεί να είναι καταστροφικό, καθώς η έλλειψη συγκρισιμότητας και η εφαρμογή διαφορετικών λογιστικών μεθόδων μπορεί να οδηγήσουν τους επενδυτές να αναθεωρήσουν τις επενδυτικές επιλογές και κατευθύνσεις τους. Άλλη εστία ανησυχίας για τους επενδυτές και προβληματισμού για τις επιχειρήσεις είναι η ενδεχόμενη αλλαγή των όρων και συνθηκών του επιχειρηματικού σκηνικού, δηλαδή το πώς θα επηρεαστούν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των επιχειρήσεων, το μερίδιο της αγοράς που κατέχουν, η βιωσιμότητά τους, καθώς και η αντίδραση και συμπεριφορά των ανταγωνιστών.

Η συμπεριφορά των επιχειρήσεων και οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζουν σε συνδυασμό με τις σχετικές επιπτώσεις στα λογιστικά μεγέθη θα πρέπει να εξεταστούν σε βάθος και να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Η μετάβαση στο διεθνές λογιστικό σύστημα και το μεσοδιάστημα που θα παρεμβληθεί έως την πλήρη προσαρμογή και υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. μπορεί να αποτελέσει πρόσφορο έδαφος για «επιδέξια» διαχείριση των λογιστικών μεγεθών και εξομάλυνση των εισροών και εκροών από την πλευρά των επιχειρήσεων, προκειμένου να βελτιωθεί η επιχειρηματική εικόνα τους στην αγορά. Η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. μπορεί να οδηγήσει σε «δημιουργική» αναπροσαρμογή των λογιστικών μεθόδων και της επιχειρηματικής στρατηγικής των επιχειρήσεων, προκειμένου οι σχετικές επιπτώσεις στα χρηματοοικονομικά και λογιστικά μεγέθη να είναι οι μικρότερες δυνατές. Το παραπάνω είναι πολύ πιθανό να προκαλέσει περαιτέρω αβεβαιότητα στο επενδυτικό κοινό αναφορικά με την πορεία των επιχειρήσεων, τις προτεραιότητες που θέτουν, τη στάση που διατηρούν απέναντι σε συγκεκριμένα λογιστικά ζητήματα, (όπως π.χ. η λογιστική αντιμετώπιση των απλών παγίων στοιχείων), τις επιλογές τους και την αποτίμηση των αποτελεσμάτων των επιλογών τους.

Σε αυτή την περίπτωση ανακύπτουν ερωτήματα, όπως ποιοι είναι οι πραγματικοί στόχοι των επιχειρήσεων, κατά πόσο επιδιώκονται τα συμφέροντα των μετόχων των επιχειρήσεων σε αντιδιαστολή με αυτά των managers, σε ποιο βαθμό η αγορά κεφαλαίων αντιλαμβάνεται τέτοιες καταστάσεις και πώς αντιδρά, και τέλος ποιο είναι το περιθώριο ελιγμών από τις εποπτικές αρχές ώστε να αποφεύγονται τέτοια φαινόμενα. Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες (agency theory, positive accounting theory, contracting theory), οι οποίες περιγράφουν και αναλύουν διεξοδικά τη σχέση κυρίως μεταξύ managers, αλλά και άλλων ενδιαφερομένων ομάδων, όπως πελατών, ανταγωνιστών, προμηθευτών, φορολογικών και ελεγκτικών αρχών κ.λ.π.

Επιπλέον ζητήματα μπορεί να προκύψουν από τη σκόπιμη ή απρόκλητη καθυστέρηση εφαρμογής των Δ.Λ.Π. ή από τη μερική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. σε συνδυασμό με τους απώτερους σκοπούς και τα ίδια οφέλη των επιχειρήσεων. Η αναβάθμιση των λογιστικών συστημάτων και των εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου των επιχειρήσεων αποτελεί σημαντική εργασία, ωστόσο ίσως να περιορίζεται από την έλλειψη προηγούμενης ικανής εμπειρίας και της αντίστοιχης τεχνογνωσίας και μεθοδολογίας.

Επίσης, η πολυπλοκότητα και οι ενδεχόμενες ασυνέπειες που μπορεί να υπάρχουν ανάμεσα στα Δ.Λ.Π. και τις αντίστοιχες λογιστικές αρχές ή οι αντιφάσεις και συγκρούσεις μεταξύ αυτών, θα αποτελούσαν σημαντική πηγή προβλημάτων εφαρμογής των Δ.Λ.Π. και αστάθειας στην κεφαλαιαγορά. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που υπάρχει αβεβαιότητα και ασάφεια ως προς τις θεωρίες, τις υποθέσεις και τους περιορισμούς του νέου λογιστικού συστήματος. Επομένως, είναι επιτακτική ανάγκη να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν όλα εκείνα τα ζητήματα που μπορεί να αποτελέσουν απειλή για την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του διεθνούς λογιστικού συστήματος.

Τα Δ.Λ.Π. επηρεάζουν όλες τις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα εκείνες που είναι μεγάλου μεγέθους συγκριτικά με τις μικρότερες σε μέγεθος επιχειρήσεις, καθώς οι επιλογές τους γίνονται σε μεγαλύτερο βαθμό αντικείμενο κριτικής από επενδυτές και ελεγκτές και ευκολότερα έλκουν την προσοχή των εποπτικών αρχών.

Το ερώτημα που προβάλλει είναι κατά πόσο οι επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει τη σημαντικότητα και τη βαρύτητα των Δ.Λ.Π., καθώς τα τελευταία θα οδηγήσουν σε επαναπροσδιορισμό τα διάφορα λογιστικά μεγέθη, συμπεριλαμβανομένων και των δεικτών αποδοτικότητας. Έρευνα του Association of Chartered Accountants (ACCA) δείχνει ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν διαπιστώσει πλήρως ή έχουν υποτιμήσει τις συνέπειες στις λογιστικές καταστάσεις τους από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. Επομένως, ενδεχόμενη καθυστέρηση από τις επιχειρήσεις να προετοιμαστούν για την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. μπορεί να δημιουργήσει ακόμη και προβλήματα ανεπάρκειας πόρων στις ελεγκτικές εταιρίες, εξαιτίας της υψηλής ζήτησης που θα υπάρξει για παροχή συμβουλευτικών και καθοδηγητικών υπηρεσιών σχετικά με τη λογιστική των Δ.Λ.Π..

Θα ήταν αρκετά χρήσιμο να ερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο τα κύρια χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, όπως κερδοφορία, χρηματοοικονομική μόχλευση κ.λ.π. συμμετέχουν στο μηχανισμό λήψης αποφάσεων των επιχειρήσεων και προς ποια κατεύθυνση θα επηρέαζαν τις τελευταίες ως προς την εφαρμογή των Δ.Λ.Π..

Από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. μπορεί να προκύψουν ορισμένα ζητήματα, τα οποία προέρχονται από τις διαφορές των Δ.Λ.Π. με την απερχόμενη λογιστική πρακτική. Για παράδειγμα, διαφορετικές μέθοδοι και συνθήκες απόσβεσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων, που μπορεί να χρησιμοποιούνται από τα δύο λογιστικά συστήματα, μπορεί να οδηγήσουν σε μια κατάσταση όπου ενώ ένα πάγιο στοιχείο έχει αποσβεσθεί υπό το ένα σύστημα συνεχίζει να αποσβένεται υπό το άλλο. Τέτοιου είδους ζητήματα μπορούν να προκύψουν επίσης όταν συγκεκριμένα λογιστικά μεγέθη θεωρούνται έξοδα από το ένα σύστημα, ενώ κεφαλαιοποιούνται και στη συνέχεια αποσβένονται από το άλλο. Επιπλέον, ο χρόνος αναγνώρισης μιας υποχρέωσης ή των ταμειακών εισροών / εκροών μιας επιχείρησης μπορεί να διαφέρει από το ένα σύστημα στο άλλο.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ενημέρωση των λογαριασμών διαθεσίμων πρέπει να συνοδεύεται από πραγματική εισροή / εκροή μετρητών ή μεταβολή του αντίστοιχου τραπεζικού λογαριασμού, ενώ σε άλλες περιπτώσεις μπορεί να αρκεί μόνο η έκδοση ή παραλαβή της εντολής

πληρωμής. Ανάλογα ζητήματα μπορεί να προκύψουν και στην περίπτωση της αποτίμησης των αποθεμάτων.

Τα ζητήματα αυτά προέρχονται από τους διαφορετικούς ορισμούς και ερμηνείες που δίνονται στα διάφορα λογιστικά μεγέθη και γεγονότα, και από τη διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση και πολιτική που επικρατεί στο κάθε λογιστικό σύστημα.

Εξ' αιτίας του ότι σε μια αγορά κεφαλαίου υπάρχουν διάφορες ομάδες χρηστών λογιστικής πληροφόρησης με διαφορετικά συμφέροντα και επιδιώξεις, είναι σημαντικό οι ομάδες αυτές να ενημερωθούν πλήρως αναφορικά με τη χρησιμότητα και τις επιπτώσεις των Δ.Λ.Π., ώστε να αποφευχθούν προβλήματα και συγκρούσεις που θα διακινδύνευαν την επιτυχία του εγχειρήματός της από πολλά κράτη αποδοχής του ίδιου λογιστικού συστήματος. Το ίδιο ισχύει και για την κατηγορία των μετόχων και των επενδυτών, ώστε να μη διαμορφώνονται, ελλείψει γνώσης και ενημέρωσης, διαφορετικές εσφαλμένες προσδοκίες.

Σε μια τέτοια περίπτωση, η κεφαλαιαγορά θα κατέληγε σε λανθασμένες εκτιμήσεις, με αποτέλεσμα την ανακριβή αποτίμηση των μετοχών και συνεπώς την προσβολή της αποτελεσματικότητας της αγοράς.

Εν όψει των Δ.Λ.Π., οι αναλυτές θα πρέπει να προβούν σε σημαντικές αλλαγές και αναπροσαρμογές στις μεθόδους και τεχνικές που εφαρμόζουν, προκειμένου να καταλήγουν σε αξιόπιστες και ακριβέστερες επιχειρηματικές και χρηματοοικονομικές προβλέψεις και μελέτες.

Απαραίτητη προϋπόθεση για το παραπάνω αποτελεί η πλήρης και συνολική κατανόηση των διατάξεων και των στόχων των Δ.Λ.Π., καθώς και των αλλαγών στη λογιστική πρακτική που θα ακολουθήσουν από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π..

Κατά τη διενέργεια των συναλλαγών, η συλλογή και η ποιότητα των σχετικών πληροφοριών θα πρέπει να πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια, ώστε η καταγραφή των λογιστικών γεγονότων και ο υπολογισμός των αντίστοιχων λογιστικών μεγεθών να είναι σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π.. Επιπλέον, η διάρθρωση των λογαριασμών, η παρουσίαση των λογιστικών καταστάσεων, αλλά και τα λογιστικά συστήματα και πρακτικές θα πρέπει να προσαρμοστούν βάσει του τυπικού των Δ.Λ.Π., αλλά και να δείχνουν πως η

χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων έχει επηρεαστεί από την εφαρμογή του διεθνούς λογιστικού συστήματος.

Στην περίπτωση που κάποια επιχείρηση έχει θυγατρικές εταιρίες σε χώρες που δεν εφαρμόζουν το διεθνές λογιστικό σύστημα και συνεπώς χρησιμοποιούν τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα, οι με βάση διαφορετικό λογιστικό σύστημα, διαμορφωμένες λογιστικές καταστάσεις θα πρέπει να μετατραπούν και να εκφραστούν με βάση τα Δ.Λ.Π., ώστε να είναι συγκρίσιμες με αυτές του υπόλοιπου ομίλου.

Ακόμη και σε αυτή την περίπτωση όμως, η χρησιμότητα των Δ.Λ.Π. είναι σπουδαία, καθώς προσφέρουν στις κεφαλαιαγορές των χωρών που δεν συμμετέχουν ένα κοινό μέτρο ευρύτερης αξιολόγησης και σύγκρισης με άλλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα όριά τους και οι οποίες είτε είναι θυγατρικές ξένων ομίλων που χρησιμοποιούν τα Δ.Λ.Π., είτε είναι εγχώριες αλλά χρησιμοποιούν εθελοντικά (voluntary adoption) τα Δ.Λ.Π..

Δεν θα πρέπει να παραληφθεί το γεγονός ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα για δεκαετίες και συνεπώς έχουν ταυτίσει τις πολιτικές και τις πρακτικές τους με τους κανόνες που απορρέουν από αυτά. Τα πρότυπα αυτά έχουν γίνει ευρέως αποδεκτά από την ελληνική κεφαλαιαγορά και ανταποκρίνονται στις υπάρχουσες ελληνικές επιχειρηματικές και οικονομικές δομές, κουλτούρα και πρακτικές. Επομένως, ο τρόπος εισαγωγής και εγκαθίδρυσης των Δ.Λ.Π. στην ελληνική αγορά και πραγματικότητα είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να κατανοήσουν οι χρήστες τη συμβολή των Δ.Λ.Π. στην πρόοδο της ελληνικής κεφαλαιαγοράς και οικονομίας, και συνεπώς να υπάρξει κατά αυτό τον τρόπο ευρεία αποδοχή και αναγνώριση από όλα τα αντισυμβαλλόμενα μέρη.

Το Δ.Λ.Π. απευθύνονται σε οικονομίες με διαφορετικά χαρακτηριστικά ως προς τις συνθήκες, τη δομή, τη δυναμικότητα, τις ανάγκες και το νομικό σύστημα. Επομένως, το περιθώριο ευελιξίας και αποτελεσματικότητας των Δ.Λ.Π. μπορεί να είναι σε ένα βαθμό περιορισμένο, καθώς είναι εκ των πραγμάτων δύσκολο να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες της κάθε οικονομίας.

Είναι συνεπώς απαραίτητο, οι εποπτικές αρχές να μπορούν να εντοπίζουν τις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικονομίας και να συμβάλλουν στην ομαλή προσαρμογή στο διεθνές λογιστικό σύστημα, χωρίς αρνητικές συνέπειες για τη δυναμική και τις προοπτικές της οικονομίας και της κεφαλαιαγοράς.

Είναι απαραίτητο πριν και κατά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. να διασαφηνιστούν διάφορα θέματα, όπως ποιες ανάγκες πρέπει να καλύπτει το νέο λογιστικό σύστημα, πώς πρέπει να διαμορφώνονται τα Δ.Λ.Π. ώστε να αποκτούν ευρεία αποδοχή και πώς μπορούν να επιλύονται τα διάφορα λογιστικά ζητήματα που μπορεί να προκύπτουν ώστε να αποφεύγονται δυσχέρειες και στρεβλώσεις. Είναι επίσης σημαντικά θέματα που αφορούν τη νομιμότητα, το κύρος και την επιβολή των Δ.Λ.Π., καθώς και τους απαραίτητους πόρους και τη συμμόρφωση με τα Δ.Λ.Π, να εξεταστούν και να διευκρινιστούν, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχία και η αποτελεσματικότητα από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π..

Η επιτυχία της υιοθέτησης και εφαρμογής των Δ.Λ.Π. εξαρτάται από την απήχηση και την υποστήριξη που θα έχει το νέο λογιστικό σύστημα από την αγορά κεφαλαίων, αλλά και από τις αρμόδιες κρατικές και εποπτικές αρχές. Χωρίς την απαραίτητη προώθηση και ενίσχυση από εκείνους τους φορείς που έχουν τη δυνατότητα να προαγάγουν και να εγκαθιδρύσουν τα Δ.Λ.Π. ανάμεσα στις επιχειρήσεις, θα είναι αρκετά δύσκολο οι συντελεστές της κεφαλαιαγοράς να αποδεχθούν, αλλά και να κατανοήσουν το πνεύμα του νέου λογιστικού συστήματος και τη σημασία της μετάβασης από το ελληνικό στο διεθνές λογιστικό σχέδιο.

Επιπλέον, με τη συνδρομή των αρμοδίων κρατικών φορέων είναι δυνατή η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου λειτουργίας του διεθνούς λογιστικού συστήματος και τυποποίησης των κανόνων που θα πρέπει να διέπουν την εφαρμογή των Δ.Λ.Π., ώστε να εξασφαλίζεται στο μέτρο του δυνατού η συγκρισιμότητα και να αποφεύγονται περιστατικά καιροσκοπισμού και αποπροσανατολισμού του επενδυτικού κοινού.

Αξίζει να αναφερθεί για παράδειγμα η περίπτωση της Επιτροπής Λογιστικών Προτύπων (Accounting Standards Committee) του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία μη διαθέτοντας επαρκή στήριξη από τις αρμόδιες κρατικές αρχές οδηγήθηκαν σε μια κατάσταση όπου οι επιχειρήσεις

ακολουθούσαν κατά περίπτωση και χωρίς συνέπεια τα βρετανικά λογιστικά πρότυπα και η βρετανική κεφαλαιαγορά διακρινόταν από έντονη και παρατεταμένη αβεβαιότητα.

Την παραπάνω Επιτροπή αντικατέστησε το 1990 το Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (Accounting Standards Board), αφού επιφορτίστηκε με ενισχυμένες αρμοδιότητες και δέχθηκε την απαραίτητη συνδρομή από τις βρετανικές εποπτικές και άλλες κρατικές αρχές.

Παράλληλα οι επιχειρήσεις οφείλουν να ελέγχουν την ποιότητα και την ακρίβεια της παρεχόμενης λογιστικής πληροφόρησης και να διορθώνουν τις αδυναμίες και ατέλειες της διαδικασίας προσαρμογής τους στο διεθνές λογιστικό σύστημα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.) είναι πλέον πολύ κοντά. Η υποχρέωση εφαρμογής αφορά τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις και καλύπτει τις χρήσεις που αρχίζουν μετά την 31.12.2004, ξεκινώντας από τις τριμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις του οικονομικού έτους 2005 (Ν.3229/2004 και πρόσφατο νομοσχέδιο της 16.12.2004). Όπως είναι γνωστό, τα Δ.Π.Χ.Π. διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από την ελληνική λογιστική πρακτική σε «τεχνικές» λεπτομέρειες (δηλαδή λογιστικές εγγραφές). Διαφέρουν όμως – και αυτό είναι ακόμη πιο σημαντικό- και ως προς τη γενικότερη φιλοσοφία. Στα Δ.Π.Χ.Π. υπερισχύει η ουσία και η οικονομική πραγματικότητα των συναλλαγών και όχι ο νομικός τύπος. Κατά συνέπεια, η μετάβαση από την ελληνική λογιστική στα Δ.Π.Χ.Π. αναμένεται ιδιαίτερα πολύπλοκη, χρονοβόρα και δαπανηρή. Οι ελληνικές επιχειρήσεις καλούνται να επενδύσουν όχι μόνο σε καινούρια λογισμικά πακέτα λογιστικής, αλλά και στη συστηματική εκπαίδευση του προσωπικού τους.¹

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τις γενικότερες αλλαγές που αναμένονται λόγω της υιοθέτησης των Δ.Π.Χ.Π. από όλες τις χώρες μέλη της Ε.Ε.

- Εναρμονίζονται τα εθνικά Λογιστικά Πρότυπα και επομένως **αυξάνεται η συγκρισιμότητα** των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών των χωρών- μελών, όχι μόνο σε κοινοτικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο.
- Αυξάνεται η διαφάνεια και η πληροφόρηση και επομένως **μειώνεται το κόστος χρηματοδότησης των εταιριών**. Τα παραπάνω ενδέχεται να αυξήσουν όχι μόνο την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων, αλλά και το κύμα εξαγορών ελληνικών επιχειρήσεων από ξένες επιχειρήσεις.
- Μειώνεται το κόστος και η γραφειοκρατία της διαδικασίας εισαγωγής στις αμερικάνικες κεφαλαιαγορές και, ως εκ τούτου, το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, το οποίο είναι η μεγαλύτερη και

---

¹ (Πηγή: Φλώρου Α., «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης», Account, τεύχος 380, 25 Φεβ- 3 Μαρ. 2005).

πιο ρευστή κεφαλαιαγορά του κόσμου, γίνεται περισσότερο ελκυστικό για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

- Καταχωρούνται και αποτιμούνται οι συναλλαγές σε αγοραίες και όχι ιστορικές τιμές και ως εκ τούτου αυξάνεται η μεταβλητότητα των λογιστικών κερδών. Αυτό με τη σειρά του ενδέχεται να επηρεάσει: α) την πρόβλεψη των λογιστικών κερδών, η οποία τώρα γίνεται δυσκολότερη, β) τις συμβάσεις δανείων που συμφωνούνται με βάση τα λογιστικά κέρδη μιας επιχείρησης και επομένως το σχεδιασμό της στρατηγικής χρηματοδότησης της επιχείρησης και γ) τη μεταβλητότητα των διανεμομένων αποθεματικών, η οποία τώρα αυξάνεται και επομένως δυσχεραίνει τον σχεδιασμό της μερισματικής πολιτικής της επιχείρησης.
- Αυξάνονται οι απαιτήσεις των επενδυτών. Η εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Π. ενδέχεται να επηρεάσει τους δείκτες αποτίμησης της επιχείρησης (π.χ. P/E ratio). Επίσης, με τα Δ.Π.Χ.Π. αυξάνεται σε σημαντικό βαθμό η πληροφόρηση κατά τομέα. Τέλος, αλλάζει σημαντικά ο λογιστικός χειρισμός των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού που βρίσκονται εκτός ισολογισμού. Κατά συνέπεια, αλλάζουν οι πληροφοριακές ανάγκες των επενδυτών, γεγονός που απαιτεί αναθεώρηση της επικοινωνιακής πολιτικής της επιχείρησης.

Αν και θα προκύψουν αρκετά προβλήματα στην αρχή της εφαρμογής των Δ.Π.Χ.Π. είναι βέβαιο ότι με συντονισμένη προσπάθεια από όλους τους φορείς, θα ξεπεραστούν και τελικά θα βελτιωθεί σε μεγάλο βαθμό η αξιοπιστία και η διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων. Οποιαδήποτε καινοτομία στην αρχή επιφέρει δυσκολίες προσαρμογής και κατανόησης. Τα οφέλη που θα προκύψουν όμως είναι πολύ σημαντικότερα από το κόστος για την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Π. και σίγουρα αντισταθμίζουν τις όποιες δυσκολίες και μειονεκτήματα παρουσιαστούν στο αρχικό στάδιο υιοθέτησης τους.

Το μεγαλύτερο ερωτηματικό είναι όμως με ποιο τρόπο τελικά θα εφαρμοστούν τα λογιστικά πρότυπα. Για παράδειγμα ενώ η διεθνής πρακτική επιβάλλει την καθολική ισχύ όλων των προτύπων ήδη σε ισολογισμούς μεγάλων εταιρειών που έχουν εφαρμόσει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έχουν εξαιρεθεί κάποια Πρότυπα. Για να επιτευχθεί μία

αντικειμενική απεικόνιση είναι απαραίτητο να εφαρμοστούν όλα τα Πρότυπα. Σημαντική παράμετρος είναι λοιπόν να γίνει απόλυτα κατανοητό ποια θα είναι τα αποτελέσματα αν ο ισολογισμός μίας εταιρείας δεν συνταχθεί απολύτως σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα ή δεν τα εφαρμόσει όλα. Η αποτελεσματικότητα και οι συνέπειες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην απεικόνιση των εταιρειών θα διαπιστωθούν πολύ σύντομα και στην πράξη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**Πρότυπα εφαρμοστέα την 1 Ιανουαρίου 2005
Κατάρτιση 31 Μαρτίου 2004 [Έκδοση IASB]**

ΑΡΙΘΜΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΑΝΑΘΕΩΡΗΘΗΚΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Δ.Λ.Π. 1	Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων	Δεκ.2003	1997
Δ.Λ.Π. 2	Αποθέματα	Δεκ.2003	1993
Δ.Λ.Π. 7	Κατάσταση Ταμειακών Ροών		1992
Δ.Λ.Π. 8	Λογιστικές Αρχές, Μεταβολές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη		1993
Δ.Λ.Π. 10	Γεγονότα μετά την Ημερομηνία Ισολογισμού	Δεκ.2003	1999
Δ.Λ.Π. 11	Συμβάσεις Κατασκευής Έργων		1993
Δ.Λ.Π. 12	Φόροι Εισοδήματος		2000
Δ.Λ.Π. 14	Οικονομική Πληροφορία κατά τομέα		1997
Δ.Λ.Π. 16	Ενσώματα Πάγια	Δεκ.2003	1998
Δ.Λ.Π. 17	Μισθώσεις	Δεκ.2003	1997
Δ.Λ.Π. 18	Έσοδα		1993
Δ.Λ.Π. 19	Παροχές σε Εργαζόμενους		2000
Δ.Λ.Π. 20	Λογιστική Κρατικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Υποστήριξης		1994
Δ.Λ.Π. 21	Οι Επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές Συναλλάγματος	Δεκ.2003	1993
Δ.Λ.Π. 23	Κόστος Δανεισμού		1993
Δ.Λ.Π. 24	Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών	Δεκ.2003	1994
Δ.Λ.Π. 26	Λογιστική και οικονομική Πληροφόρηση των Προγραμμάτων Παροχών Αποχωρήσεως		1994

Δ.Λ.Π. 27	Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Οικονομικές Καταστάσεις	Δεκ.2003	1994
Δ.Λ.Π. 28	Επενδύσεις σε Συγγενείς	Δεκ.2003	2000
Δ.Λ.Π. 29	Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση σε υπερπληθωριστικές οικονομίες		1994
Δ.Λ.Π. 30	Γνωστοποιήσεις με τις οικονομικές καταστάσεις Τραπεζών και όμοιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		1994
Δ.Λ.Π. 31	Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες	Δεκ.2003	2000
Δ.Λ.Π. 32	Χρηματοπιστωτικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις και Παρουσίαση	Δεκ.2003	1998
Δ.Λ.Π. 33	Κέρδη ανά μετοχή	Δεκ.2003	1997
Δ.Λ.Π. 34	Ενδιάμεση Οικονομική Πληροφόρηση		1998
Δ.Λ.Π. 36	Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων	Μαρτ.2004	1998
Δ.Λ.Π. 37	Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις		1998
Δ.Λ.Π. 38	Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	Μαρτ.2004	1998
Δ.Λ.Π. 39	Χρηματοπιστωτικά Μέσα: Καταχώρηση και Αποτίμηση	Μαρτ. 2004	2000
Δ.Λ.Π. 40	Επενδύσεις σε Ακίνητα	Δεκ.2003	2000
Δ.Λ.Π. 41	Γεωργία		2001
Δ.Π.Χ.Π. 1	Πρώτη Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Π.		2003
Δ.Π.Χ.Π. 2	Πληρωμές Βασιζόμενες σε Μετοχές		2004
Δ.Π.Χ.Π. 3	Ενοποιήσεις Επιχειρήσεων		2004
Δ.Π.Χ.Π. 4	Ασφαλιστήρια Συμβόλαια		2004
Δ.Π.Χ.Π. 5	Μη κυκλοφορούντα στοιχεία κατεχόμενα για Πώληση και Διακοπείσες Εκμεταλλεύσεις		2004

Πινάκας Συντομογραφιών

Δ.Λ.Π.	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
Δ.Π.Χ.Π.	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
Ε.Γ.Λ.Σ.	Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
ΕΛΠ	Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
Εκδ	Εκδόσεις
Ν.	Νόμος
Σελ.	Σελίδα

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Grand Thornton:** «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα I.F.R.S» Τόμος Α' & Τόμος Β', πρώτη έκδοση, Αθήνα, Δεκέμβριος 2004.
2. **Αθιανός Στέργιος, Κωνσταντινίδης Κλεάνθης :** «Εισαγωγή στην Ανάλυση Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων», εκδόσεις Β. Γκιούρδας Εκδοτική, Αθήνα 2004.
3. **Ακρίτης Γ.:** «Χρηματοοικονομική Διοίκηση-Αποφάσεις Χρηματοδοτήσεων», Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς 1996.
4. **Αληφαντής Στ. Γεώργιος :** «Αναπροσαρμογή αξίας ακινήτων», εκδόσεις Παμισός, Αθήνα 2001.
5. **Αληφαντής Στ. Γεώργιος :** «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις νομοθεσία και πρακτική», Εκδόσεις Παμισός, Αθήνα, 1998.
6. **Βρουστούρης Παναγιώτης, Πρωτόπαππας Αναστάσιος :** «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης Δ.Π.Χ.Π», εκδόσεις International Forum Training and Consulting, Αθήνα 2004.
7. **Βρουστούρης Παναγιώτης, Πρωτόπαππας Αναστάσιος :** «Εφαρμογή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», εκδόσεις ΣΟΕΛ, Αθήνα 2002.
8. **Γεωργίου Άθως :** «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα IAS», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2003.
9. **Γεωργίου Α.,** «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα IAS» εκδ. Σάκκουλα Α.Ε., Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2003.
10. **Γρηγοράκης Γ. Θεόδωρος :** «Ανάλυση – ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2002.
11. **Κάντζος Κωνσταντίνος :** «Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων», εκδόσεις inter books, 2^η έκδοση, Αθήνα 1997.
12. **Καββαδίας Λ. :** «Εισαγωγή στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», εκδ. Ipirotiki Software & Publications, Αθήνα 2003.

13. **Πρωτοψάλτης Γ. Νικόλαος** : «Πρώτη Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης», εκδόσεις Αθ. Σταμούλης ΑΕ, Αθήνα 2004.
14. **Πρωτοψάλτης Γ. Νικόλαος, Βρουστούρης Παναγιώτης** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες», εκδόσεις Αθ. Σταμούλης ΑΕ, Αθήνα 2002.
15. **Σακέλλης Εμμανουήλ** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα» Τόμος Α', εκδόσεις Ε. Σακελλη, Αθήνα 2002.
16. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Οδηγός πρώτης εφαρμογής», εκδόσεις Παμισός, Αθήνα 2003.

ΒΡΟΧΟΓΡΑΦΙΑ

1. **The Wall street Journal Europe** : «Διατλαντικό λογιστικό πρόβλημα», Ναυτεμπορική, σελίδα 13, στις 11 Σεπτεμβρίου 2004.
2. **The Wall street Journal Europe** : «Μεγαλύτερη Διαφάνεια από τα νέα ελεγκτικολογιστικά πρότυπα», Ναυτεμπορική, σελίδα 17, στις 27 Μαΐου 2004.
3. **Αλαμάνος Χ.** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Οικονομικά Χρονικά, τεύχος 116, Φεβρουάριος – Ιούνιος 2002
4. **Αληφαντής Στ. Γεώργιος** : «Η λογιστική της αναβαλλόμενης φορολογίας βάσει του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12», Λογιστής τεύχος 573, Δεκεμβρίου 2002.
5. **Αληφαντής Στ. Γεώργιος** : «Γεγονότα μετά του Ισολογισμού», Λογιστής τεύχος Νοεμβρίου 2002.
6. **Αληφαντής Στ. Γεώργιος** : «Αναπροσαρμογή αξίας ακινήτων», Λογιστής τεύχος Ιανουαρίου 2001.

7. **Αληφαντής Στ. Γεώργιος:** «Η λογιστική αντιμετώπιση των αφορολόγητων αποθεματικών», Ναυτεμπορική, σελίδα 8, στις 13 Ιανουαρίου 2005.
8. **Αναστασόπουλος Αντώνιος :** «Οι νέοι ρόλοι του μάνατζμεντ και της διοίκησης των επιχειρήσεων», Ναυτεμπορική, σελίδα 8, στις 28 Δεκεμβρίου 2004.
9. **Βενιέρης Γ., :** «ΔΛΠ - Θεμέλιο για το άνοιγμα των αγορών», Οικονομικός Ταχυδρόμος, στις 27 Ιουλίου 2002.
10. **Βρουστούρης Παναγιώτης :** «Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π», Λογιστής τεύχος Οκτωβρίου 2002.
11. **Βρουστούρης Παναγιώτης :** «Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στα πλαίσια του Ν.2190/1920 και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Λογιστής τεύχος Ιουνίου 2002.
12. **Βρουστούρης Παναγιώτης :** «Οι λογιστικές εκτιμήσεις κατά τα ΔΛΠ» Λογιστής, τεύχος Απριλίου 2002.
13. **Βρουστούρης Παναγιώτης :** «Πρεμιέρα για τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης», Ναυτεμπορική, αρ.φυλ.22.102, Δεκέμβριος 2002, (α)
14. **Βρουστούρης Παναγιώτης :** «Η αποτίμηση ενσώματων παγίων κατά την εφαρμογή των ΔΠΧΠ», Ναυτεμπορική σελίδα 12, στις 9 Μαρτίου 2004.
15. **Γιαννόπουλος Α. :** «Δημιουργία εταιρικής αξίας μέσω των άυλων στοιχείων», Ναυτεμπορική αρ. φύλλου 22.208, Απρίλιος 2003
16. **Γρηγοράκης Γ. Θεόδωρος :** «Αποτίμηση μετοχών θυγατρικών εταιρειών μη εισηγμένων εταιρειών», Ναυτεμπορική, σελίδα 6, στις 24 Μαρτίου 2004.
17. **Δασόπουλος Τάσος :** «Η αποτίμηση της περιουσίας με βάση την εύλογη αξία», Ναυτεμπορική, σελίδα 10, στις 29 Δεκεμβρίου 2004.
18. **Δασόπουλος Τάσος :** «Το 2005 η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Ναυτεμπορική, σελίδα 3, στις 17 Σεπτεμβρίου 2004.

19. **Δασόπουλος Τάσος** : «Ριζική αναθεώρηση ή κατάργηση του ΚΒΣ λόγω εφαρμογής των ΔΛΠ», Ναυτεμπορική, σελίδα 3, στις 8 Νοεμβρίου 2004.
20. **Έρευνα Novus Finance & VRS** : «Αδυναμίες εισηγμένων στην παροχή στοιχείων», Ναυτεμπορική, σελίδα 31, στις 3 Φεβρουαρίου 2005.
21. **Έρευνα:** «Δυσκολίες στην εφαρμογή των Δ.Λ.Π», Ναυτεμπορική, σελίδα 4 στις 10 Δεκεμβρίου 2004.
22. Συνέντευξη του κ. **Ζαφειρόπουλου Παναγιώτη** : «Άμεση προτεραιότητα η ορθή εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Ναυτεμπορική, σελίδα 8, στις 23 Δεκεμβρίου 2004.
23. **Κατόφολος Γ.**: «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα : Συγκριτικό Πλεονέκτημα», Οικονομικός Ταχυδρόμος, τεύχος 30, Ιούλιος 2002)
24. **Κλαυδιανός Π. & Τσατουλή Α.** : «Ασπίδα για επενδυτές και μετόχους τα νέα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Καθημερινή, Ιούλιος 2002.
25. **Κοτσιλίνης Κ.** : «Τι αλλάζει στους Ισολογισμούς μετά την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Καθημερινή, ειδική έκδοση 13 Απριλίου 2003.
26. **Κρυσταλλάκος Πέτρος** : «Τα επόμενα βήματα στη μάχη των νέων λογιστικών προτύπων», Ναυτεμπορική, αρ. φύλλου. 22.196, Απρίλιος 2003.
27. **Κρυσταλλάκος Πέτρος** : «Παγκόσμια συμφωνία για τα Δ.Λ.Π», Ναυτεμπορική, σελίδα 1, στις 22 Ιανουαρίου 2005.
28. **Κρυσταλλάκος Πέτρος** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα: Αυστηρή εφαρμογή σε ευρωπαϊκό επίπεδο», Ναυτεμπορική, σελίδα 4, στις 30 Ιουνίου 2004.
29. **Κρυσταλλάκος Πέτρος** : «Η διενέργεια επισφαλών απαιτήσεων με το καθεστώς των ΔΛΠ», Ναυτεμπορική, σελίδα 7, στις 13 Μαΐου 2004.
30. **Λαζόπουλος Δημήτρης** : «Τα λογιστικά πρότυπα θα ροκανίσουν τα μερίσματα», Ημερησία, σελίδα 3, στις 11 Ιανουαρίου 2004.

31. **Λεβέντης Σ.** : «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων κατά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.1)», Account, τεύχος 286, 14-20 Φεβρουαρίου 2003, (α).
32. **Λεβέντης Στ.** : «Οι λογιστικές καταστάσεις κατά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα» (Μέρος Β'), Account, τεύχος 287, 21-27 Φεβρουαρίου 2003
33. **Λεβέντης Στ.** : «Αποθέματα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2», Account, τεύχος 311, 12-18 Σεπτεμβρίου 2003.
34. **Λεβέντης Στ.** : «Καθαρό κέρδος ή ζημιά χρήσης, βασικά λάθη και μεταβολές στις λογιστικές μεθόδους με βάση το ΔΛΠ 8» (Μέρος Α'), Account, τεύχος 314, 3-9 Οκτωβρίου 2003
35. **Λεβέντης Στ. & Ζιώγα Α.**: «Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις – ΔΛΠ 16» (Μέρος Α'), Account, τεύχος 336, 12-18 Μαρτίου 2004.
36. **Λεβέντης Στ. & Ζιώγα Α.**: «Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις – ΔΛΠ 16» (Μέρος Β'), Account, τεύχος 337, 19-25 Μαρτίου 2004.
37. **Μαλακός Παναγιώτης** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα- Οι Δυνατότητες Επιλογών Λογιστικών Μεθόδων και οι Χρηματοοικονομικές Επιπτώσεις τους», Έψιλον, τεύχος 39 (240), 15 Νοεμβρίου 2002.
38. **Μαργαρίτη Α.** : «Σημαντικά θα είναι τα οφέλη από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Κέρδος, στις 9 Μαρτίου 2002.
39. **Μέργος Γιώργος** : «Επιδίωξη η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων», Ναυτεμπορική, σελίδα 3, στις 8 Νοεμβρίου 2004
40. **Μονεμβασιώτης Σταύρος** : «Χρονιά διαχωρισμού εταιρειών και προσεκτικών επιλογών», Ναυτεμπορική, σελίδα 27, στις 4 Ιανουαρίου 2005.
41. **Πανίκος Χαράλάμπους** : «Λογιστικά πρότυπα και αναβαλλόμενη φορολογία», Ναυτεμπορική, σελίδα 8, στις 14 Σεπτεμβρίου 2004.
42. **Πέττας Κ.** : «Μια πρόσκληση και μία ευκαιρία για τους Έλληνες Λογιστές», Οικονομικά χρονικά τεύχος 115, Δεκέμβριος 2001- Ιανουάριος 2002.

43. **Πλακούτσης Δ.** : «Από τη χρήση του 2005 τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Ναυτεμπορική αρ. φύλλου 22.259, Ιούνιος 2003 (β).
44. **Πρωτονοταρίου Μ.** : « Νέα παράταση από την κυβέρνηση για τα Δ.Λ.Π.», Ημερησία, σελ.2, στις 26 Σεπτεμβρίου 2004.
45. **Πρωτονοταρίου Μ.** : « Έλλειψη πληροφόρησης για την πορεία των εισηγμένων», Ημερησία, σελίδα 4, στις 28 Νοεμβρίου 2004.
46. **Πρωτοψάλτης Γ. Νικόλαος** : «Τι συμβαίνει με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Οικονομικά χρονικά τεύχος 117, Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2002.
47. **Πρωτόπαππας Αναστάσιος, Παλάσκας Κ.** : «Η έννοια των προβλέψεων και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των επιχειρήσεων», Ναυτεμπορική, σελίδα 12, στις 7 Φεβρουαρίου 2005.
48. **Πρωτόπαππας Αναστάσιος, Παλάσκας Κ.** : «Αντιμετώπιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π.», Ναυτεμπορική, σελίδα 19, στις 22 Δεκεμβρίου 2004.
49. **Ρομποτής Κ.** : « Στο κόκκινο η Ελλάδα με την εφαρμογή των Δ.Λ.Π.», Ημερησία, σελίδα 2, στις 5 Δεκεμβρίου 2004
50. **Σακελλάρη Ε.** : « Τέλος εποχής για ισολογισμούς "μαϊμούδες"», Ημερησία, σελίδα 6, στις 11 Ιουλίου 2004.
51. **Σακκάς Γ.** : « Εξόρμηση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές», Ημερησία, σελίδα 8, στις 3 Απριλίου 2004).
52. **Σιμωνεάτος Α.** : «Το πρότυπο για την πρώτη Μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Account, τεύχος 285, Φεβρουάριος 2003 (α).
53. **Σιμωνεάτος Α.** : «Σύντομη παρουσίαση των κυριότερων διαφορών μεταξύ ελληνικών και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Account, τεύχος 256, 14-20 Ιουνίου 2002 (β).
54. **Σιμωνεάτος Α.** : «Σύντομη παρουσίαση των κυριότερων διαφορών μεταξύ ελληνικών και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Account, τεύχος 257, 21-27 Ιουνίου 2002 (γ).

55. **Σιμωνετάτος Α.** : «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα : Δυσκολίες και προοπτικές, διαπιστώσεις διεθνούς έρευνας», Account, τεύχος 229, 23-29 Μαΐου 2003 (δ).
56. **Σιμωνετάτος Α.** : «Το έργο της βελτίωσης των IAS», Account, τεύχος 352, 9-15 Ιουλίου 2004.
57. **Στεργίου Α.** : « Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αποφέρουν εισροή κεφαλαίων», Οικονομικός Ταχυδρόμος, τεύχος 31, Αύγουστος 2002.
58. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Η συμφωνία του λογαριασμού αποτελέσματα εις νέο κατά τη μετατροπή από ΕΛΠ σε ΔΛΠ», Λογιστής, τεύχος Σεπτεμβρίου 2002.
59. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Ανάλυση (των κατά ΔΛΠ) οικονομικών καταστάσεων» Λογιστής, τεύχος Ιουνίου 2002.
60. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Η τεχνική της μετατροπής στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Λογιστής τεύχος Δεκεμβρίου 2001.
61. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», Λογιστής τεύχος Σεπτεμβρίου 2001.
62. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Πάγια στοιχεία (ενσώματες ακινητοποιήσεις)», Λογιστής τεύχος Μαΐου 2001.
63. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και οι κύριες διαφορές τους από την ελληνική νομοθεσία», Λογιστής τεύχος 553, Απρίλιος 2001 (α)
64. **Φίλος Α. Ιωάννης** : «Τα δέκα πλέον συνήθη σφάλματα στην εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Λογιστής τεύχος 574, Ιανουάριος 2003 (γ).
65. **Φλώρου Α.** : «Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην πράξη», Account, τεύχος 353, 16-22 Ιουλίου 2004.
66. «Από την 01.01.2005 η εφαρμογή των Δ.Λ.Π.», Ναυτεμπορική, σελίδα 3, στις 30 Νοεμβρίου 2004.

67. «Οι αλλαγές κατά την πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων», Ναυτεμπορική, σελίδα 7, στις 6 Δεκεμβρίου 2004,
68. «Η διαφάνεια προσγειώνει τα κέρδη των επιχειρήσεων – Τα ΔΛΠ αλλάζουν την εικόνα των αποτελεσμάτων», Καθημερινή στις 28 Οκτωβρίου 2001.
69. «Αγώνας ταχύτητας για τα ΔΛΠ. Ανέτοιμες οι περισσότερες εισηγμένες», Καθημερινή, στις 27 Ιανουαρίου 2002.
70. «Τα ΔΛΠ και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Η βελτίωση της συγκρισιμότητας των εταιρικών αποτελεσμάτων θα ενισχύσει την κίνηση κεφαλαίων», Ναυτεμπορική στις 3 Ιουνίου 2002.
71. «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα: Δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι εταιρείες, καθώς υπάρχει αντίκτυπος στο Χρηματιστήριο», Κέρδος στις 7 Ιουνίου 2002.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Duckman T.R. & Davis C.J & Ducks R.E.**, : «Intermediate Accounting», ed. Mc Graw-Hill, 5th ed., International Edition 2001.
2. **Epstein B.J & Mizza A.A.**, : «Interpretation and application of International Accounting Standards», International Edition 2000.
3. **Garrison R.H & Noreen E.W.**, : «Managerial Accounting», ed. Mc Graw – Hill, 9th ed. International Edition 2000.
4. **O.E.C.D.**, : «Harmonization of Accounting Standards, Achievements & Prospects», ISBN 92 -64-12895-6.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Site: www.express.gr
2. Site : www.hba.gr
3. Site : www.iasb.org.uk
4. Site : www.iasc.org.uk
5. Site : www.iasplus.com
6. Site: www.kerdos.gr
7. Site : www.naftemporiki.gr
8. Site : www.imerisia.gr